

Portret statystyczny obszarów funkcjonalnych w województwie opolskim w latach 2005–2016

Statistical portrait of functional areas
in Opolskie Voivodship in the years 2005–2016

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Danuta Michoń, Małgorzata Kania, Elwira Kunicka, Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik, dr Katarzyna Widera

Kierujący

Supervisor

Janina Kuźmicka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Magdalena Skalik

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirenschastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirenschastry i Pixel Perfect from Flaticon

ISBN 978-83-89555-8-8

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl/inne-opracowania/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

W obecnej perspektywie finansowej na lata 2014–2020 obszary funkcjonalne stanowią istotną grupę beneficjentów środków europejskich, co implikuje konieczność aktualizacji przygotowanych przez nie dokumentów strategicznych. Niniejsze opracowanie stanowi odpowiedź na zgłaszane potrzeby informacyjne dotyczące zjawisk demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz środowiska naturalnego, niezbędnych do opracowania wymaganych dokumentów.

Publikacja przedstawia statystyczną charakterystykę obszarów funkcjonalnych utworzonych w województwie opolskim. Opracowanie składa się z trzech części. W pierwszej z nich, dla każdego z obszarów funkcjonalnych, została dokonana wielowymiarowa analiza wybranych czynników determinujących warunki życia. W celu zbadania zachodzących zmian badaniem objęto lata 2010 i 2016 (okres przed powstaniem obszarów funkcjonalnych i dane aktualne). W drugiej części zaprezentowano portrety tych obszarów. Charakterystyce poddano uwarunkowania demograficzne, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i rynek pracy, infrastrukturę społeczną oraz środowisko naturalne w latach 2005, 2010 i 2016. Ponadto do zbadania wpływu rdzenia na otaczający obszar, analizie poddano dojazdy do pracy oraz zastosowano metodę typologii demograficznej Webba. Dopełnieniem całości jest ilustracja graficzna oraz tablice przeglądowe.

Wyrażamy nadzieję, że informacje zaprezentowane w niniejszym opracowaniu okażą się pomocne przy monitorowaniu sytuacji społecznej i gospodarczej na obszarach funkcjonalnych i staną się podstawą do podejmowania strategicznych decyzji dotyczących ich rozwoju. Jednocześnie jesteśmy otwarci na wszelkie uwagi i komentarze, które będą pomocne przy opracowywaniu kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Opolu

Janina Kuźmicka

Opole, luty 2018

Foreword

In the current financial perspective for the years 2014–2020, functional areas constitute a significant group of beneficiaries of European funds, which implies the need to update the strategic documents prepared by them. This study is a response to the submitted demand for information regarding of demographic, social and economic phenomena as well as natural environment, necessary to compile required documents.

The publication presents the statistical characteristics of functional areas created in Opolskie Voivodship. The study consists of three parts. In the first of them, for each of the functional areas, a multidimensional analysis of selected factors determining living conditions was made. In order to examine the changes occurred, the years 2010 and 2016 (the period before the creation of functional areas and current data) have been covered by the research. The second part presents portraits of these areas. Demographic conditions, technical infrastructure, economy and labour market, social infrastructure and natural environment in 2005, 2010 and 2016 have been characterized. In addition, commuting to work has been analysed with the aim of investigating the influence of the core on the surrounding area, and the demographic typology method by Webb has been applied. The graphic illustration and overview tables complete the whole.

We hope that the information presented in this study will be helpful in monitoring the socio-economic situation in functional areas and will become the basis for making at strategic decisions concerning their development. At the same time, we shall appreciate any comments and suggestions which will help in the elaboration of subsequent editions.

Director
of the Statistical Office
in Opole

Janina Kuźmicka

Opole, February 2018

Spis treści

Contents

	Str.
	<i>Page</i>
Przedmowa	3
<i>Foreword</i>	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	6
<i>Symbols. Major abbreviations</i>	6
Wstęp	7
<i>Introduction</i>	7
Analiza	
<i>Analysis</i>	
1. Wybrane czynniki determinujące warunki życia ludności na obszarach funkcjonalnych w województwie opolskim	23
<i>1. Selected factors determining the living conditions of population of functional areas in Opolskie Voivodship</i>	23
2. Sytuacja społeczna i gospodarcza Aglomeracji Opolskiej	31
<i>2. Social and economic situation of Opole Agglomeration</i>	31
3. Sytuacja społeczna i gospodarcza Subregionu Brzeskiego	57
<i>3. Social and economic situation of Brzeg Subregion</i>	57
4. Sytuacja społeczna i gospodarcza Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego	83
<i>4. Social and economic situation of Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	83
5. Sytuacja społeczna i gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno ...	109
<i>5. Social and economic situation of Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	109
6. Sytuacja społeczna i gospodarcza Partnerstwa Nyskiego 2020	137
<i>6. Social and economic situation of Partnership of Nysa 2020</i>	137
Uwagi metodyczne	163
<i>Methodological notes</i>	165

Objaśnienie znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	used in figures to represent the decimal point.

Objaśnienie skrótów

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln <i>mln</i>	milion <i>million</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>
kg	kilogram <i>kilogram</i>
t	tona <i>tonne</i>
m ³	metr sześcienny <i>cubic metre</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
p.proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>
tabl.	tablica <i>table</i>
cd. <i>cont.</i>	ciąg dalszy <i>continued</i>
dok. <i>cont.</i>	dokończenie <i>continued</i>
Dz. U.	Dziennik Ustaw <i>Journal of Laws</i>
KPKZ	Konceptja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 <i>The Concept of Spatial Development of the Country</i>
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne <i>Integrated Territorial Investment</i>

Wstęp

Introduction

Polityka spójności, a wraz z nią polityka rozwoju kładzie nacisk na terytorialny wymiar polityk publicznych. Szczególnego znaczenia nabiera zarządzanie zintegrowane terytorialnie. Znajduje to wyraz w integracji działań różnych podmiotów publicznych wobec terytoriów charakteryzujących się podobnymi cechami przestrzenno-społeczno-gospodarczymi. Ważną cechą tych terytoriów jest ich określenie funkcjonalne, a nie administracyjne. Dokumentem strategicznym na szczeblu krajowym, w którym niezwykle istotną kwestią jest zintegrowany wymiar terytorialny jest **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**. Wprowadza ona do planowania strategicznego współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej oraz podejście terytorialne, a co za tym idzie – **Obszary Funkcjonalne**. Zgodnie z definicją, przez obszar funkcjonalny należy rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju¹. W tym kontekście narzędzie planistyczne, jakim są obszary funkcjonalne, powinno być wykorzystywane do planowania rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej daje szansę na wykorzystanie instrumentów oraz środków wspólnotowych na wspieranie obszarów funkcjonalnych. Szczególnym przykładem takiego instrumentu są **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne**, które zgodnie z założeniami są adresowane do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych oraz innych obszarów funkcjonalnych zdefiniowanych w KPZK. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne mają służyć zacieśnieniu współpracy pomiędzy jednostkami tworzącymi Miejski Obszar Funkcjonalny oraz umożliwić maksymalne wykorzystanie wspólnego potencjału wyodrębnionego obszaru. Jednostki tworzące te obszary zostały zobligowane do przyjęcia zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa (np. stowarzyszenie lub związek międzygminny), posiadania strategii ZIT (warunek ex-post) oraz podpisania porozumienia z zarządem województwa o jego wdrażaniu. Były to warunki realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020 wskazano, iż realizowana polityka rozwoju bazująca na ustaleniach krajowych i unijnych dokumentów strategicznych, będzie wykorzystywać terytorialne podejście do zagadnień rozwojowych². Utworzenie obszarów funkcjonalnych w województwie opolskim, należy traktować jako naturalną konsekwencję działań władz lokalnych w tym zakresie. Powstałe obszary funkcjonalne mają wspólne cele rozwojowe lub/i wspólne problemy do rozwiązania. W województwie opolskim zostało utworzonych pięć obszarów funkcjonalnych. Wiodącą rolę w regionie pełni Aglomeracja Opolska, która jako Ośrodek Wojewódzki ma znaczenie ponadregionalne. Pozostałe cztery z nich pełnią rolę ośrodków o znaczeniu regionalnym. Jednakże celem wszystkich obszarów funkcjonalnych jest stymulowanie rozwoju i wzmocnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu.

¹ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017, poz. 1073, 1566, art.. 2, pkt. 6a).

² Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Opole 2012 r., s. 70.

I. Wybrane dane o obszarach funkcjonalnych w 2016 r.

I. Selected data on functional areas in 2016

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Województwo opolskie <i>Opolskie Voivodship</i>	Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	Kędzierzyńsko- Strzelcki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzyńsko- Strzelecki Subregional Functional Area</i>	Obszar Funkcjonalny Kluczbork- -Namysłów- -Olesno <i>Kluczbork- Namysłów- Olesno Functional Area</i>	Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>
Udział powierzchni ^a OF w powierzchni województwa w % <i>Share of Functional Area^a in the area of voivodship in %</i>	100,0	25,2	7,1	12,8	27,3	24,5
Udział ludności ^a OF w liczbie ludności województwa w % <i>Share of population^a Functional Area in the number of population of voivodship</i>	100,0	33,7	7,4	16,1	17,5	23,5
Ludność ^a na 1 km ² <i>Population^a per 1 km²</i>	106	141	110	133	68	101
Współczynnik feminizacji <i>Feminization rate</i>	107	109	106	106	105	106
Udział dzieci ^a (0-14 lata) w ogólnej liczbie ludności OF w % <i>Share of children^a (aged 0-14) in the total number of population of Functional Area in %</i>	13,2	13,1	14,8	12,8	13,3	13,1
Udział osób starszych ^a (65 lat i więcej) w ogólnej liczbie ludności OF w % <i>Share of elderly people^a (aged 65 and more) in the total number of population of Functional Area</i>	17,1	17,1	16,1	17,5	16,5	17,5
Współczynnik obciążenia demograficznego <i>Age dependency ratio</i>	58,2	57,6	60,5	57,5	57,3	59,9
Mediana wieku <i>Median age</i>	42,0	42,2	40,6	42,6	41,3	41,9
Przyrost naturalny na 1000 ludności <i>Natural increase per 1000 population</i>	-1,38	-0,04	-1,14	-1,76	-1,17	-2,98
Saldo migracji stałych na 1000 ludności <i>Permanent net migration per 1000 population</i>	-1,38	-0,00	0,19	-2,62	-1,53	-2,42
Dochody budżetów gmin i miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł <i>Revenue of gminas and city with powiat status budgets per capita in zł</i>	3826,44	4452,71	3812,10	3621,51	3462,70	3448,50
Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł <i>Expenditure of gminas and city with powiat status budgets per capita in zł</i>	3738,12	4352,29	3591,36	3539,59	3405,05	3367,66

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

I. Wybrane dane o obszarach funkcjonalnych w 2016 r. (dok.)

I. Selected data on functional areas in 2016 (cont.)

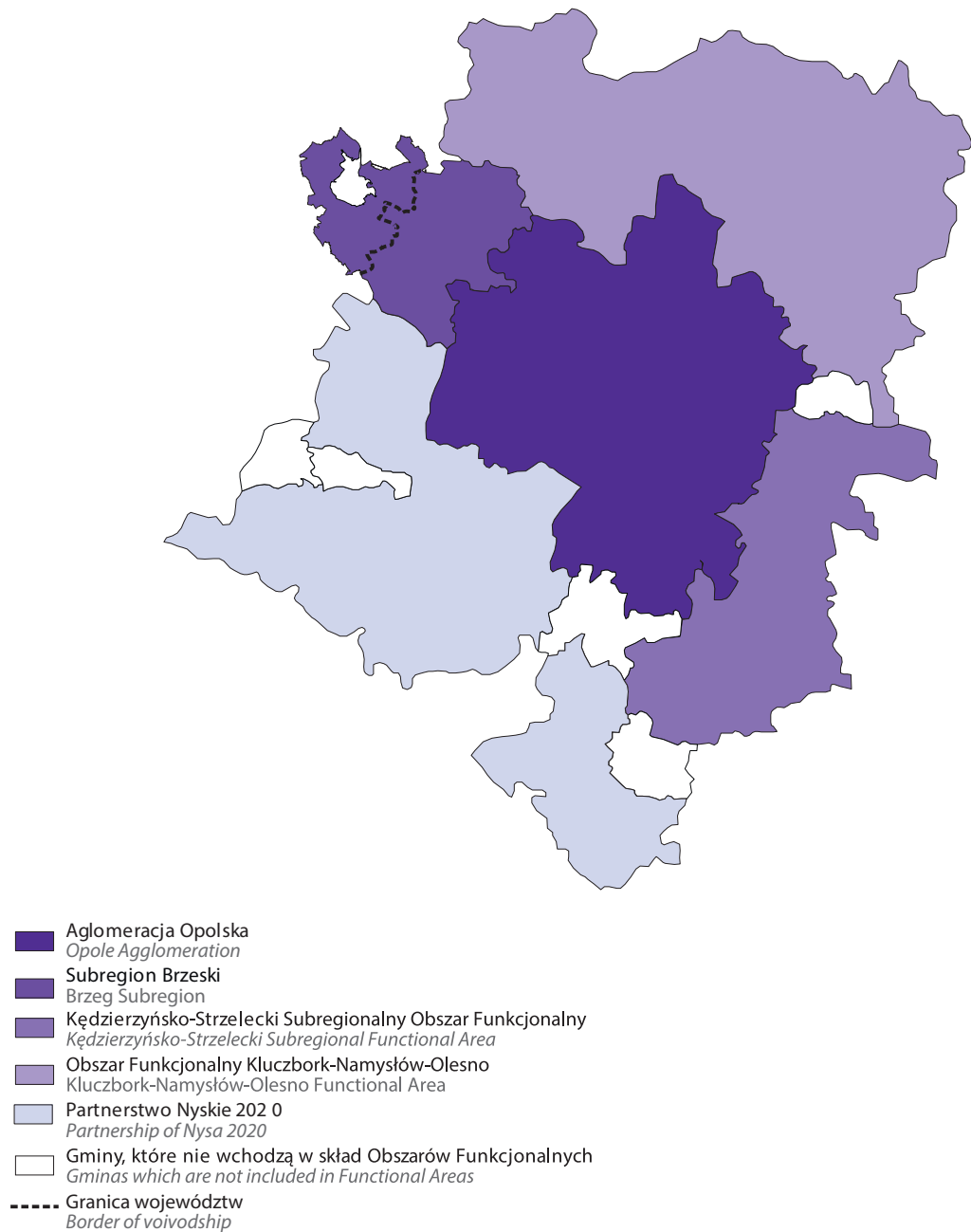
Wyszczególnienie Specification	Województwo opolskie Opolskie Voivodship	Aglomeracja Opolska Opole Agglomeration	Subregion Brzeski Brzeg Subregion	Kędzierzyńsko- Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny Kędzierzyńsko- Strzelecki Subregional Functional Area	Obszar Funkcjonalny Kluczbork- -Namysłów- -Olesno Kluczbork- -Namysłów- -Olesno Functional Area	Partnerstwo Nyskie 2020 Partnership of Nysa 2020
Podmioty gospodarki narodowej ^{ab} w rejestrze REGON na 10 tys. ludności <i>Entities of the national economy^{ab} in the REGON register per 10 thous. population</i>	1010	1177	1140	852	918	932
Odsetek mikroprzedsiębiorstw ^{ab} w ogólnej liczbie podmiotów w OF <i>Share of microenterprises^{ab} in the total number of entities in Functional Area</i>	95,8	95,8	96,9	95,3	96,0	95,8
Odsetek spółek handlowych ^{ab} z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie podmiotów w OF <i>Share of commercial companies^{ab} with foreign capital participation in the total number of entities in Functional Area</i>	1,5	2,3	1,0	1,5	0,8	0,9
Udział produkcji sprzedanej przemysłu ^c w ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w % <i>Share of sold production of industry^c in total sold production of industry in voivodship in %</i>	100,0	43,3	5,3	24,4	19,6	8,3
Pracujący ^{ad} na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Employed persons^{ad} per 100 persons of working age</i>	34	44	32	34	27	26
Odsetek osób bezrobotnych ^a w liczbie ludności w wieku produkcyjnym <i>Share of registered unemployed persons^a in the number of working age population</i>	5,2	4,5	6,0	4,8	4,7	6,5
Iloraz przeptywów ^e (osób dojeżdżających do pracy) <i>Flow quotient^e (of commuters to work)</i>	0,90	1,51	0,48	0,49	0,32	0,23

a Stan w dniu 31 XII. b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych. e Na podstawie Badania dojazdów do pracy w 2011 r. w ramach NSP'2011.

a As of 31 XII. b Excluding persons tending private farms in agriculture. c Data concern economic entities employing more than 9 persons. d By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy. e On the basis Survey of the commuting to work in 2011 as part of the Population and Housing Census 2011

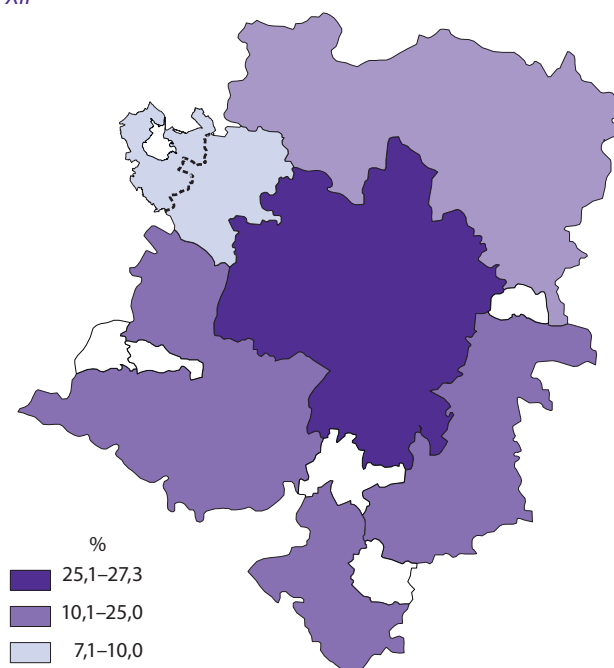
**Mapa 1. Obszary funkcjonalne w województwie opolskim w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

*Map 1. Functional areas in Opolskie Voivodship in 2016
As of 31 XII*

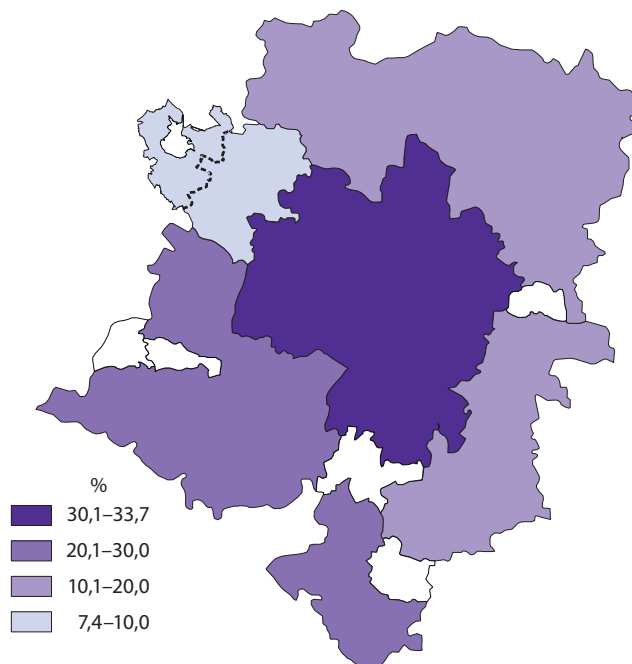
Mapa 2. **Udział powierzchni obszaru funkcjonalnego w powierzchni województwa w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

*Map 2. Share of functional area in the area of voivodship in 2016
 As of 31 XII*

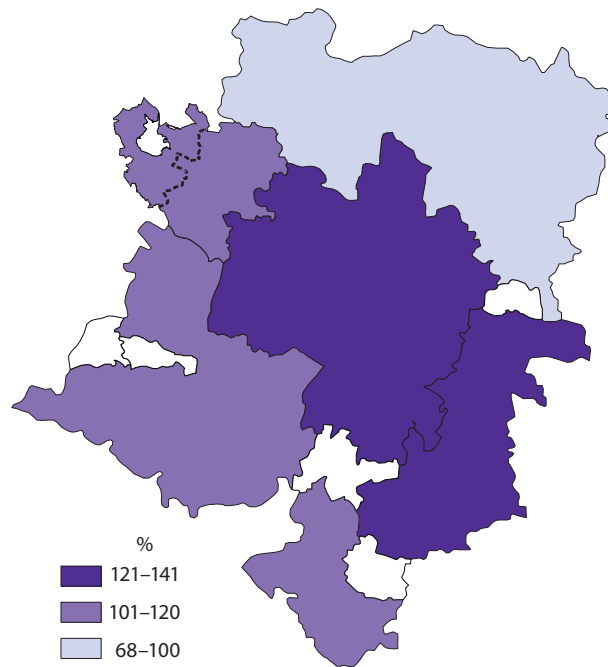

Mapa 3. **Udział ludności obszaru funkcjonalnego w liczbie ludności województwa w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

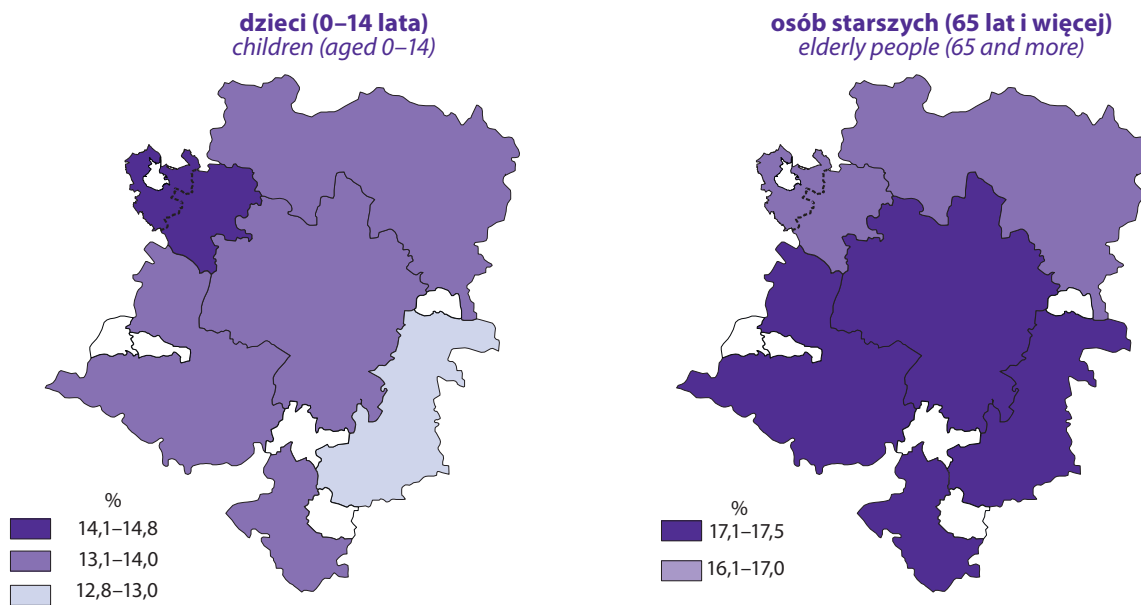
*Map 3. Share of population of functional area in the number of population of voivodship in 2016
 As of 31 XII*

Mapa 4. Ludność na 1 km² w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII
Map 4. Population per 1 km² in 2016
As of 31 XII

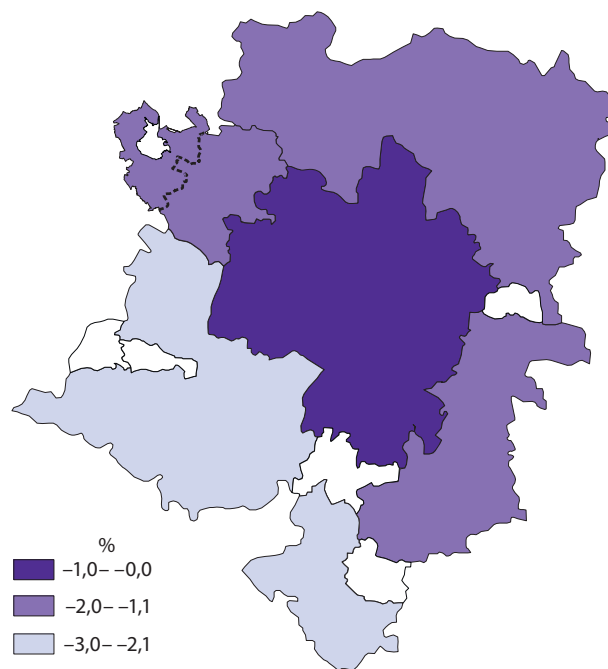

Mapa 5. Udział w liczbie ludności ogółem w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII
Map 5. Share in total population in 2016
As of 31 XII

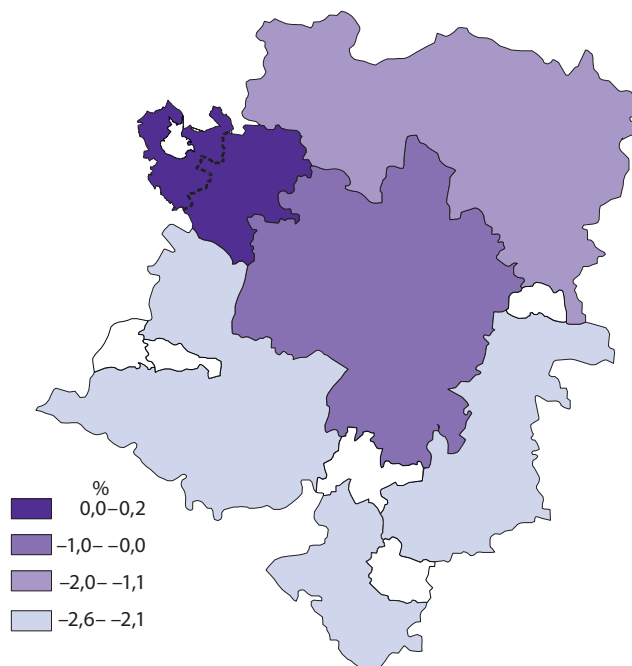
Mapa 6.
Map 6.

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.
Natural increase per 1000 population in 2016

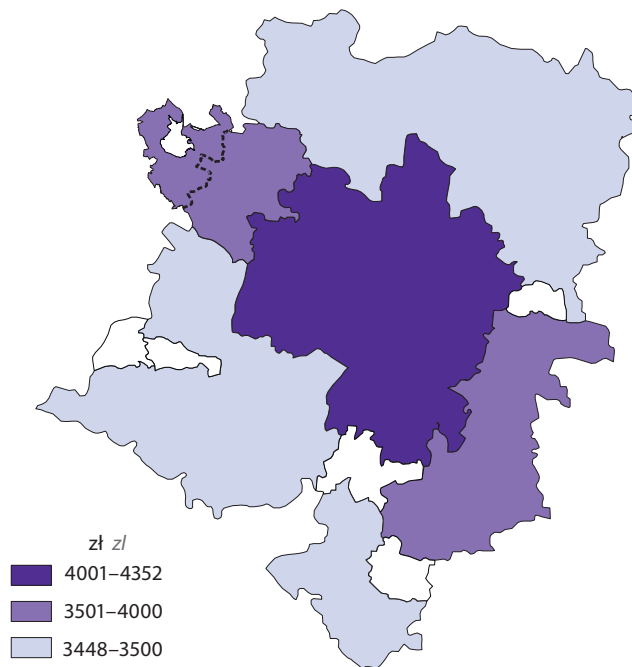
Mapa 7.
Map 7.

Saldo migracji stałej na 1000 ludności na 2016 r.
Permanent net migration per 1000 population in 2016

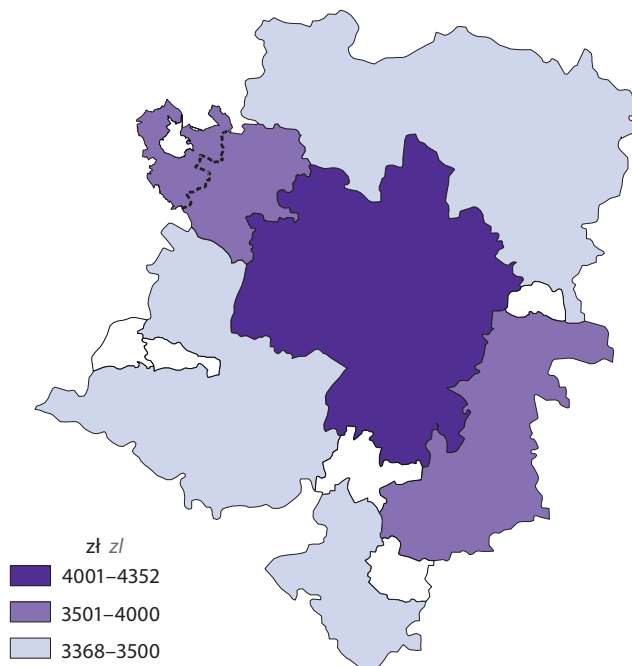
Mapa 8.
Map 8.

Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.
Revenue of gminas budgets per capita in 2016

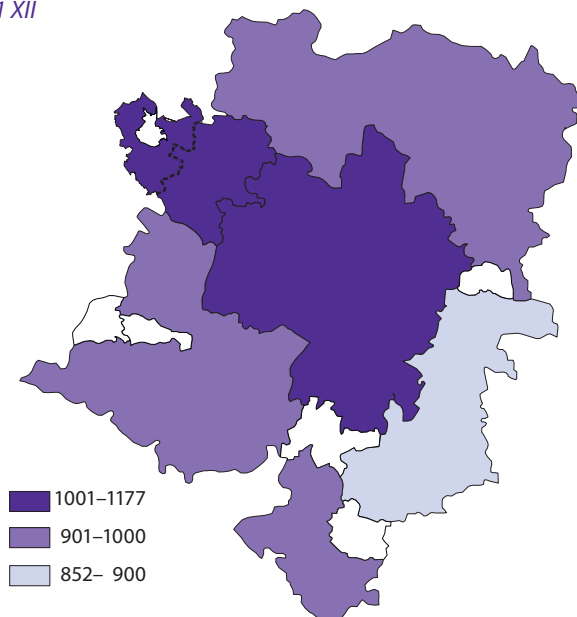
Mapa 9.
Map 9.

Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.
Expenditure of gminas budgets per capita in 2016

Mapa 10. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

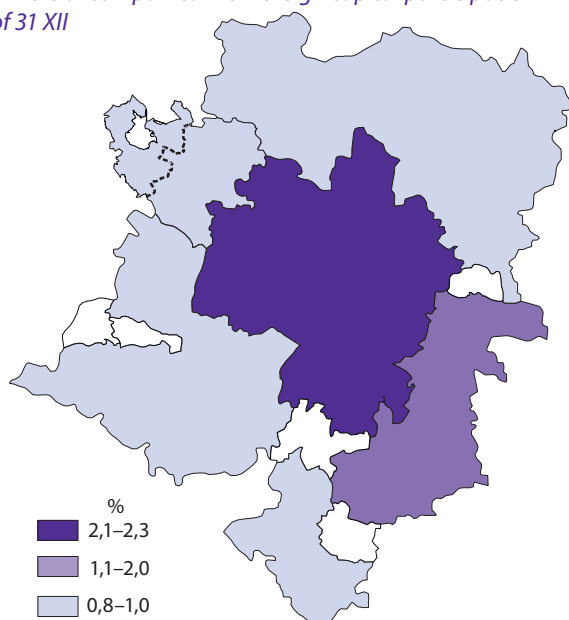
Map 10. *Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. population in 2016 As of 31 XII*

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Mapa 11. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego w liczbie podmiotów gospodarczych^a ogółem w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 11. *Commercial companies with foreign capital participation in the total number of economic entities^a in 2016 As of 31 XII*

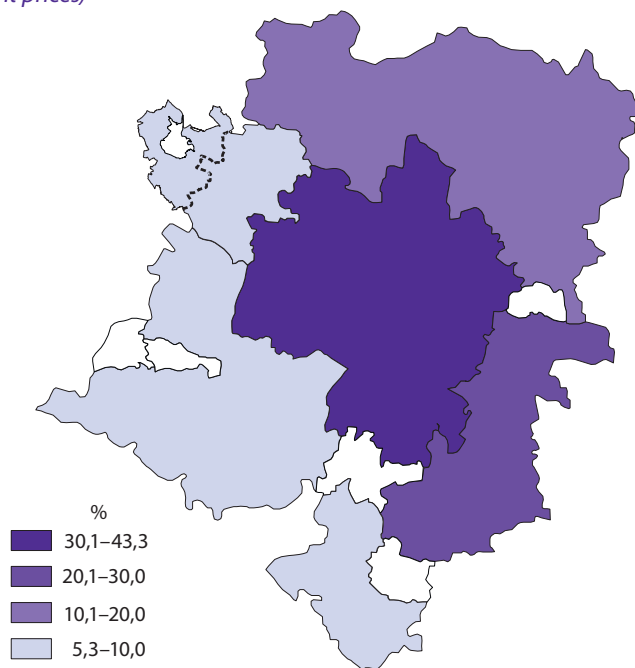
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Mapa 12

Udział produkcji sprzedanej^a przemysłu w ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w 2016 r. (ceny bieżące)

Map 12.

Share of sold production^a of industry in total sold production of industry in voivodship in 2016 (current prices)

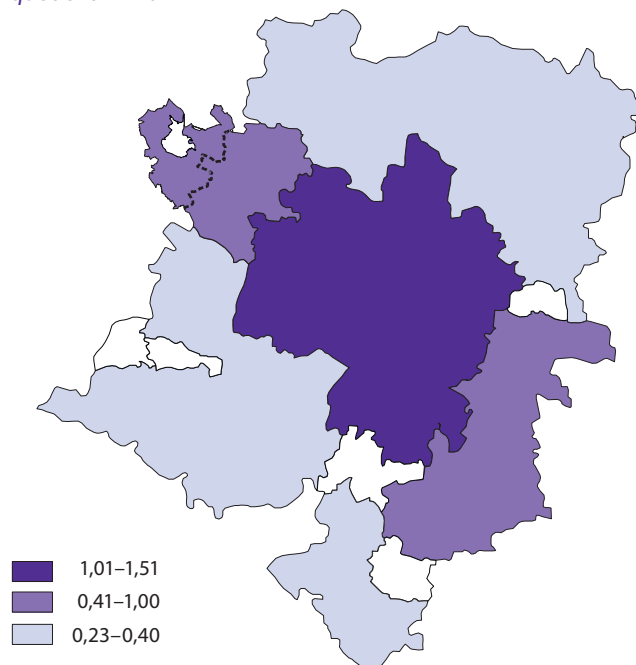
*^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.*

Mapa 13.

Iloraz przepływów^a w 2011 r.

Map 13.

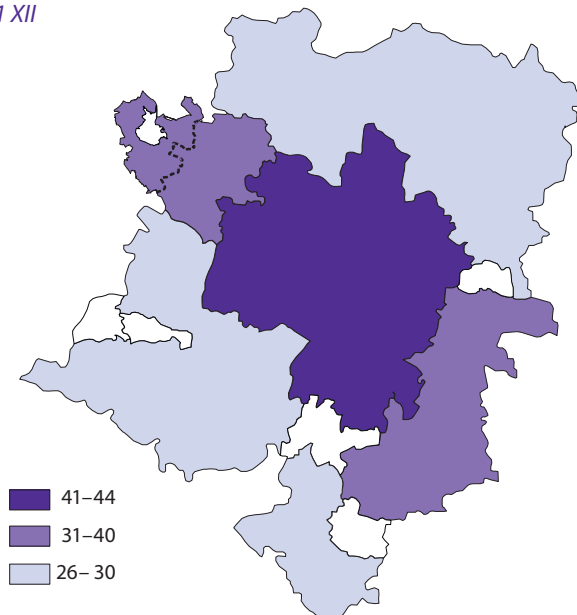
Flow quotient^a in 2011

*^a Stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających.
^a The ratio of the number of incoming commuters to the number of outgoing commuters.*

**Mapa 14. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

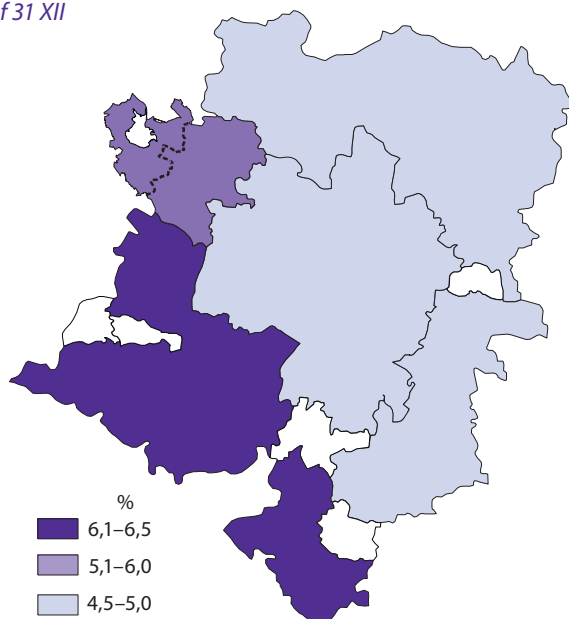
Map 14. Employed persons^a per 100 persons of working age in 2016
As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.
a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

**Mapa 15. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

Map 15. Registered unemployed persons in % of working age population in 2016
As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Aglomeracja Opolska

Zgodnie z celami założonymi przez stowarzyszenie Aglomeracji Opolskiej, powinna nastąpić poprawa warunków życia jej mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki. W latach 2005–2016 zaobserwowano następujące zmiany:

KORZYSTNE ZMIANY	NIEKORZYSTNE ZMIANY
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, – zwiększenie zasobów mieszkaniowych oraz ich powierzchni użytkowej, – 2-krotny wzrost dochodów i wydatków budżetów gmin Aglomeracji na 1 mieszkańca, – dynamiczny wzrost nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej, – znaczące obniżenie objętości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania, odprowadzonych do wód lub do ziemi, – wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, – dynamiczny wzrost w relacji do 2010 r. liczby spółek handlowych, – wzrost liczby miejsc pracy oraz liczby pracujących, – spadek liczby osób bezrobotnych oraz ich udziału w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, – szybszy wzrost liczby placówek i miejsc do dyspozycji niż korzystających z: <ul style="list-style-type: none"> – przedszkoli, – żłobków, – domów i zakładów pomocy społecznej, – wzrost, w przypadku techników, liczby uczniów, absolwentów oraz szkół, – wzrost liczby aptek ogólnodostępnych, – zwiększenie liczby domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, – wzrost w odniesieniu do 2010 r. liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych oraz udzielonych noclegów. 	<ul style="list-style-type: none"> – systematyczny spadek ogólnej liczby ludności, – wzrost mediany wieku ludności, – zwiększenie się liczby i udziału osób w wieku senioralnym (65 lat i więcej) przy jednoczesnym spadku liczby i udziału dzieci w wieku 0–14 lat, w ogólnej liczbie ludności, – wzrost liczby i udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy spadku liczby i udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, – spadek nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, – spadek udziału produkcji sprzedanej przemysłu Aglomeracji w produkcji przemysłowej województwa, – zmniejszenie w odniesieniu do 2010 r. liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, – spadek liczby szkół, uczniów i absolwentów większości typów szkół, jak również spadek liczby studentów i absolwentów szkół wyższych, – zmniejszenie liczby bibliotek publicznych.

Subregion Brzeski

W efekcie założonego celu, dotyczącego promowania zintegrowanego i partnerskiego podejścia do planowania rozwoju Subregionu Brzeskiego oraz planowanych realizacji inwestycji, powinna nastąpić poprawa warunków życia jego mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki. W latach 2005–2016 odnotowano następujące zmiany:

KORZYSTNE ZMIANY	NIEKORZYSTNE ZMIANY
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby ludności w porównaniu z 2005 r. – dynamiczny wzrost długości sieci kanalizacyjnej, – wzrost długości sieci wodociągowej, – zwiększenie liczby mieszkań i ich powierzchni użytkowej, – znaczący wzrost dochodów i wydatków budżetów gmin Subregionu, – wzrost udziału dochodów własnych w strukturze dochodów budżetów gmin Subregionu, – znaczące zwiększenie nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej, – zmniejszenie w odniesieniu do 2010 r. objętości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód lub do ziemi, – zwiększenie liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, – dynamiczny wzrost w relacji do 2010 r. liczby spółek handlowych, – znaczący wzrost liczby miejsc pracy, – zwiększenie liczby pracujących, – spadek liczby osób bezrobotnych, – zwiększenie liczby żłobków i miejsc w nich w podobnym tempie, jak wzrost liczby dzieci w tych placówkach, – większa liczba przedszkoli i miejsc w nich, która w 2016 r. przewyższała liczbę przebywających tam dzieci, – wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych w odniesieniu do roku szkolnego 2010/11, – zwiększenie liczby aptek ogólnodostępnych, – wzrost liczby osób zwiedzających muzea i wystawy, – zwiększenie liczby widzów kina, – wzrost w relacji do 2010 r. liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych oraz udzielonych noclegów. 	<ul style="list-style-type: none"> – spadek liczby ludności w relacji do 2010 r. – wzrost mediany wieku ludności, – zwiększenie się liczby i udziału osób w wieku senioralnym (65 lat i więcej) przy jednoczesnym spadku liczby i udziału dzieci (0–14 lat) w ogólnej liczbie ludności Obszaru Funkcjonalnego, – wzrost liczby i udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy spadku liczby i udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, – obniżenie udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin Subregionu, – zmniejszenie nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, – zwiększenie ilości odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych), – spadek w odniesieniu do 2010 r. udziału produkcji sprzedanej przemysłu Subregionu w produkcji przemysłowej województwa, – spadek w stosunku do 2010 r. liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, – spadek liczby miejsc w placówce pomocy społecznej, – spadek w relacji do roku szkolnego 2010/11 liczby gimnazjów, techników i szkół policealnych, – zmniejszenie w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczby uczniów we wszystkich typach szkół, z wyjątkiem szkół podstawowych oraz spadek liczby studentów wyższej uczelni, – zmniejszenie liczby absolwentów we wszystkich typach szkół, jak również wyższej uczelni, – zmniejszenie liczby czytelników bibliotek publicznych, – spadek liczby centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic.

Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny

Jednym z głównych celów Stowarzyszenia Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego jest dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego tworzących je jednostek samorządu terytorialnego. W efekcie założonych celów powinna nastąpić poprawa warunków życia jego mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki. W latach 2005–2016 odnotowano następujące zmiany:

KORZYSTNE ZMIANY	NIEKORZYSTNE ZMIANY
<ul style="list-style-type: none"> – 2-krotny wzrost długości sieci kanalizacyjnej, – przyrost długości sieci wodociągowej, – zwiększenie zasobów mieszkaniowych i ich powierzchni użytkowej, – zwiększenie dochodów własnych budżetów gmin, – znaczne zwiększenie liczby spółek handlowych oraz fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, – wzrost udziału produkcji sprzedanej przemysłu w wartości produkcji sprzedanej w województwie, – zwiększenie liczby miejsc pracy i pracujących, – 2-krotny spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych, – wzrost liczby placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, – wzrost liczby dzieci w przedszkolach, – wzrost liczby aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych, – wzrost liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, jak i udzielonych noclegów, – zwiększenie nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, – spadek poziomu ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi, – wzrost liczby komunalnych i przemysłowych oczyszczalni ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> – ubytek liczby ludności, – spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, – wzrost mediany wieku, – ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji stałej, – spadek udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin, – spadek liczby szkół dla dzieci i młodzieży oraz liczby uczniów, – spadek liczby bibliotek publicznych, ich czytelników i wypożyczeń, – zwiększenie poziomu odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych).

Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno

Współpraca w ramach Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno, poprzez wspieranie poszczególnych dziedzin, jak np. zintegrowane zarządzanie zasobami przyrodniczymi i wodnymi oraz spójny system inwestycyjny, ma na celu poprawę warunków życia jego mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki. W latach 2005–2016 zaobserwowano następujące zmiany:

KORZYSTNE ZMIANY	NIEKORZYSTNE ZMIANY
<ul style="list-style-type: none"> – znaczny wzrost długości sieci kanalizacyjnej, – przyrost długości sieci wodociągowej, – zwiększenie zasobów mieszkaniowych i ich powierzchni użytkowej, – istotne zwiększenie dochodów własnych budżetów gmin Obszaru Funkcjonalnego, – wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym znaczące zwiększenie liczby podmiotów zatrudniających 250 i więcej pracowników oraz liczby spółek handlowych, – wyraźny wzrost udziału produkcji sprzedanej przemysłu w wartości produkcji sprzedanej w województwie, – zwiększenie liczby miejsc pracy i pracujących, – znaczący spadek liczby osób bezrobotnych oraz ich udziału w liczbie osób w wieku produkcyjnym, – większe tempo wzrostu liczby placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz dostępnych miejsc niż przebywających w nich dzieci, – szybszy wzrost liczby placówek opieki instytucjonalnej osób starszych niż liczby podopiecznych, – zwiększenie liczby miejsc i dzieci w przedszkolach, – wzrost liczby aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych, – zwiększenie liczby osób zwiedzających muzea i wystawy, – wzrost liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, jak i udzielonych noclegów. 	<ul style="list-style-type: none"> – systematyczny ubytek liczby ludności, – utrzymujący się ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji stałej, – spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym, – wzrost mediany wieku i wskaźnika starzenia się świadczący o postępującym procesie starzenia się ludności, – spadek udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin Obszaru Funkcjonalnego, – zmniejszenie liczby szkół dla dzieci i młodzieży oraz liczby uczniów, w tym szczególnie w szkołach policealnych, liceach ogólnokształcących i gimnazjach, – spadek liczby bibliotek publicznych, ich czytelników i wypożyczeń, – likwidacja kin stałych, – zmniejszenie liczby centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, – obniżenie nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, – zwiększenie poziomu odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych) oraz ich udziału w odpadach wytworzonych w województwie, – wzrost poziomu ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi oraz ich udziału w ściekach w województwie.

Partnerstwo Nyskie 2020

Celem Partnerstwa Nyskiego 2020 jest m.in. wzmacnianie jego spójności terytorialnej, wspólne rozwiązywanie problemów zdefiniowanych dla Obszaru Funkcjonalnego oraz wspieranie i inicjowanie planowania zintegrowanego (łączenie inwestycji) w ramach Obszaru Funkcjonalnego. W efekcie założonego celu powinna nastąpić poprawa warunków życia jego mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki. W latach 2005–2016 odnotowano następujące zmiany:

KORZYSTNE ZMIANY	NIEKORZYSTNE ZMIANY
<ul style="list-style-type: none"> – tendencja wzrostowa w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej, wodnej i mieszkaniowej, – 2-krotny wzrost dochodów i wydatków budżetów gmin Obszaru Funkcjonalnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca, – znaczący wzrost nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej, – zmniejszenie objętości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi, – dynamiczny wzrost liczby spółek handlowych, – spadek liczby osób bezrobotnych oraz ich udziału w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, – 3-krotny wzrost liczby placówek opieki żłobkowej, – zwiększenie w relacji do 2010 r. liczby miejsc dla podopiecznych domów i zakładów pomocy społecznej, – szybszy wzrost liczby miejsc niż dzieci w przedszkolach, – tendencja wzrostowa liczby techników dla młodzieży i ich uczniów, – wzrost liczby aptek ogólnodostępnych, – zwiększenie liczby centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, – znaczący wzrost w odniesieniu do 2010 r. liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – systematyczny spadek ogólnej liczby ludności, – wzrost mediany wieku ludności, – zwiększenie się liczby i udziału osób w wieku senioralnym (65 lat i więcej) przy jednoczesnym spadku liczby i udziału dzieci (0–14 lat) w ogólnej liczbie ludności Obszaru Funkcjonalnego, – wzrost liczby i udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy spadku liczby i udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, – spadek w relacji do 2010 r. nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, – wzrost ilości odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych), – spadek w odniesieniu do 2010 r. liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, – zmniejszenie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, – zmniejszenie udziału produkcji sprzedanej przemysłu Partnerstwa w wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie, – spadek liczby pracujących, – zmniejszenie liczby gimnazjów, liceów ogólnokształcących i szkół policealnych, – systematyczny spadek liczby uczniów we wszystkich typach szkół (z wyjątkiem techników) oraz studentów uczelni wyższej, – zmniejszenie liczby bibliotek publicznych oraz czytelników, – spadek liczby zwiedzających muzea i wystawy.

1. Wybrane czynniki determinujące warunki życia ludności obszarów funkcjonalnych w województwie opolskim

1. Selected factors determining the living conditions of population of functional areas in Opolskie Voivodship

1.1. Metody badań

1.1. The methods of research

Wielowymiarowa analiza porównawcza zajmuje się metodami i technikami porównywania obiektów wielocechowych. Stanowi ona spójny formalnie zespół metod statystycznych służących celowemu doborowi informacji o elementach pewnej zbiorowości i wykrywaniu prawidłowości we wzajemnych relacjach tych elementów. Jej zadaniem jest uporządkowanie względnie jednorodnego zbioru obiektów lub cech, w celu podejmowania decyzji wyboru obiektu lub cechy według z góry ustalonego kryterium¹.

W ramach wielowymiarowej analizy porównawczej rozpatrywane są m.in. takie zagadnienia, jak metody normalizacji i agregacja różnoimiennych cech.

Ocena obiektów zależna jest nie tylko od miejsca, jakie zajmują one w uporządkowanym szeregu obiektów, lecz także od rodzaju opisujących je zmiennych². Klasyfikacja obiektów za pomocą metod wielowymiarowej analizy porównawczej wymaga wyspecyfikowania zestawu cech szczegółowych, które charakteryzowałyby te obiekty ze względu na podjętą tematykę badań³. Dokonując wyboru zmiennych do zbioru cech diagnostycznych, należy kierować się następującymi kryteriami:

- uniwersalność – cechy powinny mieć powszechnie uznaną wagę i znaczenie,
- zmienność – cechy powinny mieć wysoką zdolność dyskryminacyjną (wysoka zmienność),
- ważność – cechy ważne to takie, które trudno osiągnąć wysokie wartości (silna asymetria prawostronna danej cechy)⁴.

Dobór cech musi w sposób właściwy odzwierciedlać najważniejsze aspekty badanego zjawiska. Do zestawu cech diagnostycznych wybieramy takie czynniki, które w świetle posiadanej wiedzy merytorycznej o badanym zjawisku, stanowią najważniejsze charakterystyki porównywanych obiektów. Ustalenie wyjściowego zbioru cech dokonywane jest w początkowym etapie badań, obejmującym określenie celu i zakresu analizy.

W wielowymiarowej analizie porównawczej badany jest zatem wektor zmiennych:

$$x = [x_1, x_2, \dots, x_m] \quad (1)$$

gdzie m - liczba zmiennych.

W procesie normowania wartości cech (wskaźników⁵) diagnostycznych dokonano ich przekształcenia według wybranej metody normalizacji zmiennych. Posłużono się metodą normującą cechy ilościowe tzw. unitaryzacją zerowaną⁶.

1 T. Grabiński, *Wielowymiarowa analiza porównawcza w badaniach dynamiki zjawisk ekonomicznych*, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Seria specjalna: Monografie, nr 61, Kraków 1984, s. 11-15.

2 *Elementy rachunku ekonomicznego*, (red.) Z. Hellwig, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1985, s. 437.

3 Por. K. Hanusik, U. Łangowska, *Modelowanie ekonometryczne procesów społeczno-ekonomicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1994, s. 18.

4 *Statystyczne metody analizy danych*, (red.) W. Ostasiewicz, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 1998, s. 116.

5 Wszystkie cechy diagnostyczne uwzględnione w badaniu mają charakter wskaźników.

6 Kukuła K., *Metody ilościowe w badaniach ekonomicznych*, vol. XIII/1, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Zastosowań Informatyki i Matematyki Katedra Ekonometrii i Statystyki, Warszawa 2012, s. 5

W celu doprowadzenia do porównywalności, wskaźniki określające **warunki życia** na badanych obszarach funkcjonalnych, poddano unitaryzacji wg wzorów:

$$X_i' = \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}} \quad \text{dla stymulant} \quad (2)$$

$$X_i' = \frac{X_{\max} - X_i}{X_{\max} - X_{\min}} \quad \text{dla destymulant}^7 \quad (3)$$

Konsekwencją zastosowania metody normalizacji cech diagnostycznych – unitaryzacji zerowanej – było otrzymanie cech, których wartości mieszczą się w przedziale $\langle 0,1 \rangle$.

Utworzono zmienną syntetyczną jako bezwzorcową miarę określającą **warunki życia** na badanych obszarach funkcjonalnych. Syntetyczny miernik dla wyróżnionego obiektu określa wzór:

$$W_{\text{nazwa obiektu}}^{\text{rok}} = \sum_{i=1}^m \alpha_i X_{ij}' \quad (4)$$

gdzie:

$$\alpha = [\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m] \quad (5)$$

oznacza system wag cech diagnostycznych objętych badaniem, m – liczbę zmiennych.

Ze względu na charakter badania zastosowano zmienną agregatową, której system wag oparty został na niezróżnicowanej wartości informacyjnej danej cechy diagnostycznej. Waga składowej tworzącej zmienną syntetyczną jest stała i nie zależy np. od poziomu zmienności danej cechy.

A zatem:

$$\alpha_i = \frac{1}{m} \quad (6)$$

oraz:

$$\sum_{i=1}^m \alpha_i = 1 \quad (7)$$

Zbiór cech diagnostycznych (wskaźników), które posłużyły do konstrukcji wskaźnika syntetycznego **warunków życia** na badanych obiektach – obszarach funkcjonalnych zawiera tabl. 1.

Wartości cech diagnostycznych dotyczą gmin wchodzących w skład poszczególnych obszarów funkcjonalnych.

⁷ Kukuła K., *Metody ilościowe w badaniach ekonomicznych*, vol. XIII/1, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Zastosowań Informatyki i Matematyki Katedra Ekonometrii i Statystyki, Warszawa 2012, s. 9.

Tabl. 1.
 Table 1.

Wybrane wskaźniki warunków życia według wskazanych determinant
Selected indicators of living conditions by indicated determinants

Lp. No.	Determinanta Determinant	Wskaźniki Indicators	Charakter zmiennej Character of the variable
1	UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE DEMOGRAPHIC FACTORS	Indeks starości <i>Ageing index</i>	D
		Saldo migracji stałej na 1000 ludności <i>Permanent net migration per 1000 population</i>	S
		Przyrost naturalny na 1000 ludności <i>Natural increase per 1000 population</i>	S
		Prognoza ludności w 2030 r. (2010=100, 2016=100) <i>Population projection in 2030 (2010=100, 2016=100)</i>	S
2	GOSPODARKA I RYNEK PRACY ECONOMY AND LABOUR MARKET	Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w zł <i>Own revenue of gminas budgets per capita in zł</i>	S
		Wydatki budżetów gmin na gospodarkę mieszkaniową na 1 mieszkańca w zł <i>Expenditure of gminas budgets on dwelling economy per capita in zł</i>	S
		Wydatki budżetów gmin na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca w zł <i>Expenditure of gminas budgets on municipal economy and environmental protection per capita in zł</i>	S
		Wydatki budżetów gmin na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca w zł <i>Expenditure of gminas budgets on public safety and fire care per capita in zł</i>	S
		Wydatki budżetów gmin na transport i łączność na 1 mieszkańca w zł <i>Expenditure of gminas budgets on transport and communication per capita in zł</i>	S
		Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności <i>Entities of the national economy in the REGON register per 10 thous. population</i>	S
		Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Registered unemployed persons per 100 persons of working age</i>	D
		Pracujący na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Employed persons per 100 persons of working age</i>	S
3	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA SOCIAL INFRASTRUCTURE	Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat <i>Children attending nursery schools per 1000 children aged 3-6</i>	S
		Liczba ludności na 1 aptekę <i>Population per pharmacy</i>	D
		Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 10 tys. ludności <i>Places in stationary social welfare facilities per 10 thous. population</i>	S
		Dzieci przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku 0-3 lata <i>Children staying in centres providing care for children up to the age of 3 per 1000 children aged 0-3</i>	S
		Biblioteki publiczne na 10 tys. ludności <i>Public libraries per 10 thous. population</i>	S
		Kluby sportowe na 10 tys. ludności <i>Sports clubs per 10 thous. population</i>	S
		Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice gminne na 10 tys. ludności <i>Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres per 10 thous. population</i>	S
		Miejsca noclegowe na 1000 ludności <i>Number of bed places per 1000 population</i>	S

Tabl. 1. Wybrane wskaźniki warunków życia według wskazanych determinant (dok.)
 Table 1. Selected indicators of living conditions by indicated determinants (cont.)

Lp. No.	Determinanta Determinant	Wskaźniki Indicators	Charakter zmiennej Character of the variable
4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA TECHNICAL INFRASTRUCTURE	Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności <i>Dwellings completed per 10 thous. population</i>	S
		Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ² <i>Average useful floor area of dwelling per capita in m²</i>	S
		Sieć wodociągowa na 100 km ² <i>Water supply network per 100 km²</i>	S
		Sieć kanalizacyjna na 100 km ² <i>Sewage network per 100 km²</i>	S
		Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ² <i>Bicycle paths per 10 thous. km²</i>	S
5	ŚRODOWISKO NATURALNE NATURAL ENVIRONMENT	Zmieszane odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg <i>Mixed municipal waste collected (during the year) per capita in kg</i>	D
		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków komunalnych w % ludności ogółem <i>Population connected to municipal wastewater treatment plants in % of total population</i>	S
		Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w m ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in m³</i>	D
		Lesistość <i>Forest cover</i>	S
		Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca w zł <i>Outlays on fixed assets in environmental protection per capita in zł</i>	S

S – stymulanta, D - destymulanta.

S – stimulant, D – destimulant.

Spełnienie wymogów stosowania wielowymiarowej analizy porównawczej implikowało dokonanie dyskryminacji wyjściowego zbioru cech na dwa rozłączne podzbiory: stymulanty⁸ i destymulanty⁹. Ostatnia kolumna w tabl. 1. zawiera podział zbioru cech (wskaźników) diagnostycznych na dwa rozłączne podzbiory.

Wskaźniki zawarte w tabl. 1 pogrupowano w pięć determinant mających wpływ na warunki życia, które następnie poddano szczegółowej analizie w ramach realizowanego badania. Podział na poszczególne determinanty wynika zarówno ze zróżnicowanej specyfiki, jak i uwarunkowań rozwoju poszczególnych obszarów funkcjonalnych. Dla uchwycenia zmian obiektów badań – obszarów funkcjonalnych – in plus i in minus w obrębie każdej determinanty badanie przeprowadzono w latach 2010 i 2016.

8 Cechy, których niskie wartości są niepożądane z punktu widzenia danego zjawiska, a wysokie są pożądane.

9 Cechy, których niskie wartości są pożądane z punktu widzenia danego zjawiska, a wysokie są niepożądane.

1.2. Wyniki badania

1.2. The research results

W wyniku zastosowanej metody normalizacji cech diagnostycznych (2)(3) – adekwatnej do charakteru wskaźnika diagnostycznego oraz przyjętego systemu wag (5) dokonano wyznaczenia wartości wskaźników syntetycznych (4).

W pierwszej części analizy wyznaczono wartości wskaźników syntetycznych dla poszczególnych determinant (grup wskaźników) z tabl. 1 w odniesieniu do badanych obszarów funkcjonalnych w latach 2010 i 2016. Otrzymano następujące rezultaty zawarte w tabl. 2–6.

Tabl. 2. Wskaźnik syntetyczny dla determinanty uwarunkowania demograficzne
Table 2. Synthetic indicator for determinant demographic factors

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,602	0,724	+	2	2
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	1,000	0,906	–	1	1
Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzysko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,145	0,126	–	4	4
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,494	0,511	+	3	3
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,129	0,055	–	5	5

Pod względem **uwarunkowań demograficznych** najlepsze wyniki uzyskał Subregion Brzeski, w którym notowano m.in. dodatnie saldo migracji, najniższy indeks starości i najmniejszy ubytek ludności prognozowany w 2030 r.

Wszystkie obszary funkcjonalne utrzymały swoją pozycję w obrębie determinanty **uwarunkowania demograficzne**, ale tylko w przypadku Aglomeracji Opolskiej i Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork–Namysłów–Olesno nastąpiła poprawa wartości wskaźników ją tworzących.

W odniesieniu do **gospodarki i rynku pracy** najwyższą została sklasyfikowana Aglomeracja Opolska. Zadecydowały o tym m.in.: najwyższe wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową oraz na transport i łączność, największa liczba pracujących na 100 osób w wieku produkcyjnym, przy jednocześnie najmniejszej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Tabl. 3. **Wskaźnik syntetyczny dla determinanty gospodarka i rynek pracy**
 Table 3. *Synthetic indicator for determinant economy and labour market*

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,915	0,942	+	1	1
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	0,351	0,516	+	3	2
Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzysko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,465	0,457	-	2	3
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,137	0,210	+	5	4
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,149	0,083	-	4	5

Zmianę lokaty in plus na przestrzeni lat 2010–2016 odnotowano dla Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork–Namysłów–Olesno i Subregionu Brzeskiego. Dla tych obszarów nastąpiła poprawa wartości wskaźników ją tworzących. Zmiana lokaty in minus wystąpiła dla Partnerstwa Nyskiego 2020 i Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego.

Tabl. 4. **Wskaźnik syntetyczny dla determinanty infrastruktura społeczna**
 Table 4. *Synthetic indicator for determinant social infrastructure*

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,473	0,502	+	4	2
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	0,307	0,295	-	5	5
Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzysko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,593	0,417	-	2	4
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,539	0,471	-	3	3
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,640	0,599	-	1	1

Pod względem **infrastruktury społecznej** najlepsze wyniki uzyskało Partnerstwo Nyskie 2020, które oferowało m.in. największą liczbę miejsc zarówno w placówkach pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności, jak i w turystycznych obiektach noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności.

Zmianę lokaty in plus odnotowano dla Aglomeracji Opolskiej i dla tego obszaru nastąpiła również poprawa wartości wskaźników ją tworzących. Zmiana lokaty in minus wystąpiła dla Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego.

Tabl. 5. Wskaźnik syntetyczny dla determinanty infrastruktura techniczna
 Table 5. Synthetic indicator for determinant technical infrastructure

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,910	0,990	+	1	1
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	0,319	0,309	-	3	3
Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzysko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,668	0,576	-	2	2
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,171	0,264	+	5	5
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,206	0,296	+	4	4

Odnosnie **infrastruktury technicznej** dominowała Aglomeracja Opolska, na terenie której oddano najwięcej mieszkań do użytkowania na 10 tys. ludności, na 1 osobę przypadała największa powierzchnia użytkowa mieszkania oraz notowano największą gęstość sieci wodociągowej.

Wszystkie obszary funkcjonalne utrzymały swoją pozycję w obrębie determinanty **infrastruktura techniczna**, ale w przypadku Aglomeracji Opolskiej, Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork–Namysłów–Olesno i Partnerstwa Nyskiego 2020 nastąpiła poprawa wartości wskaźników ją tworzących.

Tabl. 6. Wskaźnik syntetyczny dla determinanty środowisko naturalne
 Table 6. Synthetic indicator for determinant natural environment

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,580	0,524	-	2	4
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	0,706	0,642	-	1	2
Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzysko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,525	0,682	+	4	1
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,555	0,556	+	3	3
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,435	0,242	-	5	5

W zakresie **środowiska naturalnego** najwyższy wskaźnik w 2010 r. uzyskał Subregion Brzeski, a w 2016 r. – Kędzierzysko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny. Subregion Brzeski w 2010 r. osiągnął m.in. najwyższy odsetek ludność korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych oraz najwyższe nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca. O pierwszej lokacie Kędzierzysko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego w 2016 r. zdecydowały m.in. najwyższe nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca oraz stosunkowo mała ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca.

Zmianę lokaty in plus obserwowano tylko dla Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego, ale poprawa wartości wskaźników ją tworzących nastąpiła również dla Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork–Namysłów-Olesno. Zmiana lokaty in minus wystąpiła dla Aglomeracji Opolskiej i Subregionu Brzeskiego.

Po analizie wrażliwości (zmian) w poszczególnych grupach wskaźników (determinant) zaprezentowanych w tabl. 1. w drugiej części analizy wyznaczono wartości wskaźnika syntetycznego **warunków życia** dla badanych obszarów funkcjonalnych w województwie opolskim.

Tabl. 7. **Wskaźnik syntetyczny warunków życia**
Table 7. *Synthetic indicator of living conditions*

Obszar Funkcjonalny <i>Functional Area</i>	2010	2016	Zmiana wartości 2016–2010 <i>Change in value</i>	Lokata <i>Position</i>	
				2010	2016
Aglomeracja Opolska <i>Opole Agglomeration</i>	0,699	0,734	+	1	1
Subregion Brzeski <i>Brzeg Subregion</i>	0,480	0,496	+	3	2
Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny <i>Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area</i>	0,500	0,459	–	2	3
Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno <i>Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area</i>	0,367	0,386	+	4	4
Partnerstwo Nyskie 2020 <i>Partnership of Nysa 2020</i>	0,334	0,279	–	5	5

Najwyższy wskaźnik **warunków życia** uzyskała Aglomeracja Opolska, która dominowała pod względem **gospodarki i rynku pracy** oraz **infrastruktury technicznej**. Aglomeracja poprawiła również swoją lokatę w 2016 r. w stosunku do 2010 r. w zakresie **infrastruktury społecznej**.

Drugi co do wielkości wskaźnik **warunków życia** w 2016 r. osiągnął Subregion Brzeski, który najlepsze wyniki uzyskał pod względem **uwarunkowań demograficznych**. Wysoką pozycję Subregion zajął także w obszarze **gospodarki i rynku pracy** oraz **środowiska naturalnego**.

Najniższy wskaźnik **warunków życia** odnotowano w Partnerstwie Nyskim 2020, przy czym warty podkreślenia jest fakt, że obszar ten miał najlepsze wyniki w zakresie **infrastruktury społecznej**.

Zauważyć również należy, że dla trzech badanych Obszarów Funkcjonalnych: Aglomeracji Opolskiej, Kluczbork-Namysłów-Olesno i Subregionu Brzeskiego nastąpił wzrost wartości wskaźnika syntetycznego określającego **warunki życia** na tych obszarach.

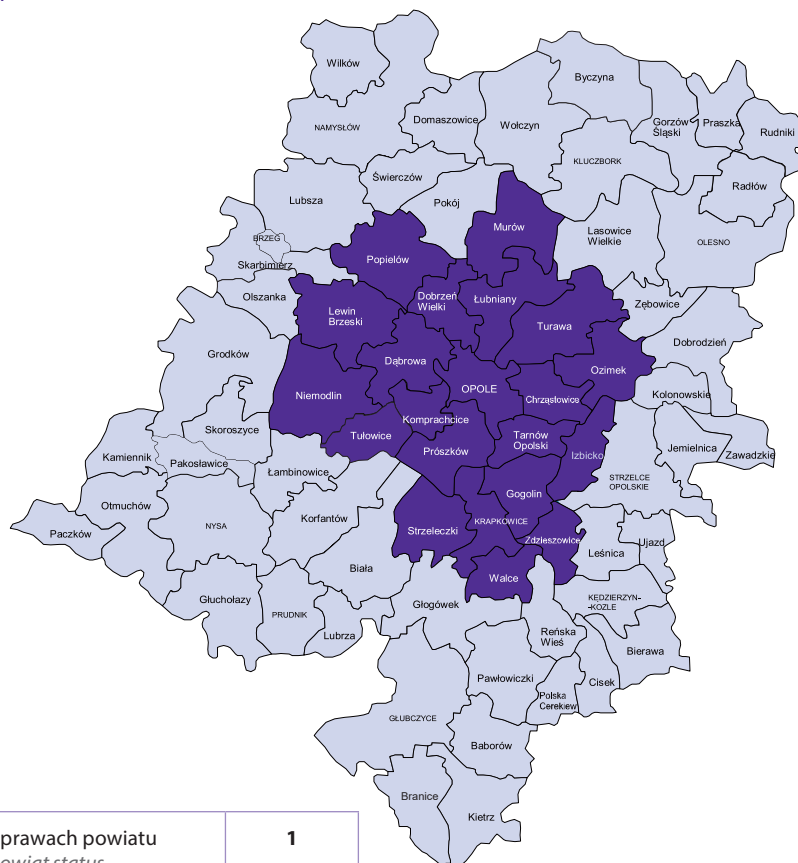
2. Sytuacja społeczna i gospodarcza Aglomeracji Opolskiej

2. Social and economic situation of Opole Agglomeration

Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska powstało na mocy porozumienia samorządów gminnych w 2012 r. Głównym celem stowarzyszenia jest poprawa warunków życia jej mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki.

Mapa 1 [16]. Aglomeracja Opolska na tle województwa opolskiego w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 1 [16]. Opole Agglomeration on the background of Opolskie Voivodship in 2016
As of 31 XII

Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>	1
Gminy miejsko-wiejskie <i>Urban-rural gminas</i>	7
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	13

W skład terytorialny Aglomeracji Opolskiej wchodzi miasto na prawach powiatu Opole, gminy miejsko-wiejskie: Gogolin, Krapkowice, Lewin Brzeski, Niemodlin, Ozimek, Prószków, Zdzieszowice i gminy wiejskie: Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Izbicko, Komprachcice, Łubniany, Murów, Popielów, Tarnów Opolski, Tułowice, Turawa, Strzeleczyki, Walce.

2.1. Uwarunkowania demograficzne

2.1. Demographic factors

Aglomeracja Opolska swoim zasięgiem obejmuje obszar 2370 km², czyli nieco ponad 1/4 powierzchni województwa opolskiego – miasta stanowią 8,2%, a obszary wiejskie 91,8%. W końcu 2016 r. Aglomerację zamieszkiwało 334,9 tys. osób, które stanowiły nieco ponad 1/3 mieszkańców województwa, a większość, bo 53,0% odnotowano w miastach. Sieć osadnicza na terytorium Aglomeracji Opolskiej jest przestrzennie zróżnicowana. Gęstość zaludnienia w 2016 r. wyniosła 141 osób na 1 km² (wobec 106 w województwie) i była niższa niż w poprzednich latach. Wśród gmin najbardziej zaludnione było m. Opole – 1230 osób na 1 km², natomiast najmniej gmina Murów (34).

Struktura ludności według płci w latach 2005–2016 nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców Aglomeracji przeważały kobiety, które stanowiły 52,1% ludności. W Aglomeracji notowano wyższy (o 2,1 p. proc.) niż przeciętnie w województwie współczynnik feminizacji wynoszący 108,8.

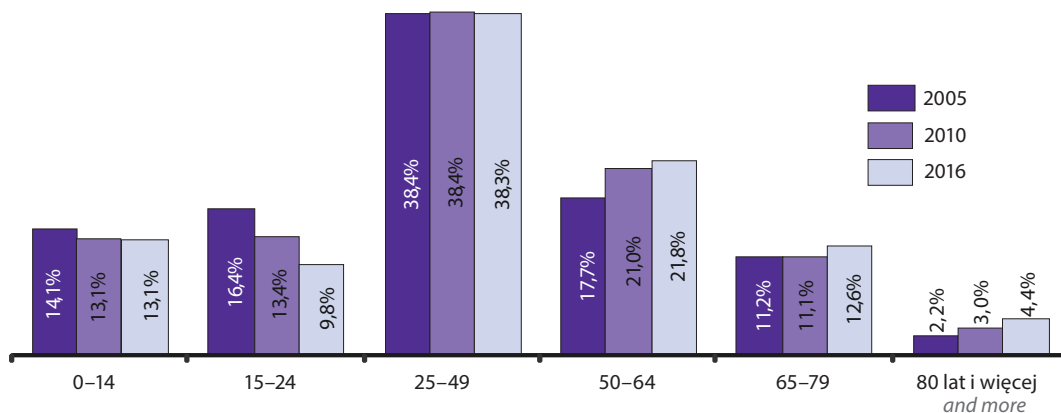
Podobnie jak w całym województwie, w Aglomeracji systematycznie ubywa mieszkańców, co niewątpliwie ma wpływ na kondycję społeczną i gospodarczą tego obszaru. Liczba jej ludności zmniejszyła się od 2010 r. o 5,8 tys. (o 1,7%) osób, a od 2005 r. – o 15,8 tys. (o 4,5%). W miastach obserwuje się kilkakrotnie szybsze tempo ubytku ludności niż na wsi. W 2016 r. w porównaniu z 2005 r. w miastach odnotowano spadek liczby ludności o 7,2%, a na wsi o 1,2%. W m. Opolu w stosunku do 2005 r. ubyło 9,5 tys. mieszkańców (7,4%). W latach 2005–2016 wzrosła liczba ludności w 6 gminach (Łubniany, Gogolin, Dobrzeń Wielki, Chrzęstowice, Turawa, Dąbrowa), które w większości otaczają m. Opole stanowiące rdzeń Aglomeracji. Świadczy to o postępującym procesie suburbanizacji.

Prognozy demograficzne przewidują dalszy ubytek ludności. Do 2030 r. liczba mieszkańców omawianego obszaru zmniejszy się w porównaniu z 2016 r. o 18,6 tys. (o 5,6%) osób i wyniesie 316,2 tys. W większym stopniu spadek będzie dotyczył kobiet niż mężczyzn, czego konsekwencją będzie zmniejszenie udziału kobiet (o 0,2 p. proc.) do poziomu 51,9%.

Obserwowane w ostatnich latach zmiany w strukturze ludności wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni lat 2005–2016, w Aglomeracji Opolskiej, przy równoczesnym wzroście liczby osób w wieku 65 lat i więcej (o 21,8%), ubyło dzieci w grupie wieku 0–14 lat (o 11,8%).

Wykres 1. Struktura ludności według grup wieku Stan w dniu 31 XII

Chart 1. Structure of population by age groups
As of 31 XII

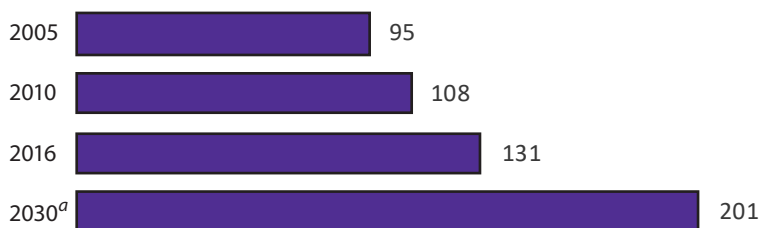

Zjawisko starzenia się społeczeństwa Aglomeracji Opolskiej ilustruje również mediana wieku. W 2016 r. wyniosła ona 42,2 lat i była wyższa o 2,6 lat niż w 2010 r. i o 4,6 lat niż w 2005 r. W m. Opolu wskaźnik ten był wyższy niż dla całego Obszaru Funkcjonalnego i w 2016 r. wyniósł 42,9 lat (2010 r. – 40,1 lat, 2005 r. – 38,3 lat).

Niekorzystne zmiany demograficzne znajdują odzwierciedlenie w stanie i strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W końcu 2016 r. liczba ludności Aglomeracji Opolskiej w wieku przedprodukcyjnym była niższa o 18,5% w porównaniu z 2005 r. W analizowanym okresie liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 8,4%, natomiast w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 28,6%. W 2016 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 15,7% wobec 63,5% w wieku produkcyjnym oraz 20,9% w wieku poprodukcyjnym. W porównaniu z 2005 r. wystąpił spadek odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 2,7 p. proc.) oraz w wieku produkcyjnym (o 2,7 p. proc.) przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym (o 5,4 p. proc.).

Wykres 2.
Chart 2.

Indeks starości
Ageing index

^a Prognoza.
^a Projection.

Współczynnik obciążenia demograficznego (osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym) w 2016 r. wyniósł 57,6% (w m. Opole był wyższy o 6,6 p. proc.) i zwiększył się zarówno wobec 2010 r., jak i 2005 r. (odpowiednio: o 7,3 p. proc. i o 6,4 p. proc.).

Tabl. 1 [8].
Table 1 [8].

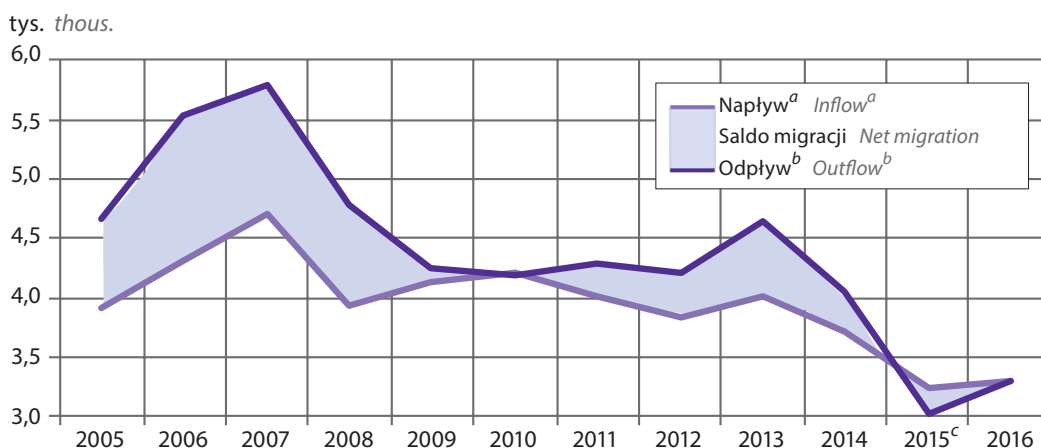
Współczynniki obciążenia demograficznego
Age dependency ratios

Osoby w wieku Persons of age	2005	2010	2016	2030 ^a
	na 100 osób w wieku produkcyjnym per 100 persons of working age			
Przedprodukcyjnym Pre-working	27,8	24,5	24,7	26,2
Poprodukcyjnym Working	23,4	25,8	32,9	49,0
Nieprodukcyjnym Non-working	51,2	50,3	57,6	75,2

^a Prognoza.
^a Projection.

Czynnikami wpływającymi na zmianę liczby ludności są ruch naturalny oraz saldo migracji. Na obszarze Aglomeracji Opolskiej na zmianę liczby ludności w większym stopniu wpływ miały migracje. Na przestrzeni lat 2005–2016 wymeldowało się z pobytu stałego o 6,0 tys. więcej osób niż się zameldowało. Dodatkowo saldo migracji w rozpatrywanym okresie w Aglomeracji Opolskiej odnotowano jedynie w 2010 r. (18). W 2005 r. było to minus 758, a w 2016 r. minus 1. Na ujemny bilans miała wpływ duża skala emigracji zagranicznych. W latach 2005–2016 wyjechało za granicę 12,5 tys. mieszkańców Aglomeracji, a saldo migracji zagranicznych dla rozpatrywanego okresu wynosiło minus 9,2 tys. osób. W 2016 r. bilans migracji zagranicznych kształtował się na poziomie minus 222 (w 2005 r. minus 1019). We wszystkich analizowanych latach odnotowano natomiast dodatnie saldo migracji wewnętrznych (najwyższe w 2010 r., tj. 379).

Wykres 3. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Chart 3. Internal and international migration of population for permanent residence

a Zameldowania. *b* Wymeldowania. *c* W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. *b* Cancelled registrations. *c* In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Tabl. 2 [9]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Table 2 [9]. Internal and international migration of population for permanent residence per 1000 population

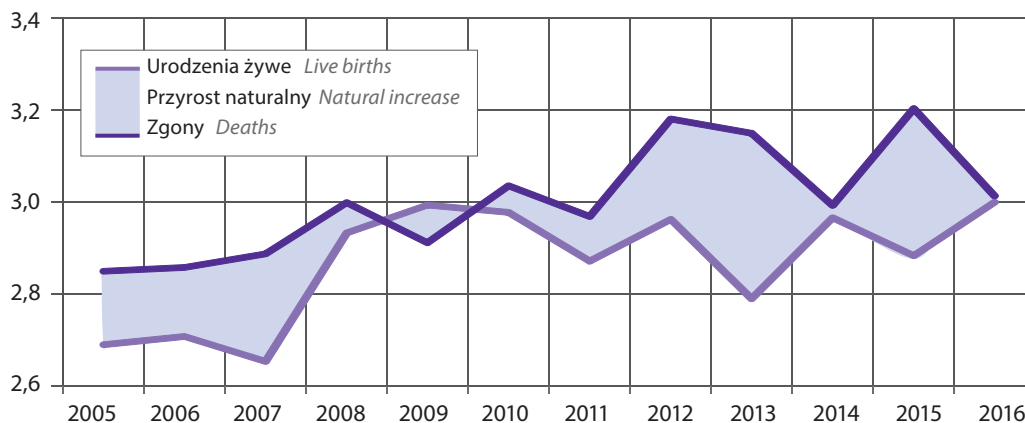
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
Napływ ^b <i>Inflow^b</i>	11,3	12,3	9,8	9,5
Odpływ ^c <i>Outflow^c</i>	13,5	12,3	9,8	10,3
Saldo migracji <i>Net migration</i>	-2,2	0,1	0,0	-0,8

a Prognoza. *b* Zameldowania. *c* Wymeldowania.
a Projection. *b* Registrations. *c* Cancelled registrations.

Ruch naturalny ludności nieco mniej istotnie oddziaływał na zmianę liczby ludności w Aglomeracji Opolskiej. W 2016 r. przyrost naturalny wynosił minus 14 i był korzystniejszy niż w 2005 r. (minus 160). W latach 2005–2016 zmarło o 1622 więcej mieszkańców Aglomeracji niż się urodziło.

Wykres 4. Ruch naturalny ludności
Chart 4. Vital statistics

tys. thous.

Tabl. 3 [10]. Ruch naturalny na 1000 ludności
Table 3 [10]. Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Urodzenia żywe Live births	7,8	8,7	8,9	6,5
Zgony Deaths	8,2	8,9	9,0	11,4
Przyrost naturalny Natural increase	-0,5	-0,2	0,0	-4,9

^a Prognoza.
a Projection.

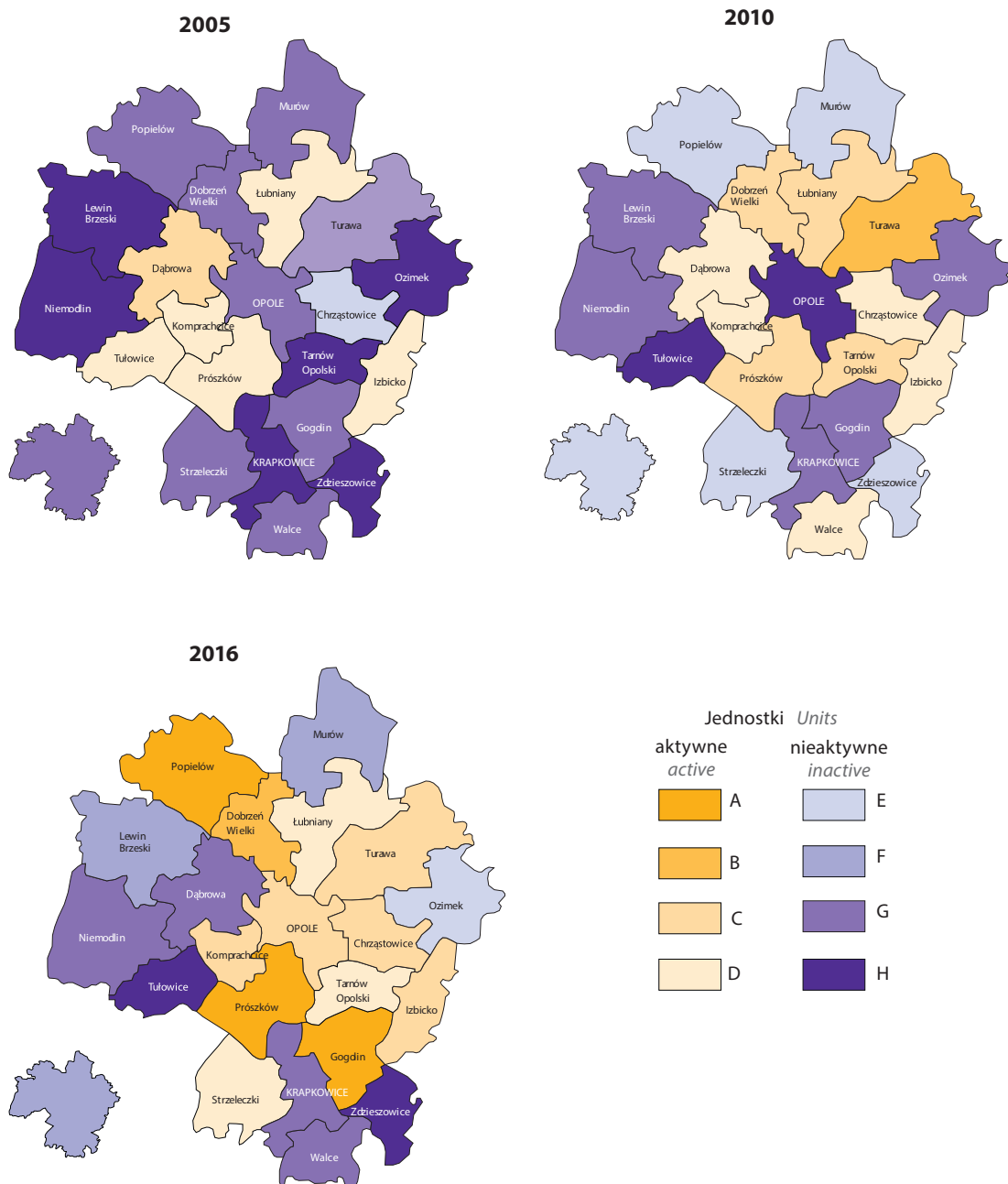
2.1.1. Typologia Webba

2.1.1. Typology by Webb

Typologia demograficzna jednostek przestrzennych według J. W. Webba pozwala określić stan rozwoju ludnościowego w danym roku oraz zbadać tendencje rozwojowe w dłuższym okresie czasu. Z przeprowadzonej analizy wynika, że dla Aglomeracji Opolskiej we wszystkich analizowanych latach odnotowano typ regresyjny (typy E–H). W 2016 r. ujemny przyrost naturalny przewyższył ujemne saldo migracji (typ F). W 2010 r. ujemny przyrost naturalny nie został zrekompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ E), a w 2005 r. ujemne saldo migracji było większe od ujemnego przyrostu naturalnego (typ G).

We wszystkich rozpatrywanych latach w większości gmin Aglomeracji Opolskiej dominował typ regresyjny. Mimo tego w 2016 r. zaobserwowano pozytywne symptomy zmian, ponieważ 12 gmin Aglomeracji zostało zaklasyfikowanych do grupy gmin aktywnych. W 5 z nich dodatni przyrost naturalny był niższy od dodatniego salda migracji (typ C), w 3 dodatni przyrost naturalny przewyższał ujemne saldo migracji (typ A), w kolejnych 3 ujemny przyrost naturalny został zrekompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ D) a w 1 dodatni przyrost naturalny był wyższy od dodatniego salda migracji (typ B).

Mapa 2 [17]. Typy demograficzne według Webba
Map 2 [17]. Demographic types by Webb

W 2016 r. zaobserwowano wyraźną poprawę zwłaszcza w ruchu naturalnym (11 gmin z dodatnim przyrostem naturalnym, w tym 9 z nich to typ aktywny). W 2010 r. na grupę gmin aktywnych większy wpływ miały migracje (wśród 13 gmin z dodatnim saldem 10 gmin to typ aktywny). W 2005 r. dodatnie saldo migracji wystąpiło w 7 gminach, a dodatni przyrost naturalny również odnotowano w 7 gminach.

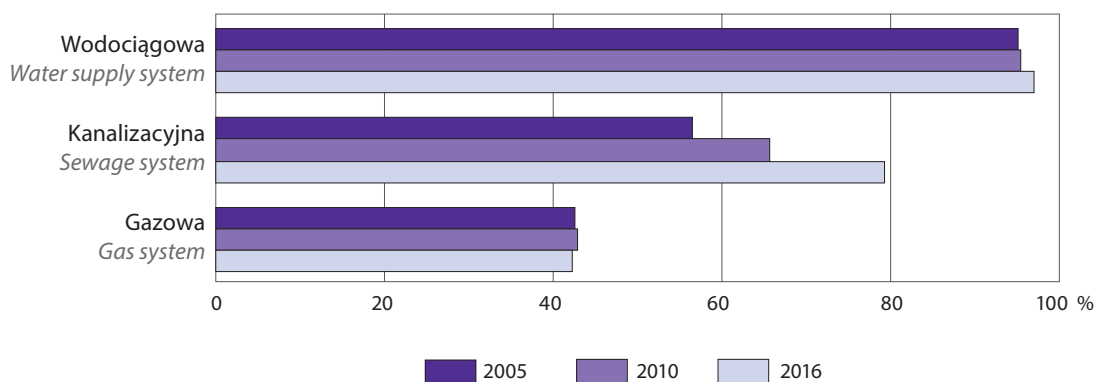
Charakterystyka demograficzna według typologii Webba potwierdza tezę o postępującej suburbanizacji m. Opola i rozwoju stref podmiejskich, które traktowane są jako miejsce zamieszkania dla osób, które w zdecydowanej większości dojeżdżają do pracy do m. Opola.

2.2. Infrastruktura techniczna

2.2. Technical infrastructure

W Aglomeracji Opolskiej na przestrzeni ostatnich lat nastąpił rozwój infrastruktury, zwłaszcza w zakresie długości sieci kanalizacyjnej, która w 2016 r. wyniosła 2076,8 km (wzrost 1,8-krotny w porównaniu z 2010 r. i 2,7-krotny w relacji do 2005 r.), a także wodociągowej – 2277,0 km (wzrost odpowiednio: o 5,4% i o 9,9%).

Wykres 5. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności
 Chart 5. Population using water supply, sewage and gas supply systems in % of total population

Sytuacja mieszkaniowa w Aglomeracji Opolskiej w 2016 r. kształtowała się korzystnie pod względem posiadanych zasobów mieszkaniowych. W porównaniu z 2010 r. i 2005 r. zwiększyła się liczba mieszkań (odpowiednio: o 4,0% i o 8,6%) do poziomu 121,4 tys. oraz ich powierzchnia użytkowa (odpowiednio: o 5,9% i o 15,1%) do poziomu 10036,9 tys. m².

W 2016 r. oddano do użytkowania 0,9 tys. mieszkań (prawie o 30% mniej niż w 2010 r., lecz 2-krotnie więcej niż w 2005 r.).

Tabl. 4 [11]. **Mieszkania oddane do użytkowania**
Table 4 (11). *Dwellings completed*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Mieszkania na 10 tys. ludności <i>Dwellings per 10 thous. population</i>	12,8	36,9	26,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² <i>Average useful floor area of dwelling in m²</i>	134,4	103,0	110,5
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	111,6	90,4	88,9

2.3. Gospodarka i rynek pracy

2.3. Economy and labour market

W omawianych latach wzrosły dochody oraz wydatki budżetów gmin Aglomeracji Opolskiej i m. Opole, do zbliżonego w obu przypadkach poziomu 1,5 mld zł, przy czym w odniesieniu do 2010 r. jak i do 2005 r. dynamika dochodów była wyższa niż wydatków. W 2016 r. w porównaniu z 2005 r. zarówno dochody jak i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły 2-krotnie do poziomu 4,4 tys. zł. W latach 2005–2016 w budżetach gmin i miasta na prawach powiatu obserwowany był systematyczny wzrost udziału dotacji w dochodach budżetów gmin i wydatków bieżących w wydatkach ogółem.

Tabl. 5 [12]. **Dochody własne i wydatki inwestycyjne^a budżetów gmin i miasta na prawach powiatu**
Table 5 [12]. *Own revenue and investment expenditure^a of gminas and city with powiat budgets*

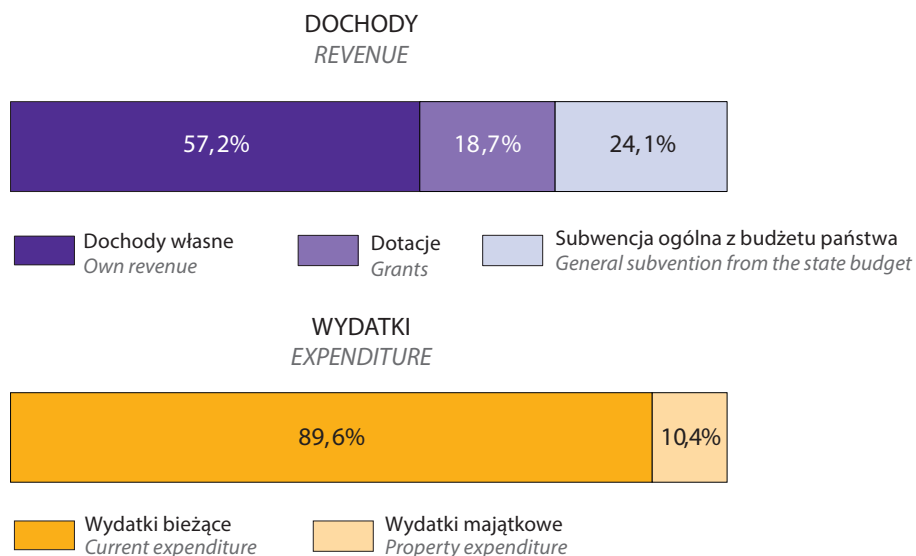
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Dochody własne <i>Own revenue</i>	1308	1785	2547
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	134,3	125,2	127,8
Wydatki inwestycyjne <i>Investment expenditure</i>	383	799	402
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	131,7	113,5	118,3

^a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

^a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2005 and 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds as well as in 2005 – special funds.

Wykres 6. Struktura dochodów i wydatków budżetów gmin i miasta na prawach powiatu według rodzajów w 2016 r.

Chart 6. Structure of revenue and expenditure of gminas and city with powiat status budgets by types in 2016

W analizowanych latach liczba podmiotów gospodarczych w Aglomeracji Opolskiej, zarejestrowanych w rejestrze REGON wzrosła i w 2016 r. ukształtowała się na poziomie 39,4 tys. (większa o 3,2% niż w 2010 r. i o 13,8% niż w 2005 r.). Na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 1177 podmiotów (w 2005 r. – 988).

W 2016 r. podobnie jak w poprzednich latach największy udział miały podmioty sektora prywatnego (96,8%). W sektorze publicznym zarejestrowano 3,2% wszystkich (1,2 tys.) podmiotów, działających na terenie Aglomeracji.

Tabl. 6 [13]. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

 Table 6 [13]. Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. working age population As of 31 XII

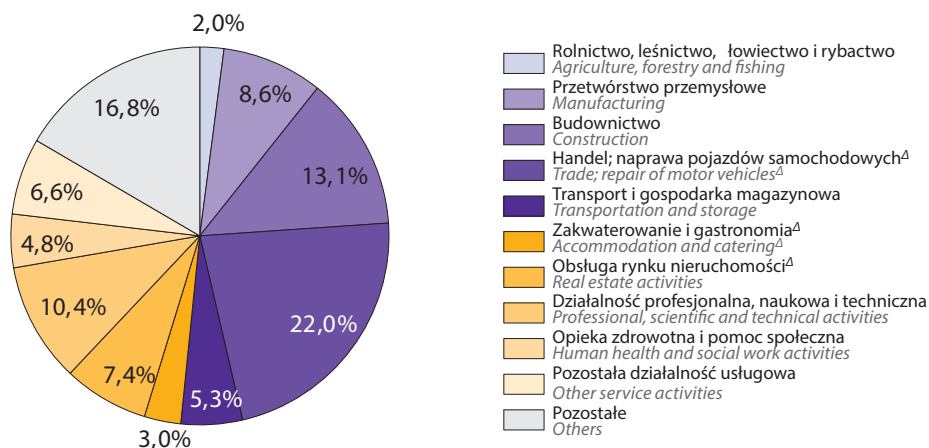
Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Ogółem Total	1494	1684	1855
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	1105	1238	1282
Spółki handlowe Commercial companies	106	131	190

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Dominującą rolę w 2016 r. w strukturze podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (69,1% wszystkich podmiotów – 27,2 tys. jednostek). Drugą grupą były spółki handlowe, których udział wyniósł 10,2% (4,0 tys. jednostek). W porównaniu z 2010 r. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą spadła (o 3,0%), natomiast spółek handlowych zwiększyła się (o 35,7%). W odniesieniu do 2005 r. w obu grupach wystąpił wzrost (odpowiednio: o 6,2% i o 63,3%).

Wykres 7. Struktura podmiotów gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 7. Structure of entities of the national economy^a in the REGON register by sections in 2016 As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture

W Aglomeracji Opolskiej notuje się znaczący odsetek spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, co wskazuje na atrakcyjność tego rynku dla inwestorów zagranicznych (w 2016 r. – 2,3% liczby wszystkich podmiotów wobec 1,5% średnio w województwie).

O potencjale gospodarczym Aglomeracji Opolskiej decydują w znacznym stopniu mikroprzedsiębiorstwa (podmioty o liczbie pracujących do 9 osób), które w 2016 r. stanowiły 95,8% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej działających na tym Obszarze Funkcjonalnym. Ich liczba w 2016 r. była wyższa o 3,4% niż w 2010 r. i wyniosła 37,8 tys. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 osób kształtowała się na poziomie 1,3 tys. (3,4%), natomiast od 50 do 249 osób – 0,3 tys. (0,7%). Na terenie Aglomeracji Opolskiej 39 największych przedsiębiorstw (zatrudniających 250 osób i więcej) stanowiło 0,1% ogólnej liczby podmiotów.

Najwięcej jednostek zaklasyfikowano do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, których udział w liczbie wszystkich podmiotów w 2016 r. wyniósł 22,0%. Znaczący odsetek odnotowano również dla podmiotów należących do sekcji: budownictwo – 13,1%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,4% oraz przetwórstwo przemysłowe – 8,6%.

Tabl. 7 [14]. Produkcja sprzedana^a przemysłu (ceny bieżące)
 Table 7 [14]. Sold production^a of industry (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa Share in sold production of industry of voivodhip	53,5	47,9	43,3
Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	24492	24156	30493
Województwo=100 Voivodship=100	159,8	143,1	128,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Aglomeracji Opolskiej w 2016 r. stanowiła 43,3% ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w województwie i udział ten obniżył się w porównaniu z 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 4,6 p. proc. i o 10,2 p. proc.). W przeliczeniu na 1 mieszkańca produkcja sprzedana przemysłu kształtowała się na wyższym poziomie niż średnia w województwie (o 28,4%), jednak przewaga ta zmniejszyła się na przestrzeni lat (o 14,7 p. proc. w relacji do 2010 r. i o 31,4 p. proc. w stosunku do 2005 r.).

Rynek pracy jest jednym z rynków istniejących w gospodarce, na którym pracownicy oferują własną pracę, a pracodawcy zgłaszają na nią zapotrzebowanie. W ostatnich latach obserwowana jest znacząca poprawa w tym obszarze – wzrasta liczba miejsc pracy, a w konsekwencji wzrasta liczba pracujących oraz spada liczba osób bezrobotnych.

Tabl. 8 [15]. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

Table 8 [15]. *Employed persons^a per 100 persons of working age As of 31 XII*

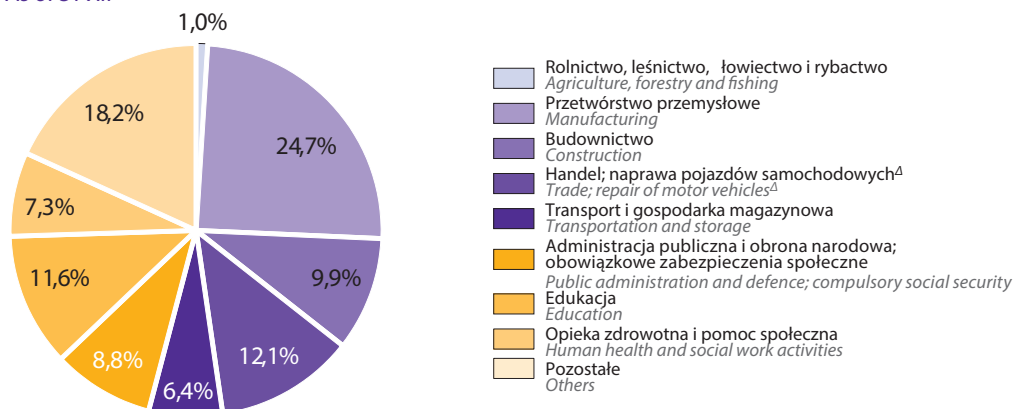
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	35	39	44
mężczyźni <i>men</i>	3,7	40	45
kobiety <i>women</i>	33	38	43

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

Wykres 8. Struktura pracujących^a według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 8. *Structure of employed persons^a in 2016 As of 31 XII*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

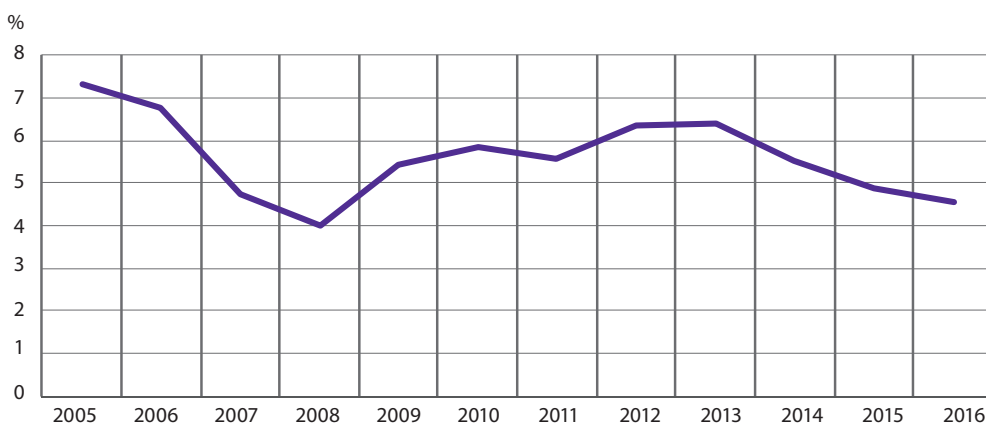
a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

W 2016 r. w Aglomeracji Opolskiej zanotowano 93,7 tys. osób pracujących (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób), a ich liczba zwiększyła się o 5,9% w relacji do 2010 r. i o 16,3% w porównaniu z 2005 r. Pracujący mężczyźni stanowili większość, tj. 53,1 % ogółu pracujących, jednak większą dynamikę wzrostu liczebności w relacji do analizowanych lat notowano dla pracujących kobiet. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 44 osoby pracujące i na przestrzeni analizowanych lat wskaźnik ten wykazywał tendencję rosnącą. Najwięcej osób w 2016 r. znajdowało zatrudnienie w przemyśle (28,9%), w tym w przetwórstwie przemysłowym (24,7%), a w dalszej kolejności w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (12,1%), edukacja (11,6%) oraz budownictwo (9,9%).

W Aglomeracji Opolskiej w powiatowych urzędach pracy w 2016 r. zarejestrowanych było 9,6 tys. bezrobotnych, a ich liczba znacząco spadła w porównaniu z 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 7,1% i o 43,1%). Mimo rosnącego udziału kobiet na rynku pracy, nadal stanowiły one większość wśród zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 55,9% (w 2005 r. – 60,3%). Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym również zmniejszył się i w 2016 r. wyniósł 4,5% (niższy o 1,3 p. proc. niż w 2010 r. i o 2,8 p. proc. niż w 2005 r.).

Wykres 9 [16]. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

Chart 9 [16]. Registered unemployed persons in % of working age population in 2016 As of 31 XII

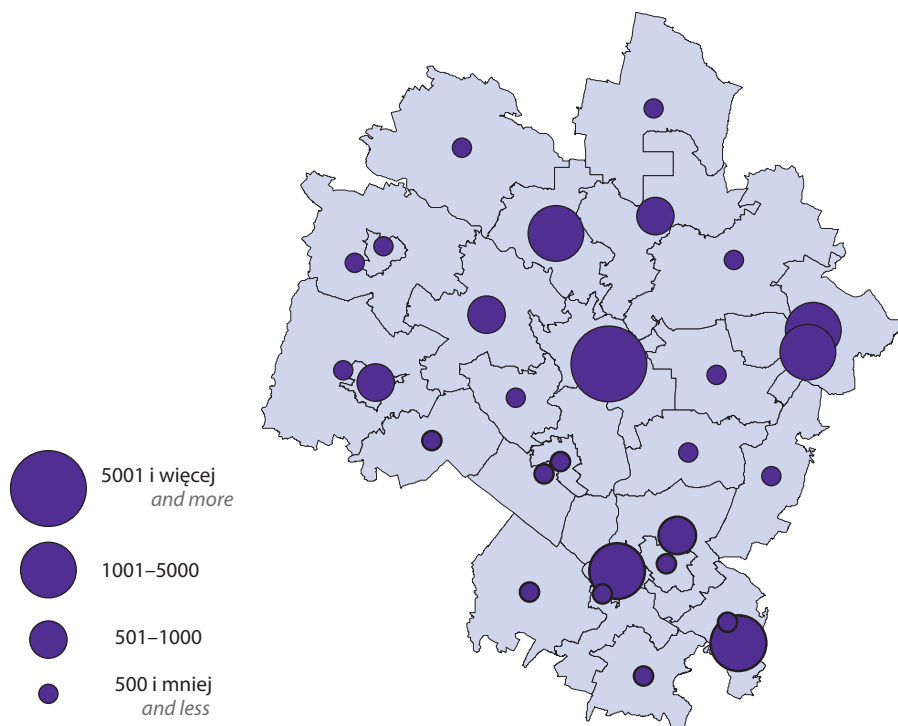
2.3.1 Dojazdy do pracy 2.3.1 Commuting to work

Odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania osób pracujących jest jednym z czynników decydujących o sytuacji na rynku pracy. Z danych NSP 2011 wynika, że w Aglomeracji Opolskiej w 2011 r. do pracy dojeżdżało 27,6 tys. pracowników najemnych, którzy stanowili 30,4% ogółu dojeżdżających do pracy w województwie.

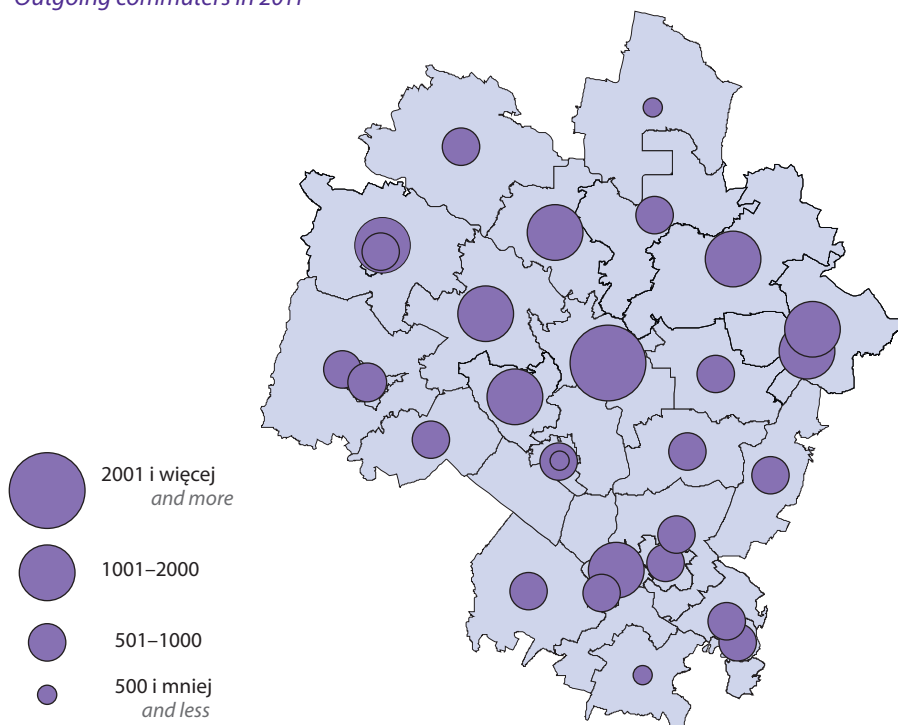
Do Aglomeracji przyjeżdżało spoza jej granic 20,7 tys. osób. Do m. Opole – rdzenia Aglomeracji, przyjeżdżało do pracy 23,4 tys. pracowników najemnych. Z gmin w obrębie Aglomeracji do pracy w m. Opole przyjeżdżało 10,6 tys. osób, które stanowiły 45,4% wszystkich przyjeżdżających. Popularnym kierunkiem przyjazdów do pracy były również gminy: Ozimek (zarówno część wiejska jak i miejska), Krapkowice – część miejska, Dobrzeń Wielki, Zdieszowice – część miejska.

W 2011 r. z Aglomeracji Opolskiej do pracy poza jej granice wyjeżdżało 6,6 tys. pracowników. Najwięcej wyjeżdżających do pracy odnotowano z m. Opole, tj. 3,9 tys., w tym większość (53,3%) stanowiły wyjazdy poza granice Aglomeracji.

Mapa 3 [18]. Przyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Map 3 [18]. Incoming commuters in 2011

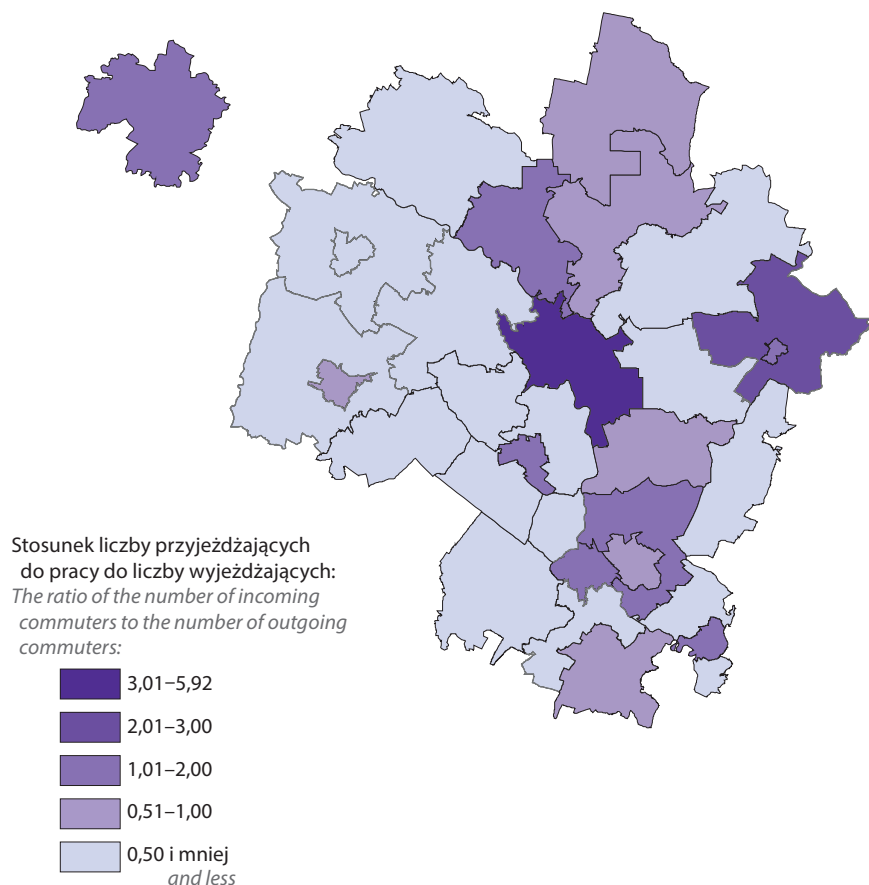

Mapa 4 [19]. Wyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Map 4 [19]. Outgoing commuters in 2011

Mapa 5 [20].
Map 5 [20].

Dojazdy do pracy w 2011 r.
Commuting to work in 2011

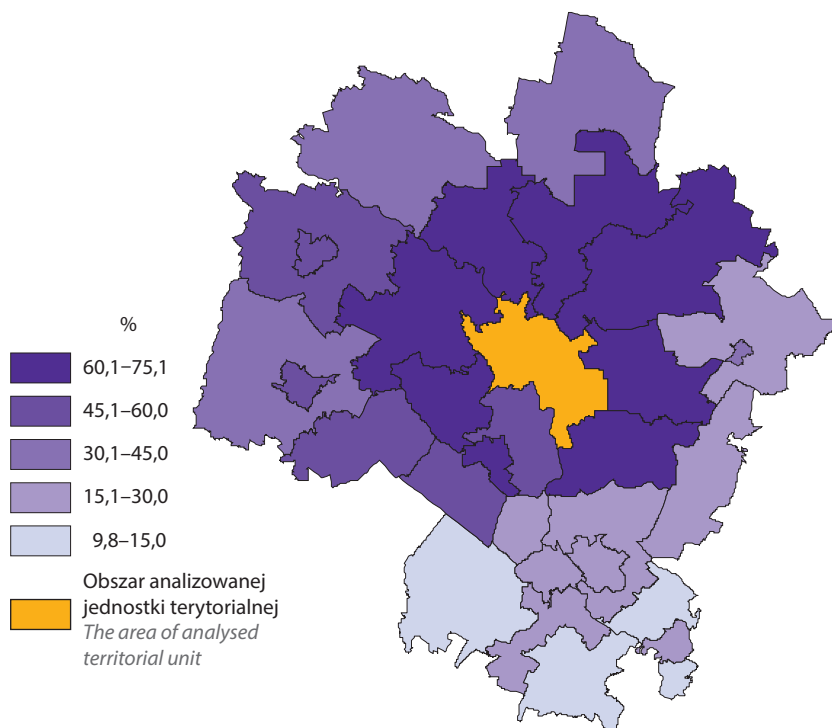
Iloraz przepływów (stosunek liczby przyjeżdżających do liczby wyjeżdżających do pracy) na obszarze Aglomeracji Opolskiej wynosił 1,51 co świadczy o dużej atrakcyjności obszaru funkcjonalnego. Wśród gmin Aglomeracji najwyższym ilorazem przepływów charakteryzowało się m. Opole, gdzie liczba przyjeżdżających do pracy była 6-krotnie wyższa od liczby wyjeżdżających. Dodatni bilans dojazdów do pracy obserwowano ponadto w 7 gminach (Ozimek, Krapkowice – część miejska, Dobrzeń Wielki, Zdzeszowice – część miejska, Gogolin – wieś, Prószków – część miejska).

O sile oddziaływania rdzenia Obszaru Funkcjonalnego na jednostki z otoczenia świadczy odsetek osób w nim pracujących. Z 13 jednostek ponad połowa pracowników najemnych, którzy wyjeżdżali do pracy poza miejsce zamieszkania, dojeżdżała do m. Opole. Najwięcej, tj. 3/4 wyjeżdżających osób pochodziło z gmin Komprachcice i Dąbrowa. Największy udział przyjeżdżających do m. Opole wśród wszystkich zatrudnionych w gminie zamieszkania notowany był z gmin Dąbrowa (46,3%) oraz Komprachcice (45,1%).

Analiza oddziaływania przestrzennego wskazuje, że m. Opole wywiera znaczący wpływ na otoczenie. Najwięcej osób przyjeżdża do pracy w m. Opole z gmin bezpośrednio sąsiadujących z miastem. Najmniejszą siłą oddziaływania rdzenia obserwuje się na gminy zlokalizowane w południowej części Aglomeracji.

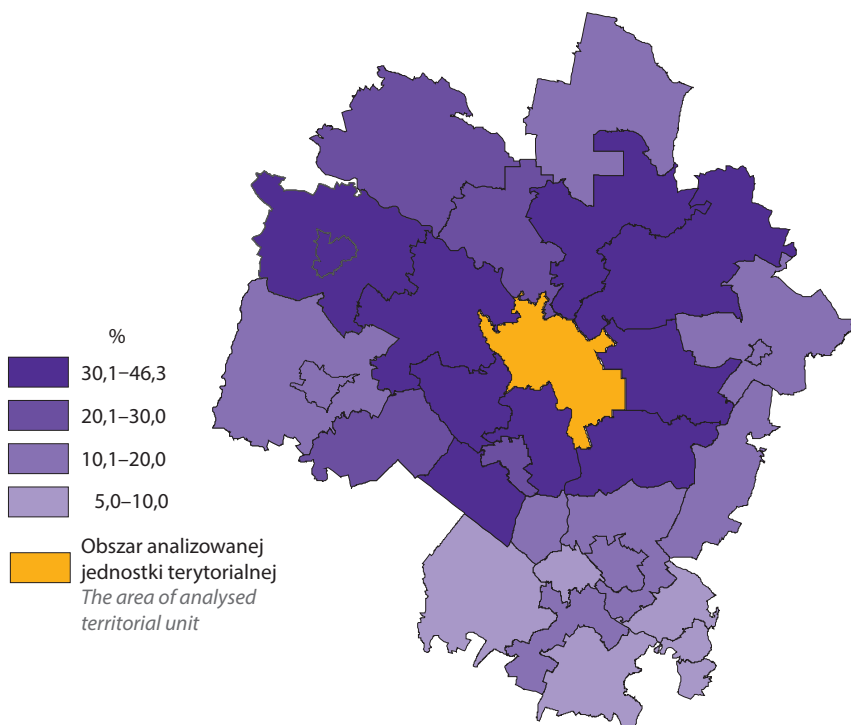
Mapa 6 [21].
Map 6 [21].

Przyjeżdżający do pracy do m. Opole w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Opole in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011

Mapa 7 [22].
Map 7 [22].

Przyjeżdżający do pracy do m. Opole w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Opole in % of people employed in the gmina of residence in 2011

2.4. Infrastruktura społeczna

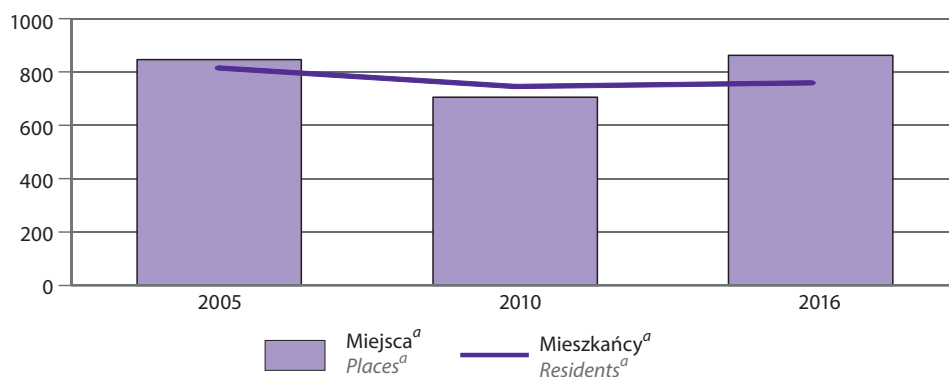
2.4. Social infrastructure

W 2016 r. na terenie Aglomeracji Opolskiej opieką żłobkową zajmowały się 32 placówki (sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3), które posiadały 1,6 tys. miejsc. W stosunku do 2005 r. liczba omawianych placówek zwiększyła się ponad 5-krotnie, miejsc w nich – 4,5-krotnie, a dzieci przebywających w tych placówkach – 3-krotnie (do poziomu 2,1 tys.).

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa Aglomeracji Opolskiej i rosnąca liczba osób starszych stanowią wyzwanie dla służb odpowiedzialnych za opiekę nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi. W 2016 r. odnotowano 12 domów i zakładów pomocy społecznej (posiadających 862 miejsca), które sprawowały opiekę nad 759 ich mieszkańcami. W relacji do 2010 r. obserwowane było szybsze tempo wzrostu liczby placówek i miejsc do dyspozycji niż liczby podopiecznych (odpowiednio: o 20,0% i o 22,3% oraz o 1,7%).

Wykres 10. Pomoc społeczna stacjonarna Stan w dniu 31 XII

Chart 10. Stationary social welfare
As of 31 XII

^a W domach i zakładach pomocy społecznej łącznie z filiami.
^a In homes and facilities including branches.

Na terenie Aglomeracji Opolskiej w roku szkolnym 2016/17 działały 162 placówki wychowania przedszkolnego, w tym 135 przedszkoli, które dysponowały 10,6 tys. miejsc. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 i 2005/06 liczba przedszkoli zwiększyła się (odpowiednio: o 9,8% i o 6,3%). W roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do roku 2005/06 nastąpił wzrost o 10,7% liczby miejsc w przedszkolach, a dzieci w nich przybyło w tym czasie o 20,2%. Ich liczba (9,8 tys.) była o 0,7 tys. mniejsza niż liczba oferowanych miejsc. W Aglomeracji Opolskiej obserwowano wzrostową tendencję liczby dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3–6 lat (818 dzieci w roku szkolnym 2016 /17 wobec 680 w roku 2005/06).

Tabl. 9 [16].
Table 9 [16].

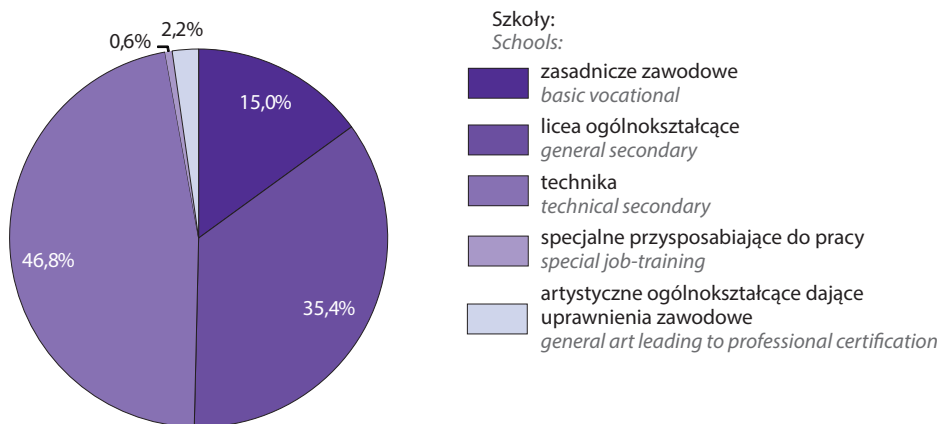
Dzieci w przedszkolach
Children attending nursery schools

Na 1000 dzieci w wieku <i>Per 1000 children aged</i>	2005/06	2010/11	2016/17
3–5 lat	620	777	863
3–6 lat	680	778	818

Ważnym zagadnieniem dla mieszkańców Aglomeracji Opolskiej jest obszar edukacji. W roku szkolnym 2016/17 zwiększenie liczby szkół funkcjonujących na terenie Aglomeracji Opolskiej w odniesieniu do roku 2010/11 zaobserwowano jedynie w przypadku szkół policealnych (o 17,4%) oraz techników (o 13,3%). Liczba gimnazjów i szkół podstawowych w omawianym okresie spadła (odpowiednio: o 1,9% i o 0,8%), natomiast pozostałych szkół dla młodzieży nie zmieniła się.

Wykres 11. **Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2016/17**
Stan w dniu 30 IX

Chart 11. *Structure of students in upper secondary schools for youth in 2016/17 school year*
As of 30 IX

Głównym problemem w dziedzinie edukacji jest systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach. W roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do roku 2010/11 zwiększyła się jedynie liczba uczniów techników (o 3,5%) oraz szkół podstawowych (o 2,8%). Obserwowany w omawianym okresie wzrost (o prawie 23%) liczby uczniów szkół specjalnych przysposabiających do pracy wynikał z małej liczebności tej grupy (59 osób w roku szkolnym 2016/17 wobec 48 w roku 2010/11).

W przypadku absolwentów szkół dla dzieci i młodzieży tylko w technikach wystąpił wzrost ich liczebności wobec 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 10,6% i o 6,0%). W roku akademickim 2016/17 w 4 szkołach wyższych w Aglomeracji Opolskiej studiowało 20,2 tys. osób. W relacji do lat 2010/11 i 2005/06 odnotowano znaczne zmniejszenie liczby studentów oraz absolwentów (odpowiednio: o 42,6% i o 29,1% oraz o 36,4% i o 7,2%).

W 2016 r. na terenie Aglomeracji Opolskiej działało m.in. 211 przychodni, 97 praktyk lekarskich oraz 126 aptek ogólnodostępnych (łącznie z punktami aptecznymi). Na przestrzeni lat 2005–2016 liczba tych ostatnich wzrosła o 21,2%.

Tabl. 10 [17]. **Porady^a udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów na 1000 ludności**
Table 10 [17]. *Consultations^a provided by doctors and dentists per 1000 population*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	6445	7045	8063
lekarskie <i>doctors</i>	5905	6348	7180
stomatologiczne <i>stomatological</i>	541	697	884

^a W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, including consultations paid by patients (non-public funds).

W 2016 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono, w przeliczeniu na 1 mieszkańca Aglomeracji, 8 porad.

Tabl. 11 [18]. **Czytelnicy i wypożyczenia^a w bibliotekach publicznych^b**
Table 11 [18]. *Borrowers and loans^a in public libraries^b*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Czytelnicy na 1000 ludności <i>Borrowers per 1000 population</i>	169	166	197
Wypożyczenia na 1000 ludności w wol. <i>Loans per 1000 population in vol.</i>	3703	3628	3391
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol. <i>Loans per borrower in vol.</i>	22	22	17

^a W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ^b Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.
^a In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. ^b Including branches and library service point.

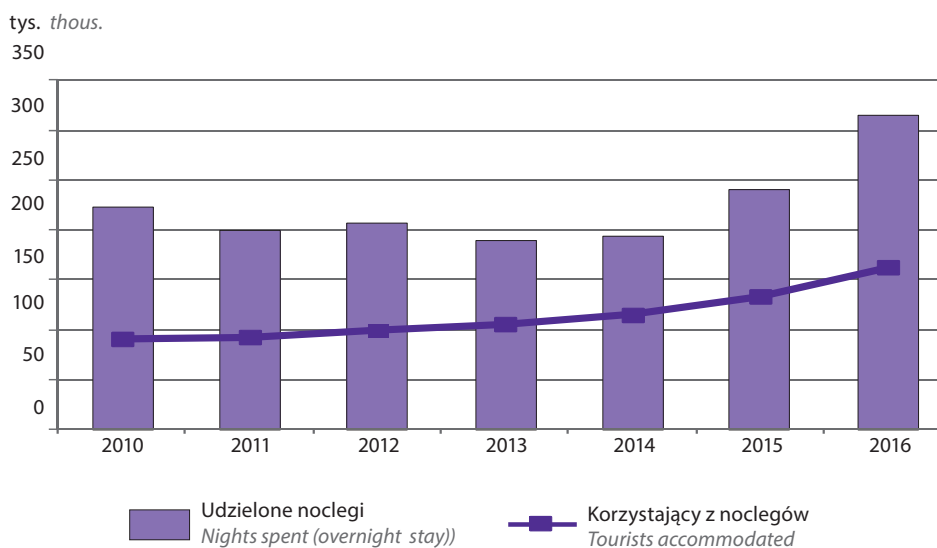
W 2016 r. w Aglomeracji Opolskiej w porównaniu z 2005 r. rezultatem działań umożliwiających poszerzenie działalności kulturalnej była zwiększona o 21,3% liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic (łącznie było to 57 placówek).

W latach 2005–2016 zmniejszyła się liczba bibliotek publicznych (z filiami i punktami bibliotecznymi) – o 3,7%, natomiast zwiększyła czytelników (o 11,4%).

W Aglomeracji Opolskiej odnotowano prężną działalność w zakresie wystawiennictwa. Liczba wystaw czasowych była w 2016 r. większa ponad 3-krotnie niż w 2010 r. i 4-krotnie niż w 2005 r. Wzrosła także liczba muzeów i oddziałów muzealnych (z 3 w 2005 r. do 6 w 2016 r.). Zwiększonej ofercie kulturalnej odpowiadało zwiększone uczestnictwo mieszkańców. W 2016 r. liczba zwiedzających muzea i wystawy wzrosła o 1/3 w porównaniu z 2010 r. i o 7,8% w relacji do 2005 r.

Obszar Aglomeracji Opolskiej cieszył się dużym zainteresowaniem turystów. W odniesieniu do 2010 r. liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych wzrosła o prawie 80%. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności kształtował się w 2016 r. na poziomie 8,9 (wobec 9,9 w województwie).

Wykres 12. Baza noclegowa turystyki^a
Chart 12. Tourist accommodation establishments^a

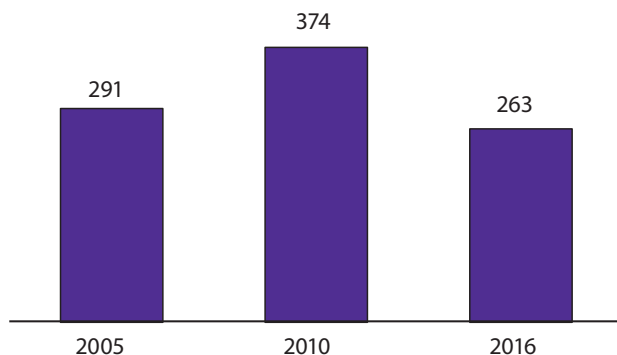
^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
^a Concern establishments possessing 10 and more bed places.

2.5. Środowisko naturalne

2.5. Natural environment

W 2016 r. nakłady (w cenach bieżących) na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły w Aglomeracji Opolskiej 88,2 mln zł i były niższe w porównaniu z 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 30,7% i o 13,6%). W rozpatrywanym okresie zanotowano natomiast dynamiczny wzrost nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej, które w 2016 r. kształtowały się na poziomie 35,6 mln zł (1,4-krotny w stosunku do 2010 r. i 1,6-krotny w odniesieniu do 2005 r.).

Wykres 13. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł
 Chart 13. Outlays^a on fixed assets in environmental protection (current prices) per capita in zł

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a According to location of investments.

W Aglomeracji Opolskiej w 2016 r. odnotowano 1,0 mln ton odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych) i było to o 16,7% mniej niż w 2005 r. Na przestrzeni lat 2005–2016 znacznie obniżono wolumen ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód lub do ziemi (o 43,5% do poziomu 23,4 hm³).

Tabl. 12 [19]. Zmieszane odpady komunalne oraz ścieki przemysłowe i komunalne
 Table 12 [19]. Mixed municipal waste as well as industrial and municipal wastewater

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w kg Mixed municipal waste collected during the year per capita in kg	280,6	289,3	231,5
Województwo = 100 Voivodship=100	123,3	121,8	107,4
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w m³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in m ³	117,8	149,6	69,7
Województwo = 100 Voivodship=100	155,6	136,8	121,0

W 2016 r. w Aglomeracji Opolskiej z oczyszczalni ścieków komunalnych korzystało 85,9% ludności ogółem tj. więcej o 9,9 p. proc. niż średnio w województwie. Ich odsetek zwiększył się w stosunku do 2005 r. o 21,1 p. proc. (wobec 18,8 p. proc. w województwie). Aglomeracja, podobnie jak w ostatnich latach, wyróżniała się znaczną lesistością (36,8%), wyższą niż przeciętnie w województwie o 10,2 p. proc.

II.
II.**Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej**
Selected data on Opole Agglomeration

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Powierzchnia ^a w km ² <i>Area^a in km²</i>	2369	2370	2370
Ludność ^a <i>Population^a</i>	350679	340700	334874
mężczyźni <i>males</i>	168406	163178	160378
kobiety <i>females</i>	182273	177522	174496
w wieku: <i>age:</i>			
przedprodukcyjnym <i>pre-working</i>	64436	55491	52535
produkcyjnym <i>working</i>	231911	226744	212478
poprodukcyjnym <i>post-working</i>	54332	58465	69861
Małżeństwa <i>Marriages</i>	1567	1864	1618
Urodzenia żywe <i>Live births</i>	2689	2977	2999
Zgony <i>Deaths</i>	2849	3035	3013
w tym niemowląt <i>of which infants</i>	16	12	19
Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	-160	-58	-14
Saldo migracji stałej <i>Net migration for permanent residence</i>	-758	18	-1
Pracujący ^{ab} <i>Employed persons^{ab}</i>	80541	88450	93655
mężczyźni <i>men</i>	43102	46990	49684
kobiety <i>women</i>	37439	41460	43971
Bezrobotni zarejestrowani ^a <i>Registered unemployed^a persons</i>	16917	13214	9632
mężczyźni <i>males</i>	6724	6024	4245
kobiety <i>females</i>	10193	7190	5387

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy. d Including collectors.

II. Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej (cd.)
 II. Selected data on Opole Agglomeration (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Sieć rozdzielcza wodociągowa ^a w km Distribution network of water ^a supply in km	2071,0	2161,1	2277,0
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^{ab} w km Distribution network ^{ad} of sewage in km	764,5	1165,9	2076,8
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ Consumption of water from water supply system in households in dam ³	10815,3	10215,4	10706,3
Zasoby mieszkaniowe ^{ac} : Dwelling stocks ^{ac} :			
mieszkania dwellings	111821	116754	121437
izby rooms	463378	503993	525929
powierzchnia użytkowa w tys. m ² useful floor area in thous. m ²	8721,3	9481,6	10036,9
Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed	449	1257	881
w tym w budynkach indywidualnych of which in private buildings	366	544	512
Szkoły ^{de} : Schools ^{de} :			
podstawowe primary	124	121	120
gimnazja lower secondary	49	52	51
specjalne przysposabiające do pracy special job-training	2	3	3
zasadnicze zawodowe basic vocational	12	12	12
licea ogólnokształcące ^f general secondary ^f	15	17	17
licea profilowane specialized secondary	12	3	-
technika ^g technical secondary ^g	16	15	17
policealne post-secondary	49	23	27

a Stan w dniu 31 XII. b łącznie z kolektorami. c Na podstawie bilansów. d Dla dzieci i młodzieży. e Stan w dniu 30 IX. f W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. g łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi.

a As of 31 XII. b Including collectors. c Based on balances. d For children and youth. e As of 30 IX. f In 2010 including supplementary general secondary schools. g Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools.

II. Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej (cd.)
 II. Selected data on Opole Agglomeration (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Uczniowie ^a w szkołach ^b : Pupils and students ^a in schools ^b :			
podstawowych primary	20248	16797	17269
gimnazjach lower secondary	12644	9552	7898
specjalnych przysposabiających do pracy special job-training	10	48	59
zasadniczych zawodowych basic vocational	2529	2202	1440
liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	5222	4416	3397
liceach profilowanych specialized secondary	2038	237	–
technikach ^d technical secondary ^d	3505	4546	4707
policealnych post-secondary	3704	3311	3114
Absolwenci ^e szkół ^b : Graduates ^e of schools ^b :			
podstawowych primary	3827	3076	2648
gimnazjów lower secondary	4265	3266	2622
specjalnych przysposabiających do pracy special job-training	–	5	11
zasadniczych zawodowych basic vocational	740	842	521
liceów ogólnokształcących ^c general secondary ^c	1698	1662	1124
liceów profilowanych specialized secondary	824	186	–
techników ^d technical secondary ^d	1025	983	1087
policealnych post-secondary	1261	1047	776
Szkoły wyższe ^{af} Higher education institutions ^{af}	4	4	4
Studenci ^{af} szkół wyższych Students ^{af} of higher education institutions	31811	35219	20226
Absolwenci ^{ef} szkół wyższych Graduates ^{ef} of higher education institutions	7370	9648	6836

a Stan w dniu 30 IX. b Dla dzieci i młodzieży. c W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. d łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi. e Z poprzedniego roku szkolnego/akademickiego. f łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

a As of 30 IX. b For children and youth. c In 2010 including supplementary general secondary schools. d Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools. e From the previous school year/academic year. f Including branch sections and basic organizational units of higher education institutions in another location.

II. Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej (cd.)

II. Selected data on Opole Agglomeration (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Placówki ^a wychowania przedszkolnego <i>Pre-primary education establishments^a</i>	150	147	162
w tym przedszkola <i>of which nursery schools</i>	127	123	135
Miejsca ^a w przedszkolach <i>Places^a in nursery schools</i>	9557	9871	10580
Dzieci ^a w placówkach wychowania przedszkolnego <i>Children^a attending pre-primary education establishments</i>	8623	9547	10573
w tym w przedszkolach <i>of which nursery schools</i>	8184	9058	9834
Przychodnie ^{bc} <i>Out-patient departments^{bc}</i>	133	176	211
Praktyki lekarskie ^{bd} <i>Doctors practices^{bd}</i>	121	101	97
Porady ^{ce} udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej: <i>Consultations^{ce} provided in out-patient health care:</i>			
lekarskie <i>doctors</i>	2074085	2162465	2407060
stomatologiczne <i>stomatological</i>	189861	237388	296216
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ^b <i>Generally available pharmacies^b and pharmaceutical outlets</i>	104	106	126
Placówki ^{bf} sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Centres^{bf} providing care for children up to the age of 3</i>	6	6	32
Miejsca ^{bf} w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Places^{bf} in centres providing care for children up to the age of 3</i>	350	380	1578
Dzieci ^f przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Children^f staying in centres providing care for children up to the age of 3</i>	619	662	2093
Domy i zakłady ^b pomocy społecznej <i>Social welfare homes and facilities^b</i>	8	10	12
Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b in social welfare homes and facilities</i>	846	705	862
Mieszkańcy ^b domów i zakładów pomocy społecznej <i>Residents^b of social welfare homes and facilities</i>	815	746	759

a Stan w dniu 30 IX. b Stan w dniu 31 XII. c W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. d Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. e łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). f W 2016 r. łącznie z klubami dziecięcymi i innymi placówkami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

a As of 30 IX. b As of 31 XII. c In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. d Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. e Including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds). f In 2016 including children's clubs and other institutions engaged in economic activity in the field of care for children up to the age of 3.

II. Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej (cd.)

II. Selected data on Opole Agglomeration (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Biblioteki publiczne ^a (z filiami) <i>Public libraries^a (with branches)</i>	108	106	104
Czytelnicy placówek bibliotecznych <i>Library institution borrowers</i>	59269	56639	66016
Wypożyczenia ^b w placówkach bibliotecznych <i>Library institution loans^b</i>	1300710	1235742	1136784
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych <i>Tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	76469 ^c	90894 ^d	162751 ^d
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych <i>Nights spent (overnight stay) in tourist accommodation establishments</i>	166690 ^c	222365 ^d	314476 ^d
Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and museum branches^a</i>	3	2	6
Zwiedzający muzea i wystawy <i>Museum and exhibition visitors</i>	102111	82544	110073
Kina stałe ^a <i>Fixed cinemas^a</i>	5	2	4
Miejsca ^a na widowni w kinach stałych <i>Seats^a in fixed cinemas</i>	2600	1608	1733
Widzowie w kinach stałych <i>Audience in fixed cinemas</i>	385442	495501	520820
Teatry i instytucje ^a muzyczne <i>Theatres and music institutions^a</i>	3	3	3
Galerie ^a <i>Galleries^a</i>	3	3	3
Centra kultury ^e , domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice ^a <i>Centres of culture^e, cultural centres and establishments, clubs and community centres^a</i>	47	.	57
Dochody budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w mln zł <i>Revenue of gminas and city with powiat status budgets in mln zł</i>	799,9	1122,2	1492,8
w tym dochody własne <i>of which own revenue</i>	459,4	607,9	853,8
Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w mln zł <i>Expenditure of gminas and city with powiat status budgets in mln zł</i>	778,8	1231,3	1459,1
w tym wydatki inwestycyjne ^f <i>of which investment expenditure^f</i>	134,6	272,1	134,6

a Stan w dniu 31 XII. b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. c Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. d Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. e W 2005 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. f Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 również gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a As of 31 XII. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. d Concern establishments possessing 10 and more bed places. e In 2005 presented among cultural establishments or cultural centres. f Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments as well as in 2005 and 2010 – also auxiliary units, appropriated funds and in 2005 – special funds.

II. Wybrane dane o Aglomeracji Opolskiej (dok.)
 II. Selected data on Opole Agglomeration (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł służące: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in thous. zł in:</i>			
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	102064,3	127345,2	88234,2
gospodarce wodnej <i>water management</i>	22328,8	25930,0	35592,1
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w tys. t <i>Waste (excluding municipal waste) generated in thous. t</i>	1217,3	564,0	1013,5
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dm ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in dm³</i>	41372	50972	23363
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ^a <i>Municipal and industrial wastewater treatment plants^a</i>	31	31	27
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) w tys. zł <i>Sold production of industry^b (current prices) in thous. zł</i>	8603013	8228769	10223301
Podmioty gospodarki narodowej ^{ac} w rejestrze REGON <i>Entities of the national economy^{ac} in the REGON register</i>	34647	38193	39411
w tym: <i>of which:</i>			
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	25631	28071	27231
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	2468	2970	4030
spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	2627	2685	2756
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>foundations, associations and social organizations</i>	749	998	1341

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Źródło: w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, uczniów, absolwentów oraz wychowania przedszkolnego – dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 XII. *b* Data concern economic entities employing more than 9 persons. *c* Excluding persons tending private farms in agriculture. Source: in the scope of schools for children and youth, pupils, students and graduates as well as pre-primary education – data of the Ministry of National Education.

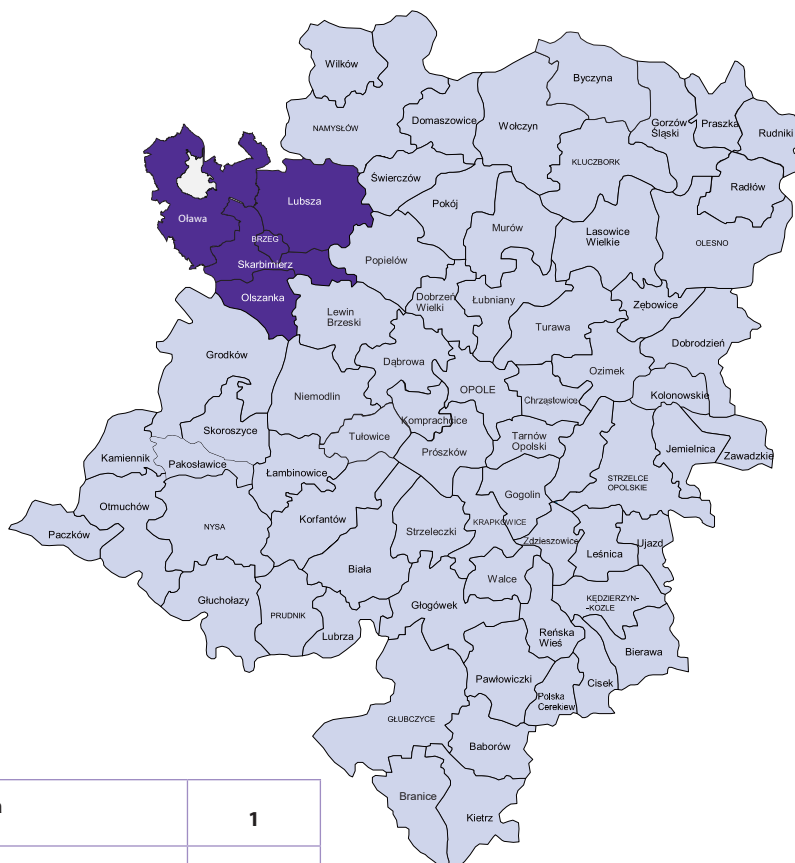
3. 3.

Sytuacja społeczna i gospodarcza Subregionu Brzeskiego *Social and economic situation of Brzeg Subregion*

Subregion Brzeski powstał w wyniku inicjatywy jednostek samorządu terytorialnego zrzeszających 5 gmin i 1 powiat. Głównym celem porozumienia jest wielopłaszczyznowa współpraca oraz integracja.

Mapa 1 [23]. Subregion Brzeski na tle województwa opolskiego w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 1 [23]. *Brzeg Subregion on the background of Opolskie Voivodship in 2016
As of 31 XII*

Gmina miejska <i>Urban gmina</i>	1
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	4
Powiat brzeski <i>Brzeski powiat</i>	1

W skład terytorialny Subregionu Brzeskiego wchodzi miasto Brzeg, gminy wiejskie: Lubsza, Olszanka, Skarbimierz oraz gmina wiejska Oława należąca do województwa dolnośląskiego.

3.1. Uwarunkowania demograficzne

3.1. Demographic factors

Subregion Brzeski zajmuje obszar 665 km² (w tym m. Brzeg stanowi 2,2% obszaru, a tereny wiejskie 97,8%). W końcu 2016 r. obszar Subregionu Brzeskiego zamieszkiwało 73,3 tys. osób, stanowiąc 7,4% liczby ludności województwa opolskiego. Nieznaczna większość, tj. 50,5% ludności Subregionu mieszkała na terenach wiejskich, a jej udział wzrósł na przestrzeni lat 2005–2016. Jednocześnie w omawianych latach spadł odsetek mieszkańców m. Brzeg, co może wskazywać na zjawisko suburbanizacji. Sieć osadnicza na terytorium Subregionu jest przestrzennie zróżnicowana. Gęstość zaludnienia na jego obszarze w 2016 r. wyniosła 110 osób na 1 km², przy czym największą odnotowano dla m. Brzeg – 2484 osób, natomiast najmniejszą dla gminy Lubsza – 42.

W strukturze ludności Subregionu według płci, która nie uległa większym zmianom w relacji do poprzednich lat, przeważały kobiety (51,4% ludności ogółem). Ich liczba w końcu 2016 r. wyniosła 37,7 tys. i była o 0,5% niższa niż w 2010 r., natomiast wyższa o 1,0% w relacji do 2005 r. Współczynnik feminizacji kształtował się na poziomie 105,6 (wobec 105,3 w 2010 r. i 105,9 w 2005 r.).

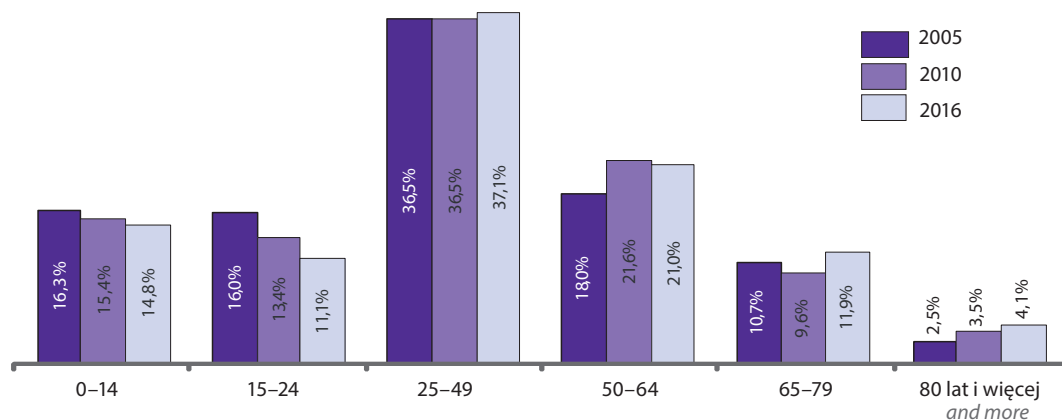
W 2016 r. liczba mieszkańców Subregionu Brzeskiego zmniejszyła się w porównaniu z 2010 r. o 0,5 tys. osób (o 0,6%), a zwiększyła w stosunku do 2005 r. o 0,8 tys. (o 1,1%).

Według prognoz demograficznych do 2030 r. liczba ludności Subregionu zmniejszy się o 4,1% i wyniesie 70,3 tys. osób. Liczba kobiet spadnie w szybszym tempie niż mężczyzn, co spowoduje spadek ich udziału w ogólnej liczbie ludności do poziomu 51,2%.

W ostatnich latach następują niekorzystne zmiany w strukturze ludności według wieku. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w latach 2005–2016 zwiększył się (z poziomu 13,2% do 16,1%), a dzieci (0–14 lat) zmalał (z poziomu 16,3% do 14,8%). Na koniec 2016 r. w Subregionie Brzeskim było 10,8 tys. dzieci (0–14 lat), czyli mniej o 8,4% niż w 2005 r., natomiast w tym samym okresie zwiększyła się o 22,8% liczba ludności w wieku 65 lat i więcej do poziomu 11,8 tys.

Wykres 1 [14]. Struktura ludności według grup wieku Stan w dniu 31 XII

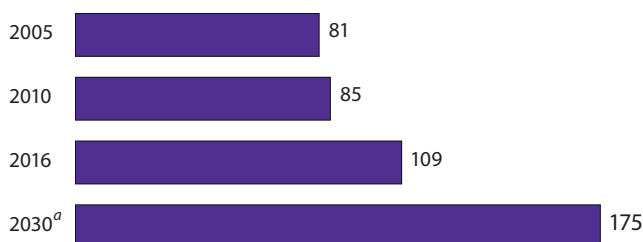
Chart 1 [14]. Structure of population by age groups
As of 31 XII

Na starzenie się mieszkańców Subregionu Brzeskiego wskazuje mediana wieku ludności, która w 2016 r. wyniosła 40,6 lat i była wyższa o 2,3 lata niż w 2010 r. i o 3,7 lat niż w 2005 r.

Stan i struktura ludności według ekonomicznych grup wieku również odzwierciedlają niekorzystne zmiany demograficzne. Na koniec 2016 r. w porównaniu z 2005 r. zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 12,8% – do poziomu 13,1 tys. osób) oraz w wieku produkcyjnym (o 1,8% – 45,7 tys.), wzrosła natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (o 32,6% – 14,6 tys.). W 2016 r. w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,8%, w wieku produkcyjnym 62,3%, a w wieku poprodukcyjnym 19,9%. W porównaniu z 2005 r. zwiększył się o 4,7 p. proc. udział osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast zmalał o 2,9 p. proc. odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, a o 1,9 p. proc. ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 2 [15]. Indeks starości
Chart 2 [15]. Ageing index

^a Prognoza.
^a Projection.

Współczynnik obciążenia demograficznego w 2016 r. (osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym) wyniósł 60,5% i zwiększył się zarówno w relacji do 2010 r., jak i 2005 r. (odpowiednio: o 6,1 p. proc. i o 4,7 p. proc.).

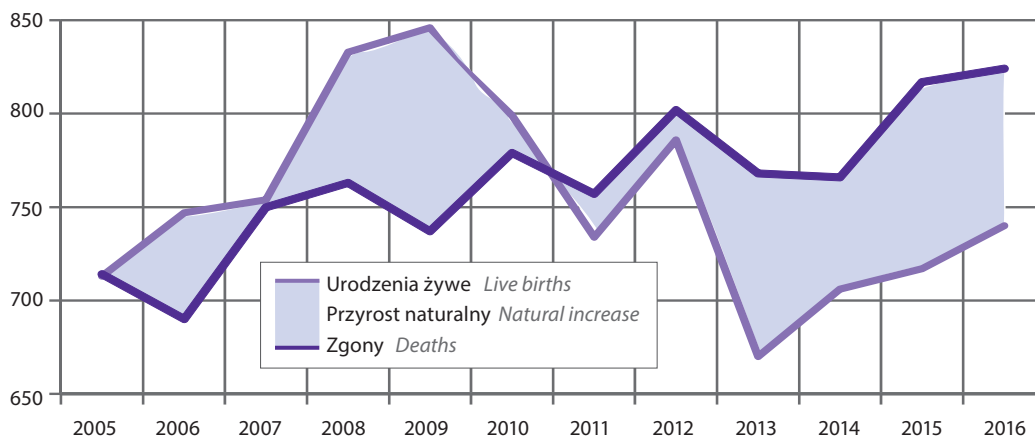
Tabl. 1 [20]. Współczynniki obciążenia demograficznego
Table 1 [20]. Age dependency ratios

Osoby w wieku <i>Persons of age</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
	na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>per 100 persons of working age</i>			
Przedprodukcyjnym <i>Pre-working</i>	32,2	29,2	28,6	27,8
Poprodukcyjnym <i>Working</i>	23,6	25,2	31,9	45,6
Nieprodukcyjnym <i>Non-working</i>	55,8	54,4	60,5	73,4

^a Prognoza.
^a Projection.

Na obszarze Subregionu Brzeskiego w 2016 r., w odróżnieniu od poprzednich analizowanych lat, na zmianę liczby ludności w większym stopniu wpływ miał przyrost naturalny niż migracje. W 2016 r. przyrost naturalny wyniósł minus 84 i był niższy niż w 2005 r. (minus 1). W latach 2005–2016 w Subregionie zmarło o 122 więcej mieszkańców niż się urodziło.

Wykres 3 [16]. Ruch naturalny ludności
Chart 3 [16]. Vital statistics

Tabl. 2 [21]. Ruch naturalny na 1000 ludności
Table 2 [21]. Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Urodzenia żywe Live births	9,1	10,2	9,4	7,6
Zgony Deaths	9,1	9,9	10,5	11,2
Przyrost naturalny Natural increase	0,0	0,3	-1,1	-3,6

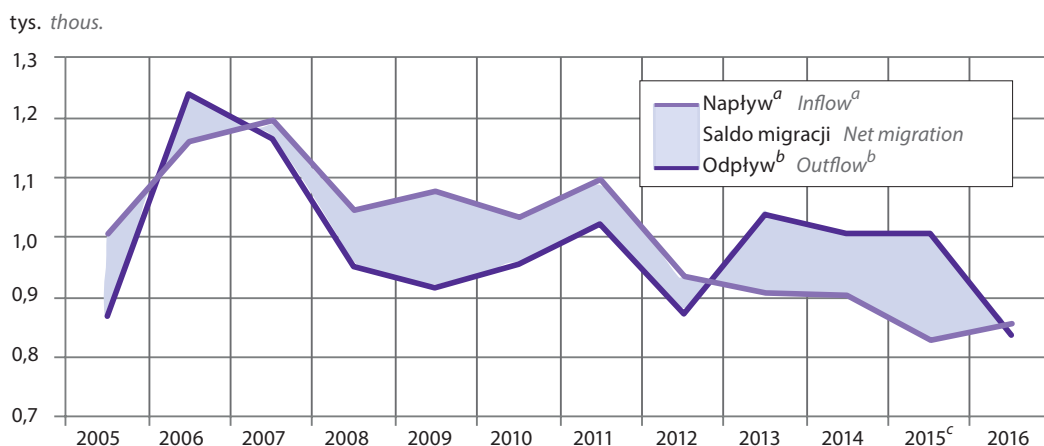
^a Prognoza.
^a Projection.

W Subregionie Brzeskim w latach 2005, 2007–2012 i 2016 wystąpiły dodatnie salda migracji stałych; najwyższe w 2009 r., tj. 155 osób. W 2016 r. saldo migracji wyniosło 14 osób i było niższe 5-krotnie w porównaniu z 2010 r. i 9-krotnie niż w 2005 r.

W latach 2005–2016 odnotowano 0,4 tys. zameldowań z zagranicy oraz 0,9 tys. wymeldowań za granicę. W 2016 r. saldo migracji zagranicznych było dodatnie i wyniosło 2 osoby (w 2005 r. – 8).

W Subregionie na bilans ludności większy wpływ miały migracje wewnętrzne. W latach 2005–2016 odnotowano 11,7 tys. zameldowań oraz 11,0 tys. wymeldowań. W 2016 r. dodatnie saldo migracji wewnętrznych wyniosło 12 osób (w 2005 r. – 124).

Wykres 4 [17]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
 Chart 4 [17]. *Internal and international migration of population for permanent residence*

a Zameldowania. b Wymeldowania. c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Cancelled registrations. c In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Tabl. 3 [22]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Table 3 [22]. *Internal and international migration of population for permanent residence per 1000 population*

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Napływ ^b Inflow ^b	13,9	14,0	11,7	10,6
Odływ ^c Outflow ^c	12,0	13,0	11,5	11,1
Saldo migracji Net migration	1,8	1,0	0,2	-0,5

a Prognoza. b Zameldowania. c Wymeldowania.
 a Projection. b Registrations. c Cancelled registrations.

3.1.1. Typologia Webba

3.1.1. Typology by Webb

Dynamiczny pomiar zależności między przyrostem (ubytkiem) naturalnym oraz dodatnim (ujemnym) saldem migracji wykazał, że Subregion Brzeski podlegał znacznym przeobrażeniom pod względem demograficznym. W 2016 r. ujemny przyrost naturalny nie został skompensowany przez dodatnie saldo migracji i Obszar Funkcjonalny został zaklasyfikowany do typu regresyjnego E (w latach 2005 i 2010 jednostka była zaliczana do typu aktywnego). Należy podkreślić, iż w analizowanych latach w Subregionie Brzeskim obserwowane było dodatnie saldo migracji, choć jego skala w kolejnych latach malała.

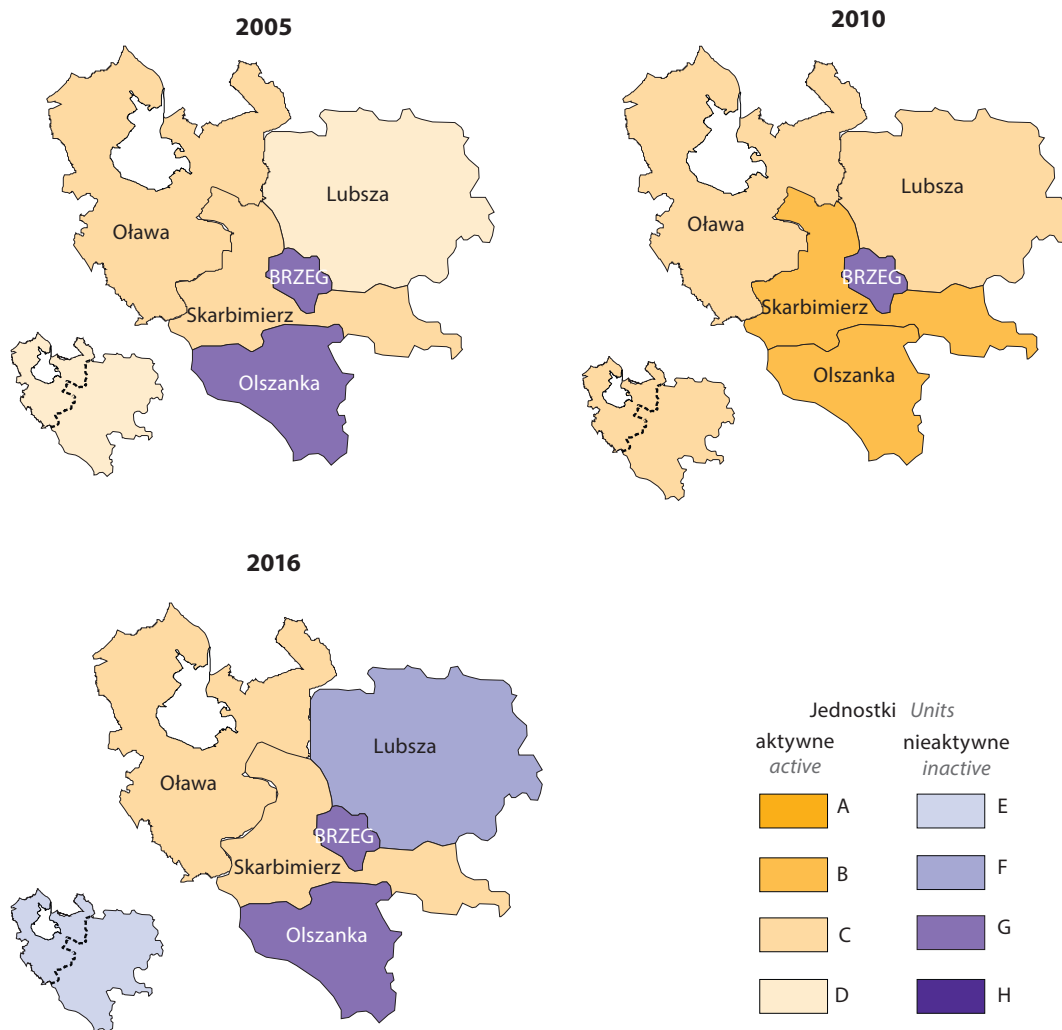
W 2016 r. do typu aktywnego została zaliczona gmina Skarbimierz i gmina wiejska Oława (typ C – wyższe dodatnie saldo migracji od dodatniego przyrostu naturalnego). W grupie gmin o typie regresyjnym 2 gminy (Brzeg i Olszanka) zostały zaklasyfikowane do typu G (ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym) oraz 1 gmina (Lubsza) do typu F (ubytek ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji).

W 2010 r. do jednostek aktywnych zostały zaliczone wszystkie gminy Subregionu Brzeskiego z wyjątkiem m. Brzeg, a w 2005 r. – 3 gminy (Oława, Skarbimierz i Lubsza).

W analizowanych latach na tle Subregionu zdecydowanie wyróżniały się gmina Skarbimierz oraz gmina wiejska Oława, gdzie obserwowano zarówno dodatni przyrost naturalny jak i dodatnie saldo migracji.

W rdzeniu Subregionu, tj. w m. Brzeg we wszystkich analizowanych latach notowany był ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G).

Mapa 2 [24]. Typy demograficzne według Webba
Map 2 [24]. Demographic types by Webb

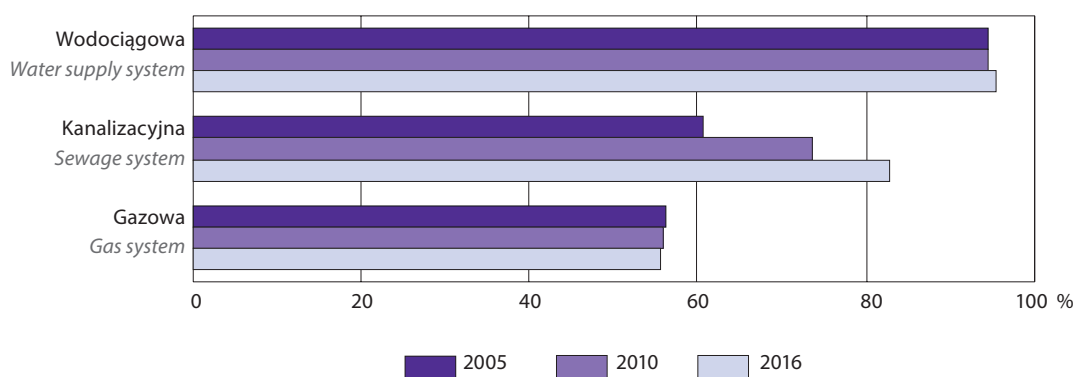

3.2. Infrastruktura techniczna

3.2. Technical infrastructure

W Subregionie Brzeskim w 2016 r. odnotowano dynamiczny rozwój infrastruktury technicznej w zakresie sieci kanalizacyjnej, której długość liczyła 461,3 km i była o 1/3 większa niż w 2010 r. oraz 3,7-krotnie w porównaniu z 2005 r. Długość sieci wodociągowej w 2016 r. wynosząca 481 km również zwiększyła się (odpowiednio: o 7,6% i o 15,0%).

Wykres 5 [18]. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności
 Chart 5 [18]. Population using water supply, sewage and gas supply systems in % of total population

W latach 2005–2016 w Subregionie powiększyły się zasoby mieszkaniowe. Liczba mieszkań w 2016 r. wyniosła 25,9 tys. i była wyższa o 3,8% w relacji do 2010 r. i o 8,6% w porównaniu z 2005 r.

Na przestrzeni analizowanych lat zwiększyła się również powierzchnia użytkowa mieszkań (odpowiednio: o 6,4% i o 16,9%) wynosząc w 2016 r. łącznie 1985,8 tys. m². W Subregionie Brzeskim oddano w 2016 r. 0,2 tys. mieszkań do użytkowania, tj. więcej zarówno w odniesieniu do 2010 r. (o 3,3%), jak i 2005 r. (o 82,6%).

Tabl. 4 [23]. Mieszkania oddane do użytkowania
 Table 4 [23]. Dwellings completed

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Mieszkania na 10 tys. ludności Dwellings per 10 thous. population	11,9	20,6	21,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² Average useful floor area of dwelling in m ²	134,2	147,1	128,6
Województwo=100 Voivodship=100	111,4	129,1	103,6

3.3. Gospodarka i rynek pracy

3.3. Economy and labour market

W 2016 r. w stosunku do 2005 r. dochody i wydatki budżetów gmin Subregionu Brzeskiego były ponad 2-krotnie wyższe. W strukturze dochodów udział dochodów własnych systematycznie powiększał się. W 2016 r. w porównaniu z 2005 r. odnotowany został wzrost o 5,1 p. proc. do poziomu 55,1%.

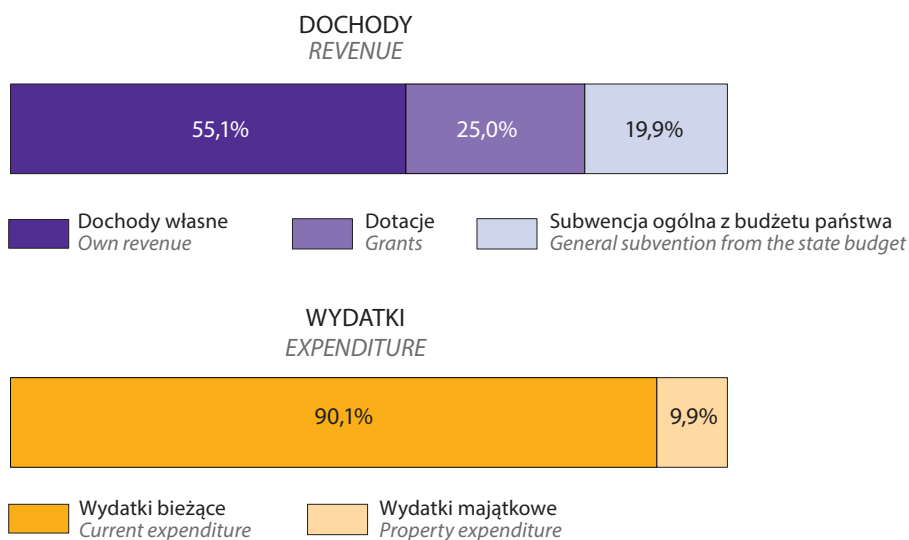
Tabl. 5 [24]. Dochody własne i wydatki inwestycyjne^a budżetów gmin
Table 5 [24]. Own revenue and investment expenditure^a of gminas budgets

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Dochody własne <i>Own revenue</i>	875	1394	2102
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	89,9	97,8	105,5
Wydatki inwestycyjne <i>Investment expenditure</i>	247	939	354
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	85,0	133,4	104,3

^a łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2005 and 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds as well as in 2005 – special funds.

Wykres 6 [19]. Struktura dochodów i wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.
Chart 6 [19]. Structure of revenue and expenditure of gminas budgets by types in 2016

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów gmin ukształtowały się na poziomie 3812 zł i stanowiły 99,6% przeciętnych dochodów w województwie (w 2005 r. – 92,7%). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem obniżył się z 15,4% w 2005 r. do 9,9% w 2016 r. Najwięcej na inwestycje przeznaczono w 2010 r. – 29,7% wydatków ogółem. W 2016 r. wydatki ogółem na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 3591 zł, tj. o 3,9% niższy niż przeciętnie w województwie (w 2005 r. – o 13,4%). W 2016 r. budżety gmin Subregionu Brzeskiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 16,2 mln zł (wobec deficytu 33,0 mln zł w 2010 r. i nadwyżki 10,1 mln zł w 2005 r.).

W 2016 r. w Subregionie Brzeskim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 8,4 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. więcej o 2,4% w porównaniu z 2010 r. i o 15,2% w relacji do 2005 r. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Subregionie notowano więcej podmiotów gospodarki narodowej niż średnio w województwie (1140 wobec 1010).

W 2016 r. tak jak w poprzednich latach dominujący udział miały podmioty sektora prywatnego, które stanowiły 95,8% wszystkich podmiotów działających na terenie Subregionu.

Wśród wszystkich podmiotów w 2016 r. dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (72,8%, tj. 6,1 tys. jednostek). Kolejne grupy pod względem liczebności stanowiły spółki cywilne (0,5 tys.) oraz spółki handlowe (0,5 tys.), których udział wyniósł odpowiednio: 6,2% i 5,6%. W 2016 r. w Subregionie Brzeskim odsetek spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (1,0%) był niższy niż w województwie o 0,5 p. proc.

Tabl. 6 [25].
Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

Table 6 [25].

Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. working age population As of 31 XII

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	1560	1708	1830
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	1170	1296	1333
Spółki handlowe <i>Commercial companies</i>	56	66	102

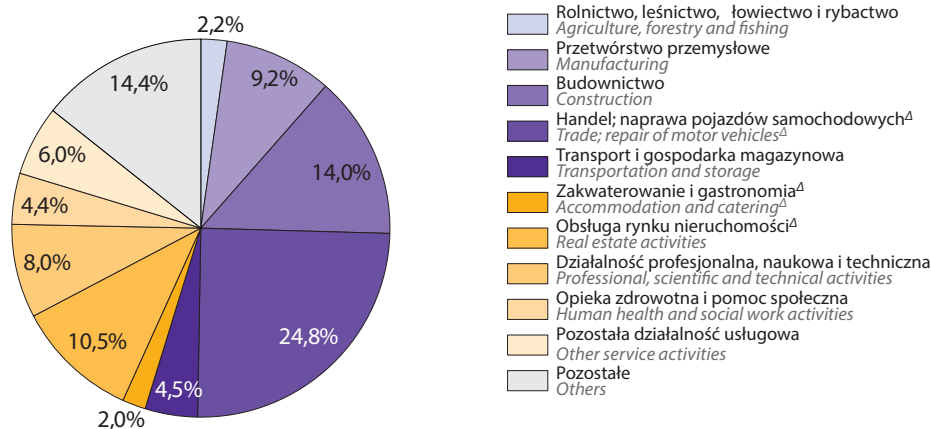
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Mikroprzedsiębiorstwa (podmioty o liczbie pracujących do 9 osób), na których w głównej mierze opiera się potencjał gospodarczy w Subregionie Brzeskim, w 2016 r. stanowiły 96,9% wszystkich podmiotów i ich udział wzrósł w stosunku do 2010 r. o 0,3 p. proc. W 2016 r. liczba mikroprzedsiębiorstw wyniosła 8,1 tys. i była wyższa niż w 2010 r. o 2,7%. Podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowiły 2,6% ogółu podmiotów, od 50–249 osób – 0,5%, a zatrudniających 250 osób – 0,1%.

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji wskazuje na największy udział jednostek, których działalność zaklasyfikowano do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych. W 2016 r. stanowiły one 24,8% wszystkich podmiotów. Znaczący odsetek odnotowano również dla podmiotów należących do sekcji budownictwo – 14,0% oraz obsługa rynku nieruchomości – 10,5%.

Wykres 7 [20]. Struktura podmiotów gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 7 [20]. Structure of entities of the national economy^a in the REGON register by sections in 2016 As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W 2016 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Subregionie Brzeskim stanowiła 5,3% ogólnej produkcji przemysłowej w województwie i była wyższa o 0,2 p. proc. niż w 2010 r. i o 0,7 p. proc. niż w 2005 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, produkcja sprzedana przemysłu Brzeskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowiła 72,2% produkcji przemysłowej województwa (wobec 71,0% w 2010 r. i 66,7% w 2005 r.).

Tabl. 7 [26]. Produkcja sprzedana^a przemysłu (ceny bieżące)
 Table 7 [26]. Sold production^a of industry (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa Share in sold production of industry of voivodship	4,6	5,1	5,3
Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	10231	11991	17142
Województwo=100 Voivodship=100	66,7	71,0	72,2

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W ostatnich latach obserwuje się znaczącą poprawę na rynku pracy – wzrasta liczba miejsc pracy, co sprzyja wzrostowi liczby pracujących oraz obniżeniu liczby osób bezrobotnych.

W 2016 r. w Subregionie Brzeskim zanotowano 14,8 tys. osób pracujących. Było to więcej o 11,8% niż w 2010 r. i niemal o 40% niż w 2005 r. Mężczyźni stanowili większość pracujących, tj. 53,2% i w analizowanych latach ich udział wykazywał tendencję wzrostową. Dla pracujących mężczyzn obserwowano również większą niż w przypadku kobiet dynamikę wzrostu liczebności.

**Tabl. 8 [27]. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Table 8 [27]. Employed persons^a per 100 persons of working age
As of 31 XII

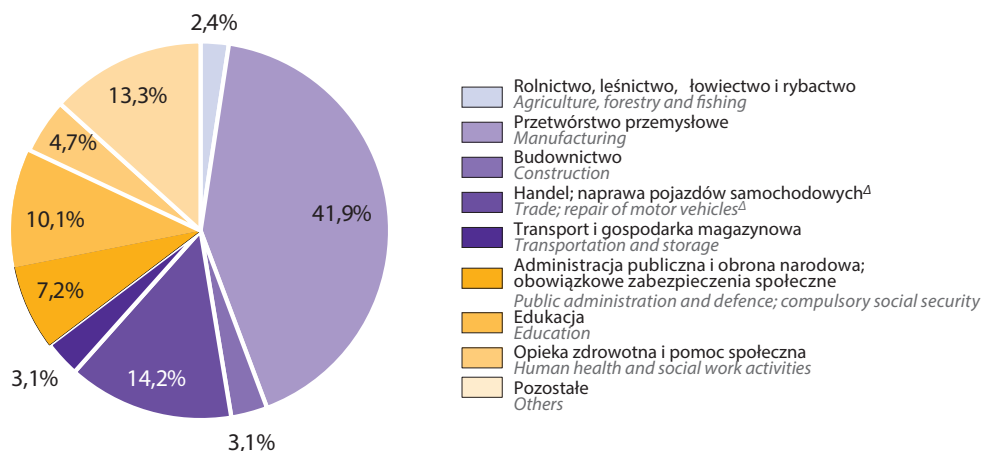
Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Ogółem Total	22,8	27,8	32,5
mężczyźni men	22,1	27,5	32,3
kobiety women	23,6	28,0	32,6

^aWedług faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

**Wykres 8 [21]. Struktura pracujących^a według sekcji w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

Chart 8 [21]. Structure of employed persons^a in 2016
As of 31 XII

^aWedług faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

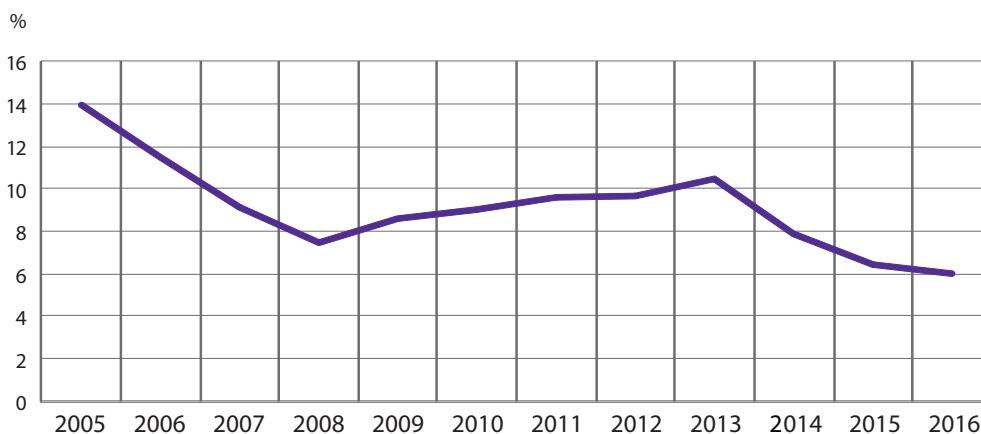
^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

W 2016 r. liczba pracujących przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła w Subregionie 32 osoby i zwiększyła się w odniesieniu do 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 5 i o 10 osób). Najwięcej osób w 2016 r. pracowało w przemyśle (43,1%), w tym w przetwórstwie przemysłowym (39,5%), a następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13,3%) i edukacji (11,0%).

W 2016 r. w Subregionie Brzeskim w rejestrach powiatowych urzędów pracy figurowało 2,7 tys. bezrobotnych, tj. znacząco mniej niż w 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 36,4% i o 57,7%). Odsetek osób bezrobotnych przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. w stosunku do 2005 r. zmalał ponad 2-krotnie (z poziomu 14,0% do 6,0%). Udział kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych w 2016 r. był nieco wyższy niż mężczyzn, tj. 51,6%, lecz zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 1,2 p. proc. i o 2,8 p. proc.).

Wykres 9 [22]. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

Chart 9 [22]. Registered unemployed persons in % of working age population in 2016
As of 31 XII

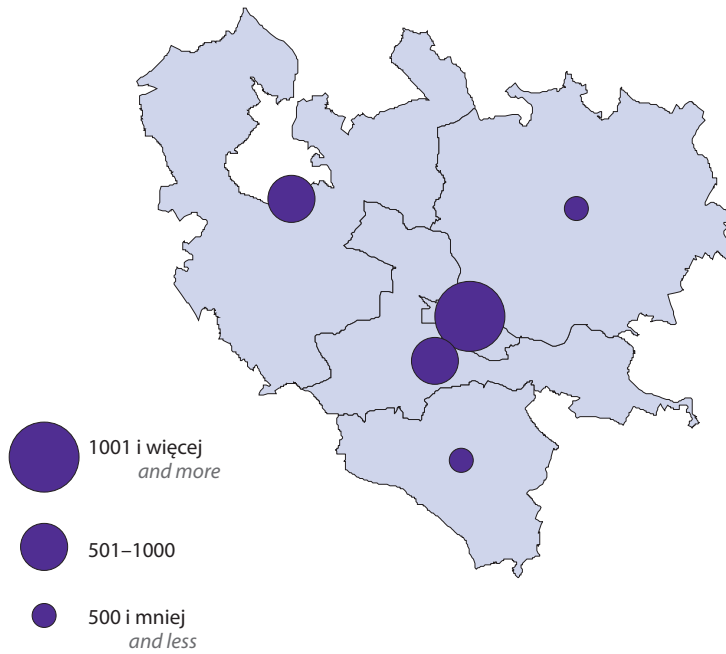

3.3.1. Dojazdy do pracy 3.3.1. Commuting to work

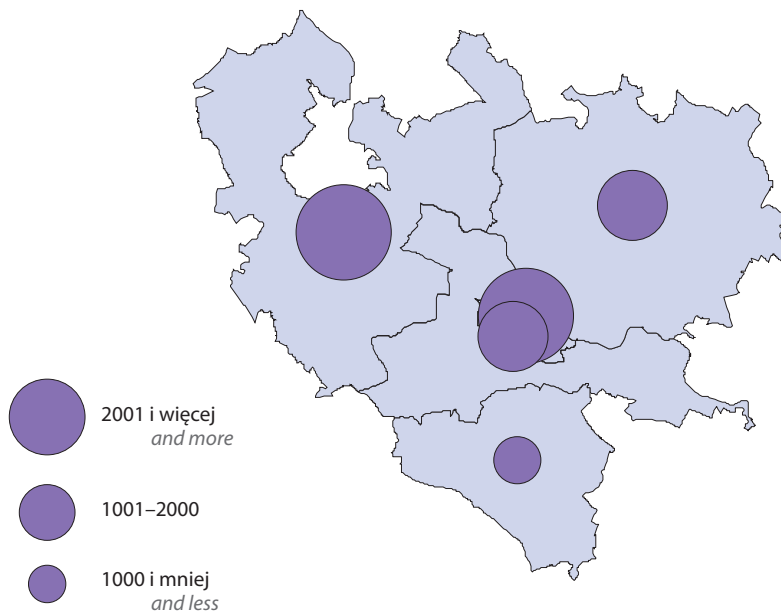
W 2011 r. w Subregionie Brzeskim do pracy dojeżdżało 9,5 tys. pracowników najemnych, w tym poza jego granice wyjeżdżało z nich 75,9%. Największa liczba wyjeżdżających do pracy notowana była z m. Brzeg – 3,6 tys. i gminy wiejskiej Oława – 2,6 tys. Zdecydowana większość tych wyjazdów była poza granice Obszaru Funkcjonalnego (odpowiednio: 80,7% i 98,0%) na co ma wpływ bliskość silnego rynku pracy m. Opole oraz ośrodka wrocławskiego.

Do Subregionu Brzeskiego przyjeżdżało do pracy 4,5 tys. pracowników najemnych; w tym do rdzenia, a zarazem stolicy Subregionu przyjeżdżało 2,6 tys. osób. Z gmin Obszaru Funkcjonalnego do pracy do m. Brzeg przyjeżdżało 1,3 tys. osób, co stanowiło ponad połowę (51,1%) wszystkich przyjeżdżających. Popularnym kierunkiem przyjazdów były również gminy: Skarbimierz oraz gmina wiejska Oława.

Mapa 3 [25]. Przyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Map 3 [25]. Incoming commuters in 2011

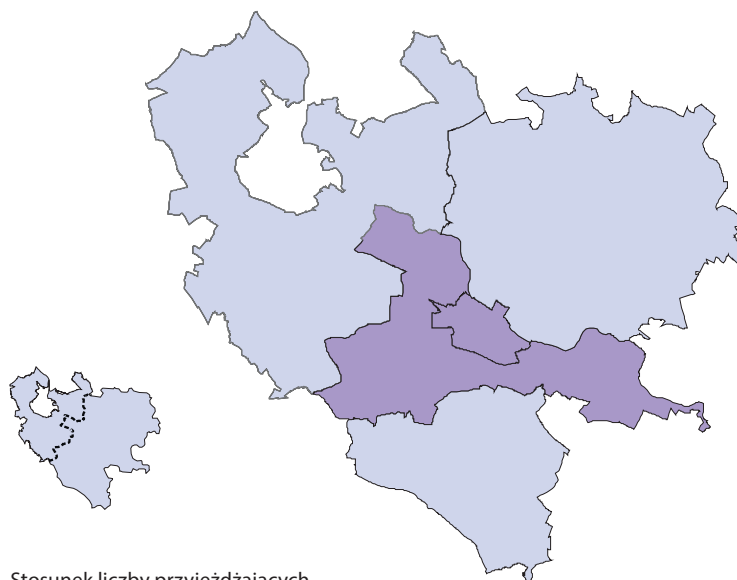

Mapa 4 [26]. Wyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Map 4 [26]. Outgoing commuters in 2011

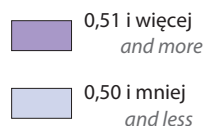

Mapa 5 [27].
Map 5 [27].

Dojazdy do pracy w 2011 r.
Commuting to work in 2011

Stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających:
The ratio of the number of incoming commuters to the number of outgoing commuters:

Iloraz przepływów (stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających) na terenie Subregionu Brzeskiego wynosił 0,48. Oznacza to, że na 1 osobę przyjeżdżającą do pracy do Subregionu przypadały średnio 2 osoby, które wyjeżdżały do pracy poza jego obszar.

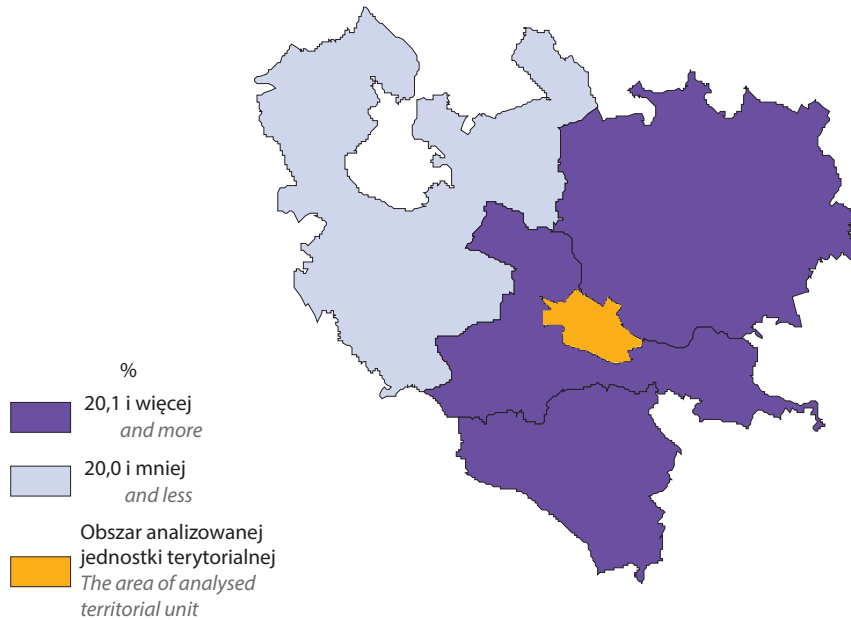
Wśród gmin Subregionu Brzeskiego żadna gmina nie osiągnęła dodatniego bilansu dojazdów do pracy. Najwyższym ilorazem przepływów charakteryzowało się m. Brzeg, gdzie na 3 osoby przyjeżdżające do pracy przypadały 4 osoby wyjeżdżające (0,72). W grupie gmin, w których iloraz przepływów był wyższy niż 1/2 znalazła się ponadto gmina Skarbimierz (0,63).

O sile oddziaływania rdzenia Obszaru Funkcjonalnego na jednostki z otoczenia świadczy odsetek osób w nim pracujących. Największym udziałem przyjeżdżających do pracy do m. Brzeg w liczbie wszystkich wyjeżdżających do pracy z gminy zamieszkania charakteryzowały się gminy: Skarbimierz (24,1%), Lubsza (22,6%) oraz Olszanka (21,1%). Odsetek przyjeżdżających z gminy wiejskiej Oława był nieznaczący (0,6%).

Analizując oddziaływanie m. Brzeg w przestrzeni można zaobserwować, że miasto wywiera znaczący wpływ na gminy we wschodniej części Subregionu. Gmina należąca do województwa dolnośląskiego jest wyraźnie słabiej powiązana z rynkiem pracy w stolicy Subregionu.

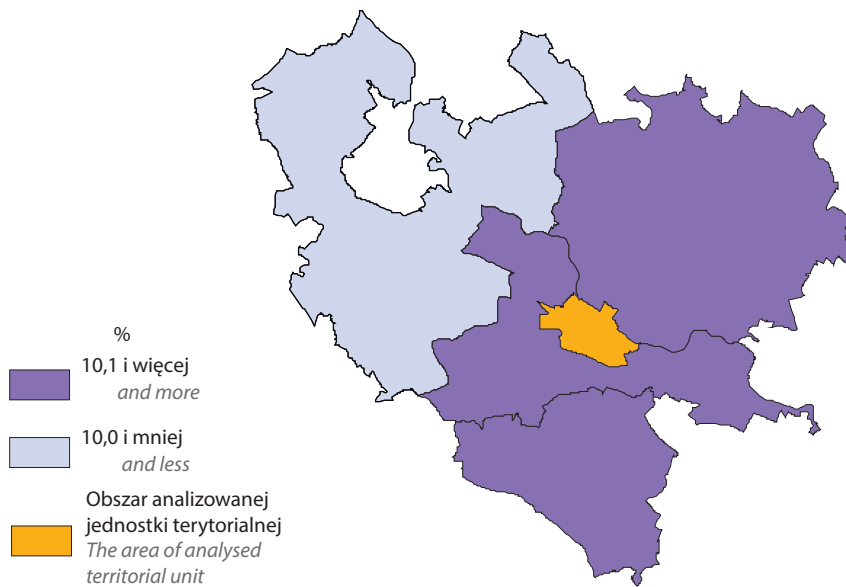
Mapa 6 [28].
Map 6 [28].

Przyjeżdżający do pracy do m. Brzeg w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Brzeg in % of commuters outgoing from the gmina of residence in 2011

Mapa 7 [29].
Map 7 [29].

Przyjeżdżający do pracy do m. Brzeg w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Brzeg in % of people employed in the gmina of residence in 2011

3.4. Infrastruktura społeczna

3.4. Social infrastructure

Rozwój sieci instytucji sprawujących opiekę nad najmłodszymi dziećmi ma na celu zarówno wspieranie zatrudnienia kobiet, jak i ograniczanie bezrobocia. Na przestrzeni lat 2005–2016 w Subregionie Brzeskim liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 zwiększyła się z 1 do 3, a liczba miejsc nieco ponad 2-krotnie (z 75 do 162). W omawianym okresie liczba dzieci w tych placówkach również wzrosła w podobnym tempie (ze 109 do 240).

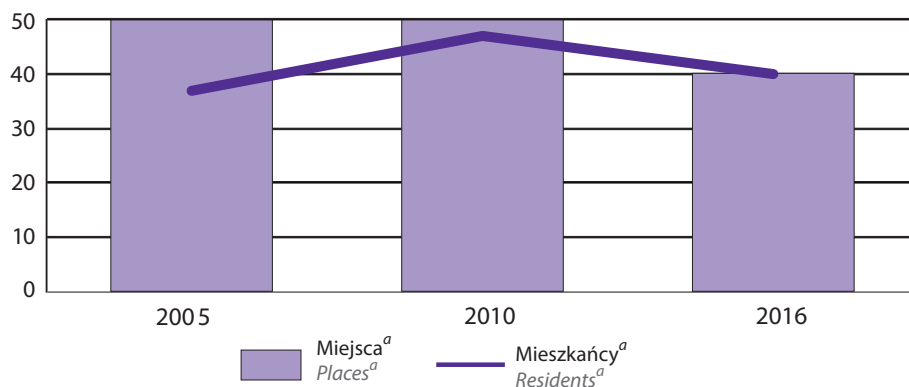
W zakresie opieki instytucjonalnej osób starszych i niepełnosprawnych w Subregie Brzeskim w omawianych latach odnotowano 1 placówkę pomocy społecznej, która w 2016 r., dysponując 40 miejscami, otaczała opieką 40 jej mieszkańców. W odniesieniu do 2010 r. wystąpił spadek zarówno liczby miejsc w placówce, jak i jej mieszkańców (odpowiednio: o 20,0% i o 14,9%).

Wykres 10 [23]. Pomoc społeczna stacjonarna

Stan w dniu 31 XII

Chart 10 [23]. Stationary social welfare

As of 31 XII

^a W domach i zakładach pomocy społecznej łącznie z filiami.

^a In homes and facilities including branches.

Edukacja stanowi ważne zagadnienie dla mieszkańców Subregionu Brzeskiego. W roku szkolnym 2016/17 funkcjonowało 39 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 23 przedszkola. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 i 2005/06 zwiększyła się liczba przedszkoli (odpowiednio: o 9,5% i o 21,1%) oraz w nich miejsc (odpowiednio: o 16,8% i o 8,7%), która w roku 2016/17 wynosiła 2,0 tys. W przedszkolach w roku 2016/17 przebywało 1,9 tys. dzieci i ich liczba zwiększyła się (o 12,2% w stosunku do roku szkolnego 2010/11 oraz o 19,8% w odniesieniu do roku 2005/06). W relacji do omawianych lat zwiększyła się również liczba dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat. W roku szkolnym 2016/17 obniżył się natomiast udział dzieci w przedszkolach w ogólnej liczbie dzieci przebywających w placówkach wychowania przedszkolnego (78,0% wobec 85,3% w 2010 r. i 89,2% w 2005 r.).

Tabl. 9 [28].
Table 9 [28].

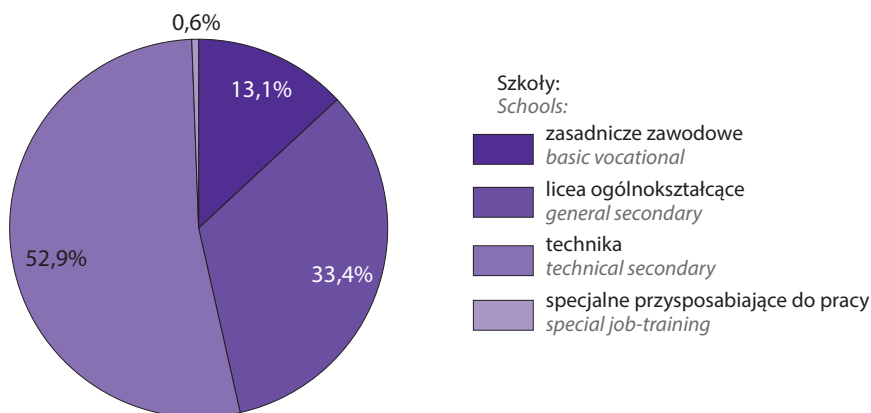
Dzieci w przedszkolach
Children attending nursery schools

Na 1000 dzieci w wieku <i>Per 1000 children aged</i>	2005/06	2010/11	2016/17
3–5 lat	476	579	701
3–6 lat	553	590	660

W Subregionie Brzeskim w roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do 2010/11 nie notowano wzrostu liczby szkół dla dzieci i młodzieży. Liczba szkół podstawowych, zasadniczych zawodowych i liceów ogólnokształcących nie zmieniła się, natomiast ubyło gimnazjów (o 10,0%), techników (o 25,0%) oraz szkół policealnych (o 20,0%). W stosunku do roku szkolnego 2005/06 zmniejszyła się liczba wszystkich typów szkół (z wyjątkiem szkół zasadniczych zawodowych, która pozostała bez zmian), a najbardziej techników (o 70,0%).

Wykres 11 [24]. **Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2016/17**
Stan w dniu 30 IX

Chart 11 [24]. *Structure of students in upper secondary schools for youth in 2016/17 school year*
As of 30 IX

Problem zmniejszającej się liczby uczniów w szkołach dotyczy również Subregionu Brzeskiego. W roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do roku 2010/11 wzrosła jedynie liczba uczniów w szkołach podstawowych (o 3,6%). W pozostałych odnotowano spadek, a największy (prawie o połowę) wystąpił w szkołach policealnych. W relacji do roku 2005/06 liczba uczniów zwiększyła się w szkołach zasadniczych zawodowych (o 17,1%), a w pozostałych zmalała – najbardziej w gimnazjach (o 53,0%).

W roku szkolnym 2016/17 w stosunku do roku 2010/11 we wszystkich typach szkół zmniejszyła się liczba absolwentów, a najbardziej w szkołach policealnych i zasadniczych zawodowych (odpowiednio: o 43,3% i o 30,4%). Spadek liczby absolwentów wystąpił również w odniesieniu do roku szkolnego 2005/06 – największy w szkołach policealnych (o 62,1%) i gimnazjach (o 47,3%).

W roku akademickim 2016/17 w Subregionie Brzeskim działała 1 szkoła wyższa, w której studiowało 0,3 tys. osób. W relacji do lat 2010/11 i 2005/06 obserwowano znaczące spadki zarówno liczby studentów (o ok. 1/3 w obu przypadkach), jak i absolwentów (o 40,5% i o 29,7%).

W 2016 r. w Subregionie Brzeskim funkcjonowało 40 przychodni, 14 praktyk lekarskich (które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami) oraz 23 apteki ogólnodostępne (łącznie z punktami aptecznymi). W 2016 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej 1 mieszkańcowi Subregionu Brzeskiego przeciętnie udzielono 6 porad.

Tabl. 10 [29]. **Porady^a udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów na 1000 ludności**
Table 10 [29]. *Consultations^a provided by doctors and dentists per 1000 population*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005 ^b	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	5877	6416	6424
lekarskie <i>doctors</i>	5340	5913	6026
stomatologiczne <i>stomatological</i>	537	503	398

a W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). *b* Bez gminy Oława.

a In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds). *b* Excluding gmina Oława.

W obszarze kultury, w 27 bibliotekach (z filiami) działających w Subregionie Brzeskim w 2016 r. było mniej o 13,9% czytelników niż w 2010 r. oraz o 36,1% niż w 2005 r., co przełożyło się również na spadek liczby wypożyczeń (odpowiednio: o 25,0% i o 30,2%). W latach 2005–2016 w Subregionie Brzeskim funkcjonowała 1 placówka muzealna. W 2016 r. w odniesieniu do 2010 r., jak i 2005 r. znacząco zwiększyła się liczba osób zwiedzających muzea i wystawy (odpowiednio: 3-krotnie i 2,4-krotnie). Mieszkańcy Subregionu Brzeskiego w 2016 r. (podobnie jak w 2010 r. i 2005 r.) mieli do dyspozycji 1 kino stałe, w którym liczba widzów zwiększyła się w relacji do 2010 r. o 26,6%. W 2016 r. działalność kulturalną w omawianym Subregionie prowadziły również centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, których liczba (23) w odniesieniu do 2005 r. zmniejszyła się o 11,5%.

Tabl. 11 [30]. **Czytelnicy i wypożyczenia^a w bibliotekach publicznych^b**
Table 11 [30]. *Borrowers and loans^a in public libraries^b*

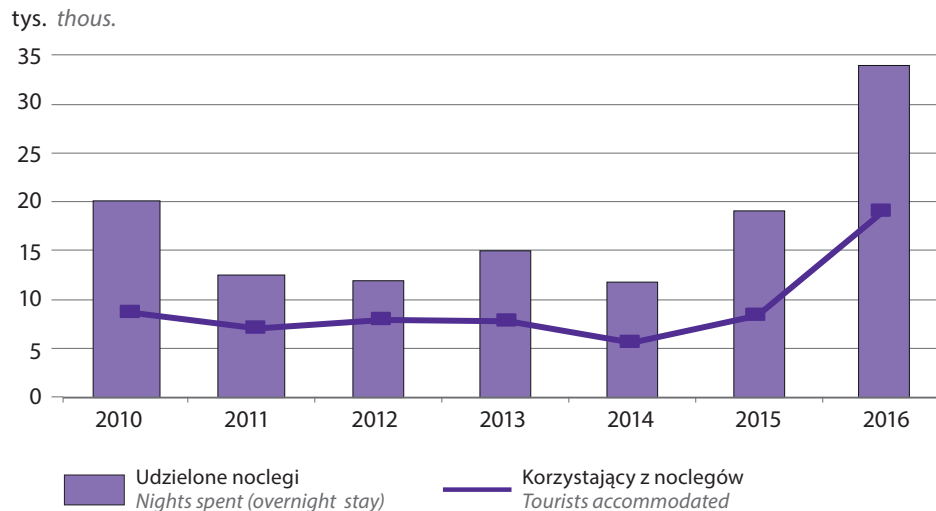
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Czytelnicy na 1000 ludności <i>Borrowers per 1000 population</i>	229	167	144
Wypożyczenia na 1000 ludności w wol. <i>Loans per 1000 population in vol.</i>	3753	3432	2586
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol. <i>Loans per borrower in vol.</i>	16,4	20,6	17,9

a W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. *b* Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

a In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. *b* Including branches and library service points.

Wzrasta wśród turystów zainteresowanie Subregionem Brzeskim. W 2016 r. liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych wobec 2010 r. zwiększyła się 2-krotnie, a udzielonych noclegów 1,6-krotnie. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności kształtował się w 2016 r. na poziomie 5,4 (wobec 9,9 w województwie).

Wykres 12 [25]. Baza noclegowa turystyki^a
 Chart 12 [25]. *Tourist accommodation establishments^a*

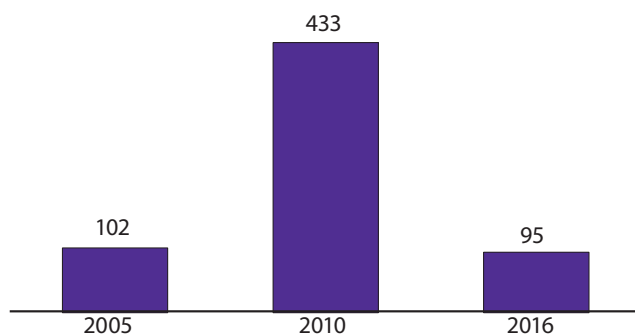
^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
^a Concern establishments possessing 10 and more bed places.

3.5. Środowisko naturalne

3.5. Natural environment

W 2016 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły w Subregionie Brzeskim 7,0 mln zł i były niższe w porównaniu z 2010 r. i 2005 r. (odpowiednio: o 78,1% i o 5,6%). W rozpatrywanym okresie znacząco zwiększyły się natomiast nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej, które w 2016 r. osiągnęły poziom 9,8 mln zł (1,6-krotny wzrost w odniesieniu do 2010 r. oraz 9,7-krotny w porównaniu z 2005 r.).

Wykres 13 [26]. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł
Chart 13 [26]. Outlays^a on fixed assets in environmental protection (current prices) per capita in zł

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a According to location of investments.

W Subregionie Brzeskim odnotowano w 2016 r. zwiększoną w stosunku do 2010 r. i 2005 r. ilość odpadów wytworzonych, z wyłączeniem komunalnych (odpowiednio: 2-krotnie i 3-krotnie).

Na przestrzeni lat 2010–2016 zmniejszyła się objętość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania, odprowadzonych do wód lub do ziemi (o 6,9% do poziomu 3,1 hm³), była jednak większa o 15,5% niż w 2005 r.

Tabl. 12 [31]. Zmieszane odpady komunalne oraz ścieki przemysłowe i komunalne
Table 12 [31]. Mixed municipal waste as well as industrial and municipal wastewater

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w kg <i>Mixed municipal waste collected during the year per capita in kg</i>	226,3	270,3	196,4
Województwo = 100 <i>Voivodship=100</i>	99,5	113,8	91,1
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w m³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in m³</i>	36,6	44,7	41,8
Województwo = 100 <i>Voivodship=100</i>	48,4	40,8	72,6

W latach 2005–2016 obserwowano bardziej dynamiczny niż przeciętnie w województwie wzrost odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych. W 2016 r. w Brzeskim Obszarze Funkcjonalnym z oczyszczalni ścieków korzystało niemal 90% ludności, tj. o 29,6 p. proc. więcej niż w 2005 r., podczas gdy przeciętnie w województwie udział ludności korzystającej z oczyszczalni wzrósł o 18,8 p. proc. do poziomu 76,0%. Lesistość w 2016 r. wyniosła 23,2% i była niższa o 3,4 p. proc. niż przeciętnie w województwie, a w ostatnich latach nie ulegała większym zmianom.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim

III. Selected data on Brzeg Subregion

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Powierzchnia ^a w km ² <i>Area^a in km²</i>	665	665	665
Ludność ^a <i>Population^a</i>	72517	73813	73339
mężczyźni <i>males</i>	35212	35945	35672
kobiety <i>females</i>	37305	37868	37667
w wieku: <i>age:</i>			
przedprodukcyjnym <i>pre-working</i>	14975	13971	13058
produkcyjnym <i>working</i>	46545	47816	45679
poprodukcyjnym <i>post-working</i>	10997	12026	14584
Małżeństwa <i>Marriages</i>	364	410	351
Urodzenia żywe <i>Live births</i>	663	749	690
Zgony <i>Deaths</i>	664	729	774
w tym niemowląt <i>of which infants</i>	4	3	2
Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	-1	20	-84
Saldo migracji stałej <i>Net migration for permanent residence</i>	132	75	14
Pracujący ^{ab} <i>Employed persons^{ab}</i>	10622	13277	14840
mężczyźni <i>men</i>	5309	6973	7890
kobiety <i>women</i>	5313	6304	6950
Bezrobotni zarejestrowani ^a <i>Registered unemployed^a persons</i>	6494	4313	2745
mężczyźni <i>males</i>	2964	2034	1329
kobiety <i>females</i>	3530	2279	1416

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim (cd.)

III. Selected data on Brzeg Subregion (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Sieć rozdzielcza wodociągowa ^a w km <i>Distribution network of water^a supply in km</i>	418,3	447,2	481,0
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^{ab} w km <i>Distribution network^{ad} of sewage in km</i>	126,0	345,9	461,3
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ <i>Consumption of water from water supply system in households in dam³</i>	2305,3	2120,6	2226,7
Zasoby mieszkaniowe ^{ac} : <i>Dwelling stocks^{ac}:</i>			
mieszkania <i>dwelling</i>	23813	24906	25863
izby <i>rooms</i>	88574	95442	100244
powierzchnia użytkowa w tys. m ² <i>useful floor area in thous. m²</i>	1698,2	1867,2	1985,8
Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>	86	152	157
w tym w budynkach indywidualnych <i>of which in private buildings</i>	86	152	151
Szkoły ^{de} : <i>Schools^{de}:</i>			
podstawowe <i>primary</i>	29	26	26
gimnazja <i>lower secondary</i>	11	10	9
specjalne przysposabiające do pracy <i>special job-training</i>	–	–	1
zasadnicze zawodowe <i>basic vocational</i>	1	1	1
licea ogólnokształcące ^f <i>general secondary^f</i>	3	2	2
licea profilowane <i>specialized secondary</i>	4	1	–
technika ^g <i>technical secondary^g</i>	10	4	3
policealne <i>post-secondary</i>	7	5	4

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z kolektorami. c Na podstawie bilansów. d Dla dzieci i młodzieży. e Stan w dniu 30 IX. f W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. g Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi.

a As of 31 XII. b Including collectors. c Based on balances. d For children and youth. e As of 30 IX. f In 2010 including supplementary general secondary schools. g Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim (cd.)
 III. Selected data on Brzeg Subregion (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Uczniowie ^a w szkołach ^b : <i>Pupils and students^a in schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	4702	3935	4076
gimnazjach <i>lower secondary</i>	3169	2016	1491
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	–	–	11
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	211	284	247
liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	1063	865	630
liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	330	50	–
technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	1573	1335	999
policealnych <i>post-secondary</i>	462	467	237
Absolwenci ^e szkół ^b : <i>Graduates^e of schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	906	699	567
gimnazjów <i>lower secondary</i>	970	690	511
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	–	–	–
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	79	112	78
liceów ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	418	310	229
liceów profilowanych <i>specialized secondary</i>	183	53	–
techników ^d <i>technical secondary^d</i>	406	319	229
policealnych <i>post-secondary</i>	211	141	80
Szkoły wyższe ^{af} <i>Higher education institutions^{af}</i>	1	1	1
Studenci ^{af} szkół wyższych <i>Students^{af} of higher education institutions</i>	451	459	299
Absolwenci ^{ef} szkół wyższych <i>Graduates^{ef} of higher education institutions</i>	111	131	78

a Stan w dniu 30 IX. b Dla dzieci i młodzieży. c W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. d łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi. e Z poprzedniego roku szkolnego/akademickiego. f łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

a As of 30 IX. b For children and youth. c In 2010 including supplementary general secondary schools. d Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools. e From the previous school year/academic year. f Including branch sections and basic organizational units of higher education institutions in another location.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim (cd.)

III. Selected data on Brzeg Subregion (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Placówki ^a wychowania przedszkolnego <i>Pre-primary education establishments^a</i>	33	37	39
w tym przedszkola <i>of which nursery schools</i>	19	21	23
Miejsca ^a w przedszkolach <i>Places^a in nursery schools</i>	1867	1738	2030
Dzieci ^a w placówkach wychowania przedszkolnego <i>Children^a attending pre-primary education establishments</i>	1802	2014	2471
w tym w przedszkolach <i>of which nursery schools</i>	1608	1717	1927
Przychodnie ^{bc} <i>Out-patient departments^{bc}</i>	24	32	40
Praktyki lekarskie ^{bd} <i>Doctors practices^{bd}</i>	26	25	14
Porady ^{ce} udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej: <i>Consultations^{ce} provided in out-patient health care:</i>			
lekarskie <i>doctors</i>	387454 ^f	436331	442713
stomatologiczne <i>stomatological</i>	38978 ^f	37108	29238
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ^b <i>Generally available pharmacies^b and pharmaceutical outlets</i>	15	16	23
Placówki ^{bg} sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Centres^{bg} providing care for children up to the age of 3</i>	1	1	3
Miejsca ^{bg} w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Places^{bg} in centres providing care for children up to the age of 3</i>	75	125	162
Dzieci ^g przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Children^g staying in centres providing care for children up to the age of 3</i>	109	166	240
Domy i zakłady ^b pomocy społecznej <i>Social welfare homes and facilities^b</i>	1	1	1
Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b in social welfare homes and facilities</i>	50	50	40
Mieszkańcy ^b domów i zakładów pomocy społecznej <i>Residents^b of social welfare homes and facilities</i>	37	47	40

a Stan w dniu 30 IX. *b* Stan w dniu 31 XII. *c* W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. *d* Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. *e* Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). *f* Bez gminy Olawa. *g* W 2016 r. łącznie z klubami dziecięcymi i innymi placówkami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

a As of 30 IX. *b* As of 31 XII. *c* In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. *d* Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. *e* Including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds). *f* Excluding gmina Olawa. *g* In 2016 including children's clubs and other institutions engaged in economic activity in the field of care for children up to the age of 3.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim (cd.)

III.

Selected data on Brzeg Subregion (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Biblioteki publiczne ^a (z filiami) <i>Public libraries^a (with branches)</i>	28	27	27
Czytelnicy placówek bibliotecznych <i>Library institution borrowers</i>	16587	12307	10594
Wypożyczenia ^b w placówkach bibliotecznych <i>Library institution loans^b</i>	272347	253248	189995
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych <i>Tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	6541 ^c	8587 ^d	17607 ^d
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych <i>Nights spent (overnight stay) in tourist accommodation establishments</i>	10124 ^c	20137 ^d	32490 ^d
Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and museum branches^a</i>	1	1	1
Zwiedzający muzea i wystawy <i>Museum and exhibition visitors</i>	27304	21933	66670
Kina stałe ^a <i>Fixed cinemas^a</i>	–	1	1
Miejsca ^a na widowni w kinach stałych <i>Seats^a in fixed cinemas</i>	–	240	240
Widzowie w kinach stałych <i>Audience in fixed cinemas</i>	–	1018	1289
Teatry i instytucje ^a muzyczne <i>Theatres and music institutions^a</i>	–	–	–
Galerie ^a <i>Galleries^a</i>	–	–	–
Centra kultury ^e , domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice ^a <i>Centres of culture^e, cultural centres and establishments, clubs and community centres^a</i>	26	.	23
Dochody budżetów gmin w mln zł <i>Revenue of gminas budgets in mln zł</i>	126,6	163,2	280,1
w tym dochody własne <i>of which own revenue</i>	63,5	102,8	154,4
Wydatki budżetów gmin w mln zł <i>Expenditure of gminas budgets in mln zł</i>	116,5	233,1	263,8
w tym wydatki inwestycyjne ^f <i>of which investment expenditure^f</i>	18,0	69,3	26,0

a Stan w dniu 31 XII. b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. c Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych. d Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. e W 2005 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. f Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a As of 31 XII. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. d Concern establishments possessing 10 and more bed places. e In 2005 presented among cultural establishments or cultural centres. f Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments as well as in 2005 and 2010 – also auxiliary units, appropriated funds and in 2005 – special funds.

III. Wybrane dane o Subregionie Brzeskim (dok.)
 III. Selected data on Brzeg Subregion (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł służące: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in thous zł in:</i>			
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	7395,8	31939,0	6980,4
gospodarce wodnej <i>water management</i>	1015,0	6262,9	9810,4
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w tys. t <i>Waste (excluding municipal waste) generated in thous. t</i>	15,0	21,8	44,9
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in dam³</i>	2657	3295	3069
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ^a <i>Municipal and industrial wastewater treatment plants^a</i>	6	7	6
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) w tys. zł <i>Sold production of industry^b (current prices) in thous. zł</i>	742345	884786	1259372
Podmioty gospodarki narodowej ^{ac} w rejestrze REGON <i>Entities of the national economy^{ac} in the REGON register</i>	7263	8169	8364
w tym: <i>of which:</i>			
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	5444	6197	6091
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	259	317	468
spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	529	515	517
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>foundations, associations and social organizations</i>	100	139	212

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Źródło: w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, uczniów, absolwentów oraz wychowania przedszkolnego – dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 XII. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Excluding persons tending private farms in agriculture. Source: in the scope of schools for children and youth, pupils, students and graduates as well as pre-primary education – data of the Ministry of National Education.

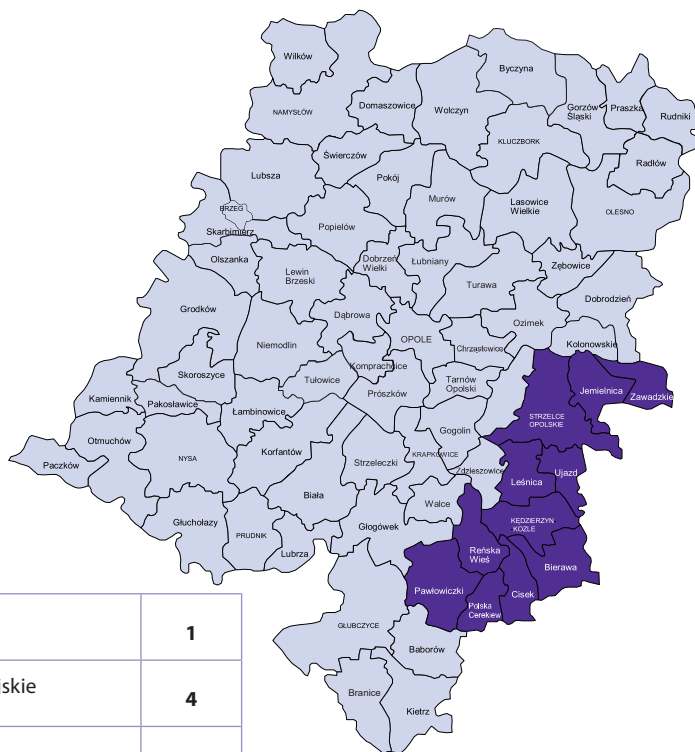
4. Sytuacja społeczna i gospodarcza Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego

4. *Social and economic situation of Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area*

Stowarzyszenie Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny powołane zostało na zebraniu założycielskim 11 marca 2016 r. (rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym – 30 maja 2016 r.). Głównym celem Stowarzyszenia jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego tworzących je jednostek samorządu terytorialnego.

Mapa 1 [30]. Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny na tle województwa opolskiego w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 1 [30]. Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area on the background of Opolskie Voivodship in 2016 As of 31 XII

Gmina miejska <i>Urban gmina</i>	1
Gminy miejsko-wiejskie <i>Urban-rural gminas</i>	4
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	6
Powiat kędzierzyńsko-kozielski i powiat strzelecki <i>Kędzierzyńsko-Kozielski and Strzelecki powiats</i>	2

W skład terytorialny Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego wchodzi miasto Kędzierzyn-Koźle, gminy miejsko-wiejskie: Leśnica, Strzelce Opolskie, Ujazd, Zawadzkie oraz gminy wiejskie: Bierawa, Cisek, Jemielnica, Pawłowiczki, Polska Cerekiew i Reńska Wieś.

4.1. Uwarunkowania demograficzne

4.1. Demographic factors

Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny zajmuje obszar 1200 km², co stanowi 1/8 powierzchni województwa opolskiego. Miasta stanowią 16,6% , a tereny wiejskie 83,4% obszaru Subregionu.

W końcu 2016 r. Kędzierzyńsko-Strzelecki Obszar Funkcjonalny zamieszkiwało 159,7 tys. osób (1/6 mieszkańców województwa opolskiego). Wskaźnik urbanizacji na terenie Subregionu kształtował się na poziomie 57,7%.

Gęstość zaludnienia w 2016 r. wyniosła 133 osoby na 1 km². Największe zaludnienie obserwowane jest w m. Kędzierzyn-Koźle (502 osób na 1 km² w 2016 r.) a najmniejsze w gminie Pawłowiczki (50 osób na 1 km²).

Analogicznie jak w latach wcześniejszych, w ogólnej liczbie mieszkańców przeważały kobiety, które stanowiły 51,5%. Na terenie Obszaru Funkcjonalnego notowano niższy (o 0,7 p. proc.) niż przeciętnie w województwie współczynnik feminizacji (106,0).

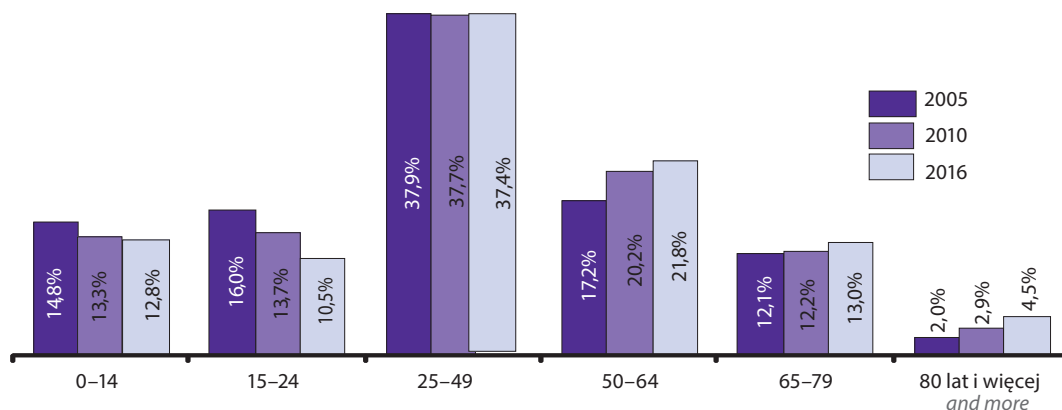
Sytuacja demograficzna w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym, tak jak w całym regionie nie jest korzystna. Od wielu lat obserwowany jest systematyczny ubytek ludności. W porównaniu z 2010 r. liczba ludności zmniejszyła się o 4,8 tys. (tj. o 2,9%) osób, a od 2005 r. – o 12,0 tys. (tj. o 7,0%). Według prognozy do 2030 r. ludność Obszaru Funkcjonalnego zmniejszy się o kolejne 9,2% i osiągnie poziom 145,0 tys. W tym samym okresie ubytek liczby ludności województwa wyniesie 7,5%.

W 2016 r. w relacji do 2010 r. większy ubytek wystąpił w miastach niż na wsi (3,6% wobec 2,1%). W porównaniu z 2005 r. wyższy ubytek ludności odnotowano natomiast na wsi niż w miastach (7,1% wobec 6,9%). W m. Kędzierzyn-Koźle w porównaniu z 2010 r. ubyło 3,4% mieszkańców, a w stosunku do 2005 r. – o 5,6%.

W latach 2005–2016 liczba ludności wzrosła jedynie w gminie Ujazd (o 0,8%). W 2016 r. w porównaniu z 2010 r. wzrost odnotowano w gminach: Bierawa, Ujazd oraz Jemielnica.

Wykres 1 [27]. Struktura ludności według grup wieku Stan w dniu 31 XII

Chart 1 [27]. Structure of population by age groups
As of 31 XII

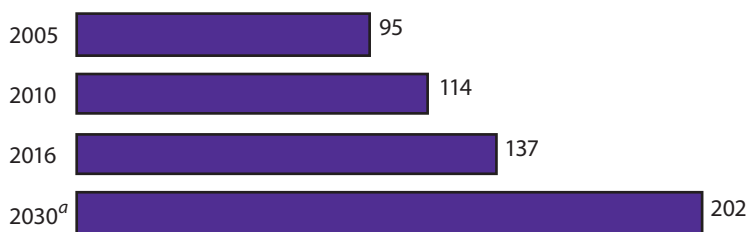

W Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym, tak jak w całym województwie opolskim, od lat obserwuje się zmiany w strukturze ludności świadczące o postępującym starzeniu się społeczeństwa. W 2016 r. w stosunku do 2005 r. liczba dzieci w grupie wieku 0–14 lat zmniejszyła się o 19,6%; natomiast liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrosła o 15,8%. M. Kędzierzyn-Koźle w porównaniu z całym Obszarem Funkcjonalnym charakteryzowało się starszą strukturą wieku ludności. W 2016 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 12,6% wobec 12,8% na Obszarze Funkcjonalnym, a osób starszych odpowiednio: 19,3% wobec 17,5%.

Proces starzenia się społeczeństwa na omawianym Obszarze jest bardziej zaawansowany aniżeli w województwie. Mediana wieku w 2016 r. wyniosła 42,6 lata wobec 40,2 lat w 2010 r. i 38,0 lat w 2005 r. (w województwie odpowiednio: 42,0 lata, 39,5 lat i 37,6 lat).

Zmiany w liczbie ludności według ekonomicznych grup wieku mają daleko idące konsekwencje m.in. w sferze gospodarczej. W porównaniu z 2005 r. spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (odpowiednio: o 25,7% i o 8,1%). Natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 19,4%. Odzwierciedleniem tych zmian jest struktura wieku ludności.

Wykres 2 [28]. Indeks starości
Chart 2 [28]. Ageing index

^a Prognoza.
^a Projection.

Na przestrzeni lat 2005–2016 zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 19,4% do 15,5%) oraz w wieku produkcyjnym (z 64,2% do 63,5%), wzrósł natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym (z 16,4% do 21,0%). W 2005 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30 osób w wieku przedprodukcyjnym i 25 osób w wieku poprodukcyjnym, a w 2016 r. – 24 osoby w wieku przedprodukcyjnym i 33 osoby w wieku poprodukcyjnym.

Tabl. 1 [32]. Współczynniki obciążenia demograficznego
Table 1 [32]. Age dependency ratios

Osoby w wieku <i>Persons of age</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
	na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>per 100 persons of working age</i>			
Przedprodukcyjnym <i>Pre-working</i>	30,2	25,5	24,4	27,2
Poprodukcyjnym <i>Working</i>	25,5	27,7	33,1	51,5
Nieprodukcyjnym <i>Non-working</i>	55,7	53,2	57,5	78,7

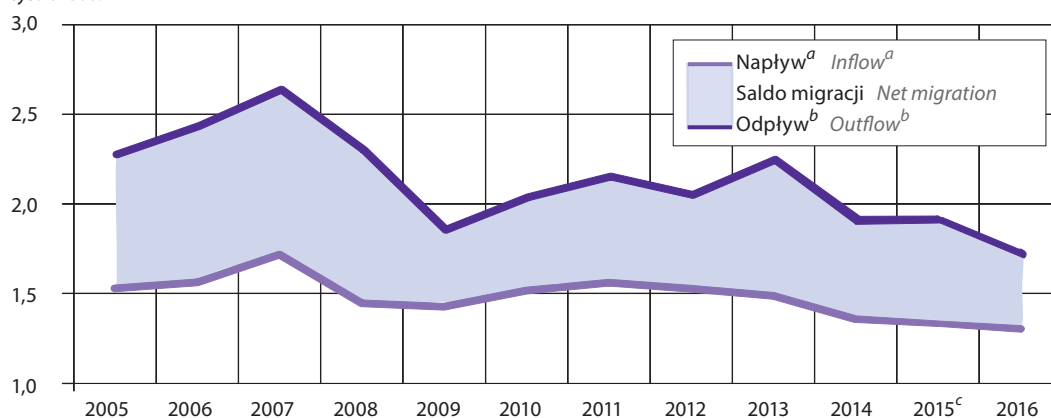
^a Prognoza.
^a Projection.

Na terenie Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego na zmianę liczby ludności w większym stopniu wpływają migracje niż przyrost naturalny, jednakże przewaga ta stopniowo zmniejsza się.

We wszystkich analizowanych latach w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Obszarze Funkcjonalnym obserwowane było ujemne saldo migracji. Najwyższy ubytek ludności na skutek migracji obserwowano w 2007 r. – minus 927 osób (w 2016 r. – minus 419). Na ujemny bilans salda wpływ miała przede wszystkim duża skala emigracji zagranicznych. W 2016 r. saldo migracji zagranicznych wynosiło minus 307 (w 2005 r. minus 704). W latach 2005–2016 odnotowano 1,6 tys. zameldowań oraz 8,3 tys. wymeldowań w ruchu zagranicznym. W tym samym okresie w ruchu wewnętrznym zarejestrowano 16,1 tys. zameldowań i 17,2 tys. wymeldowań.

Wykres 3 [29]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Chart 3 [29]. *Internal and international migration of population for permanent residence*

tys. thous.

a Zameldowania. b Wymeldowania. c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Cancelled registrations. c In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

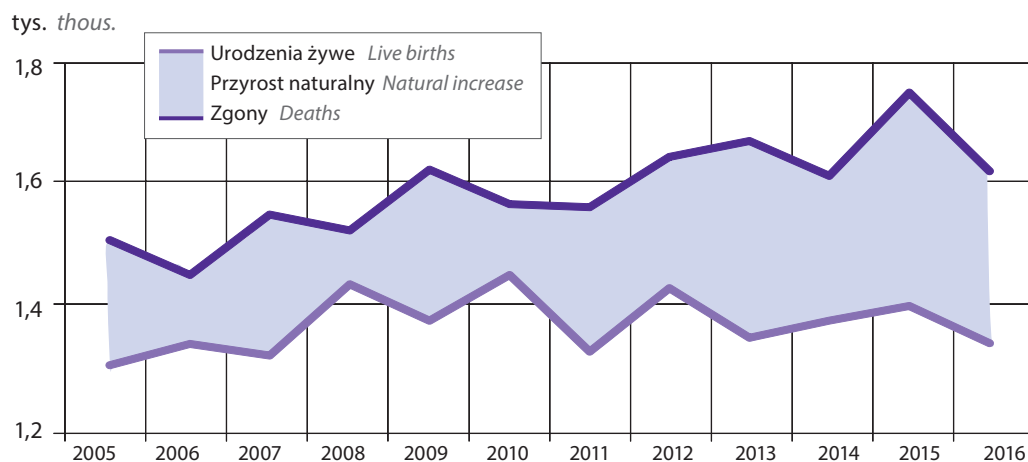
Tabl. 2 [33]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Table 2 [33]. *Internal and international migration of population for permanent residence per 1000 population*

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Napływ ^b Inflow ^b	8,8	9,1	8,1	8,1
Odpływ ^c Outflow ^c	13,2	12,3	10,7	11,3
Saldo migracji Net migration	-4,4	-3,2	-2,6	-3,2

a Prognoza. b Zameldowania. c Wymeldowania.
a Projection. b Registrations. c Cancelled registrations.

W 2016 r. przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 281 wobec minus 204 w 2005 r. Najbardziej niekorzystną sytuację zarejestrowano w 2015 r., kiedy liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń o 348 osób. W całym analizowanym okresie 2005–2016 zmarło o 2,6 tys. więcej osób, niż się urodziło.

Wykres 4 [30]. Ruch naturalny ludności
 Chart 4 [30]. Vital statistics

Tabl. 3 [34]. Ruch naturalny na 1000 ludności
 Table 3 [34]. Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Urodzenia żywe Live births	7,5	8,8	8,4	6,6
Zgony Deaths	8,7	9,5	10,1	11,8
Przyrost naturalny Natural increase	-1,2	-0,7	-1,8	-5,1

^a Prognoza.
^a Projection.

4.1.1. Typologia Webba

4.1.1. Typology by Webb

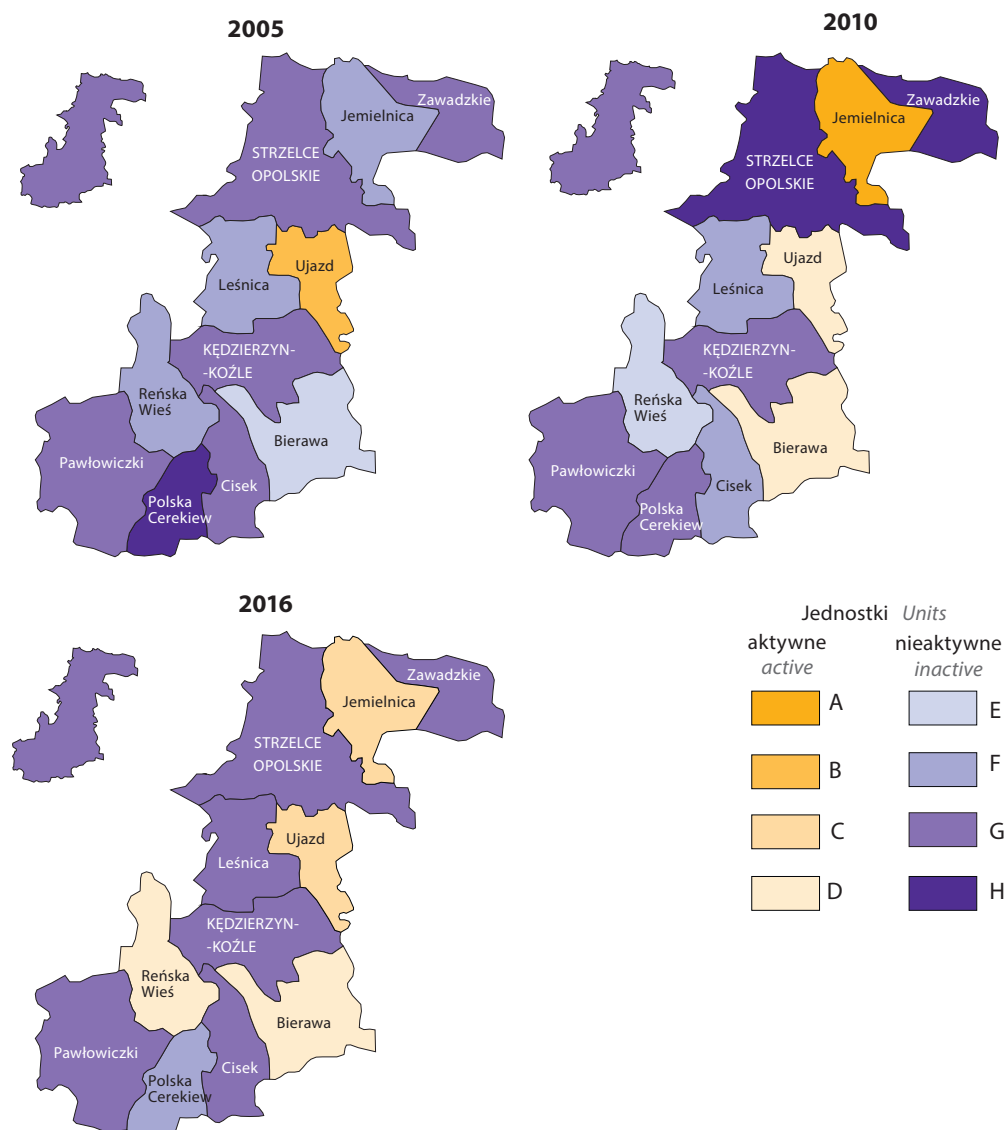
Z przeprowadzonej analizy typologii demograficznej Webba wynika, że we wszystkich analizowanych latach Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny został zaklasyfikowany do typu regresyjnego G (ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym). Taka sama sytuacja miała miejsce w rdzeniu Obszaru Funkcjonalnego – m. Kędzierzyn-Koźle.

W 2016 r. zarówno w stosunku do 2005 r. jak i 2010 r. obserwowana była zwiększająca się skala ubytku naturalnego oraz malejące ujemne saldo migracji.

Większość gmin Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego zaliczono do grupy jednostek nieaktywnych G. W 2016 r. wyższe ujemne saldo migracji aniżeli ujemny przyrost naturalny zanotowano w 6 gminach, ponadto w 1 ujemny przyrost naturalny było równy ujemnemu saldu migracji. Do grupy jednostek aktywnych zostały zaliczone 4 gminy. W 2 z nich dodatnie saldo migracji było wyższe aniżeli dodatni przyrost naturalny, a w 2 ujemny przyrost naturalny został skompensowany przez dodatnie saldo migracji. W 2010 r. do typu aktywnego zaklasyfikowane zostały 3 gminy, a w 2005 r. – 1.

Wśród gmin Obszaru Funkcjonalnego pozytywnie wyróżniała się gmina Ujazd, która we wszystkich analizowanych latach została zaliczona do typu aktywnego (w 2016 r. był to typ C – dodatnie saldo migracji wyższe od dodatniego przyrostu naturalnego).

Mapa 2 [31]. Typy demograficzne według Webba
Map 2 [31]. Demographic types by Webb

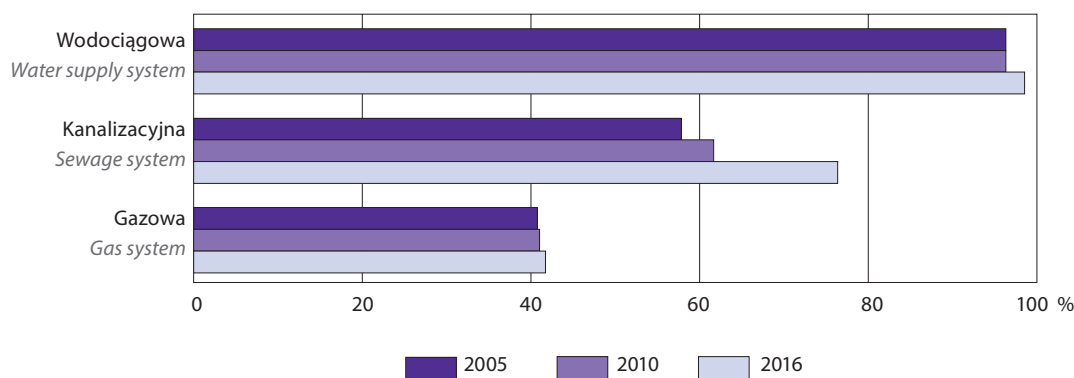

4.2. Infrastruktura techniczna

4.2. Technical infrastructure

W Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym obserwuje się systematyczny rozwój infrastruktury technicznej. W latach 2005–2016 ponad 2-krotnie zwiększyła się długość sieci kanalizacyjnej. Przyrost długości sieci wodociągowej był mniej dynamiczny i wyniósł 5,5%. W 2016 r. gęstość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej była zdecydowanie wyższa niż przeciętnie w województwie (odpowiednio: 86,3 wobec 77,7 i 73,8 wobec 52,0).

Wykres 5 [31]. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności
 Chart 5 [31]. Population using water supply, sewage and gas supply systems in % of total population

W latach 2005–2016 w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym zasoby mieszkaniowe (mieszkania) powiększyły się o 2,7%, a ich powierzchnia użytkowa o 7,4%. W okresie tym łącznie oddano do użytkowania 1816 mieszkań, co stanowiło 8,9% mieszkań oddanych do użytkowania w województwie. W 2016 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania wynosiła 161,7 m² i była o 37,5 m² większa niż przeciętnie w województwie.

Tabl. 4 [35]. Mieszkania oddane do użytkowania
 Table 4 [35]. Dwellings completed

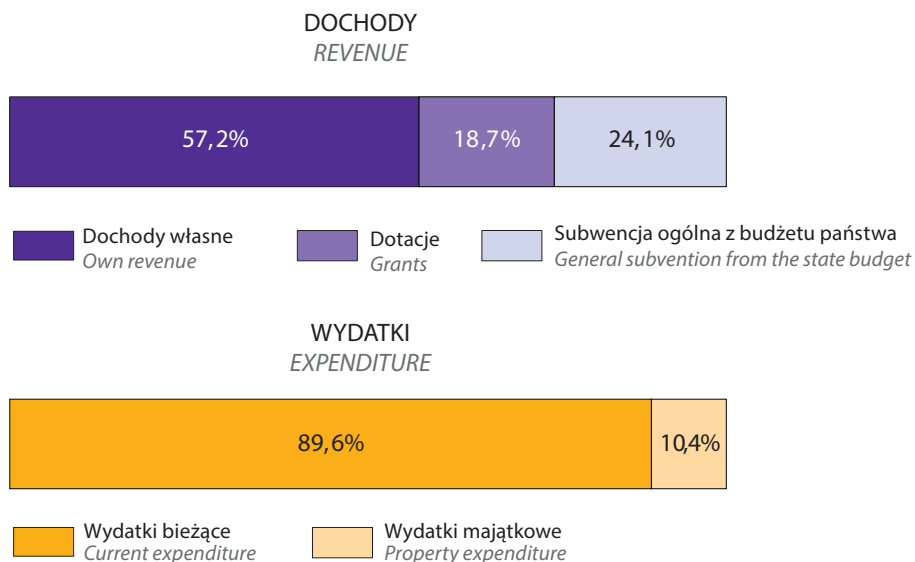
Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Mieszkania na 10 tys. ludności Dwellings per 10 thous. population	11,7	11,9	9,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² Average useful floor area of dwelling in m ²	96,9	116,4	161,7
Województwo=100 Voivodship=100	80,4	102,2	130,2

4.3. Gospodarka i rynek pracy

4.3. Economy and labour market

W latach 2005–2016 wzrosły zarówno dochody budżetów gmin jak i ich wydatki (w relacji do 2005 r. odpowiednio: o 79,7% i o 72,7%). Głównym źródłem dochodów budżetów gmin są dochody własne, które w 2016 r. stanowiły 56,1% dochodów ogółem. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów gmin ukształtowały się na poziomie 3622 zł i stanowiły 94,6% przeciętnych dochodów w województwie (w 2005 r. – 99,5%). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem obniżył się z 21,1% w 2005 r. do 10,0% w 2016 r. W 2016 r. wydatki ogółem na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 3540 zł, tj. o 5,3% niższy niż przeciętnie w województwie (w 2005 r. – o 2,7% wyższy). Budżety gmin Obszaru Funkcjonalnego w 2016 r. zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 13,1 mln zł (wobec deficytu 65,0 mln zł w 2010 r. i 5,4 mln zł w 2005 r.).

Wykres 6 [32]. Struktura dochodów i wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.
 Chart 6 [32]. Structure of revenue and expenditure of gminas budgets by types in 2016

Tabl. 5 [36].
 Table 5 [36].

Dochody własne i wydatki inwestycyjne^a budżetów gmin i miasta na prawach powiatu
Own revenue and investment expenditure^a of gminas budgets

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Dochody własne <i>Own revenue</i>	1020	1480	2030
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	104,7	103,8	101,9
Wydatki inwestycyjne <i>Investment expenditure</i>	403	667	355
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	138,6	94,8	104,6

a łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2005 and 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds as well as in 2005 – special funds.

W 2016 r. w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wyniosła 13,6 tys. i zwiększyła się zarówno w porównaniu z 2010 r., jak i 2005 r. (odpowiednio: o 0,3% i o 10,2%). Liczba podmiotów na 10 tys. mieszkańców kształtowała się poniżej średniej w województwie (w 2016 r. 852 wobec 1010).

W 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, w strukturze podmiotów dominujący udział miały podmioty sektora prywatnego (95,4%). W sektorze publicznym zarejestrowanych było 0,6 tys. podmiotów, czyli 4,6% wszystkich podmiotów działających na terenie Obszaru Funkcjonalnego.

Tabl. 6 [37].
Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

Table 6 [37].

Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. working age population
As of 31 XII

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	1120	1263	1342
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	824	922	924
Spółki handlowe <i>Commercial companies</i>	54	67	98

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

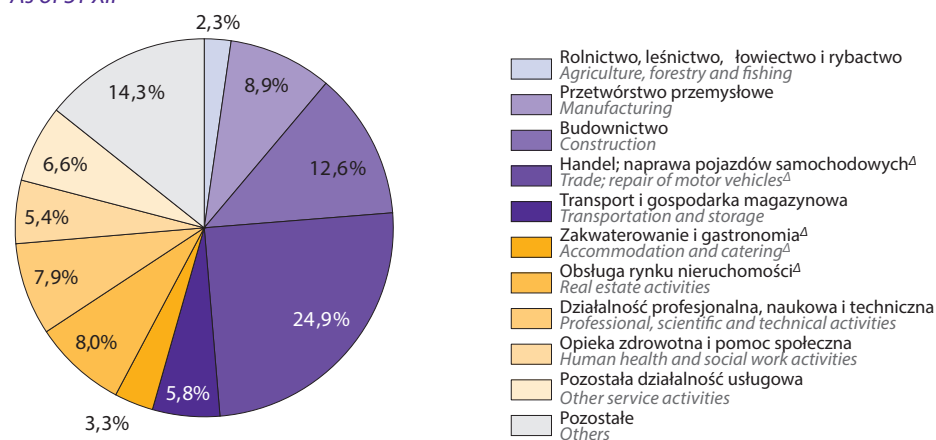
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2016 r. stanowiły 68,9% wszystkich podmiotów. Udział spółek cywilnych wyniósł 8,5%, a spółek handlowych – 7,3%. W porównaniu z 2010 r. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zmniejszyła się (o 5,4%), natomiast liczebność spółek cywilnych i handlowych zwiększyła się (odpowiednio: o 0,5% i o 38,6%). W odniesieniu do 2005 r. wzrost odnotowano w przypadku wszystkich analizowanych jednostek, w tym największy w liczbie spółek handlowych (o 65,2%). W 2016 r. spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły analogicznie jak w województwie 1,5% wszystkich podmiotów.

W 2016 r. udział podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób wyniósł 95,3% podmiotów ogółem. Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do 2010 r. (o 0,6%), jak i do 2005 r. (o 10,9%). Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników stanowiła 3,8%, od 50 do 249 pracowników – 0,8%, a 250 i więcej pracowników – 0,1%.

Wykres 7 [33]. Struktura podmiotów gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 7 [33]. Structure of entities of the national economy^a in the REGON register by sections in 2016 As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji wskazuje na największy udział jednostek zaklasyfikowanych do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (w 2016 r. 24,9%). Znaczący odsetek stanowiły również podmioty należące do sekcji budownictwo – 12,6%, przetwórstwo przemysłowe – 8,9% i obsługa rynku nieruchomości – 8,0%.

Tabl. 7 [38]. Produkcja sprzedana^a przemysłu (ceny bieżące)

Table 7 [38]. Sold production^a of industry (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa Share in sold production of industry of voivodhip	20,0	23,8	24,4
Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	18688	24812	36060
Województwo=100 Voivodship=100	121,9	147,0	151,9

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W gospodarce Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego bardzo ważną rolę odgrywa przemysł. W 2016 r. produkcja sprzedana przemysłu stanowiła 24,4% ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w województwie i było to o 4,4 p. proc. więcej niż w 2005 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż w województwie (w 2016 r. o 51,9%, a w 2005 r. o 21,9%) .

Niezwykle istotną kwestię, która wpływa i zarazem jest konsekwencją rozwoju gospodarczego stanowi rynek pracy, na którym pracownicy oferują własną pracę, a pracodawcy zgłaszają na nią zapotrzebowanie. W ostatnich latach obserwowana jest znacząca poprawa w tym obszarze – wzrasta liczba miejsc pracy i w konsekwencji wzrasta liczba pracujących, a spada liczba bezrobotnych.

**Tabl. 8 [39]. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Table 8 [39]. *Employed persons^a per 100 persons of working age
As of 31 XII*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	26,9	29,6	34,0
mężczyźni <i>men</i>	28,5	31,0	34,7
kobiety <i>women</i>	25,1	28,0	33,1

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

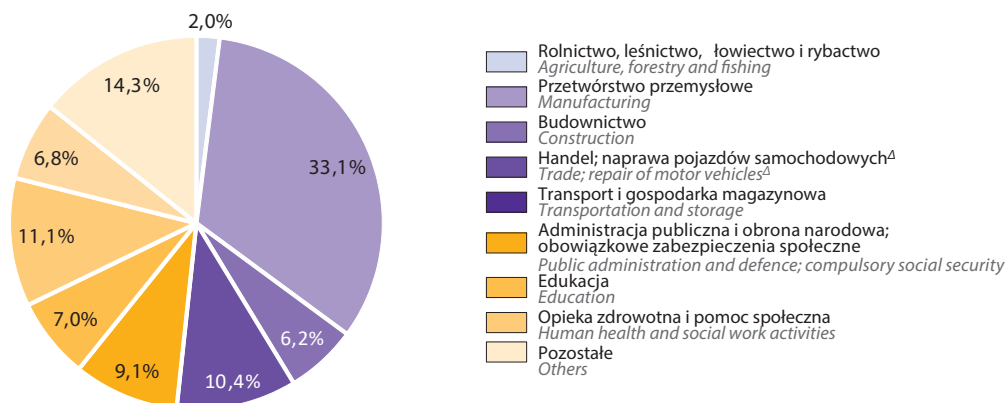
^a *By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.*

Na terenie Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego również obserwuje się poprawę warunków na rynku pracy. W 2016 r. zanotowano 34,4 tys. pracujących (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób), którzy stanowili 16,3% pracujących w województwie. Liczba pracujących wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 8,5% i o 16,3% względem 2005 r. W 2016 r., podobnie jak w województwie, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 34 pracujących, tj. więcej o 4 pracujących niż w 2010 r. i o 6 względem 2005 r.

Uwzględniając sekcje, największy odsetek pracujących w 2016 r. notowano w przemyśle (36,3%), w tym w przetwórstwie przemysłowym (33,1%), a w dalszej kolejności w sekcjach: edukacja (11,1%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (10,4%) transport i gospodarka magazynowa (9,1%).

**Wykres 8 [34]. Struktura pracujących^a według sekcji w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII**

Chart 8 [34]. Structure of employed persons^a in 2016
As of 31 XII

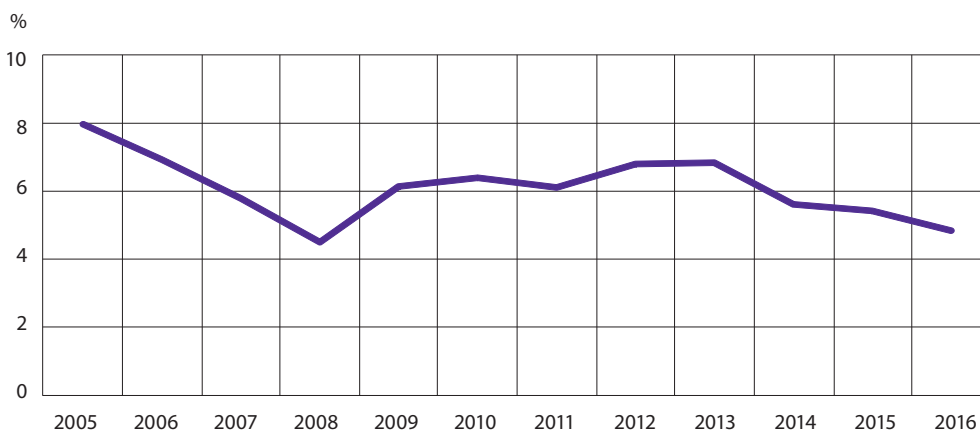
^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

W 2016 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 4,9 tys. bezrobotnych, a ich liczba spadła w porównaniu z 2010 r. o 28,6% i o 44,2% w relacji do 2005 r. Kobiety stanowiły większość wśród zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 57,6% (w 2005 r. – 59,3%). W okresie 2005–2016 udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalał z poziomu 8,0% do 4,8%.

**Wykres 9 [35]. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Chart 9 [35]. Registered unemployed persons in % of working age population in 2016
As of 31 XII

4.3.1

Dojazdy do pracy

4.3.1

Commuting to work

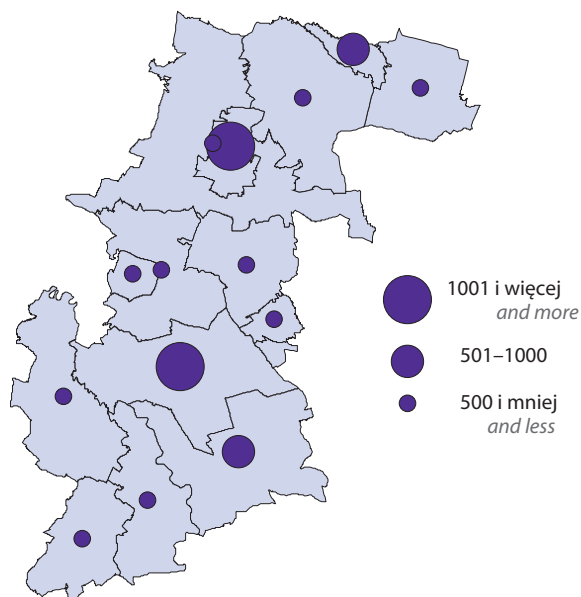
Istotnym czynnikiem decydującym o sytuacji na rynku pracy jest odległość potencjalnego miejsca pracy od miejsca zamieszkania osób pracujących. Z danych NSP'2011 wynika, że w 2011 r. w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym do pracy dojeżdżało 12,8 tys. pracowników najemnych, którzy stanowili 14,1% dojeżdżających do pracy w województwie.

Mapa 3 [32].

Przyjeżdżający do pracy w 2011 r.

Mapa 3 [32].

Incoming commuters in 2011

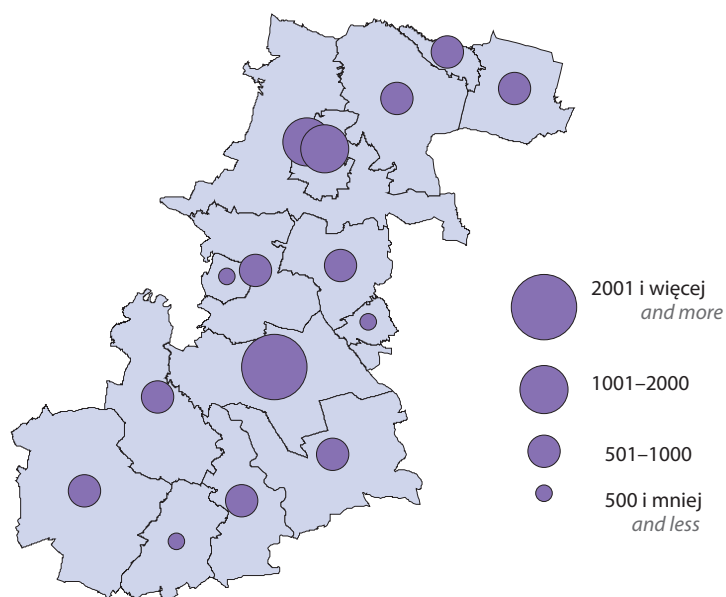

Mapa 4 [33].

Wyjeżdżający do pracy w 2011 r.

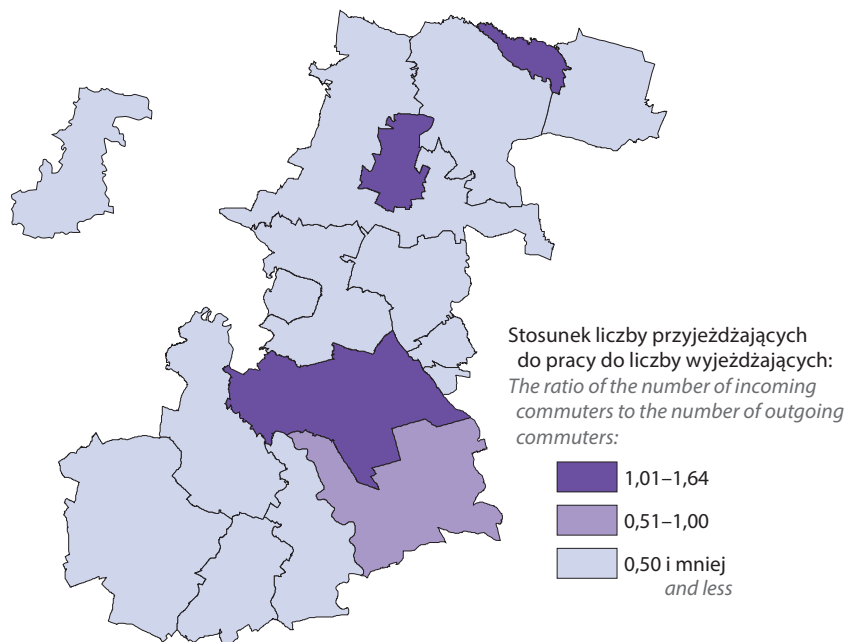
Mapa 4 [33].

Outgoing commuters in 2011

Mapa 5 [34].
Map 5 [34].

Dojazdy do pracy w 2011 r.
Commuting to work in 2011

Do rdzenia, a zarazem stolicy Obszaru Funkcjonalnego przyjeżdżało do pracy 3,3 tys. pracowników najemnych. Z gmin w obrębie Obszaru Funkcjonalnego do pracy w m. Kędzierzyn-Koźle przyjeżdżało 2,0 tys. osób, co stanowiło 60,4% wszystkich przyjeżdżających. Popularnym kierunkiem przyjazdów były również część miejska gminy Strzelce Opolskie i Zawadzkie oraz gmina Bierawa.

Najwięcej wyjeżdżających do pracy odnotowano z m. Kędzierzyn-Koźle, tj. 2,9 tys., w tym wyjazdy w granicach Obszaru Funkcjonalnego stanowiły 1/4.

W 2011 r. do pracy poza granice Obszaru Funkcjonalnego wyjeżdżało 7,1 tys. pracowników, natomiast do pracy do Obszaru Funkcjonalnego z poza jej granic przyjeżdżało 3,5 tys. osób. Iloraz przepływów (stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających) wynosił 0,49 co świadczy o przeciętnej atrakcyjności rynku pracy Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego.

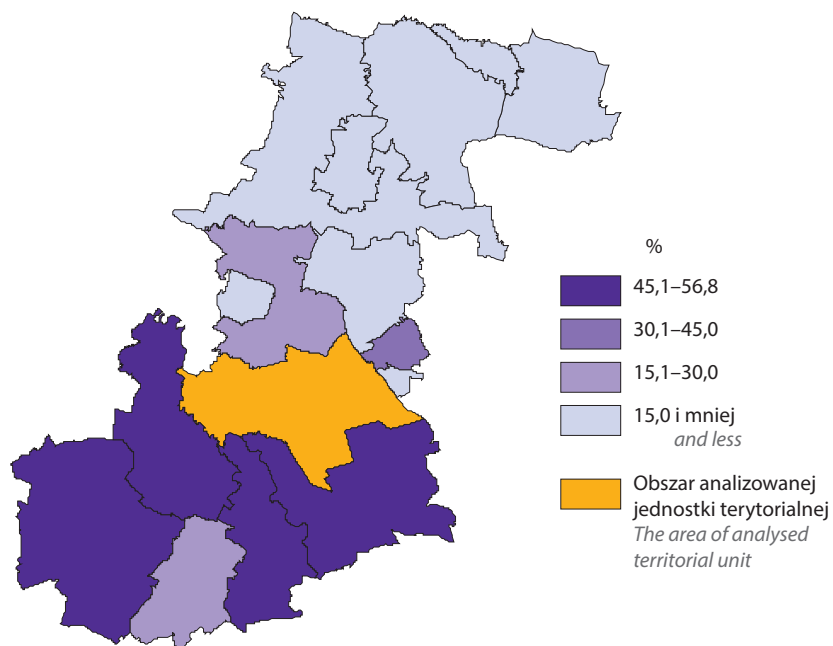
Wśród gmin Obszaru Funkcjonalnego najwyższym ilorazem przepływów charakteryzowała się część miejska gminy Strzelce Opolskie, w której omawiany wskaźnik był równy 1,64. Dodatni bilans dojazdów do pracy odnotowano ponadto w 2 gminach (w części miejska gminy Zawadzkie oraz w m. Kędzierzyn-Koźle).

W grupie gmin, w których iloraz przepływów był wyższy niż 1/2, a niższy niż 1 znalazła się jedynie gmina Bierawa (0,96). Pozostałe jednostki osiągnęły wartość miernika poniżej 1/2.

O sile oddziaływania rdzenia Obszaru Funkcjonalnego na jednostki z otoczenia świadczy odsetek osób w nim pracujących. W 2011 r. z 3 gmin (Bierawa, Reńska Wieś i Cisek) ponad połowa pracowników najemnych, którzy wyjeżdżali do pracy poza swoje miejsce zamieszkania obierała kierunek m. Kędzierzyn-Koźle.

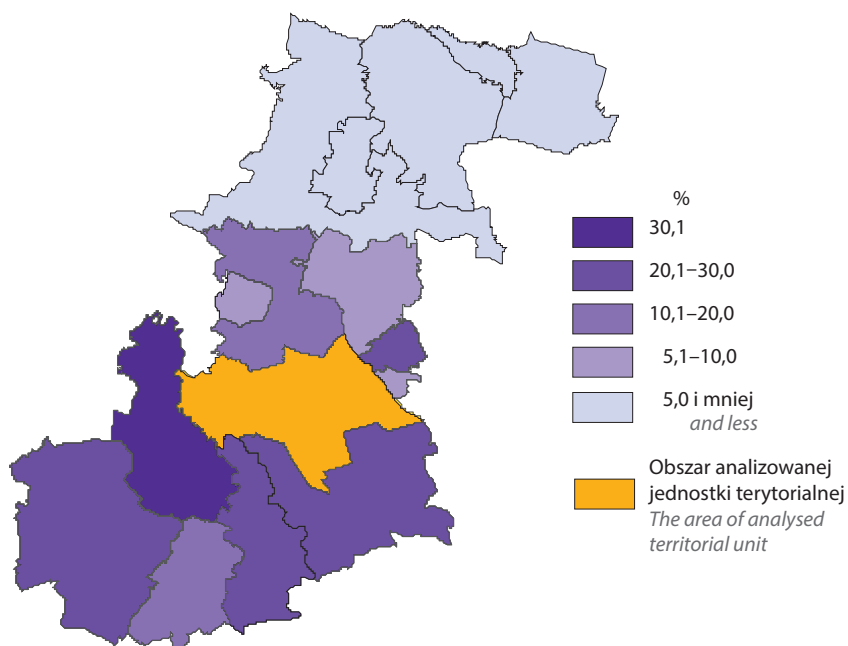
Mapa 6 [35].
Map 6 [35].

Przyjeżdżający do pracy do m. Kędzierzyn-Koźle w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Kędzierzyn-Koźle in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011

Mapa 7 [36].
Map 7 [36].

Przyjeżdżający do pracy do m. Kędzierzyn-Koźle w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.
Incoming commuters to the city of Kędzierzyn-Koźle in % of persons employed in the gmina of residence in 2011

Największy udział przyjeżdżających do m. Kędzierzyn-Koźle wśród wszystkich zatrudnionych w gminie zamieszkania notowany był z gmin Reńska Wieś (30,1%), Cisek (28,6%), Bierawa (27,0%), Pawłowiczki i Ujazd (część miejska) (po 21,2%).

Z analizy kierunków dojazdów do pracy wynika, że m. Kędzierzyn-Koźle największy wpływ wywiera na południową część omawianego Obszaru. W gminach w części północnej udział dojazdów do pracy do m. Kędzierzyn-Koźle jest niewielki.

4.4. Infrastruktura społeczna 4.4. Social infrastructure

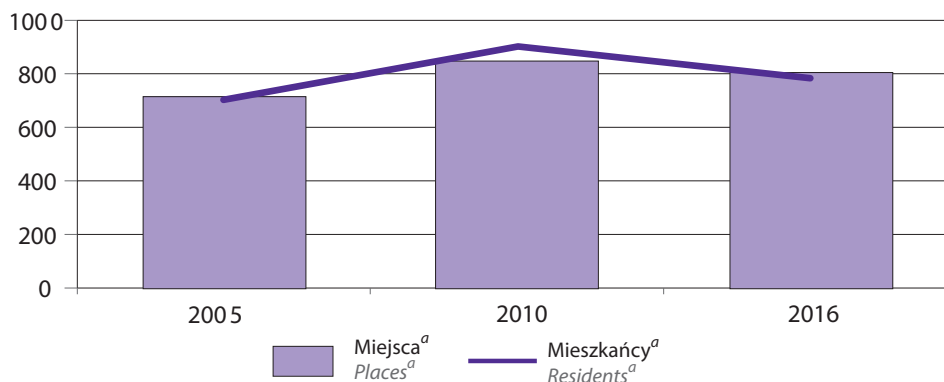
W analizowanych latach, na skutek przemian demograficznych, obserwuje się istotne przeobrażenia sektora usług społecznych skierowanych zarówno do najmłodszych, jak i osób starszych.

W 2016 r. na terenie Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego opieką żłobkową zajmowało się 10 placówek (sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3), które dysponowały 496 miejscami. W stosunku do 2005 r. liczba omawianych placówek zwiększyła się o 2/3, miejsc w nich – ponad 2-krotnie. Liczba dzieci przebywających w tych placówkach wzrosła o 2/3 do poziomu 2,1 tys. w 2016 r. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2016 r. był wyższy niż w przeciętnie w województwie.

W zakresie opieki społecznej w 2016 r. odnotowano 14 domów i zakładów pomocy społecznej, dysponujących 804 miejscami, które sprawowały opiekę nad 781 pensjonariuszami. W odniesieniu do 2005 r. zarejestrowano wzrost liczby jednostek sprawujących opiekę społeczną, miejsc oraz podopiecznych (odpowiednio: 7,7%, 12,9% i 11,7%).

Wykres 10 [36]. Pomoc społeczna stacjonarna Stan w dniu 31 XII

Chart 10 [36]. Stationary social welfare
As of 31 XII

^a W domach i zakładach pomocy społecznej łącznie z filiami.
^a In homes and facilities including branches.

W roku szkolnym 2016/17 na terenie Obszaru Funkcjonalnego działało 65 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 60 przedszkoli, które dysponowały 5,1 tys. miejsc. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba przedszkoli i miejsc zwiększyła się (odpowiednio: o 1,6% i o 5,7%), natomiast w odniesieniu do roku 2005/06 nastąpił nieznaczny spadek liczby przedszkoli (o 1,5%) i liczby miejsc (o 0,25%).

W analizowanych latach w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Obszarze Funkcjonalnym, podobnie jak w województwie, obserwuje się wzrost liczby dzieci w przedszkolach. Na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat liczba dzieci w przedszkolach zwiększyła się z 662 w roku szkolnym 2005/06 do 827 w roku 2016/17. Mimo znaczącego wzrostu wskaźnik nadal kształtował się poniżej średniej dla województwa (w roku 2005/06 – 617, a w roku 2016/17 – 763).

Tabl. 9 [40].
Table 9 [40].

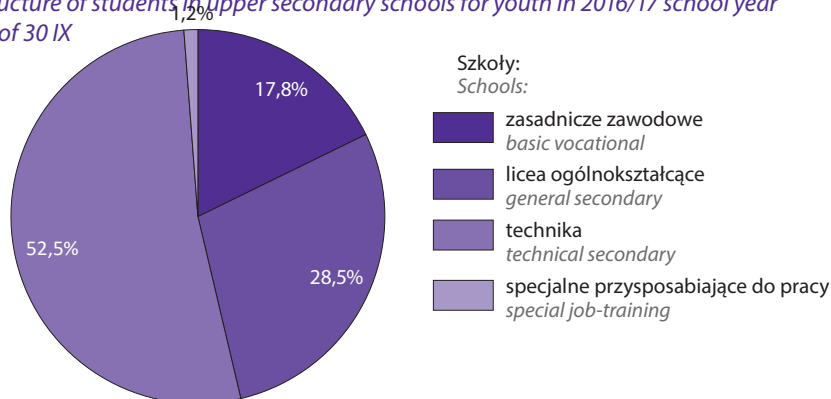
Dzieci w przedszkolach
Children attending nursery schools

Na 1000 dzieci w wieku <i>Per 1000 children aged</i>	2005/06	2010/11	2016/17
3–5 lat	580	745	835
3–6 lat	662	765	827

W roku szkolnym 2016/17 tendencję wzrostową liczby szkół funkcjonujących na terenie Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego w odniesieniu do roku 2005/06 zaobserwowano jedynie w przypadku gimnazjów (o 6,5%). Liczba szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących w omawianym okresie spadła (odpowiednio: o 1,5% i o 25,0%), natomiast pozostałych szkół dla młodzieży nie zmieniła się.

Wykres 11 [37]. Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2016/17
Stan w dniu 30 IX

Chart 11 [37]. Structure of students in upper secondary schools for youth in 2016/17 school year
As of 30 IX

Tabl. 10 [41]. Porady^a udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów na 1000 ludności
Table 10 [41]. Consultations^a provided by doctors and dentists per 1000 population

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	6002	6315	7159
lekarskie <i>doctors</i>	5481	5708	6467
stomatologiczne <i>stomatological</i>	521	607	692

a W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

a In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, including consultations paid by patients in out-patient (non-public funds).

W zakresie ochrony zdrowia w 2016 r. na terenie Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego działało m.in. 88 przychodni, 36 praktyk lekarskich oraz 60 aptek ogólnodostępnych (łącznie z punktami aptecznymi).

W 2016 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono, w przeliczeniu na 1 mieszkańca Obszaru Funkcjonalnego 7 porad.

Tabl. 11 [42]. Czytelnicy i wypożyczenia^a w bibliotekach publicznych^b
Table 11 [42]. Borrowers and loans^a in public libraries^b

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Czytelnicy na 1000 ludności <i>Borrowers per 1000 population</i>	147	142	138
Wypożyczenia na 1000 ludności w wol. <i>Loans per 1000 population in vol.</i>	2796	2859	2969
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol. <i>Loans per borrower in vol.</i>	19,0	20,1	21,5

a W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. *b* Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

a In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. *b* Including branches and library service points.

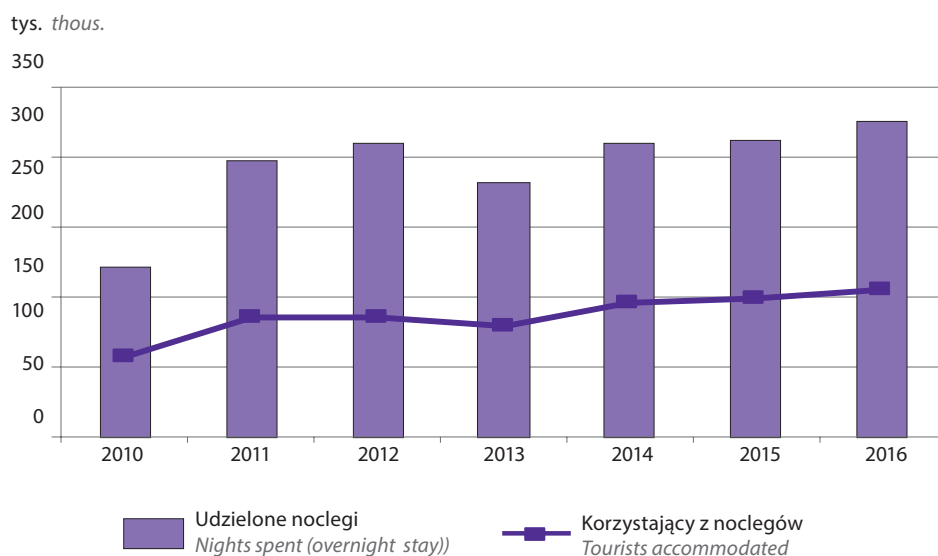
W 2016 r. w porównaniu z 2005 r. w Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym odnotowano wzrost liczby domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic. Ich liczba wzrosła o 10,0% (łącznie było to 33 placówek).

W latach 2005–2016 zmniejszyła się liczba bibliotek publicznych (z filiami) (o 6,7%) oraz czytelników (o 12,9%).

W 2016 r. w porównaniu z 2005 r. liczba zwiedzających muzea i wystawy wzrosła ponad 2-krotnie (do poziomu 8,3 tys.). Jeszcze większy wzrost odnotowano wśród widzów kin stałych, których liczba w analizowanym okresie wzrosła ponad 5-krotnie.

Atrakcyjność turystyczna Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego systematycznie poprawia się. W odniesieniu do 2010 r. liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych wzrosła o 81,4%. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności kształtował się w 2016 r. na poziomie równym 5,0.

Wykres 12 [38]. Baza noclegowa turystyki^a
 Chart 12 [38]. *Tourist accommodation establishments^a*

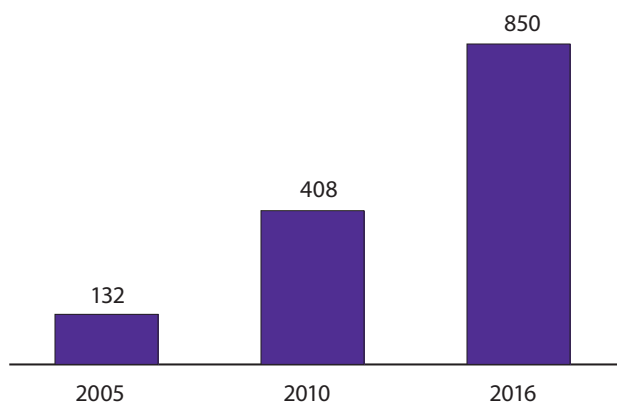
^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Concern establishments possessing 10 and more bed places.

4.5. Środowisko naturalne

4.5. *Natural environment*

W 2016 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były 2-krotnie wyższe niż w 2010 r. (w porównaniu z 2005 r. wyższe 6-krotnie). O połowę spadły natomiast nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (w odniesieniu do 2005 r. wzrost o 1/4).

Wykres 13 [39]. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł
Chart 13 [39]. Outlays^a on fixed assets in environmental protection (current prices) per capita in zł

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a According to location of investments.

W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym odnotowano 320,2 tys. ton odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) i było to więcej o 61,9% niż w 2010 r. i o 10,7% niż w 2005 r.

W porównaniu z 2010 r. i 2005 r. odprowadzono do wód lub do ziemi mniej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia (odpowiednio o: 58,5% i 14,3%).

Tabl. 12 [43]. Zmieszane odpady komunalne oraz ścieki przemysłowe i komunalne
Table 12 [43]. Mixed municipal waste as well as industrial and municipal wastewater

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w kg Mixed municipal waste collected during the year per capita in kg	224,9	247,9	198,1
Województwo = 100 Voivodship=100	98,8	104,4	91,9
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w m³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in m ³	128,2	276,5	118,3
Województwo = 100 Voivodship=100	169,4	252,9	205,5

W Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym w latach 2005–2016 odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł bardziej dynamicznie niż przeciętnie w województwie. W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym z oczyszczalni ścieków korzystało 83,6% ludności (w województwie 76,0%), tj. o 22,3 p. proc. więcej niż w 2005 r. (w województwie o 18,6 p. proc.).

Wskaźnik lesistości kształtował się w 2016 r., podobnie jak w ostatnich latach, korzystniej niż przeciętnie w województwie i wynosił 29,7% (wobec 26,6% w województwie).

IV.
IV.

Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym
Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Powierzchnia ^a w km ² <i>Area^a in km²</i>	1200	1200	1200
Ludność ^a <i>Population^a</i>	171644	164505	159660
mężczyźni <i>males</i>	83400	79775	77505
kobiety <i>females</i>	88244	84730	82155
w wieku: <i>age:</i>			
przedprodukcyjnym <i>pre-working</i>	33288	27408	24742
produkcyjnym <i>working</i>	110259	107357	101357
poprodukcyjnym <i>post-working</i>	28097	29740	33561
Małżeństwa <i>Marriages</i>	831	888	759
Urodzenia żywe <i>Live births</i>	1300	1447	1336
Zgony <i>Deaths</i>	1504	1563	1617
w tym niemowląt <i>of which infants</i>	6	9	9
Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	-204	-116	-281
Saldo migracji stałej <i>Net migration for permanent residence</i>	-754	-525	-419
Pracujący ^{ab} <i>Employed persons^{ab}</i>	29615	31743	34435
mężczyźni <i>men</i>	16159	17352	18606
kobiety <i>women</i>	13456	14391	15829
Bezrobotni zarejestrowani ^a <i>Registered unemployed^a persons</i>	8795	6867	4906
mężczyźni <i>males</i>	3579	3132	2080
kobiety <i>females</i>	5216	3735	2826

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

IV. Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym (cd.)
 IV. Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area (cont).

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Sieć rozdzielcza wodociągowa ^a w km Distribution network of water ^a supply in km	981,9	1004,7	1036,3
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^{ab} w km Distribution network ^{ad} of sewage in km	435,8	605,1	886,7
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ Consumption of water from water supply system in households in dam ³	5389,8	4932,5	4587,7
Zasoby mieszkaniowe ^{ac} : Dwelling stocks ^{ac} :			
mieszkania dwellings	55521	56326	57020
izby rooms	227522	236226	239952
powierzchnia użytkowa w tys. m ² useful floor area in thous. m ²	4220,6	4417,4	4534,7
Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed	202	196	146
w tym w budynkach indywidualnych of which in private buildings	82	149	146
Szkoły ^{de} : Schools ^{de} :			
podstawowe primary	67	66	65
gimnazja lower secondary	31	31	33
specjalne przysposabiające do pracy special job-training	3	5	6
zasadnicze zawodowe basic vocational	8	7	8
licea ogólnokształcące ^f general secondary ^f	7	8	6
licea profilowane specialized secondary	7	–	–
technika ^g technical secondary ^g	11	9	9
policealne post-secondary	12	9	9

a Stan w dniu 31 XII. b łącznie z kolektorami. c Na podstawie bilansów. d Dla dzieci i młodzieży. e Stan w dniu 30 IX. f W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. g łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi.

a As of 31 XII. b Including collectors. c Based on balances. d For children and youth. e As of 30 IX. f In 2010 including supplementary general secondary schools. g Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools.

IV.
IV.

Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym (cd.)
Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Uczniowie ^a w szkołach ^b : <i>Pupils and students^a in schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	10456	8268	7838
gimnazjach <i>lower secondary</i>	6814	5000	3761
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	30	63	56
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	1446	1164	830
liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	2224	1950	1333
liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	942	–	–
technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	2665	2736	2452
policealnych <i>post-secondary</i>	556	559	428
Absolwenci ^e szkół ^b : <i>Graduates^e of schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	1996	1538	1220
gimnazjów <i>lower secondary</i>	2266	1677	1261
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	6	13	17
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	517	456	245
liceów ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	778	711	480
liceów profilowanych <i>specialized secondary</i>	370	76	–
techników ^d <i>technical secondary^d</i>	710	700	551
policealnych <i>post-secondary</i>	114	166	137
Szkoły wyższe ^{af} <i>Higher education institutions^{af}</i>	–	–	–
Studenci ^{af} szkół wyższych <i>Students^{af} of higher education institutions</i>	–	57	28
Absolwenci ^{ef} szkół wyższych <i>Graduates^{ef} of higher education institutions</i>	–	29	–

a Stan w dniu 30 IX. *b* Dla dzieci i młodzieży. *c* W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. *d* łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi. *e* Z poprzedniego roku szkolnego/akademickiego. *f* łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

a As of 30 IX. *b* For children and youth. *c* In 2010 including supplementary general secondary schools. *d* Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools. *e* From the previous school year/academic year. *f* Including branch sections and basic organizational units of higher education institutions in another location.

IV. Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym (cd.)
 IV. Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Placówki ^a wychowania przedszkolnego <i>Pre-primary education establishments^a</i>	66	64	65
w tym przedszkola <i>of which nursery schools</i>	59	57	60
Miejsca ^a w przedszkolach <i>Places^a in nursery schools</i>	5161	5003	5148
Dzieci ^a w placówkach wychowania przedszkolnego <i>Children^a attending pre-primary education establishments</i>	4252	4481	4737
w tym w przedszkolach <i>of which nursery schools</i>	4122	4340	4664
Przychodnie ^{bc} <i>Out-patient departments^{bc}</i>	55	65	88
Praktyki lekarskie ^{bd} <i>Doctors practices^{bd}</i>	63	47	36
Porady ^{ce} udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej: <i>Consultations^{ce} provided in out-patient health care:</i>			
lekarskie <i>doctors</i>	942799	941032	1033733
stomatologiczne <i>stomatological</i>	89660	100109	110561
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ^b <i>Generally available pharmacies^b and pharmaceutical outlets</i>	46	55	60
Placówki ^{bf} sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Centres^{bf} providing care for children up to the age of 3</i>	6	6	10
Miejsca ^{bf} w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Places^{bf} in centres providing care for children up to the age of 3</i>	221	288	496
Dzieci ^f przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Children^f staying in centres providing care for children up to the age of 3</i>	433	487	723
Domy i zakłady ^b pomocy społecznej <i>Social welfare homes and facilities^b</i>	13	15	14
Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b in social welfare homes and facilities</i>	712	846	804
Mieszkańcy ^b domów i zakładów pomocy społecznej <i>Residents^b of social welfare homes and facilities</i>	699	900	781

a Stan w dniu 30 IX. b Stan w dniu 31 XII. c W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. d Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. e łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). f W 2016 r. łącznie z klubami dziecięcymi i innymi placówkami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

a As of 30 IX. b As of 31 XII. c In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. d Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. e Including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds). f In 2016 including children's clubs and other institutions engaged in economic activity in the field of care for children up to the age of 3.

IV.
IV.

Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcjonalnym (cd.)
Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Biblioteki publiczne ^a (z filiami) <i>Public libraries^a (with branches)</i>	45	43	42
Czytelnicy placówek bibliotecznych <i>Library institution borrowers</i>	25295	23415	22027
Wypożyczenia ^b w placówkach bibliotecznych <i>Library institution loans^b</i>	480998	471418	474653
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych <i>Tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	14235 ^c	23160 ^d	42006 ^d
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych <i>Nights spent (overnight stay) in tourist accommodation establishments</i>	34289 ^c	48692 ^d	90308 ^d
Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and museum branches^a</i>	1	1	2
Zwiedzający muzea i wystawy <i>Museum and exhibition visitors</i>	3638	9239	7279
Kina stałe ^a <i>Fixed cinemas^a</i>	1	1	3
Miejsca ^a na widowni w kinach stałych <i>Seats^a in fixed cinemas</i>	300	300	1299
Widzowie w kinach stałych <i>Audience in fixed cinemas</i>	39914	49478	206382
Teatry i instytucje ^a muzyczne <i>Theatres and music institutions^a</i>	–	–	–
Galerie ^a <i>Galleries^a</i>	–	–	–
Centra kultury ^e , domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice ^a <i>Centres of culture^e, cultural centres and establishments, clubs and community centres^a</i>	30	.	33
Dochody budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w mln zł <i>Revenue of gminas and city with powiat status budgets in mln zł</i>	322,2	462,4	578,9
w tym dochody własne <i>of which own revenue</i>	175,4	244,0	324,5
Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w mln zł <i>Expenditure of gminas and city with powiat status budgets in mln zł</i>	327,5	527,4	565,8
w tym wydatki inwestycyjne ^f <i>of which investment expenditure^f</i>	69,4	110,0	56,7

a Stan w dniu 31 XII. b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. c Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. d Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. e W 2005 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. f Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 również gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a As of 31 XII. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. d Concern establishments possessing 10 and more bed places. e In 2005 presented among cultural establishments or cultural centres. f Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments as well as in 2005 and 2010 – also auxiliary units, appropriated funds and in 2005 – special funds.

IV. Wybrane dane o Kędzierzyńsko-Strzeleckim Subregionalnym Obszarze Funkcyjnym (dok.)
IV. Selected data on Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregional Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł służące: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in thous. zł in:</i>			
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	22786,7	67243,8	135852,0
gospodarce wodnej <i>water management</i>	3355,8	8496,2	4221,8
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w tys. t <i>Waste (excluding municipal waste) generated in thous. t</i>	289,3	197,8	320,2
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in dam³</i>	22060	45594	18910
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ^a <i>Municipal and industrial wastewater treatment plants^a</i>	17	19	20
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) w tys. zł <i>Sold production of industry^b (current prices) in thous. zł</i>	3214765	4090652	5763904
Podmioty gospodarki narodowej ^{ac} w rejestrze REGON <i>Entities of the national economy^{ac} in the REGON register</i>	12347	13564	13602
w tym: <i>of which:</i>			
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	9086	9902	9367
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	600	715	991
spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	1138	1150	1156
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>foundations, associations and social organizations</i>	263	363	455

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Źródło: w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, uczniów, absolwentów oraz wychowania przedszkolnego – dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 XII. *b* Data concern economic entities employing more than 9 persons. *c* Excluding persons tending private farms in agriculture. Source: in the scope of schools for children and youth, pupils, students and graduates as well as pre-primary education – data of the Ministry of National Education.

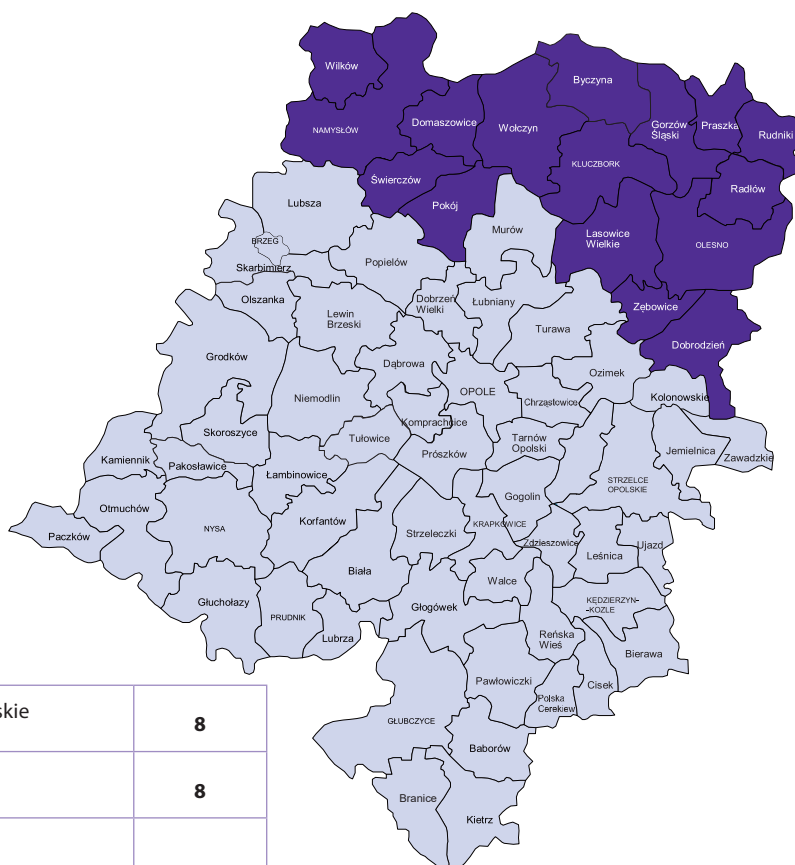
5. Sytuacja społeczna i gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno

5. Social and economic situation of Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area

Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno powstał na mocy porozumienia z dnia 10 września 2013 r. Głównym celem inicjatywy jest wspólne pozyskiwanie środków unijnych, zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, rozwój publicznego transportu zbiorowego, dbałość o stan dróg, ochronę środowiska oraz rozwój kultury, sportu i turystyki.

Mapa 1 [37]. Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno na tle województwa opolskiego w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 1 [37]. Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area on the background of Opolskie Voivodship in 2016 As of 31 XII

Gminy miejsko-wiejskie <i>Urban-rural gminas</i>	8
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	8
Powiat kluczborski, namysłowski i oleski <i>Kluczborski, Namysłowski and Oleski powiats</i>	3

W skład terytorialny Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno wchodzi gminy miejsko-wiejskie: Byczyna, Dobrodzień, Gorzów Śląski, Kluczbork, Namysłów, Olesno, Praszka, Wołczyn oraz gminy wiejskie: Domaszowice, Lasowice Wielkie, Pokój, Radłów, Rudniki, Świerczów, Wilków, Zębowice.

5.1. Uwarunkowania demograficzne

5.1. Demographic factors

Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno zajmuje powierzchnię 2573 km², tj. 27,3% powierzchni województwa opolskiego (miasta stanowią 4,3%, a tereny wiejskie 95,7% obszaru).

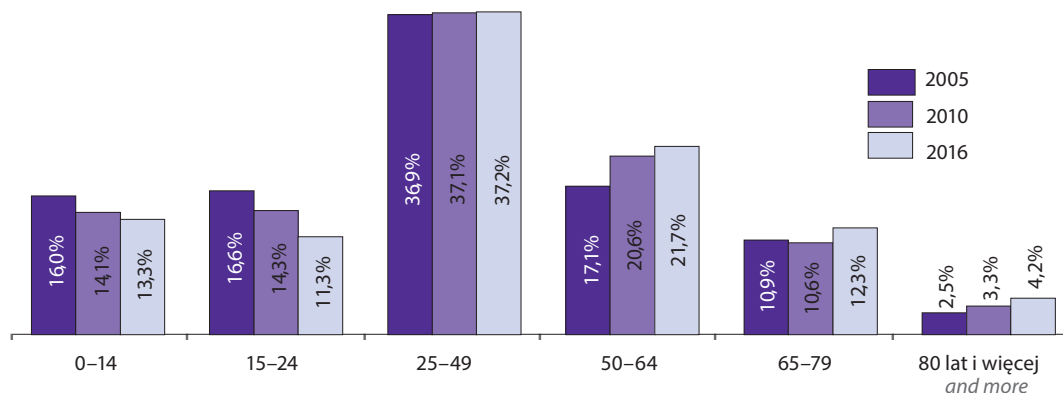
W końcu 2016 r. Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno zamieszkiwało 174,3 tys. osób. Stanowili oni 1/6 mieszkańców województwa opolskiego, a ponad połowa z nich mieszkała na obszarach wiejskich (57,9%). Gęstość zaludnienia w Obszarze Funkcjonalnym w 2016 r. wyniosła 68 osób na 1 km² i była niższa niż w województwie o 38 osób. Największe zaludnienie notowano w gminach: Kluczbork – 167 osób na 1 km² oraz Praszka – 133 osoby na 1 km². Najmniej ludności na 1 km² przypadało w gminie Świerczów – 31 osób.

Struktura ludności według płci w latach 2005–2016 nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno przeważały kobiety, które stanowiły 51,2% ludności. Ich liczba w końcu 2016 r. wyniosła 89,2 tys. i w relacji do 2005 r. spadła o 4,7%. Współczynnik feminizacji kształtował się na niższym poziomie niż przeciętnie w województwie (104,8 wobec 106,7).

Zarówno obecna sytuacja demograficzna, jak i prognozy wieloletnie nie są optymistyczne. Od 1999 r. w Obszarze Funkcjonalnym notuje się systematyczny spadek liczby ludności. W porównaniu z 2005 r. ubyło 8,6 tys. mieszkańców (4,7%) Obszaru Funkcjonalnego, a względem 2010 r. – 3,5 tys. osób (2,0%). W województwie procesy te przebiegały bardziej niekorzystnie (spadek odpowiednio: o 5,2% i o 2,4%). W odniesieniu do 2005 r. w żadnej z gmin Obszaru Funkcjonalnego nie odnotowano wzrostu liczby ludności, a największy spadek wystąpił w gminie Zębówice – o 10,4%. Podobnie jak przeciętnie w województwie, miasta szybciej traciły mieszkańców niż obszary wiejskie. Według prognozy do 2030 r. ludność Obszaru Funkcjonalnego zmniejszy się o kolejne 6,5% i osiągnie poziom 162,9 tys. W tym samym okresie ubytek liczby ludności województwa wyniesie 7,5%.

Wykres 1 [40]. Struktura ludności według grup wieku Stan w dniu 31 XII

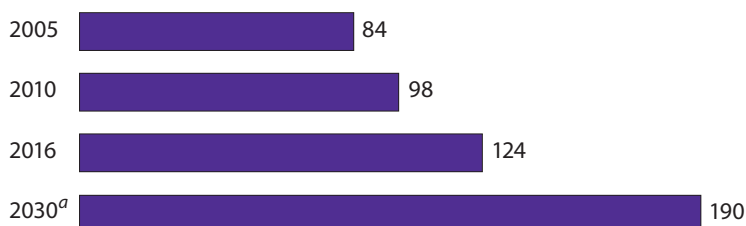
Chart 1 [40]. Structure of population by age groups
As of 31 XII

W ostatnich latach obserwuje się zmiany w strukturze ludności według wieku wskazujące na proces starzenia się społeczeństwa. W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno liczba osób w wieku 65 lat i więcej wyniosła 28,7 tys. i była o 16,9% wyższa w porównaniu z 2005 r., a ich udział w ogólnej liczbie ludności zwiększył się z 13,4% do 16,5%. Dzieci (0–14 lat) w końcu 2016 r. było 23,2 tys. czyli o 20,7% mniej niż w 2005 r., a ich udział zmalał z 16,0% do 13,3%.

Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa potwierdza mediana wieku, czyli parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa badanej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła. Mediana wieku ludności dla Obszaru Funkcjonalnego w 2016 r. wyniosła 41,3 lata wobec 39,0 lat w 2010 r. i 36,9 lat w 2005 r. (w województwie odpowiednio: 42,0 lata, 39,5 lat i 37,6 lat).

Wykres 2 [41]. Indeks starości
Chart 2 [41]. Ageing index

^a Prognoza.
^a Projection.

Coraz większego znaczenia nabierają zmiany w liczbie ludności według ekonomicznych grup wieku i ich wzajemne relacje. W porównaniu z 2005 r. spadła liczebność osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (odpowiednio: o 25,0% i o 5,0%), przy wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (o 23,8%). Zmiany te znalazły odzwierciedlenie w strukturze ludności. Na przestrzeni lat 2005–2016 zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 20,7% do 16,3%) oraz w wieku produkcyjnym (z 63,8% do 63,6%), wzrósł natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym (z 15,5% do 20,1%). W 2005 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 33 osoby w wieku przedprodukcyjnym i 24 osoby w wieku poprodukcyjnym, a w 2016 r. – 26 osób w wieku przedprodukcyjnym i 32 osoby w wieku poprodukcyjnym. W województwie obserwowano podobne, niekorzystne tendencje.

Tabl. 1 [44]. Współczynniki obciążenia demograficznego
Table 1 [44]. Age dependency ratios

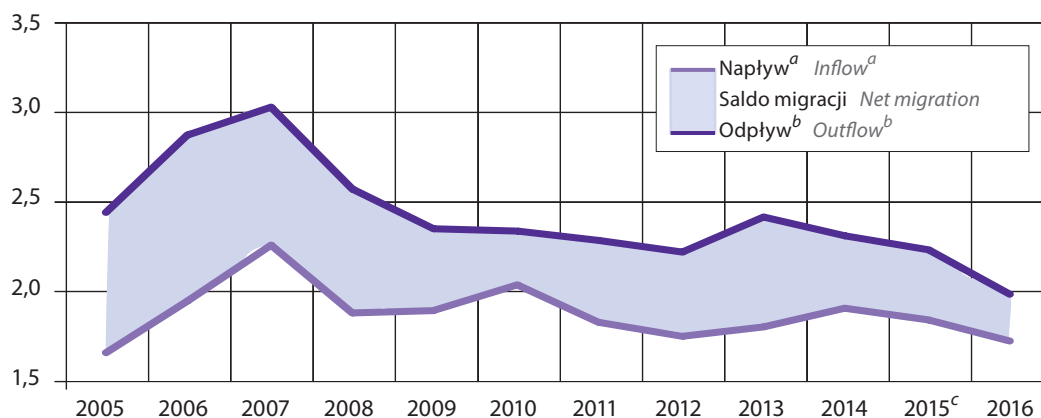
Osoby w wieku <i>Persons of age</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
	na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>per 100 persons of working age</i>			
Przedprodukcyjnym <i>Pre-working</i>	32,5	27,2	25,7	27,5
Poprodukcyjnym <i>Working</i>	24,3	25,7	31,6	49,2
Nieprodukcyjnym <i>Non-working</i>	56,7	52,9	57,3	76,7

^a Prognoza.
^a Projection.

Potencjał ludnościowy warunkowany jest przebiegiem podstawowych procesów demograficznych związanych z ruchem naturalnym i migracyjnym. W Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno w latach 2005–2016 przewaga wpływu migracji na ubytek liczby ludności stopniowo zmniejszała się i w 2016 r. notowano już zbliżony poziom wpływu migracji i przyrostu naturalnego na stan ludności. W analizowanych latach w Obszarze Funkcjonalnym utrzymywało się ujemne saldo migracji, jednakże jego skala miała tendencję malejącą. Najwyższy ubytek ludności notowano w 2006 r., kiedy saldo migracji wynosiło minus 940 osób, z tego minus 302 osoby przypadły na saldo migracji wewnętrznych, a minus 638 osób na saldo migracji zagranicznych. W 2016 r. saldo migracji kształtowało się na poziomie minus 267 osób, przy czym saldo migracji wewnętrznych wynosiło minus 238 osób, a saldo migracji zagranicznych minus 29 osób. W latach 2005–2016 w ruchu wewnętrznym odnotowano 21,2 tys. zameldowań oraz 24,2 tys. wymeldowań (saldo minus 3,0 tys. osób), natomiast w ruchu zagranicznym odpowiednio: 1,4 tys. zameldowań i 5,0 tys. wymeldowań (saldo minus 3,6 tys. osób).

Wykres 3 [42]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Chart 3 [42]. Internal and international migration of population for permanent residence

tys. thous.

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania. ^c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations. ^c In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Tabl. 2 [45]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Table 2 [45]. Internal and international migration of population for permanent residence per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Napływ ^b Inflow ^b	9,0	11,5	9,9	9,7
Odpływ ^c Outflow ^c	9,2	9,7	10,3	11,4
Saldo migracji Net migration	-4,3	-1,7	-1,5	-1,6

^a Prognoza. ^b Zameldowania. ^c Wymeldowania.
^a Projection. ^b Registrations. ^c Cancelled registrations.

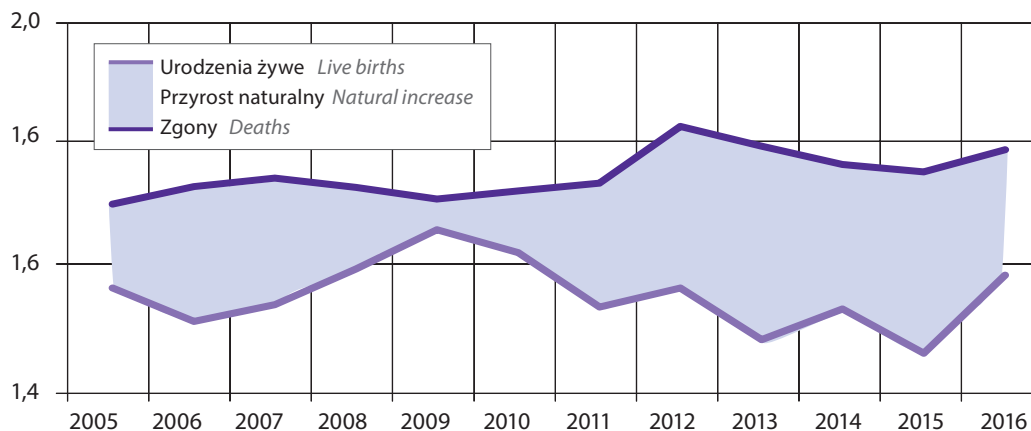
W 2016 r. przyrost naturalny na poziomie minus 204 był niższy niż w 2005 r. (minus 137). Najbardziej niekorzystną sytuację notowano w 2013 r., kiedy liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń o 315 osób. W całym analizowanym okresie 2005–2016 zmarło o 2,4 tys. więcej osób, niż się urodziło.

Wykres 4 [43]. Ruch naturalny ludności

Chart 4 [43].

Vital statistics

tys. thous.

Tabl. 3 [46].

Table 3 [46].

Ruch naturalny na 1000 ludności

Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016	2030 ^a
Urodzenia żywe Live births	8,5	9,1	9,1	6,9
Zgony Deaths	9,2	9,7	10,3	11,4
Przyrost naturalny Natural increase	-0,7	-0,6	-1,2	-4,5

^a Prognoza.

^a Projection.

5.1.1.

5.1.1.

Typologia Webba

Typology by Webb

W latach 2005–2016 Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno charakteryzował się ubytkiem ludności, który spowodowany był w większym stopniu ujemnym saldem migracji aniżeli ujemnym przyrostem naturalnym. Według typologii Webba, jednostka ta, w analizowanych latach została zaliczona do typu regresywnego G.

W 2016 r. zarówno w stosunku do 2005 r. jak i 2010 r. zwiększyła się skala ubytku naturalnego oraz zmalało ujemne saldo migracji.

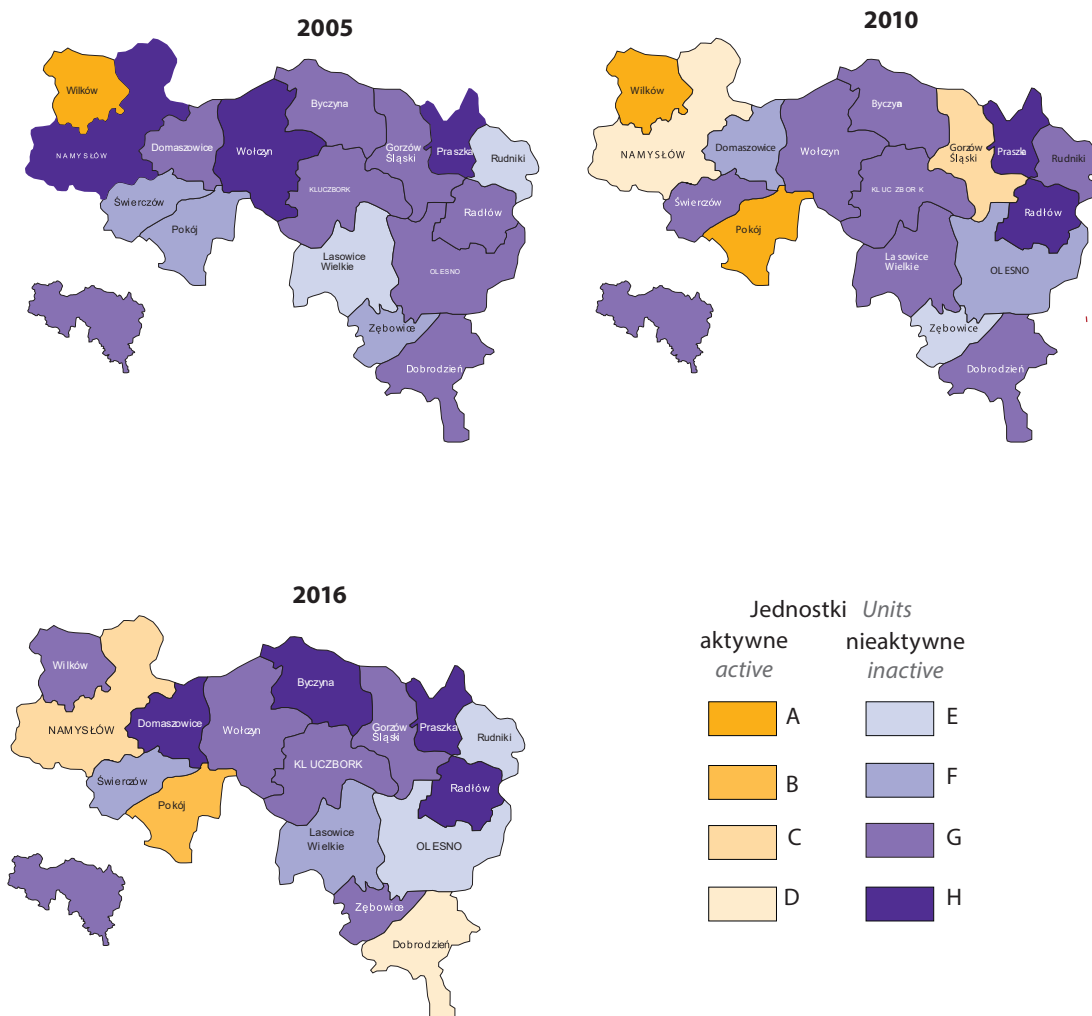
We wszystkich rozpatrywanych latach w większości gmin Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno dominował typ regresyjny. Najwięcej gmin zostało zaklasyfikowanych do typu G (ujemne saldo migracji wyższe niż ujemny przyrost naturalny). Ponadto w 2016 r. 4 gminy zostały zaliczone do typu H (dodatni przyrost naturalny nie kompensuje ujemnego salda migracji).

Wśród gmin relatywnie najlepsza sytuacja miała miejsce w 2010 r., kiedy 4 gminy zostały zaliczone do jednostek aktywnych (Pokój, Wilków, Gorzów Śląski, Namysłów). W 2016 r. były to 3 gminy (Pokój, Namysłów, Dobrodzień), a w 2005 r. – 1 (Wilków).

W 2016 r. wśród miast centralnych Obszaru Funkcjonalnego najkorzystniejsza sytuacja wystąpiła w gminie Namysłów, gdzie dodatni przyrost naturalny był niższy od dodatniego salda migracji – typ C. W 2010 r. w gminie Namysłów ujemny przyrost naturalny został skompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ D), a w 2005 r. dodatni przyrost naturalny nie skompensował ujemnego salda migracji (typ H).

Mapa 2 [38].
Map 2 [38].

Typy demograficzne według Webba
Demographic types by Webb

W gminie Kluczbork we wszystkich analizowanych latach ubytek ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G).

W 2016 r. gmina Olesno została zaliczona do typu E (ujemny przyrost naturalny nie został skompensowany przez dodatnie saldo migracji). W 2010 r. ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym – typ G, a w 2005 r. w większym stopniu ujemnym saldem migracji.

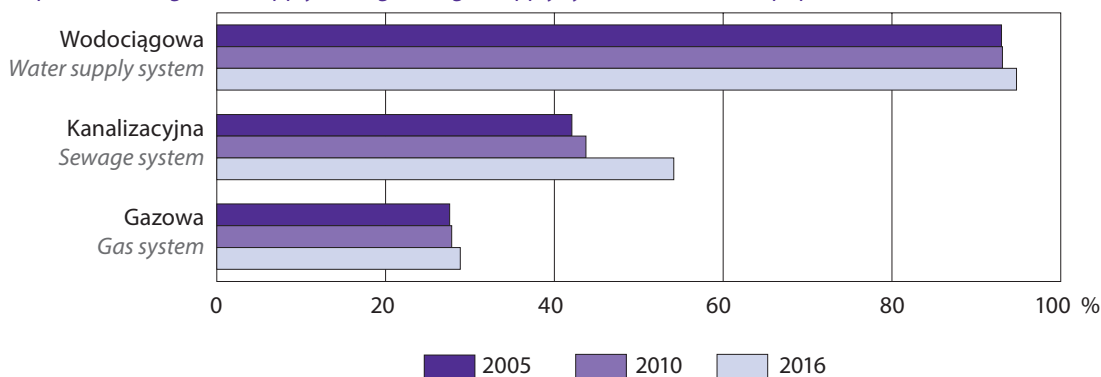
5.2. Infrastruktura techniczna

5.2. Technical infrastructure

Na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno obserwuje się coraz lepiej rozwiniętą infrastrukturę techniczną. W latach 2005–2016 ponad 2-krotnie zwiększyła się długość sieci kanalizacyjnej. Przyrost długości sieci wodociągowej był mniej dynamiczny i wynosił 11,7%. Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w 2016 r. osiągnął poziom 23,1, podczas gdy przeciętnie w województwie wynosił 52,0. Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2016 r. zwiększył się natomiast do 72,2, a przeciętnie w województwie – do 78,0.

Wykres 5 [44]. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności

Chart 5 [44]. Population using water supply, sewage and gas supply systems in % of total population

W odniesieniu do 2010 r. i 2005 r. na terenie Obszaru Funkcjonalnego zwiększeniu uległy zasoby mieszkaniowe (odpowiednio: o 3,3% i o 4,8%), jak i ich powierzchnia użytkowa (odpowiednio: o 5,0% i o 10,4%). W latach 2005–2016 łącznie oddano do użytkowania 3652 mieszkania, co stanowiło 18,0% mieszkań oddanych do użytkowania w województwie. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2016 r. wynosiła 113,9 m² i była o 10,3 m² mniejsza niż przeciętnie w województwie.

Tabl. 4 [47]. Mieszkania oddane do użytkowania

Table 4 [47].

Dwellings completed

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Mieszkania na 10 tys. ludności Dwellings per 10 thous. population	8,8	17,0	21,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² Average useful floor area of dwelling in m ²	141,7	132,2	113,9
Województwo=100 Voivodship=100	117,6	116,0	91,7

5.3. Gospodarka i rynek pracy

5.3. Economy and labour market

W 2016 r. dochody i wydatki budżetów gmin Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno były ponad 2-krotnie wyższe w porównaniu z 2005 r. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne. W 2016 r., podobnie jak w 2005 r., dochody własne stanowiły 43,8% dochodów ogółem. Najwyższy odsetek dochodów własnych notowano w 2015 r. – 48,4%.

Tabl. 5 [48].
Table 5 [48].

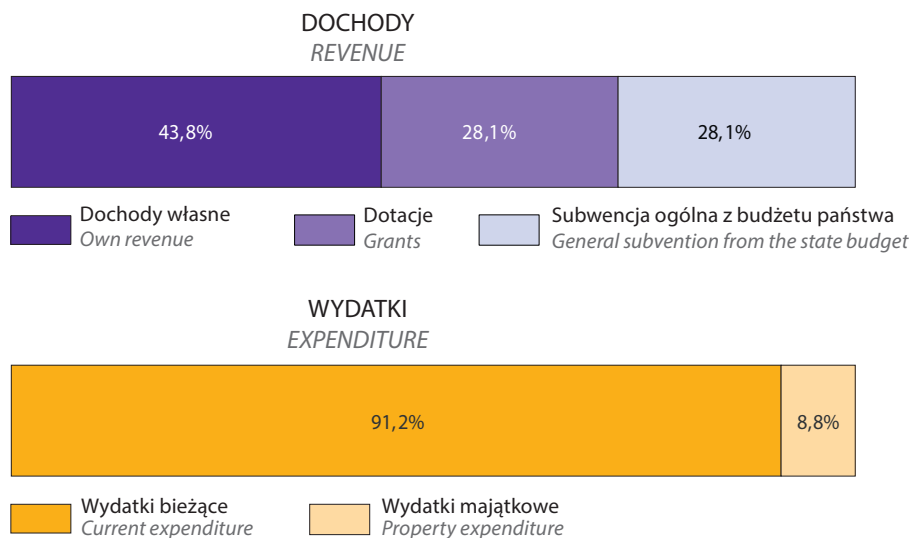
Dochody własne i wydatki inwestycyjne^a budżetów gmin
Own revenue and investment expenditure^a of gminas status budgets

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Dochody własne <i>Own revenue</i>	678	1091	1519
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	69,6	76,5	76,2
Wydatki inwestycyjne <i>Investment expenditure</i>	161	686	282
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	55,4	97,4	83,0

^a łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

^a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2005 and 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds as well as in 2005 – special funds.

Wykres 6 [45]. **Struktura dochodów i wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.**
Chart 6 [45]. Structure of revenue and expenditure of gminas by types in 2016

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów gmin ukształtowały się na poziomie 3463 zł i stanowiły 98,6% przeciętnych dochodów w województwie (w 2005 r. – 88,9%). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem obniżył się z 10,6% w 2005 r. do 8,3% w 2016 r. Najwięcej na inwestycje przeznaczono w 2010 r. – 23,6% wydatków ogółem. W 2016 r. wydatki ogółem na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 3405 zł, tj. o 0,3% niższy niż przeciętnie w województwie (w 2005 r. – o 10,9%). Budżety gmin Obszaru Funkcjonalnego w 2016 r. zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 10,1 mln zł (wobec deficytu 59,7 mln zł w 2010 r. i nadwyżki 4,6 mln zł w 2005 r.).

Tabl. 6 [49]. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym Stan w dniu 31 XII

Table 6 [49]. *Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. working age population As of 31 XII*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	1236	1366	1444
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	962	1065	1075
Spółki handlowe <i>Commercial companies</i>	39	47	73

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wyniosła 16,0 tys. i zwiększyła się zarówno w porównaniu z 2010 r., jak i 2005 r. (odpowiednio: o 0,8% i o 11,0%). Wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony relacją podmiotów na 10 tys. mieszkańców wzrósł z 788 w 2005 r. do 918 w 2016 r. (w województwie – odpowiednio z 865 do 1010).

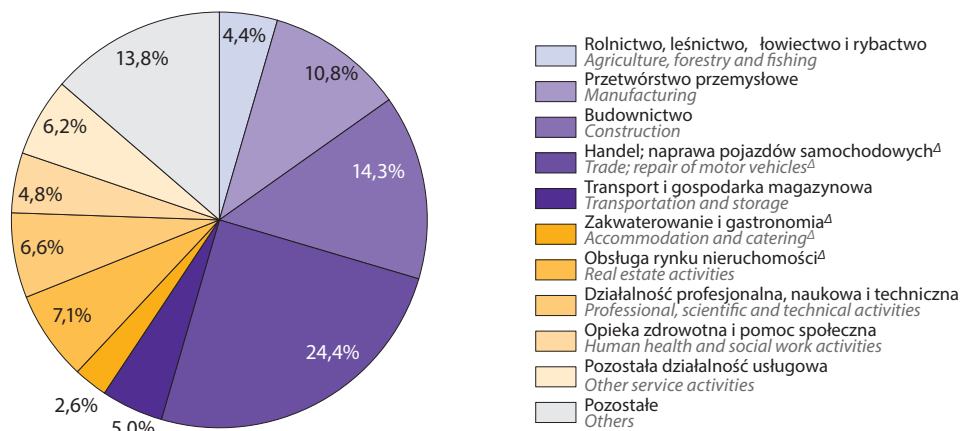
W 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, w strukturze podmiotów dominujący udział miały podmioty sektora prywatnego (95,9%). W sektorze publicznym zarejestrowanych było 0,6 tys. podmiotów, czyli 4,1% wszystkich podmiotów działających na terenie Obszaru Funkcjonalnego.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2016 r. stanowiły 74,5% wszystkich podmiotów. Udział spółek cywilnych wyniósł 5,4%, a spółek handlowych – 5,0%. W porównaniu z 2010 r. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zmniejszyła się (o 3,7%), natomiast liczebność spółek cywilnych i handlowych zwiększyła się (odpowiednio: o 7,9% i o 46,2%). W odniesieniu do 2005 r. wzrost wystąpił we wszystkich analizowanych grupach, w tym największy w liczbie spółek handlowych (o 77,0%).

Analiza zarejestrowanych podmiotów pod względem liczby zatrudnionych wskazuje na dominujący udział podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób (w 2016 r. – 96,0% podmiotów ogółem). Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do 2010 r. (o 1,2%), jak i do 2005 r. (o 11,6%). Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników stanowiła 3,4% podmiotów ogółem, od 50 do 249 pracowników – 0,5%, a 250 i więcej pracowników – 0,1%. Na szczególną uwagę zasługuje znaczący wzrost liczby podmiotów zatrudniających 250 i więcej pracowników (o 10,0% względem 2010 r. i o 37,5% wobec 2005 r.).

Wykres 7 [46]. Struktura podmiotów gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 7 [46]. Structure of entities of the national economy^a in the REGON register by sections in 2016 As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Działalność co czwartego zarejestrowanego podmiotu zaklasyfikowana była do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,4%). Ponad 10% udział w ogólnej liczbie podmiotów dotyczył również podmiotów należących do sekcji budownictwo (14,2%) i przetwórstwo przemysłowe (10,7%). W województwie ogółem odsetek podmiotów zaliczonych do wymienionych sekcji kształtował się na niższym poziomie (24,0%, 13,2% i 9,0%).

W gospodarce Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno coraz większą rolę odgrywa przemysł. W latach 2005–2016 notuje się wzrost udziału produkcji sprzedanej przemysłu w analizowanym Obszarze w wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie (z 10,8% do 19,6%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca produkcja sprzedana przemysłu w Obszarze Funkcjonalnym jeszcze w 2005 r. stanowiła 61,7% produkcji w województwie, a w 2016 r. – już 111,9%.

Tabl. 7 [50]. Produkcja sprzedana^a przemysłu (ceny bieżące)

Table 7 [50]. Sold production^a of industry (current prices)

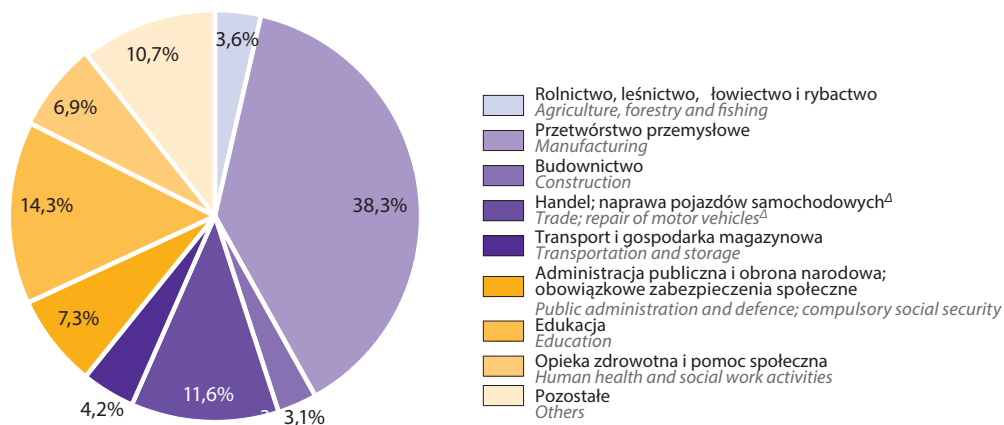
Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa Share in sold production of industry of voivodship	10,8	14,6	19,6
Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	9462	14056	26577
Województwo=100 Voivodship=100	61,7	83,3	111,9

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W ostatnich latach obserwuje się znaczącą poprawę na rynku pracy – zwiększa się liczba miejsc pracy, co wpływa na wzrost liczby pracujących oraz spadek liczby bezrobotnych. W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno zanotowano 29,7 tys. pracujących (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób), tj. 14,0% pracujących w województwie. Liczba pracujących wzrosła o 2,7% względem 2010 r. i o 16,0% w porównaniu z 2005 r. W ogólnej liczbie pracujących zwiększył się udział kobiet (z 46,8% w 2005 r. do 49,2% w 2016 r.).

Wykres 8 [47]. Struktura pracujących^a według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 8 [47]. Structure of employed persons^a in 2016 As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

Uwzględniając sekcje, największy odsetek pracujących w 2016 r. notowano w przemyśle (40,7%), w tym w przetwórstwie przemysłowym (38,3%), a w dalszej kolejności w sekcjach: edukacja (14,3%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (11,6%) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (7,3%).

W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 27 pracujących, tj. więcej o 2 pracujących niż w 2010 r. i o 5 pracujących względem 2005 r. W województwie omawiany wskaźnik kształtował się na wyższym poziomie (w 2016 r. – 34, w 2010 r. – 30, w 2005 r. – 28).

**Tabl. 8 [51]. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Table 8 [51]. *Employed persons^a per 100 persons of working age
As of 31 XII*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	22,0	24,9	26,8
mężczyźni <i>men</i>	22,5	24,8	25,7
kobiety <i>women</i>	21,4	25,1	28,2

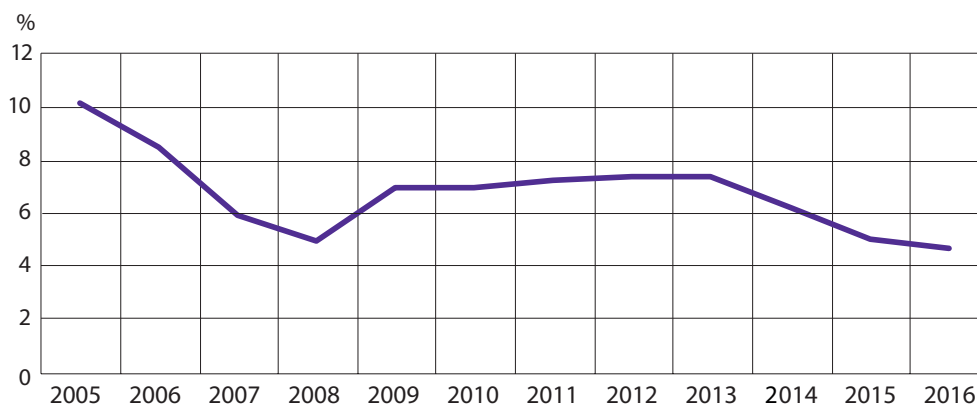
a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 5,2 tys. bezrobotnych, tj. mniej o 36,2% niż w 2010 r. i o 56,3% względem 2005 r. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych nadal większość stanowiły kobiety – 59,0% (w 2005 r. – 56,8%). Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. w stosunku do 2005 r. zmalał ponad 2-krotnie (z poziomu 10,1% do 4,7%). Podobne tendencje obserwowano w województwie (spadek udziału z 10,2% do 5,2%).

**Wykres 9 [48]. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Chart 9 [48]. *Registered unemployed persons in % of working age population
As of 31 XII*

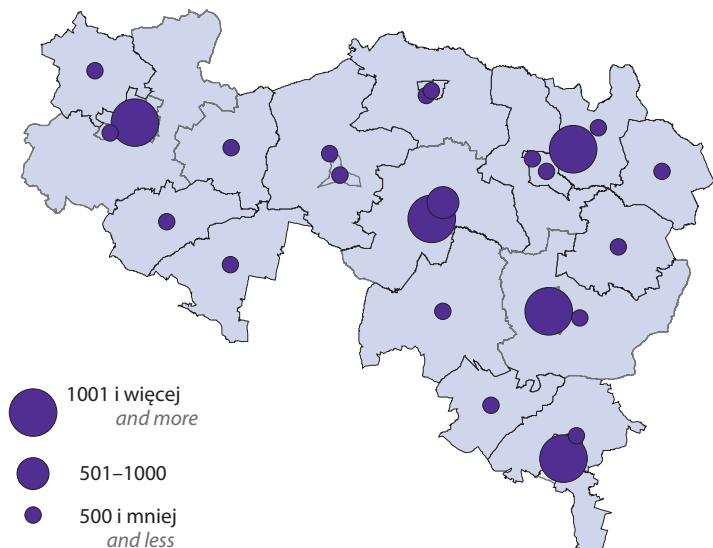

5.3.1. Dojazdy do pracy 5.3.1. Commuting to work

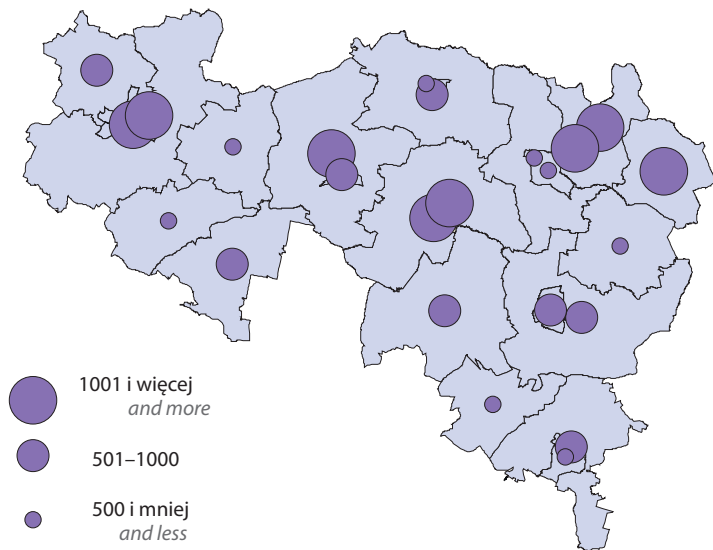
W 2011 r. w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno do pracy dojeżdżało 18,9 tys. pracowników najemnych, co stanowiło 1/5 ogółu dojeżdżających do pracy w województwie.

Do Obszaru Funkcjonalnego przyjeżdżało do pracy z poza jego granic 2,8 tys. osób. Do miast centralnych, tj. Kluczborka, Namysłowa i Olesna przyjeżdżało do pracy łącznie 6,3 tys. pracowników najemnych (odpowiednio: 2,6 tys., 1,7 tys. i 2,0 tys.). Z gmin w obrębie obszaru funkcjonalnego do pracy w miastach centralnych przyjeżdżało 5,2 tys. osób, co stanowiło 82,5% wszystkich przyjeżdżających.

Mapa 3 [39]. **Przyjeżdżający do pracy w 2011 r.**
Map 3 [39]. *Incoming commuters in 2011*

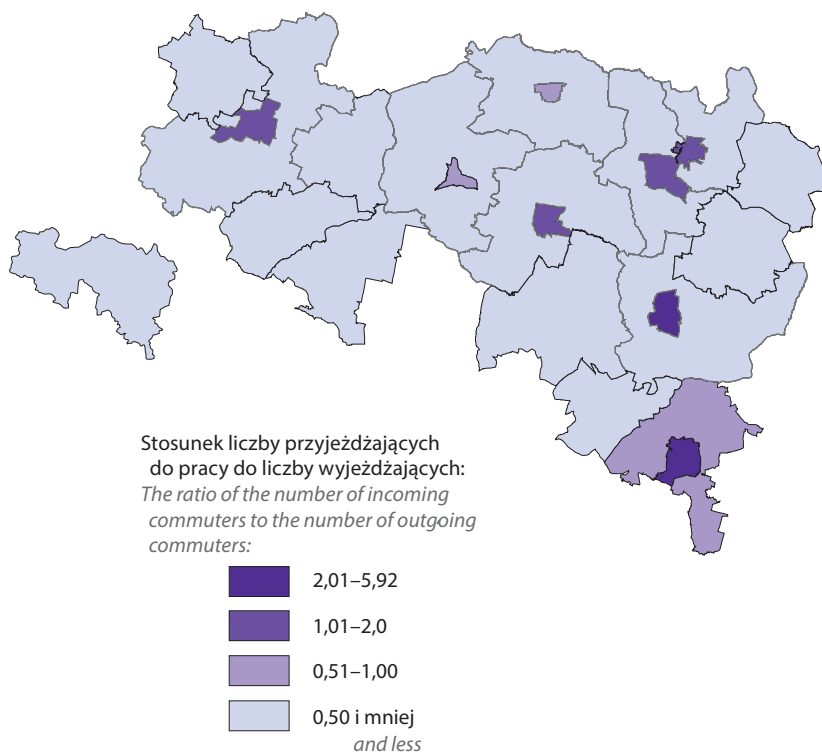

Mapa 4 [40]. **Wyjeżdżający do pracy w 2011 r.**
Map 4 [40]. *Outgoing commuters in 2011*

Mapa 5 [41].
Map 5 [41].

Dojazdy do pracy w 2011 r.
Commuting to work in 2011

W 2011 r. z Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno do pracy poza jej granice wyjeżdżało 9,0 tys. pracowników.

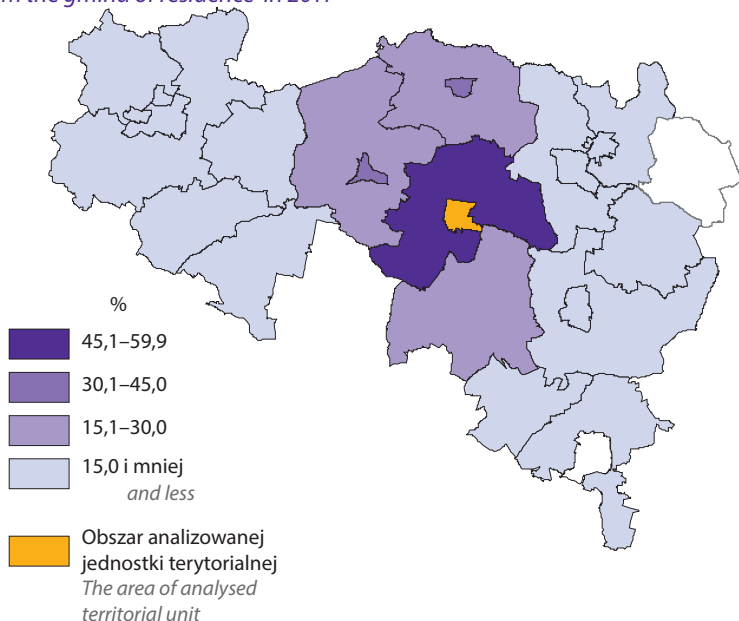
Iloraz przepływów (stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających) na analizowanym Obszarze Funkcjonalnym wynosił 0,32 co oznacza że na 3 osoby przyjeżdżające do pracy przypadało 10 osób, które wyjeżdżały do pracy poza jego obszar.

Wśród gmin Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno 6 gmin osiągnęło dodatni bilans dojazdów do pracy. Wyraźnym liderem była część miejska gminy Dobrodzień z miernikiem na poziomie 4,3, która posiada atrakcyjny rynek pracy związany z przemysłem meblarskim. W grupie gmin, w których iloraz przepływów był wyższy niż 1 znalazły się ponadto Olesno – miasto (3,8), Gorzów Śląski – miasto (1,5), Kluczbork – miasto (1,4), Namysłów – miasto (1,3) oraz Praszka – miasto (1,1).

O sile oddziaływania rdzenia Obszaru Funkcjonalnego na jednostki z otoczenia świadczy odsetek osób w nim pracujących. Największym udziałem przyjeżdżających do pracy do części miejskiej gminy Kluczbork w liczbie wszystkich wyjeżdżających do pracy z gminy zamieszkania charakteryzowała się część wiejska tej gminy (59,9%). Ponadto część miejska gminy Kluczbork była popularnym kierunkiem przyjazdów do pracy dla części miejskiej gmin Byczyna i Wołczyn (31,1%, 30,5%). Do gminy Namysłów przyjeżdżała m.in. ponad połowa pracowników wyjeżdżających do pracy z gminy Wilków oraz 2/5 z części wiejskiej gminy Namysłów i gminy Domaszowice. Do gminy Olesno przyjeżdżał największy odsetek wyjeżdżających osób z części wiejskiej gminy Olesno (64,4%) oraz z gminy Radłów (60,4%).

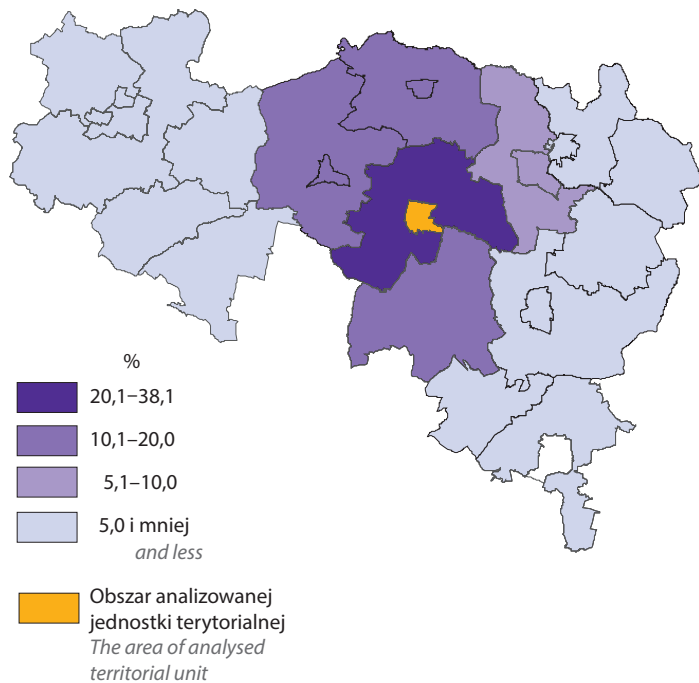
Mapa 6 [42]. Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Kluczbork w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.

Map 6 [42]. *Incoming commuters to urban part of gmina Kluczbork in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011*

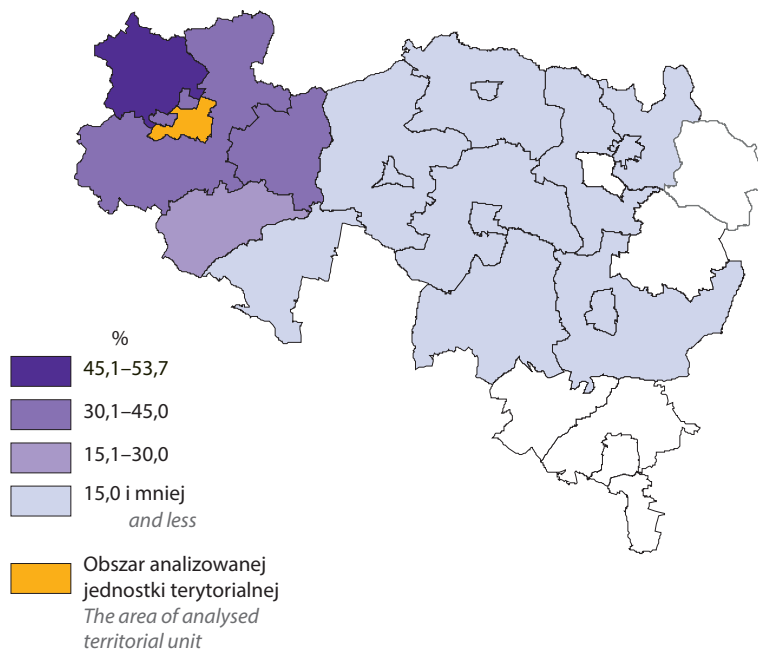
Mapa 7 [43]. Przyjeżdżający do pracy do do części miejskiej gminy Kluczbork w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.

Map 7 [43]. *Incoming commuters to urban part of gmina Kluczbork in % of persons employed in the gmina of residence in 2011*

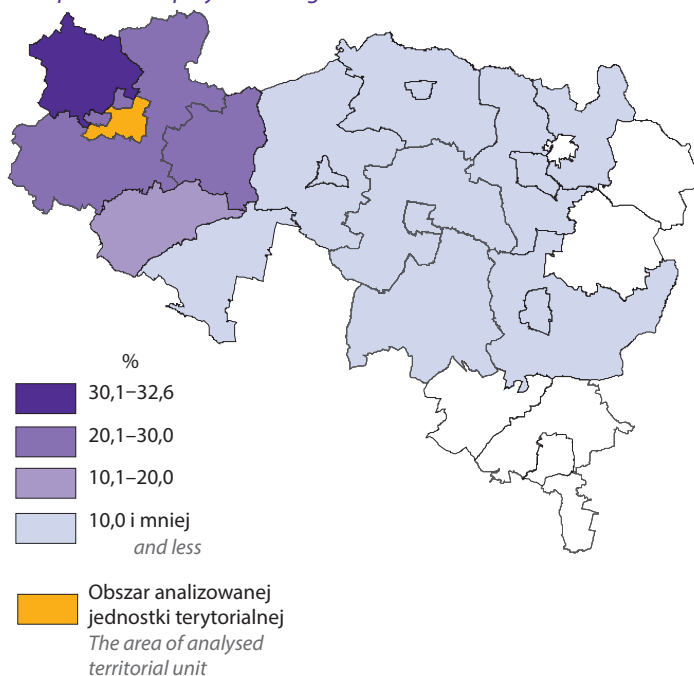
Mapa 8 [44]. **Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Namysłów w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.**

Map 8 [44]. *Incoming commuters to urban part of gmina Namysłów in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011*

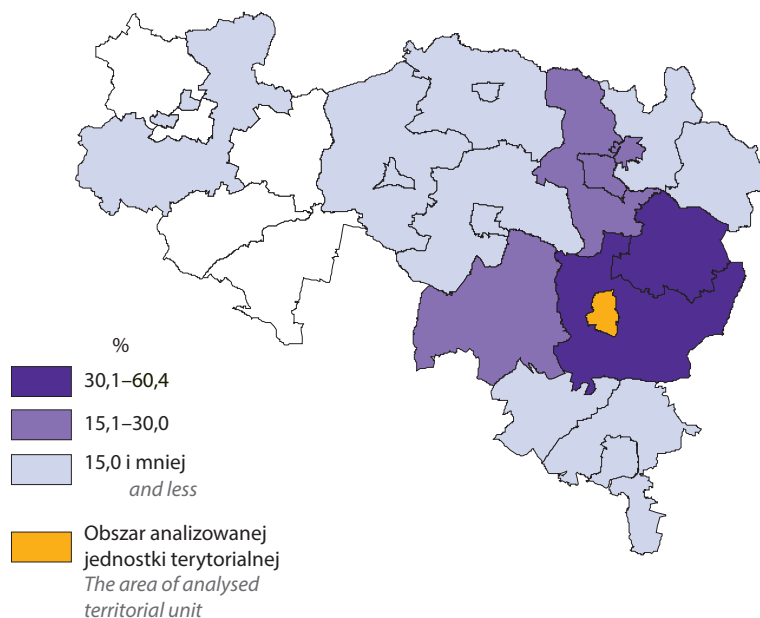
Mapa 9 [45]. **Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Namysłów w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.**

Map 9 [45]. *Incoming commuters to urban part of gmina Namysłów in % of persons employed in the gmina of residence in 2011*

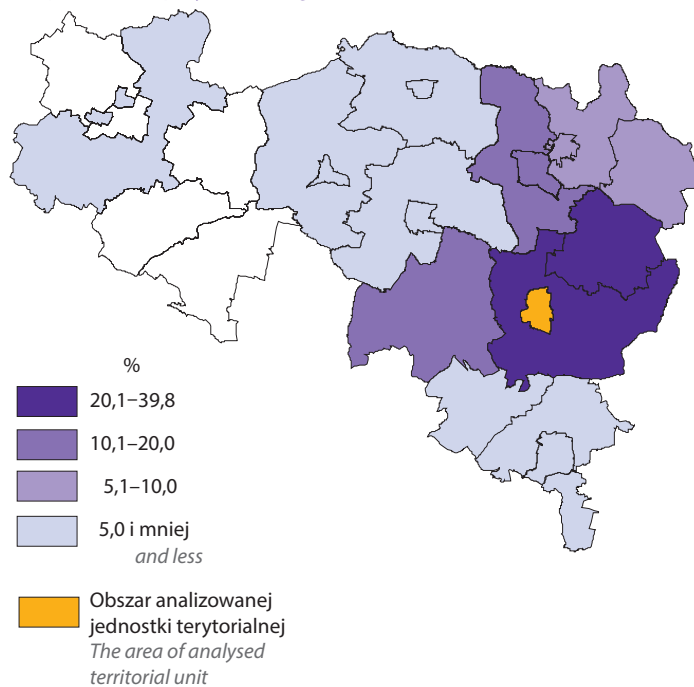
Mapa 10 [46]. Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Olesno w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.

Map 10 [46]. *Incoming commuters to urban part of gmina Olesno in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011*

Mapa 11 [47]. Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Olesno w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.

Map 11 [47]. *Incoming commuters to urban part of gmina Olesno in % of persons employed in the gmina of residence in 2011*

Największym udziałem przyjeżdżających do pracy w części miejskiej gminy Kluczbork w liczbie wszystkich zatrudnionych w gminie zamieszkania charakteryzowała się gmina Kluczbork – obszar wiejski (38,1%). Ponadto część miejska gminy Kluczbork była popularnym kierunkiem przyjazdów do pracy pracowników z części wiejskiej gminy Wołczyn (17,8%) i gminy Byczyna (wieś – 15,6%, miasto – 14,2%). Do gminy Namysłów przyjeżdżało m.in. 1/3 grupy zatrudnionych pracowników z gminy Wilków oraz 1/5 z części wiejskiej gminy Namysłów. Do części miejskiej gminy Olesno przyjeżdżał największy odsetek pracujących z części wiejskiej tejże gminy (39,8%) oraz z gminy Radłów (34,9%).

Wśród miast centralnych Obszaru Funkcjonalnego nie można wyodrębnić zdecydowanego lidera, gdyż miasta te wywierają największy wpływ na swoje bezpośrednie otoczenie.

5.4. Infrastruktura społeczna

5.4. Social infrastructure

W analizowanych latach istotnym przemianom uległ sektor usług instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat. Zapisy dotyczące opieki nad tymi dziećmi znalazły się w wielu strategiach i programach. Podkreśla się w nich, że rozwój sieci instytucji sprawujących opiekę nad najmłodszymi dziećmi ma być instrumentem zarówno wspierania zatrudnienia kobiet, jak i ograniczenia bezrobocia.

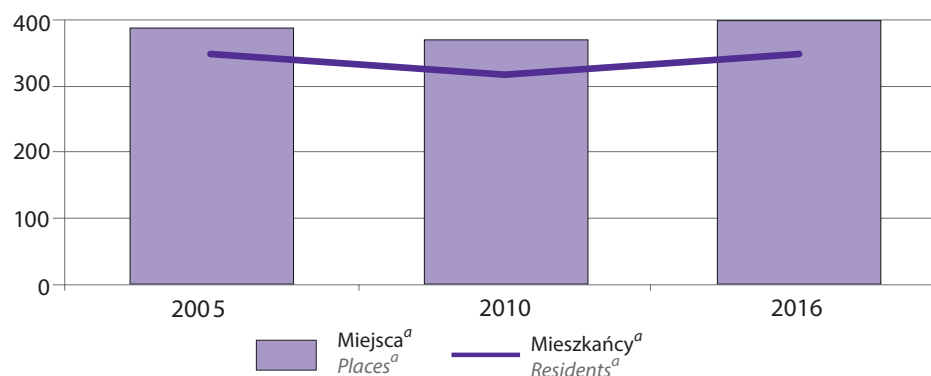
Opieką żłobkową nad dziećmi do lat 3 w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno w 2016 r. zajmowało się 8 placówek, które dysponowały 281 miejscami. W odniesieniu do 2005 r. liczba omawianych placówek oraz dostępnych miejsc wzrosła 4-krotnie. Mniej dynamicznie w tym okresie zwiększała się liczba dzieci przebywających w tych placówkach (ponad 2,5-krotnie). Mimo znaczącego wzrostu, odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w Obszarze Funkcjonalnym w 2016 r. był 2-krotnie niższy niż w przeciętnie w województwie (6,2% wobec 12,3%).

Wykres 10 [49]. Pomoc społeczna stacjonarna

Stan w dniu 31 XII

Chart 10 [49]. Stationary social welfare

As of 31 XII

^a W domach i zakładach pomocy społecznej łącznie z filiami.

^a In homes and facilities including branches.

W kontekście obserwowanego postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, istotne znaczenie ma również opieka instytucjonalna osób starszych. W 2016 r. odnotowano 8 domów i zakładów pomocy społecznej, dysponujących 400 miejscami, które sprawowały opiekę nad 397 ich mieszkańcami.

W odniesieniu do 2005 r. notowano szybsze tempo wzrostu liczby placówek niż miejsc do dyspozycji i liczby podopiecznych (odpowiednio: 33,3%, 3,1% i 4,7%).

Tabl. 9 [52].
Table 9 [52].

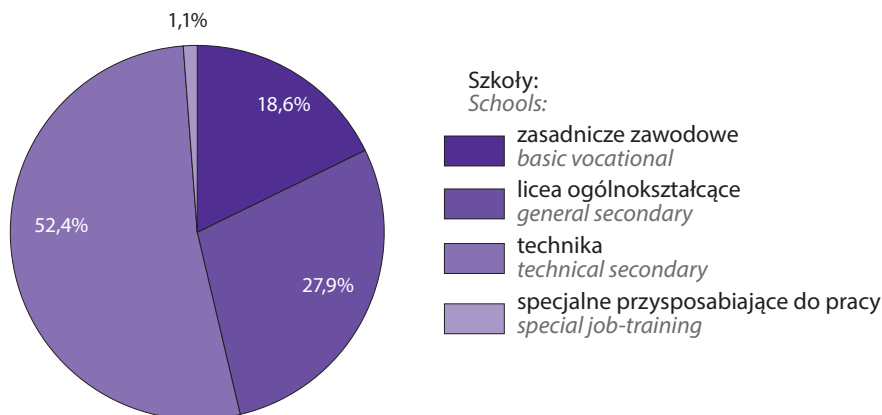
Dzieci w przedszkolach
Children attending nursery schools

Na 1000 dzieci w wieku <i>Per 1000 children aged</i>	2005/06	2010/11	2016/17
3–5 lat	456	625	716
3–6 lat	529	635	703

Wśród usług społecznych istotne znaczenie mają usługi związane z edukacją. Na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno w roku szkolnym 2016/17 działało 89 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 60 przedszkoli, które dysponowały 5,0 tys. miejsc. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba przedszkoli i miejsc zwiększyła się (odpowiednio: o 9,1% i o 7,3%), natomiast w odniesieniu do roku 2005/06 nastąpił spadek liczby przedszkoli (o 6,2%), przy wzroście liczby miejsc (o 6,3%). W analizowanych latach w Obszarze Funkcjonalnym, podobnie jak w województwie, obserwuje się wzrost liczby dzieci w przedszkolach. Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat zwiększyła się z 529 w roku szkolnym 2005/06 do 703 w roku 2016/17. Mimo znaczącego wzrostu wskaźnik nadal kształtował się poniżej wskaźnika dla województwa (w roku 2005/06 – 617, a w roku 2016/17 – 763).

Wykres 11 [50]. **Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2016/17**
Stan w dniu 30 IX

Chart 11 [50]. *Structure of students in upper secondary schools for youth in 2016/17 school year*
As of 30 IX

W roku szkolnym 2016/17 większość szkół zlokalizowanych na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno spadła w odniesieniu do roku 2005/06. Najbardziej zmniejszyła się liczba szkół policealnych (o 53,3%), liceów ogólnokształcących (o 40,0%) oraz zasadniczych szkół zawodowych (o 30,8%). W województwie spadek wymienionych typów szkół był wolniejszy (odpowiednio: 37,8%, 19,7% i 4,2%).

Spadek liczby szkół to efekt m.in. coraz mniejszej liczby uczniów. Największy ubytek liczby uczniów w roku 2016/17 względem roku 2005/06 w Obszarze Funkcjonalnym zaobserwowano w szkołach policealnych (o 74,1%), liceach ogólnokształcących (o 50,1%) i gimnazjach (o 42,0%). W województwie spadek liczby uczniów w gimnazjach i liceach ogólnokształcących był na podobnym poziomie (odpowiednio: 42,3% i 44,8%), mniej niekorzystnie zmniejszyła się natomiast liczba uczniów w szkołach policealnych (o 11,6%).

W zakresie ochrony zdrowia w 2016 r. na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno działały 84 przychodnie, 55 praktyk lekarskich oraz 77 aptek ogólnodostępnych (łącznie z punktami aptecznymi). W ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielonych zostało 6 porad. W latach 2005–2016 liczba aptek ogólnodostępnych wzrosła o 60,4%.

Tabl. 10 [53].
Table 10 [53].

Porady^a udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów na 1000 ludności
Consultations^a provided by doctors and dentists per 1000 population

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	5379	5427	6061
lekarskie <i>doctors</i>	4957	5037	5552
stomatologiczne <i>stomatological</i>	423	390	509

^a W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds).

Działalność kulturalna Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno nie należy do jego mocnych stron. Na terenie Obszaru brak jest teatrów i instytucji muzycznych oraz galerii, a od 2015 r. dodatkowo nie funkcjonują żadne kina stałe. W latach 2005–2016 spadła liczba bibliotek publicznych, ich czytelników i wypożyczeń (odpowiednio: o 7,6%, o 23,6% i o 20,9%).

Tabl. 11 [54].
Table 11 [54].

Czytelnicy i wypożyczenia^a w bibliotekach publicznych^b
Borrowers and loans^a in public libraries^b

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Czytelnicy na 1000 ludności <i>Borrowers per 1000 population</i>	1607	145	129
Wypożyczenia na 1000 ludności w wol. <i>Loans per 1000 population in vol.</i>	2793	2550	2322
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol. <i>Loans per borrower in vol.</i>	1,7	17,6	18,0

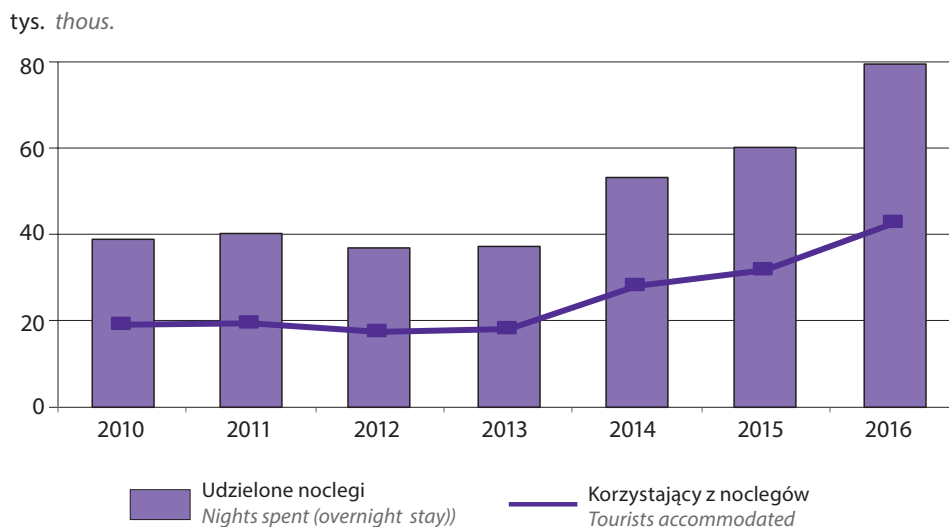
^a W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ^b łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

^a In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. ^b Including branches and library service point.

Zmniejszeniu uległa również liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów, świetlic (o 17,0%). Liczba muzeów i oddziałów muzealnych utrzymała się na tym samym poziomie, przy zwiększonej liczbie zwiedzających muzea i wystawy (o 4,1%).

Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno cieszył się zainteresowaniem turystów. W porównaniu z 2010 r. ponad 2-krotnie zwiększyła się zarówno liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, jak i udzielone noclegi. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności na przestrzeni lat 2010–2016 wzrósł z 2,8 do 6,6, podczas gdy przeciętnie w województwie odpowiednio z 7,8 do 9,9.

Wykres 12 [51]. Baza noclegowa turystyki^a
 Chart 12 [51]. *Tourist accommodation establishments^a*

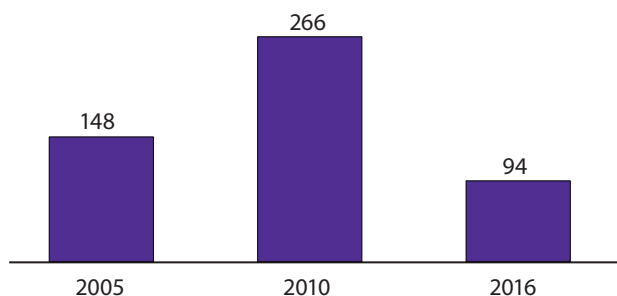
^aDotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Concern establishments possessing 10 and more bed places.

5.5. Środowisko naturalne

5.5. Natural environment

W 2016 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno wynosiły 16365,0 tys. zł i stanowiły 6,0% nakładów poniesionych w województwie. W porównaniu z 2010 r. i 2005 r. poziom nakładów był niższy odpowiednio o 65,4% i o 39,8%. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej ukształtowały się na poziomie 2842,3 tys. zł, a ich udział w nakładach w województwie wynosił 1,9%. W odniesieniu do 2010 r. nakłady obniżyły się o 84,3%, a w porównaniu z 2005 r. wzrosły o 5,6%.

Wykres 13 [52]. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł
Chart 13 [52]. Outlays^a on fixed assets in environmental protection (current prices) per capita in zł

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a According to location of investments.

W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym odnotowano 120,6 tys. ton odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych). W porównaniu z 2005 r. poziom odpadów wzrósł ponad 5-krotnie. Wyraźnemu zwiększeniu uległ również udział w odpadach wytworzonych w województwie (z 1,3% w 2005 r. do 7,3% w 2016 r.). Na przestrzeni lat 2005–2016 do wód lub do ziemi odprowadzono o 11,4% więcej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, a ich udział w ściekach w województwie zwiększył się z 4,7% w 2005 r. do 7,2% w 2016 r.

Tabl. 12 [55]. Zmieszane odpady komunalne oraz ścieki przemysłowe i komunalne
Table 12 [55]. Mixed municipal waste as well as industrial and municipal wastewater

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w kg Mixed municipal waste collected during the year per capita in kg	180,6	167,8	194,3
Województwo = 100 Voivodship=100	79,4	70,6	90,1
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w m³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in m ³	20,2	22,1	23,6
Województwo = 100 Voivodship=100	26,7	20,2	41,0

W analizowanym okresie obserwowano mniej dynamiczny niż przeciętnie w województwie wzrost odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych. W 2016 r. w Obszarze Funkcjonalnym z oczyszczalni ścieków korzystało 59,2% ludności, tj. o 14,5 p. proc. więcej niż w 2005 r., podczas gdy przeciętnie w województwie udział ludności korzystającej z oczyszczalni wzrósł o 18,8 p. proc. do poziomu 76,0%.

Lesistość w 2016 r. wyniosła 31,3% (wobec 26,6% przeciętnie w województwie) i w ostatnich latach nie ulegała większym zmianom.

V. Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczbor-K-Namysłów-Olesno
 V. Selected data on Kluczbor-K-Namysłów-Olesno Functional Area

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Powierzchnia ^a w km ² <i>Area^a in km²</i>	2574	2573	2573
Ludność ^a <i>Population^a</i>	182899	177761	174254
mężczyźni <i>males</i>	89327	86674	85070
kobiety <i>females</i>	93572	91087	89184
w wieku: <i>age:</i>			
przedprodukcyjnym <i>pre-working</i>	37900	31660	28422
produkcyjnym <i>working</i>	116697	116226	110804
poprodukcyjnym <i>post-working</i>	28302	29875	35028
Małżeństwa <i>Marriages</i>	924	1016	914
Urodzenia żywe <i>Live births</i>	1563	1621	1584
Zgony <i>Deaths</i>	1700	1721	1788
w tym niemowląt <i>of which infants</i>	6	5	1
Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	-137	-100	-204
Saldo migracji stałej <i>Net migration for permanent residence</i>	-795	-309	-267
Pracujący ^{ab} <i>Employed persons^{ab}</i>	25635	28945	29727
mężczyźni <i>men</i>	13646	15135	15110
kobiety <i>women</i>	11989	13810	14617
Bezrobotni zarejestrowani ^a <i>Registered unemployed^a persons</i>	11818	8099	5168
mężczyźni <i>males</i>	5109	3630	2119
kobiety <i>females</i>	6709	4469	3049

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

V. Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno (cd.)

V. Selected data on Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Sieć rozdzielcza wodociągowa ^a w km <i>Distribution network of water^a supply in km</i>	1663,1	1745,1	1857,0
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^{ab} w km <i>Distribution network^{ad} of sewage in km</i>	272,4	321,5	593,8
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ <i>Consumption of water from water supply system in households in dam³</i>	4805,9	4794,3	4916,3
Zasoby mieszkaniowe ^{ac} : <i>Dwelling stocks^{ac}:</i>			
mieszkania <i>dwelling</i>	56237	57018	58911
izby <i>rooms</i>	231808	242139	251443
powierzchnia użytkowa w tys. m ² <i>useful floor area in thous. m²</i>	4422,5	4650,7	4882,0
Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>	161	303	370
w tym w budynkach indywidualnych <i>of which in private buildings</i>	160	258	282
Szkoły ^{de} : <i>Schools^{de}:</i>			
podstawowe <i>primary</i>	88	83	79
gimnazja <i>lower secondary</i>	32	34	36
specjalne przysposabiające do pracy <i>special job-training</i>	1	5	5
zasadnicze zawodowe <i>basic vocational</i>	13	11	9
licea ogólnokształcące ^f <i>general secondary^f</i>	15	11	9
licea profilowane <i>specialized secondary</i>	11	3	–
technika ^g <i>technical secondary^g</i>	18	12	12
policealne <i>post-secondary</i>	15	10	7

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z kolektorami. c Na podstawie bilansów. d Dla dzieci i młodzieży. e Stan w dniu 30 IX. f W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. g Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi.

a As of 31 XII. b Including collectors. c Based on balances. d For children and youth. e As of 30 IX. f In 2010 including supplementary general secondary schools. g Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools.

V.
 V.

Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork-Namysłów-Olesno (cd.)
Selected data on Kluczbork-Namysłów-Olesno Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Uczniowie^a w szkołach^b: <i>Pupils and students^a in schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	11977	9599	8928
gimnazjach <i>lower secondary</i>	7821	5929	4533
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	9	62	61
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	1473	1388	1005
liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	3030	2347	1511
liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	1422	122	–
technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	2897	3093	2837
policealnych <i>post-secondary</i>	893	451	231
Absolwenci^e szkół^b: <i>Graduates^e of schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	2419	1857	1374
gimnazjów <i>lower secondary</i>	2662	2172	1610
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	–	11	17
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	503	547	329
liceów ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	970	898	597
liceów profilowanych <i>specialized secondary</i>	480	91	–
techników ^d <i>technical secondary^d</i>	974	658	704
policealnych <i>post-secondary</i>	187	143	103
Szkoły wyższe ^{af} <i>Higher education institutions^{af}</i>	–	–	–
Studenci ^{af} szkół wyższych <i>Students^{af} of higher education institutions</i>	–	–	–
Absolwenci ^{ef} szkół wyższych <i>Graduates^{ef} of higher education institutions</i>	–	–	–

a Stan w dniu 30 IX. *b* Dla dzieci i młodzieży. *c* W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. *d* łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi. *e* Z poprzedniego roku szkolnego/akademickiego. *f* łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

a As of 30 IX. *b* For children and youth. *c* In 2010 including supplementary general secondary schools. *d* Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools. *e* From the previous school year/academic year. *f* Including branch sections and basic organizational units of higher education institutions in another location.

V. Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczborck-Namysłów-Olesno (cd.)
V. Selected data on Kluczborck-Namysłów-Olesno Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Placówki ^a wychowania przedszkolnego <i>Pre-primary education establishments^a</i>	96	87	89
w tym przedszkola <i>of which nursery schools</i>	64	55	60
Miejsca ^a w przedszkolach <i>Places^a in nursery schools</i>	4658	4615	4953
Dzieci ^a w placówkach wychowania przedszkolnego <i>Children^a attending pre-primary education establishments</i>	4555	5104	5418
w tym w przedszkolach <i>of which nursery schools</i>	3790	4196	4491
Przychodnie ^{bc} <i>Out-patient departments^{bc}</i>	40	57	84
Praktyki lekarskie ^{bd} <i>Doctors practices^{bd}</i>	91	69	55
Porady ^{ce} udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej: <i>Consultations^{ce} provided in out-patient health care:</i>			
lekarskie <i>doctors</i>	908230	896603	968016
stomatologiczne <i>stomatological</i>	77471	69474	88791
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ^b <i>Generally available pharmacies^b and pharmaceutical outlets</i>	48	61	77
Placówki ^{bf} sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Centres^{bf} providing care for children up to the age of 3</i>	2	2	8
Miejsca ^{bf} w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Places^{bf} in centres providing care for children up to the age of 3</i>	68	115	281
Dzieci ^f przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Children^f staying in centres providing care for children up to the age of 3</i>	145	146	390
Domy i zakłady ^b pomocy społecznej <i>Social welfare homes and facilities^b</i>	6	6	8
Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b in social welfare homes and facilities</i>	388	371	400
Mieszkańcy ^b domów i zakładów pomocy społecznej <i>Residents^b of social welfare homes and facilities</i>	379	361	397

a Stan w dniu 30 IX. b Stan w dniu 31 XII. c W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. d Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. e łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). f W 2016 r. łącznie z klubami dziecięcymi i innymi placówkami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

a As of 30 IX. b As of 31 XII. c In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. d Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. e Including consultations paid by patients in out-patient departments (public funds). f In 2016 including children's clubs and other institutions engaged in economic activity in the field of care for children up to the age of 3.

V.
 V.

Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczborck-Namysłów-Olesno (cd.)
Selected data on Kluczborck-Namysłów-Olesno Functional Area (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Biblioteki publiczne ^a (z filiami) <i>Public libraries^a (with branches)</i>	66	64	61
Czytelnicy placówek bibliotecznych <i>Library institution borrowers</i>	29435	25836	22491
Wypożyczenia ^b w placówkach bibliotecznych <i>Library institution loans^b</i>	511852	453964	404881
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych <i>Tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	25703 ^c	18901 ^d	42703 ^d
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych <i>Nights spent (overnight stay) in tourist accommodation establishments</i>	45934 ^c	38974 ^d	79480 ^d
Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and museum branches^a</i>	3	3	3
Zwiedzający muzea i wystawy <i>Museum and exhibition visitors</i>	16932	16960	17629
Kina stałe ^a <i>Fixed cinemas^a</i>	3	2	–
Miejsca ^a na widowni w kinach stałych <i>Seats^a in fixed cinemas</i>	847	547	–
Widzowie w kinach stałych <i>Audience in fixed cinemas</i>	6341	1764	–
Teatry i instytucje ^a muzyczne <i>Theatres and music institutions^a</i>	–	–	–
Galerie ^a <i>Galleries^a</i>	–	–	–
Centra kultury ^e , domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice ^a <i>Centres of culture^e, cultural centres and establishments, clubs and community centres^a</i>	53	.	44
Dochody budżetów gmin w mln zł <i>Revenue of gminas budgets in mln zł</i>	282,8	458,2	603,7
w tym dochody własne <i>of which own revenue</i>	124,2	194,2	264,8
Wydatki budżetów gmin w mln zł <i>Expenditure of gminas budgets in mln zł</i>	278,2	518,0	593,7
w tym wydatki inwestycyjne ^f <i>of which investment expenditure^f</i>	29,5	122,1	49,1

a Stan w dniu 31 XII. *b* W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. *c* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *d* Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *e* W 2005 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. *f* Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a As of 31 XII. *b* In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. *c* Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. *d* Concern establishments possessing 10 and more bed places. *e* In 2005 presented among cultural establishments or cultural centres. *f* Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments as well as in 2005 and 2010 – also auxiliary units, appropriated funds and in 2005 – special funds.

V. Wybrane dane o Obszarze Funkcjonalnym Kluczborck-Namysłów-Olesno (dok.)**V. Selected data on Kluczborck-Namysłów-Olesno Functional Area (cont.)**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł służące: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in thous. zł in:</i>			
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	27195,0	47312,6	16365,0
gospodarce wodnej <i>water management</i>	2691,2	18052,0	2842,3
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w tys. t <i>Waste (excluding municipal waste) generated in thous. t</i>	21,3	22,5	120,6
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in dam³</i>	3698	3927	4120
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ^a <i>Municipal and industrial wastewater treatment plants^a</i>	24	21	20
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) w tys. zł <i>Sold production of industry^b (current prices) in thous. zł</i>	1733860	2501954	4633707
Podmioty gospodarki narodowej ^{ac} w rejestrze REGON <i>Entities of the national economy^{ac} in the REGON register</i>	14418	15875	16003
w tym: <i>of which:</i>			
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	11227	12379	11915
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	456	552	807
spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	798	807	871
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>foundations, associations and social organizations</i>	329	463	590

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Źródło: w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, uczniów, absolwentów oraz wychowania przedszkolnego – dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 XII. *b* Data concern economic entities employing more than 9 persons. *c* Excluding persons tending private farms in agriculture. *Source:* in the scope of schools for children and youth, pupils, students and graduates as well as pre-primary education – data of the Ministry of National Education.

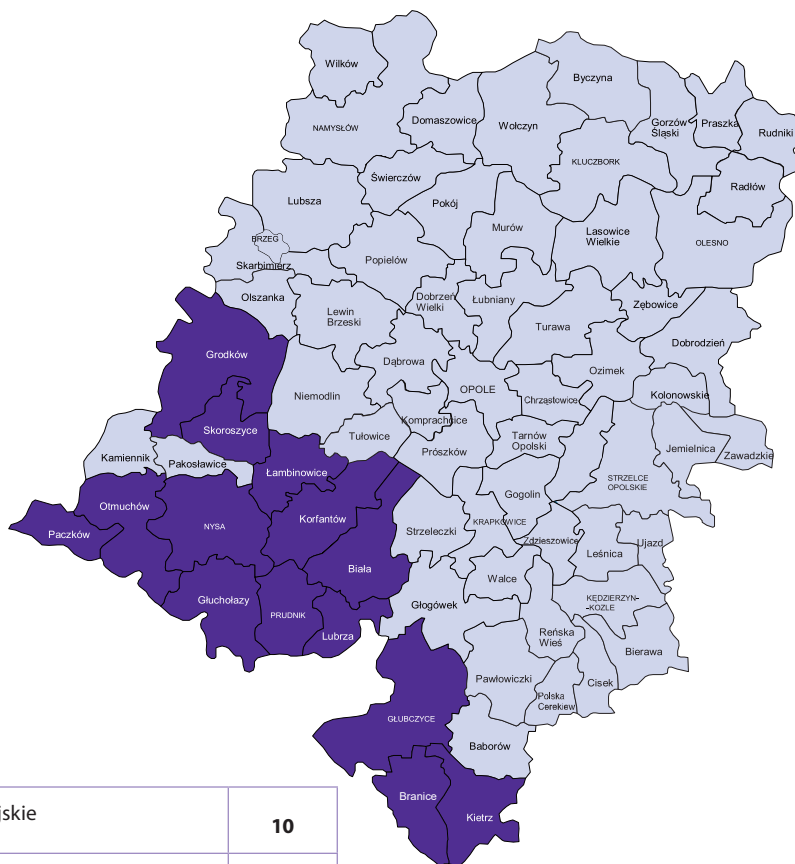
6. Sytuacja społeczna i gospodarcza Partnerstwa Nyskiego 2020

6. Social and economic situation of Partnership of Nysa 2020

Umowa Partnerstwa Nyskiego 2020 została podpisana 25 marca 2013 r. Celem porozumienia jest ścisła współpraca między członkami Partnerstwa, która pozwoli na efektywne zarządzanie rozwojem Obszaru Funkcjonalnego.

Mapa 1 [48]. Partnerstwo Nyskie 2020 na tle województwa opolskiego w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Map 1 [48]. Partnership of Nysa 2020 on the background of Opolskie Voivodship in 2016 As of 31 XII

Gminy miejsko-wiejskie <i>Urban-rural gminas</i>	10
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	4
Powiat głubczycki, nyski, prudnicki <i>Głubczycki, Nyski, Prudnicki powiats</i>	3

W skład terytorialny Partnerstwa Nyskiego wchodzi gminy miejsko-wiejskie: Nysa, Biała, Głubczyce, Głuchołazy, Grodków, Kietrz, Korfantów, Otmuchów, Paczków, Prudnik i gminy wiejskie: Branice, Lubrza, Łambinowice i Skoroszyce.

6.1. Uwarunkowania demograficzne

6.1. Demographic factors

Partnerstwo Nyskie 2020 obejmuje swoim zasięgiem obszar 2305 km², tj. 1/4 powierzchni województwa opolskiego. Zdecydowaną przewagę w strukturze tego Obszaru Funkcjonalnego mają tereny wiejskie (93,3% wobec 6,7% w przypadku miast).

W końcu 2016 r. obszar Partnerstwa Nyskiego 2020 zamieszkiwało 233,6 tys. osób, czyli 1/4 ludności województwa opolskiego, a większość z nich była mieszkańcami miast, tj. 53,1%.

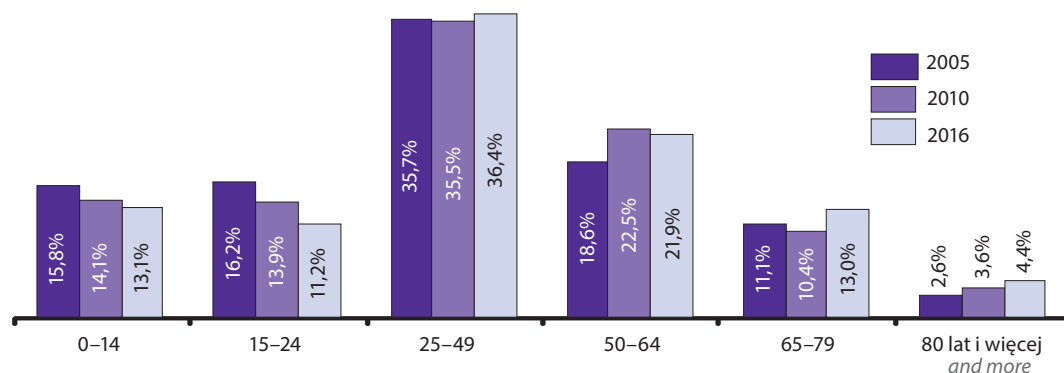
Gęstość zaludnienia na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 w 2016 r. wyniosła 101 osób na 1 km² i była mniejsza o 5 osób niż w województwie. Największe zaludnienie odnotowano w gminie Nysa – 265 osób na 1 km², natomiast najmniej osób na 1 km² przypadało w gminie Korfantów – 50.

Struktura ludności według płci w latach 2005–2016 nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców omawianego Obszaru Funkcjonalnego przeważały kobiety, które stanowiły 51,5% ludności. Ich liczba na koniec 2016 r. wyniosła 120,4 tys. i była niższa o 7,4 tys. niż w 2005 r., tj. o 5,8%. Współczynnik feminizacji kształtował się na niższym poziomie niż w województwie o 0,4 p. proc. i wyniósł 106,3. Na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 w 2016 r. w porównaniu z 2010 r. ubyło 7,8 tys. mieszkańców (o 3,2%), a w stosunku do 2005 r. – o 14,5 tys. (o 5,9%).

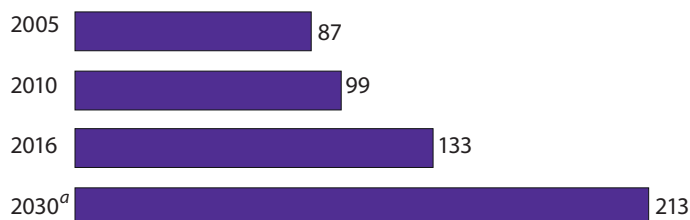
Prognozy ludności przewidują dalszy ubytek ludności. Do 2030 r. liczba mieszkańców omawianego obszaru w porównaniu z 2016 r. zmniejszy się o 22,6 tys. (o 9,7%) osób i wyniesie 211,0 tys. W większym stopniu spadek będzie dotyczył kobiet niż mężczyzn, czego konsekwencją będzie zmniejszenie udziału kobiet (o 0,3 p. proc.) do poziomu 51,2%.

Wykres 1 [53]. Struktura ludności według grup wieku Stan w dniu 31 XII

Chart 1 [53]. Structure of population by age groups
As of 31 XII

Wykres 2 [54]. Indeks starości
Chart 2 [54]. Ageing index

^a Prognoza.
a Projection.

W ostatnich latach można zaobserwować niekorzystne zmiany w strukturze ludności według wieku. Zwiększała się liczba i udział osób w wieku senioralnym przy równoczesnym spadku liczby i udziału dzieci w ogólnej liczbie ludności omawianego obszaru. W 2016 r. liczba ludności w wieku 65 lat i więcej wyniosła 40,8 tys. i była wyższa o 21,2% niż w 2010 r. i o 19,3% w porównaniu z 2005 r. Jej udział w 2016 r. kształtował się na poziomie 17,5% (wobec 13,9% w 2010 r. i 13,8% w 2005 r.). W końcu 2016 r. na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 było 30,7 tys. dzieci (0–14 lat), czyli mniej o 1/10 niż w 2010 r. i o ponad 1/5 niż w 2005 r. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności zmalał do poziomu 13,1% w 2016 r. (wobec 14,1% w 2010 r. i 15,8% w 2005 r.).

Tabl. 1 [56]. Współczynniki obciążenia demograficznego
Table 1 [56]. Age dependency ratios

Osoby w wieku <i>Persons of age</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
	na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>per 100 persons of working age</i>			
Przedprodukcyjnym <i>Pre-working</i>	31,7	27,5	25,5	25,7
Poprodukcyjnym <i>Working</i>	24,6	26,9	34,4	50,6
Nieprodukcyjnym <i>Non-working</i>	56,3	54,4	59,9	76,3

^a Prognoza.
a Projection.

Mediana wieku ludności obszaru Partnerstwa Nyskiego 2020 w 2015 r. wyniosła 41,5 lat i była wyższa o 2,1 lat niż w 2010 r. i o 3,8 lat niż w 2005 r.

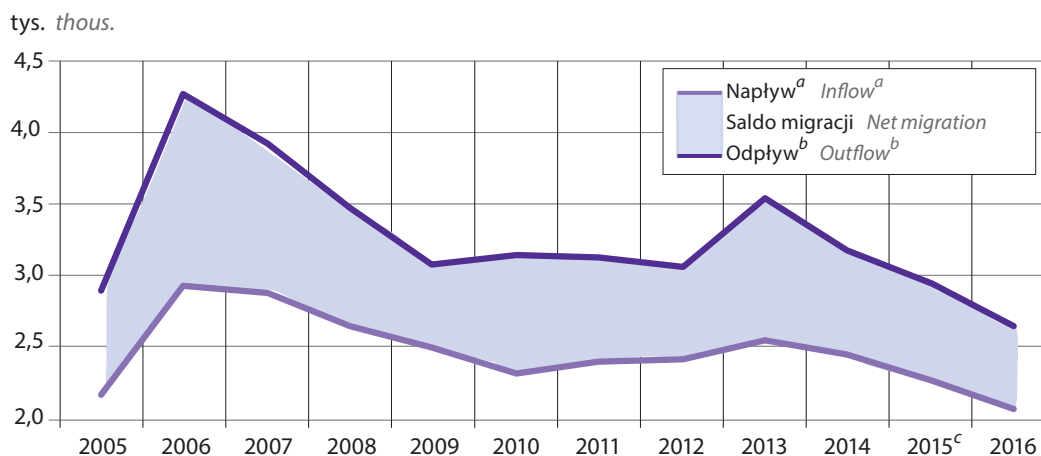
W końcu 2016 r. liczba ludności Obszaru Funkcjonalnego rozpatrywana według ekonomicznych grup wieku wzrosła w odniesieniu do 2010 r. i 2005 r. jedynie w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio: o 19,3% i o 28,7%). Liczebność osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała o 13,3% w porównaniu z 2010 r. i o 25,9% w relacji do 2005 r., a liczba osób w wieku produkcyjnym była niższa odpowiednio: o 6,6% i o 8,0%.

W 2016 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowił 16,0%, w wieku produkcyjnym 62,5%, a w wieku poprodukcyjnym 21,5%. W porównaniu z 2005 r. w strukturze według ekonomicznych grup wieku zwiększył się (o 5,8 p. proc.) udział osób w wieku poprodukcyjnym, przy równoczesnym spadku udziału ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym (o 4,3 p. proc.), jak i w wieku produkcyjnym (o 1,5 p. proc.).

Współczynnik obciążenia demograficznego w 2016 r. (osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym) wyniósł 59,9 i zwiększył się o 5,5 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. oraz o 3,6 p. proc. w relacji do 2005 r.

Na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 na zmianę liczby ludności w 2016 r. w równym stopniu miały wpływ zarówno przyrost naturalny jak i migracje (w poprzednich analizowanych latach przeważały migracje).

Wykres 3 [55]. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Chart 3 [55]. *Internal and international migration of population for permanent residence*

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania. ^c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations. ^c In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W latach 2005–2016 na obszarze tym notowano ujemne salda migracji; najwyższy odpływ zarejestrowano w 2006 r., tj. –1338. Skala ubytku migracyjnego w kolejnych latach malała, po czym wzrosła w 2016 r.; saldo migracji stałych kształtowało się na poziomie –1211, przy czym saldo migracji zagranicznych wyniosło –694 (2005 r. –276).

W Partnerstwie Nyskim relatywnie większy wpływ na bilans salda mają migracje wewnętrzne. W latach 2005–2016 odnotowano 28,1 tys. zameldowań oraz 34,2 tys. wymeldowań w ruchu wewnętrznym. W 2016 r. saldo migracji wewnętrznych wyniosło –517 (w 2005 r. –444). W rdzeniu Obszaru Funkcjonalnego odnotowano najwyższe ujemne skumulowane saldo migracji równe –1100, co może świadczyć o zjawisku suburbanizacji.

Tabl. 2 [57].
 Table 2 [57].

Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Internal and international migration of population for permanent residence per 1000 population

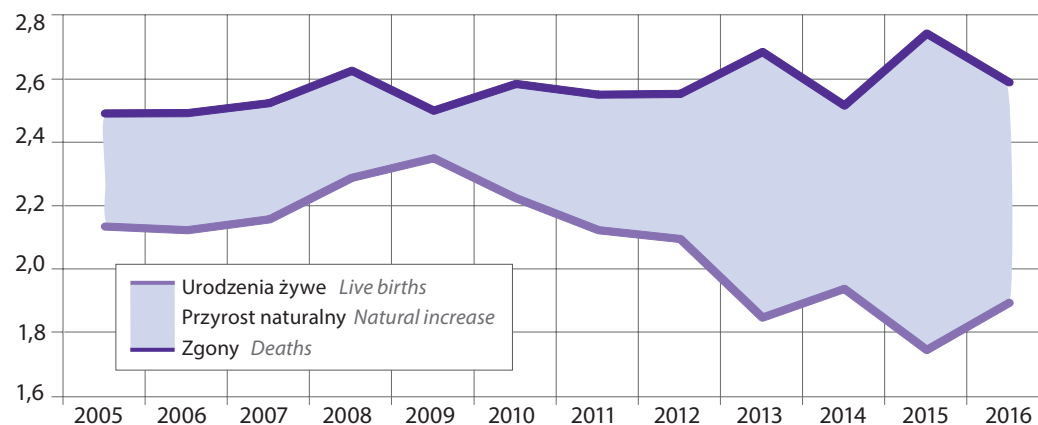
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
Napływ ^b <i>Inflow^b</i>	8,3	9,2	8,3	9,2
Odptyw ^c <i>Outflow^c</i>	11,4	12,4	10,7	11,8
Saldo migracji <i>Net migration</i>	-3,1	-3,2	-2,4	-2,6

a Prognoza. b Zameldowania. c Wymeldowania.
 a Projection. b Registrations. c Cancelled registrations.

W 2016 r. przyrost naturalny w Obszarze Funkcjonalnym Partnerstwo Nyskie 2020 wynosił -698 i był niższy niż w 2005 r. (-357). W latach 2005–2016 w omawianym Obszarze zmarło o 6,0 tys. więcej osób, niż urodziło się dzieci.

Wykres 4 [56]. Ruch naturalny ludności
 Chart 4 [56]. Vital statistics

tys. thous.

Tabl. 3 [58].
 Table 3 [58].

Ruch naturalny na 1000 ludności
Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016	2030 ^a
Urodzenia żywe <i>Live births</i>	8,5	9,2	8,1	6,7
Zgony <i>Deaths</i>	9,9	10,7	11,1	12,6
Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	-1,4	-1,5	-3,0	-5,9

a Prognoza.
 a Projection.

6.1.1.
6.1.1.

Typologia Webba
Typology by Webb

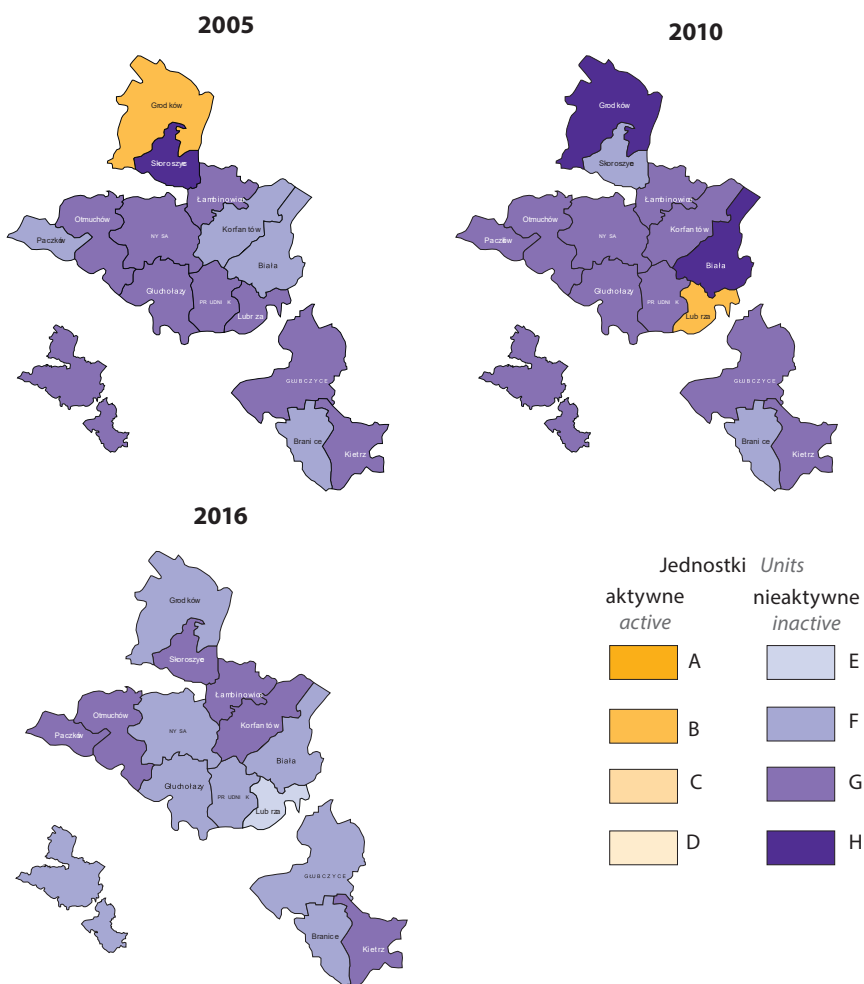
Na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 od wielu lat sytuacja demograficzna nie napawa optymizmem. W porównaniu z innymi obszarami województwa opolskiego ubytek ludności jest wyraźnie wyższy. Według klasyfikacji demograficznej Webba, Partnerstwo Nyskie zaliczane jest do typu regresywnego.

W 2016 r. ubytek ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji (typ F), natomiast w latach 2010 i 2005 ujemne saldo migracji było wyższe niż ujemny przyrost naturalny (typ G).

W analizowanych latach skala ubytku ludności miała tendencję wzrostową. W 2016 r. zarówno w porównaniu z 2010 r. jak i 2005 r. odnotowano 2-krotny wzrost ubytku naturalnego oraz zmniejszenie skali ubytku ludności na skutek migracji o 1/4.

Mapa 2 [49].
Map 2 [49].

Typy demograficzne według Webba
Demographic types by Webb

W 2016 r. w żadnej z gmin Partnerstwa Nyskiego 2020 nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego i tylko w 1 gminie (Lubrza) wystąpiło dodatnie saldo migracji. We wcześniejszych latach sytuacja nie różniła się znacząco. W 2010 r. w 3 gminach notowano dodatni przyrost naturalny i w 1 dodatnie saldo migracji (w 2005 r. odpowiednio w: 2 i 1).

Wśród gmin Obszaru Funkcjonalnego typ rozwojowy odnotowano jedynie w 2010 r. w gminie Lubrza oraz w 2005 r. w gminie Grodków, gdzie dodatni przyrost naturalny był wyższy od dodatniego salda migracji (typ B).

W 2016 r. do typu F zostało zaliczonych 7 gmin (ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji), a do typu G 6 gmin (ubytek ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym).

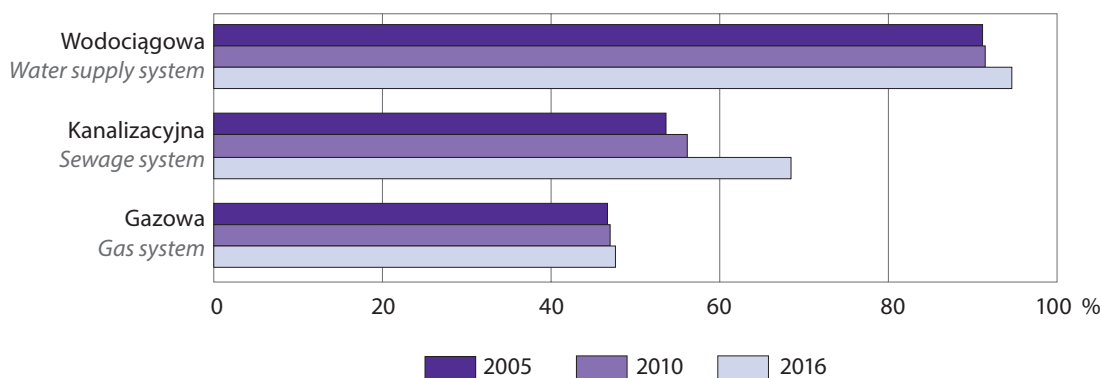
6.2. Infrastruktura techniczna

6.2. Technical infrastructure

Na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 w latach 2005–2016 obserwowano tendencję wzrostową w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej, wodnej i mieszkaniowej.

W 2016 r. długość sieci kanalizacyjnej (922,6 km) była 1,5-krotnie większa niż w 2010 r. i ponad 2-krotnie w porównaniu z 2005 r. W przypadku sieci wodociągowej jej długość (1598,4 km) zwiększyła się odpowiednio: o 16,7% i o 22,5%.

Wykres 5 [57]. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności
 Chart 5 [57]. Population using water supply, sewage and gas supply systems in % of total population

W latach 2005–2016 w Obszarze Funkcjonalnym powiększyły się zasoby mieszkaniowe. Liczba mieszkań w 2016 r. wyniosła 83,6 tys. i była wyższa o 1,7% w stosunku do 2010 r. i o 5,4% w porównaniu z 2005 r. Na przestrzeni analizowanych lat zwiększyła się również powierzchnia użytkowa mieszkań (odpowiednio: o 3,3% i o 10,3%) wynosząc w 2016 r. łącznie 6511,8 tys. m².

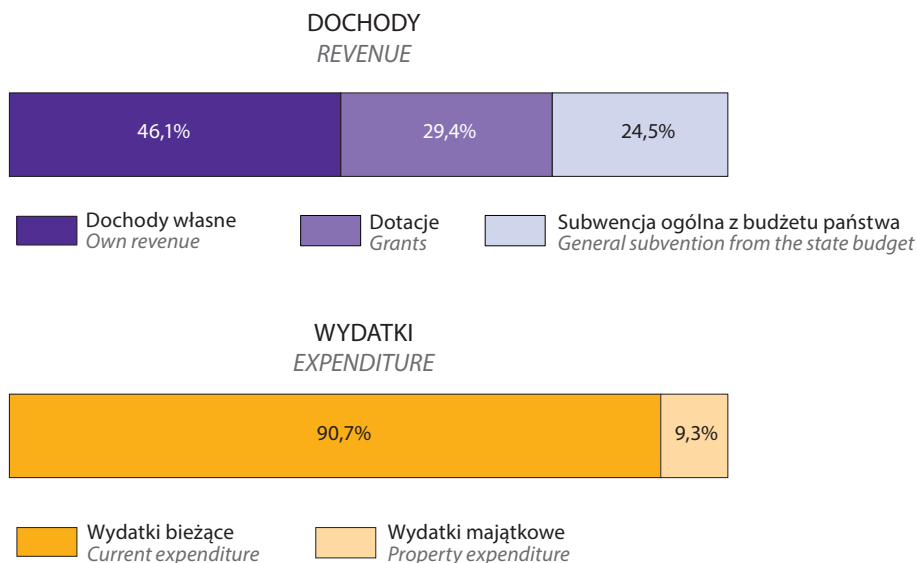
W 2016 r. w Partnerstwie Nyskim oddano 0,2 tys. mieszkań do użytkowania, tj. mniej zarówno w odniesieniu do 2010 r. (o 21,7%), jak i 2005 r. (o 19,5%).

Tabl. 4 [59].
Table 4 [59].**Mieszkania oddane do użytkowania**
Dwellings completed

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Mieszkania na 10 tys. ludności <i>Dwellings per 10 thous. population</i>	11,7	12,4	10,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² <i>Average useful floor area of dwelling in m²</i>	100,3	130,0	167,2
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	83,2	114,1	134,6

6.3.
6.3.**Gospodarka i rynek pracy**
Economy and labour market

Dochody oraz wydatki budżetów gmin Partnerstwa Nyskiego 2020 wzrosły zarówno w porównaniu z 2010 r. jak i 2005 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody jak i wydatki w porównaniu z 2005 r. wzrosły 2-krotnie do poziomu 3,4 tys. zł.

Wykres 6 [58].
Chart 6 [58].**Struktura dochodów i wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.**
Structure of revenue and expenditure of gminas budgets by types in 2016

Tabl. 5 [60].
Table 5 [60].

Dochody własne i wydatki inwestycyjne^a budżetów gmin
Own revenue and investment expenditure^a of gminas budgets

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Dochody własne <i>Own revenue</i>	766	1209	1591
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	78,6	84,8	79,8
Wydatki inwestycyjne <i>Investment expenditure</i>	138	586	297
Województwo=100 <i>Voivodship=100</i>	47,3	83,2	87,6

^a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

^a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2005 and 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds as well as in 2005 – special funds.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na koniec 2016 r. w Partnerstwie Nyskim 2020 ukształtowała się na poziomie 21,8 tys. i była o 1,0% mniejsza niż w 2010 r., a o 5,6% większa niż w 2005 r. Na każde 10 tys. mieszkańców przypadały 932 podmioty (w 2005 r. – 831).

W 2016 r. podobnie jak w poprzednich latach większy udział miały podmioty sektora prywatnego (93,7%). Dominującą rolę w 2016 r. w strukturze podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (70,2% wszystkich podmiotów – 15,3 tys. jednostek). Drugą grupą były spółki cywilne, których udział wyniósł 5,5% (1,2 tys. jednostek). Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą spadła o 6,2% w porównaniu z 2010 r. i o 2,0% w stosunku do 2005 r. Liczba spółek cywilnych wzrosła natomiast zarówno w odniesieniu do 2010 r. jak i 2005 r., tj. odpowiednio: o 4,2 % i o 5,5%.

Tabl. 6 [61].

Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

Table 6 [61].

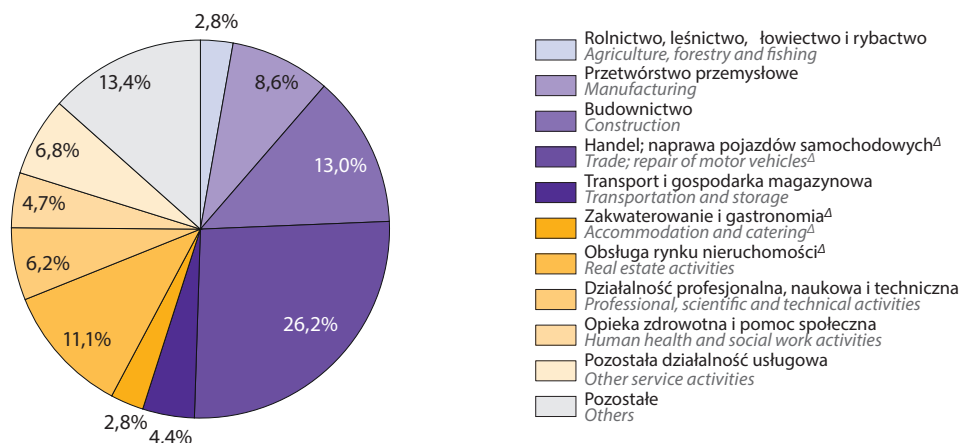
Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thous. working age population
As of 31 XII

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	1299	1406	1490
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	982	1042	1046
Spółki handlowe <i>Commercial companies</i>	41	49	69

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Wykres 7 [59]. Struktura podmiotów gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 7 [59]. Structure of entities of the national economy^a in the REGON register by sections in 2016 As of 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

O potencjale gospodarczym Partnerstwa Nyskiego 2020 decydują w znacznym stopniu mikroprzedsiębiorstwa (podmioty o liczbie pracujących do 9 osób), które w 2016 r. stanowiły 95,8% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej działających na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020. Ich liczba w 2016 r. była niższa o 0,7% niż w 2010 r. i wyniosła 20,8 tys. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników ukształtowała się na poziomie 0,7 tys. (3,4%), natomiast od 50 do 249 pracowników – 0,1 tys. (0,7%). Na terenie omawianego Obszaru Funkcjonalnego 19 największych przedsiębiorstw (zatrudniających 250 i więcej osób) stanowiło 0,1% ogólnej liczby podmiotów.

Najwięcej jednostek zaklasyfikowano do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, których udział w liczbie wszystkich podmiotów w 2016 r. wyniósł 26,2%. Znaczący odsetek odnotowano również dla podmiotów należących do sekcji: budownictwo – 13,0%, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 11,1% oraz przetwórstwo przemysłowe – 8,6%.

Tabl. 7 [62]. Produkcja sprzedana^a przemysłu (ceny bieżące)
 Table 7 [62]. Sold production^a of industry (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa Share in sold production of industry of voivodhip	10,5	9,2	8,3
Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	6799	6550	8382
Województwo=100 Voivodship=100	44,3	38,8	35,3

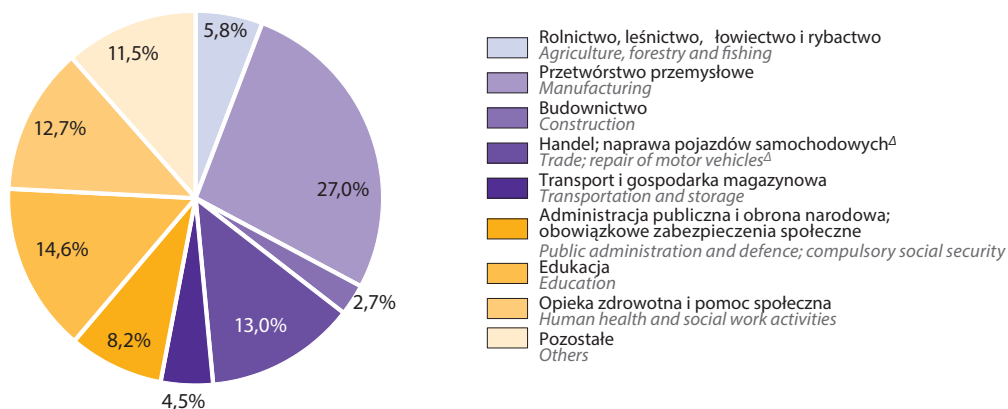
^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W 2016 r. produkcja sprzedana przemysłu w Obszarze Funkcjonalnym Partnerstwo Nyskie 2020 stanowiła 8,3% ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca produkcja sprzedana przemysłu w Obszarze Funkcjonalnym wynosiła 35,3% produkcji w województwie.

Obserwowana w ostatnich latach w województwie opolskim poprawa na rynku pracy (wzrost liczby miejsc pracy, a w konsekwencji wzrost liczby pracujących oraz spadek liczby bezrobotnych) w przypadku Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego 2020 występowała jedynie częściowo; obok spadku liczby bezrobotnych odnotowano bowiem również spadek liczby pracujących. W 2016 r. w relacji do 2010 r. i 2005 r. liczba pracujących zmniejszyła się do poziomu 37,9 tys. osób (odpowiednio: o 3,2% i o 3,6%). Spadek ten w większym stopniu dotyczył mężczyzn niż kobiet. Na przestrzeni analizowanych lat wzrastał udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących i w 2016 r. wyniósł 52,5%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. przypadało 26 osób pracujących (o 1 osobę więcej niż w 2010 r. i 2005 r.). Największy odsetek pracujących w 2016 r. zanotowano w przemyśle (30,8%), w tym w przetwórstwie przemysłowym (27,0%). Relatywnie duży udział pracujących wystąpił również w edukacji (14,6%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13,0%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (12,7%).

Wykres 8 [60]. Struktura pracujących^a według sekcji w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 8 [60]. Structure of employed persons^a in 2016 As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

W 2016 r. w Partnerstwie Nyskim 2020 zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2010 r., jak i 2005 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (odpowiednio: o 38,6% i o 60,5%) i wyniosła 9,5 tys. osób. Większość wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety, tj. 52,5% (w 2005 r. – 50,5%).

**Tabl. 8 [63]. Pracujący^a na 100 osób w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Table 8 [63]. *Employed persons^a per 100 persons of working age
As of 31 XII*

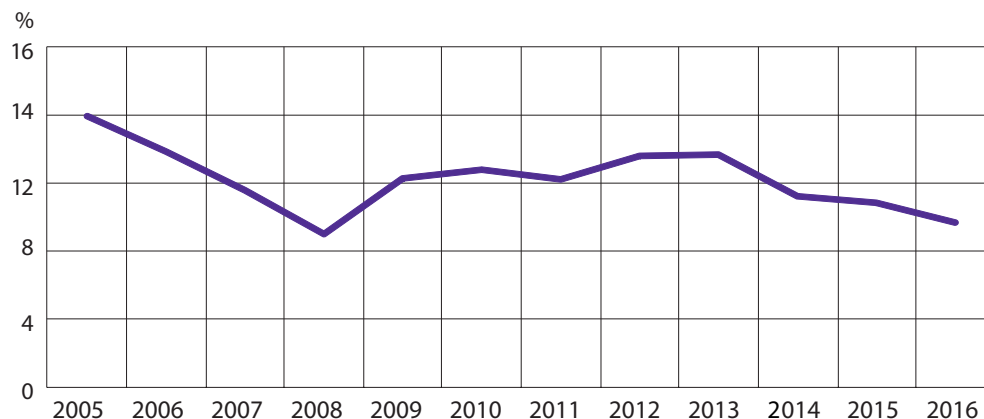
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	24,7	25,0	25,9
mężczyźni <i>men</i>	23,6	23,0	22,9
kobiety <i>women</i>	25,9	27,3	29,4

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.
a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r. w stosunku do 2005 r. zmalał ponad 2-krotnie (z poziomu 15,1% do 6,5%).

**Wykres 9 [61]. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Chart 9 [61]. *Registered unemployed persons in % of working age population in 2016
As of 31 XII*

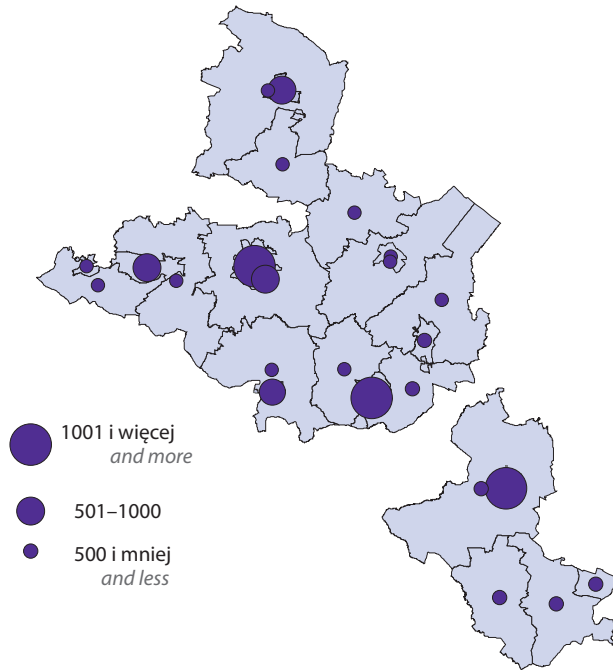
6.3.1. Dojazdy do pracy 6.3.1. Commuting to work

W 2011 r. w Obszarze Funkcjonalnym Partnerstwo Nyskie 2020 do pracy dojeżdżało 21,2 tys. pracowników najemnych, którzy stanowili 1/4 ogółu dojeżdżających do pracy w województwie.

Do Obszaru Funkcjonalnego przyjeżdżało do pracy spoza jego granic 2,4 tys. osób. Do rdzenia - części miejskiej gminy Nysa przyjeżdżało do pracy 3,3 tys. pracowników najemnych. Z gmin w obrębie Obszaru Funkcjonalnego do pracy w części miejskiej gminy Nysa przyjeżdżało 2,7 tys. osób, co stanowiło 83,4% wszystkich przyjeżdżających. Popularnym kierunkiem przyjazdów była również część miejska gmin Prudnik i Głubczyce.

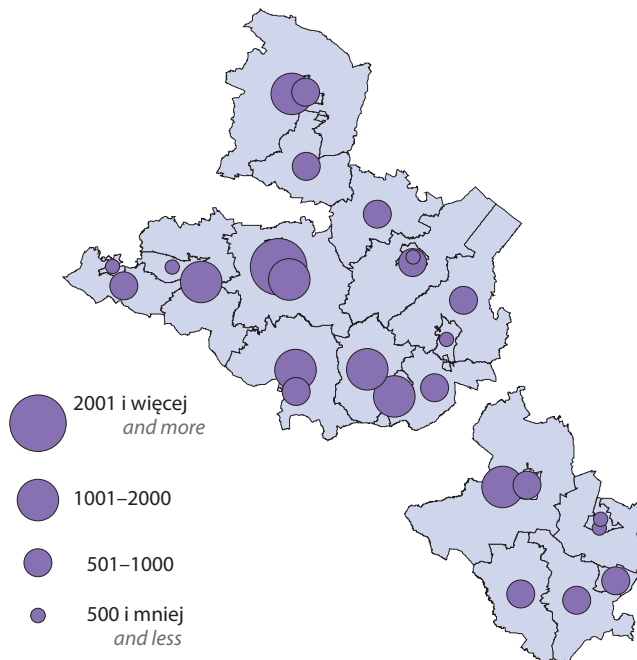
Mapa 3 [50].
Map 3 [50].

Przyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Incoming commuters in 2011

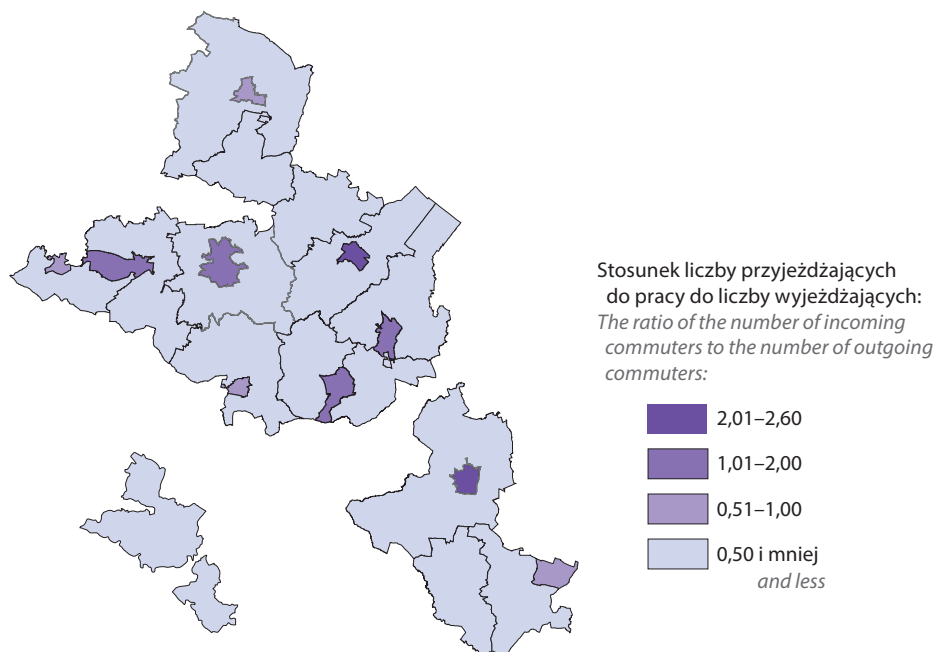
Mapa 4 [51].
Map 4 [51].

Wyjeżdżający do pracy w 2011 r.
Outgoing commuters in 2011

Mapa 5 [52].
Map 5 [52].

Dojazdy do pracy w 2011 r.
Commuting to work in 2011

W 2011 r. z Nyskiego Obszaru Funkcjonalnego do pracy poza jego granice wyjeżdżało 10,6 tys. pracowników.

Najwięcej wyjeżdżających do pracy odnotowano z części miejskiej i wiejskiej gminy Nysa (odpowiednio 2,3 tys. i 1,7 tys.).

Iloraz przepływów (stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających) na obszarze Partnerstwa Nyskiego 2020 wynosił 0,23 co oznacza że na 2 osoby przyjeżdżające do pracy przypadało 10 osób, które wyjeżdżały do pracy poza jego obszar. Świadczy to o dość trudnej sytuacji na rynku pracy w tym regionie.

Wśród gmin Partnerstwa Nyskiego 2020 dodatni bilansu dojazdów do pracy osiągnęło 6 gmin. Najwyższym ilorazem przepływów charakteryzowała się część miejska gminy Głubczyce (2,6) oraz gminy Korfantów (2,5), gdzie na 5 osób przyjeżdżających do pracy przypadały 2 osoby wyjeżdżające. W grupie gmin, w których iloraz przepływów był wyższy niż 1 znalazły się ponadto Otmuchów – część miejska (1,8), Biała – część miejska (1,5) oraz Nysa – część miejska (1,4). W miejskiej części gminy Prudnik miernik osiągnął wartość równą 1,0.

O sile oddziaływania rdzenia Obszaru Funkcjonalnego na jednostki z otoczenie świadczy odsetek osób w nim pracujących. Największym udziałem przyjeżdżających do pracy do części miejskiej gminy Nysa w liczbie wszystkich wyjeżdżających do pracy z gminy zamieszkania charakteryzowali się pracownicy z części wiejskiej tejże gminy (60,7%). Ponadto do części miejskiej gminy Nysa przyjeżdżała ponad 1/3 osób wszystkich wyjeżdżających do pracy z gminy Otmuchów (zarówno z obszaru wiejskiego jak i miasta).

Największy udział przyjeżdżających do części miejskiej gminy Nysa wśród wszystkich zatrudnionych w gminie zamieszkania notowany był z części wiejskiej gminy (35,5%). Znaczący odsetek przyjazdów miał również miejsce z części wiejskiej gminy Otmuchów (ponad 20%).

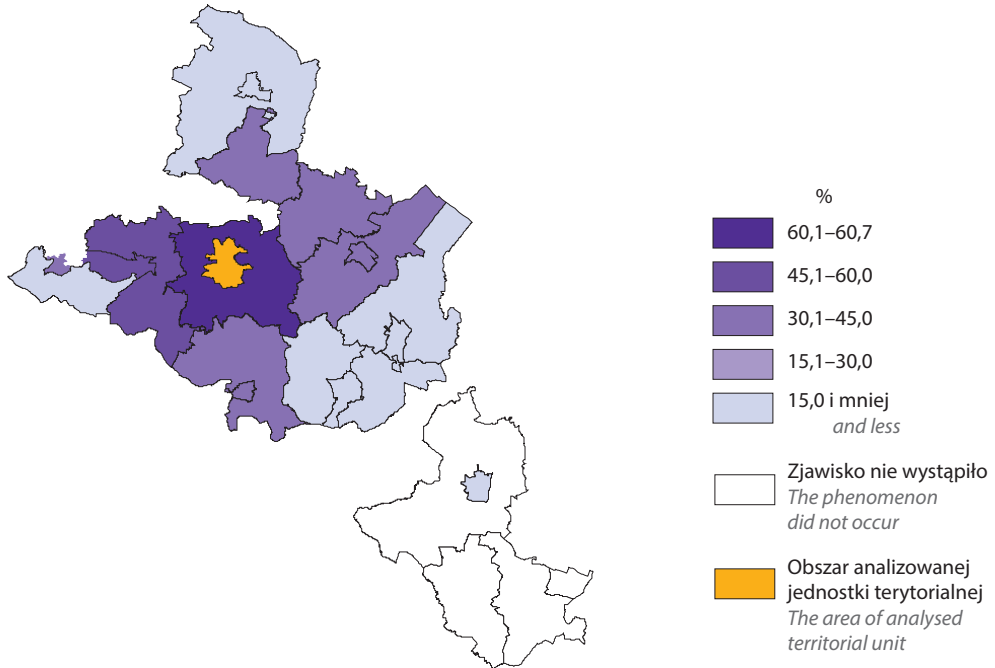
Analizując oddziaływanie części miejskiej gminy Nysa w przestrzeni można zaobserwować, że miasto wywiera niewielki wpływ na otoczenie. Najsilniej wpływa na jednostki w najbliższym otoczeniu.

Mapa 6 [53].

Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Nysa w % wyjeżdżających z gminy zamieszkania w 2011 r.

Map 6 [53].

Incoming commuters to urban part of gmina Nysa in % of outgoing commuters from the gmina of residence in 2011

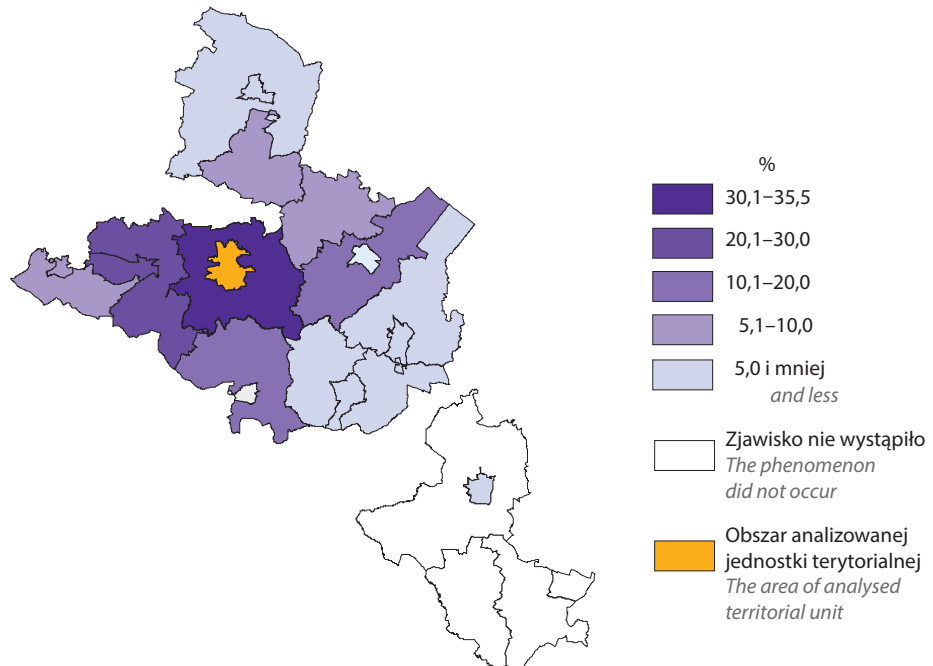

Mapa 7 [54].

Przyjeżdżający do pracy do części miejskiej gminy Nysa w % zatrudnionych w gminie zamieszkania w 2011 r.

Map 7 [54].

Incoming commuters to urban part of gmina Nysa in % of persons employed in the gmina of residence in 2011

6.4. Infrastruktura społeczna

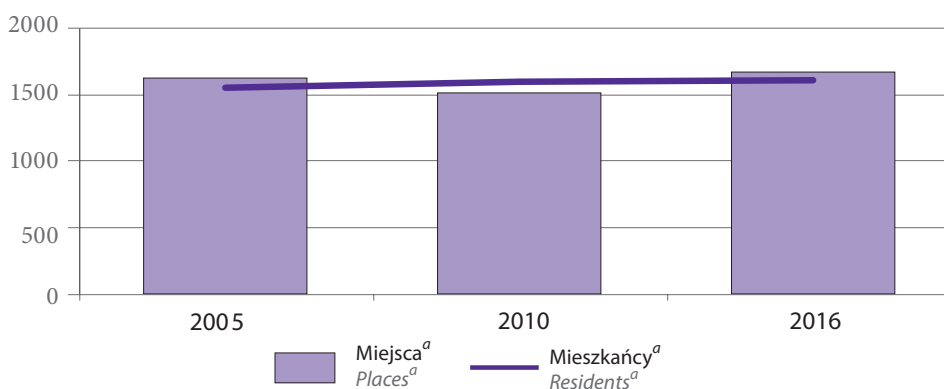
6.4. Social infrastructure

Na terenie Partnerstwa Nyskiego 2020 opieką żłobkową w 2016 r. zajmowały się 22 placówki (sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3), które posiadały 0,7 tys. miejsc. W stosunku do 2005 r. liczba omawianych placówek oraz miejsc zwiększyła się 3-krotnie. Liczba dzieci przebywających w tych placówkach na koniec 2016 r. wyniosła 1,1 tys. i była również 3-krotnie wyższa niż w 2005 r.

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa Partnerstwa Nyskiego 2020 i rosnąca liczba osób starszych stanowią wyzwanie dla służb odpowiedzialnych za opiekę nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi. W 2016 r. odnotowano 22 domy i zakłady pomocy społecznej (posiadające 1675 miejsc), które sprawowały opiekę nad 1616 mieszkańcami. W relacji do 2010 r. liczba placówek nie uległa zmianie, a liczba miejsc oraz podopiecznych zwiększyła się, tj. odpowiednio: o 10,6% i o 0,7%.

Wykres 10 [62]. Pomoc społeczna stacjonarna Stan w dniu 31 XII

Chart 10 [62]. Stationary social welfare
As of 31 XII

^a W domach i zakładach pomocy społecznej łącznie z filiami.
^a In homes and facilities including branches.

Ważnym zagadnieniem dla mieszkańców Partnerstwa Nyskiego 2020 jest obszar edukacji. Na terenie Partnerstwa Nyskiego 2020 w roku szkolnym 2016/17 działało 117 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 78 przedszkoli, które dysponowały 6,5 tys. miejsc. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba przedszkoli wzrosła o 1, a w porównaniu z rokiem 2005/06 zmniejszyła się o 5. W roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do roku 2005/06 zwiększyła się o 9,4% liczba miejsc w przedszkolach, a liczba dzieci w przedszkolach w tym czasie wzrosła o 8,8%. W Partnerstwie Nyskim 2020 obserwowano wzrostową tendencję liczby dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (698 dzieci w roku szkolnym 2016/17 wobec 577 w roku 2005/06).

W roku szkolnym 2016/17 zwiększenie liczby szkół funkcjonujących na terenie Partnerstwa Nyskiego 2020 w odniesieniu do roku 2010/11 zaobserwowano jedynie w przypadku techników (o 15,4%). Liczba gimnazjów, liceów ogólnokształcących i szkół policealnych zmniejszyła się (odpowiednio: o 2,8%, o 6,7% i o 12,5%), natomiast liczba pozostałych szkół dla młodzieży nie zmieniła się. W 2016 r. nie było liceów profilowanych.

Tabl. 9 [64].
Table 9 [64].

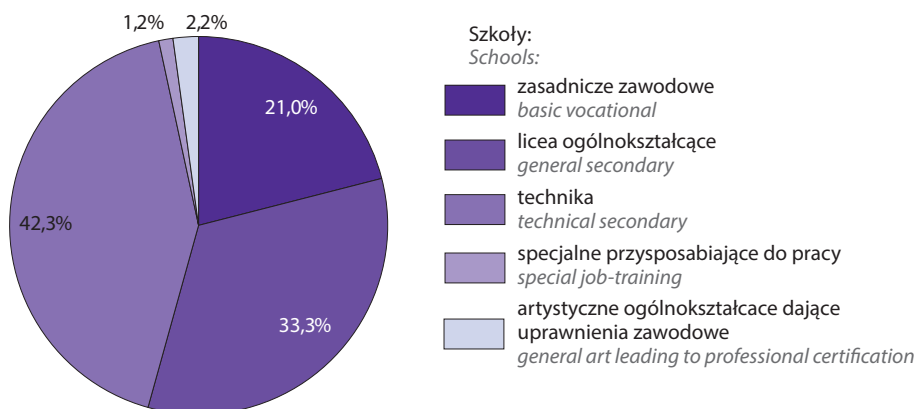
Dzieci w przedszkolach
Children attending nursery schools

Na 1000 dzieci w wieku <i>Per 1000 children aged</i>	2005	2010	2016
3–5 lat	506	625	727
3–6 lat	577	633	698

Głównym problemem w dziedzinie edukacji jest systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach, obserwowany na prawie wszystkich poziomach szkół dla dzieci i młodzieży na terenie Partnerstwa Nyskiego 2020. W roku szkolnym 2016/17 w odniesieniu do roku 2010/11 największy ubytek liczby uczniów (o ponad 40%) dotyczył uczniów liceów ogólnokształcących. W omawianym okresie zwiększyła się natomiast liczba uczniów techników (o 1,3%), a obserwowany w omawianym okresie wzrost (o prawie 40%) liczby uczniów szkół specjalnych przysposabiających do pracy wynikał z małej liczebności tej grupy (81 osób w roku szkolnym 2016/17 wobec 58 w roku 2010/11).

Wykres 11 [63]. **Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2016/17**
Stan w dniu 30 IX

Chart 11 [63]. *Structure of students in upper secondary schools for youth in 2016/17 school year*
As of 30 IX

W roku akademickim 2016/17 w 1 szkole wyższej w Partnerstwie Nyskim 2020 studiowało 2,3 tys. osób. W relacji do lat 2010/11 i 2005/06 odnotowano znaczne zmniejszenie liczby studentów oraz absolwentów (odpowiednio: o 45,1% i o 55,9% oraz o 59,4% i o 54,7%).

W zakresie ochrony zdrowia w 2016 r. na terenie Partnerstwa Nyskiego 2020 działało m.in. 111 przychodni, 41 praktyk lekarskich oraz 79 aptek ogólnodostępnych (łącznie z punktami aptecznymi).

W 2016 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono, w przeliczeniu na 1 mieszkańca Obszaru Funkcjonalnego, 7 porad.

W latach 2005–2016 liczba aptek ogólnodostępnych wzrosła o 12,9%.

Tabl. 10 [65]. Porady^a udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów na 1000 ludności
Table 10 [65]. *Consultations^a provided by doctors and dentists per 1000 population*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Ogółem <i>Total</i>	6076	6466	6863
lekarskie <i>doctors</i>	5670	6091	6404
stomatologiczne <i>stomatological</i>	406	374	459

^a W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds).

W 2016 r. w Partnerstwie Nyskim 2020 w porównaniu z 2005 r. zwiększyła się o 12,0% liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów, świetlic (łącznie było to 56 placówek).

Liczba bibliotek publicznych (z filiami) oraz czytelników w relacji do 2005 r. zmniejszyła się (odpowiednio: o 1,5% i o 15,5%).

Tabl. 11 [66]. Czytelnicy i wypożyczenia^a w bibliotekach publicznych^b
Table 11 [66]. *Borrowers and loans^a in public libraries^b*

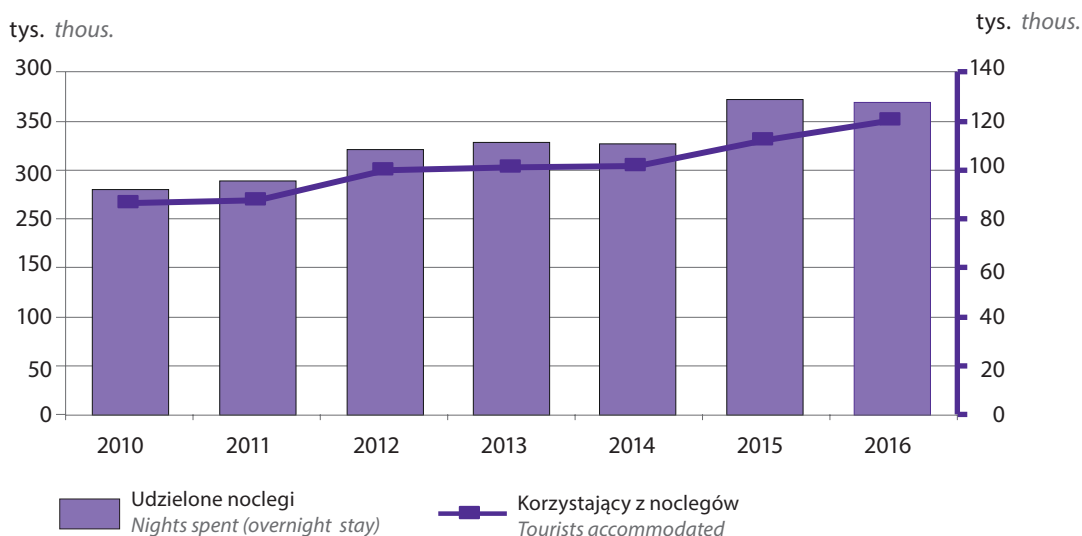
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Czytelnicy na 1000 ludności <i>Borrowers per 1000 population</i>	146	141	131
Wypożyczenia na 1000 ludności w wol. <i>Loans per 1000 population in vol.</i>	2989	2776	2768
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol. <i>Loans per borrower in vol.</i>	20,5	19,7	21,2

^a W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ^b łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.
^a In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. ^b Including branches and library service points.

W Partnerstwie Nyskim 2020 liczba muzeów i oddziałów muzealnych utrzymała się na poziomie z 2005 r., a zmniejszyła się o 1 w relacji do 2010 r. Liczba zwiedzających muzea i wystawy zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2010 r. jak i 2005 r. (odpowiednio: o 33,6% i o 23,3%).

Obszar Partnerstwa Nyskiego 2020 cieszył się dużym zainteresowaniem turystów. W odniesieniu do 2010 r. liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych wzrosła o 39,4%. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności kształtował się w 2016 r. na poziomie 18,6 (wobec 9,9 w województwie).

Wykres 12 [64]. Baza noclegowa turystyki^a
 Chart 12 [64]. *Tourist accommodation establishments^a*

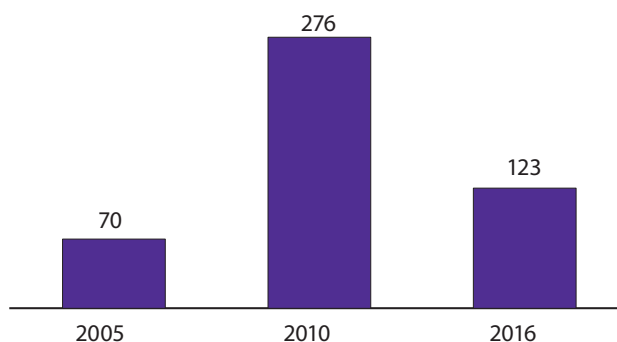
^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
^a Concern establishments possessing 10 and more bed places.

6.5. Środowisko naturalne

6.5. Natural environment

W 2016 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w Partnerstwie Nyskim 2020 wynosiły 28,9 mln zł i były niższe w porównaniu z 2010 r. (o 56,7%), natomiast wyższe w stosunku do 2005 r. (o 65,0%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2016 r. kształtowały się na poziomie 94,1 mln zł i znacząco wzrosły zarówno w odniesieniu do 2010 r. jak i 2005 r.

Wykres 13 [65]. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł
Chart 13 [65]. Outlays^a on fixed assets in environmental protection (current prices) per capita in zł

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a According to location of investments.

W 2016 r. w Partnerstwie Nyskim 2020 odnotowano 0,1 mln ton odpadów wytworzonych (z wyłączeniem komunalnych) i było to o 40,7% więcej niż w 2005 r. Zmniejszono w porównaniu z 2005 r. objętość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód lub do ziemi (o 14,9% do poziomu 7,7 hm³).

Tabl. 12 [67]. Zmieszane odpady komunalne oraz ścieki przemysłowe i komunalne
Table 12 [67]. Mixed municipal waste as well as industrial and municipal wastewater

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w kg <i>Mixed municipal waste collected during the year per capita in kg</i>	189,2	199,6	232,0
Województwo = 100 <i>Voivodship=100</i>	83,2	84,0	107,6
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca w m³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground during the year per capita in m³</i>	36,6	30,5	33,1
Województwo = 100 <i>Voivodship=100</i>	48,4	27,9	57,5

W latach 2005–2016 odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł z 54,0% do 67,6%, podczas gdy przeciętnie w województwie odpowiednio z 57,2% do 76,0%.

O stosunkowo niskim zalesieniu terenów Partnerstwa Nyskiego świadczy poziom lesistości, który w 2016 r. wyniósł 11,7%. Przeciętnie w województwie lesistość była ponad 2-krotnie wyższa (26,6%).

VI.
VI.

Wybrane dane o Partnerstwie Nyskim 2020

Selected data on Partnership of Nysa 2020

Wyszczególnienie Specification	2005	2010	2016
Powierzchnia ^a w km ² Area ^a in km ²	2304	2305	2305
Ludność ^a Population ^a	248087	241393	233557
mężczyźni males	120294	116948	113206
kobiety females	127793	124445	120351
w wieku: age:			
przedprodukcyjnym pre-working	50316	42985	37277
produkcyjnym working	158740	156321	146052
poprodukcyjnym post-working	39031	42087	50228
Małżeństwa Marriages	1194	1403	1106
Urodzenia żywe Live births	2134	2223	1892
Zgony Deaths	2491	2585	2590
w tym niemowląt of which infants	9	12	9
Przyrost naturalny Natural increase	-357	-362	-698
Saldo migracji stałej Net migration for permanent residence	-720	-813	-567
Pracujący ^{ab} Employed persons ^{ab}	39287	39158	37891
mężczyźni men	19462	19087	17990
kobiety women	19825	20071	19901
Bezrobotni zarejestrowani ^d Registered unemployed ^d persons	23988	15433	9470
mężczyźni males	11696	7778	4486
kobiety females	12292	7655	4984

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-government as well as clergy.

VI. Wybrane dane o Partnerstwie Nyskim 2020 (cd.)**VI. Selected data on Partnership of Nysa 2020 (cont.)**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Sieć rozdzielcza wodociągowa ^a w km <i>Distribution network of water^a supply in km</i>	1304,4	1369,1	1598,4
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^{ab} w km <i>Distribution network^{ad} of sewage in km</i>	387,7	599,9	922,6
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ <i>Consumption of water from water supply system in households in dam³</i>	7461,9	7036,9	6736,1
Zasoby mieszkaniowe ^{ac} : <i>Dwelling stocks^{ac}:</i>			
mieszkania <i>dwellings</i>	79395	82249	83645
izby <i>rooms</i>	308542	325136	332954
powierzchnia użytkowa w tys. m ² <i>useful floor area in thous. m²</i>	5903,0	6304,9	6511,8
Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>	292	300	235
w tym w budynkach indywidualnych <i>of which in private buildings</i>	191	290	233
Szkoły ^{de} : <i>Schools^{de}:</i>			
podstawowe <i>primary</i>	104	97	97
gimnazja <i>lower secondary</i>	34	36	35
specjalne przysposabiające do pracy <i>special job-training</i>	1	4	4
zasadnicze zawodowe <i>basic vocational</i>	13	15	15
licea ogólnokształcące ^f <i>general secondary^f</i>	19	15	14
licea profilowane <i>specialized secondary</i>	13	3	–
technika ^g <i>technical secondary^g</i>	14	13	15
policealne <i>post-secondary</i>	21	16	14

a Stan w dniu 31 XII. *b* Łącznie z kolektorami. *c* Na podstawie bilansów. *d* Dla dzieci i młodzieży. *e* Stan w dniu 30 IX. *f* W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. *g* Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi.

a As of 31 XII. *b* Including collectors. *c* Based on balances. *d* For children and youth. *e* As of 30 IX. *f* In 2010 including supplementary general secondary schools. *g* Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools.

VI.
VI.

Wybrane dane o Partnerstwie Nyskim 2020 (cd.)
Selected data on Partnership of Nysa 2020 (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Uczniowie ^a w szkołach ^b : <i>Pupils and students^a in schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	16572	12700	12023
gimnazjach <i>lower secondary</i>	10439	7933	5670
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	10	58	81
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	1840	1873	1401
liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	4934	3713	2224
liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	1828	291	–
technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	2369	2930	2968
policealnych <i>post-secondary</i>	1632	1421	1330
Absolwenci ^e szkół ^b : <i>Graduates^e of schools^b:</i>			
podstawowych <i>primary</i>	3188	2505	1874
gimnazjów <i>lower secondary</i>	3550	2706	1976
specjalnych przysposabiających do pracy <i>special job-training</i>	–	16	26
zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	541	613	489
liceów ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	1698	1342	846
liceów profilowanych <i>specialized secondary</i>	526	188	–
techników ^d <i>technical secondary^d</i>	991	523	621
policealnych <i>post-secondary</i>	469	540	439
Szkoły wyższe ^{af} <i>Higher education institutions^{af}</i>	1	1	1
Studenci ^{af} szkół wyższych <i>Students^{af} of higher education institutions</i>	5146	4126	2267
Absolwenci ^{ef} szkół wyższych <i>Graduates^{ef} of higher education institutions</i>	1049	1170	475

a Stan w dniu 30 IX. *b* Dla dzieci i młodzieży. *c* W 2010 r. łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. *d* łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w 2005 r. łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi oraz technikami uzupełniającymi. *e* Z poprzedniego roku szkolnego/akademickiego. *f* łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

a As of 30 IX. *b* For children and youth. *c* In 2010 including supplementary general secondary schools. *d* Including general art schools leading to professional certification; in 2005 including upper secondary (post-primary) schools as well as supplementary technical secondary schools. *e* From the previous school year/academic year. *f* Including branch sections and basic organizational units of higher education institutions in another location.

VI. Wybrane dane o Wybranych Partnerstwie Nyskim 2020 (cd.)
VI. Selected data on Partnership of Nysa 2020 (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Placówki ^a wychowania przedszkolnego <i>Pre-primary education establishments^a</i>	118	116	117
w tym przedszkola <i>of which nursery schools</i>	83	77	78
Miejsca ^a w przedszkolach <i>Places^a in nursery schools</i>	5981	6134	6544
Dzieci ^a w placówkach wychowania przedszkolnego <i>Children^a attending pre-primary education establishments</i>	6237	6873	6980
w tym w przedszkolach <i>of which nursery schools</i>	5355	5715	5827
Przychodnie ^{bc} <i>Out-patient departments^{bc}</i>	76	98	111
Praktyki lekarskie ^{bd} <i>Doctors practices^{bd}</i>	70	54	41
Porady ^{ce} udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej: <i>Consultations^{ce} provided in out-patient health care:</i>			
lekarskie <i>doctors</i>	1409675	1474347	1499072
stomatologiczne <i>stomatological</i>	100891	90603	107430
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne ^b <i>Generally available pharmacies^b and pharmaceutical outlets</i>	70	72	79
Placówki ^{bf} sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Centres^{bf} providing care for children up to the age of 3</i>	8	8	22
Miejsca ^{bf} w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Places^{bf} in centres providing care for children up to the age of 3</i>	230	294	696
Dzieci ^f przebywające w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 <i>Children^f staying in centres providing care for children up to the age of 3</i>	396	515	1052
Domy i zakłady ^b pomocy społecznej <i>Social welfare homes and facilities^b</i>	22	22	22
Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b in social welfare homes and facilities</i>	1632	1514	1675
Mieszkańcy ^b domów i zakładów pomocy społecznej <i>Residents^b of social welfare homes and facilities</i>	1553	1605	1616

a Stan w dniu 30 IX. b Stan w dniu 31 XII. c W 2016 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. d Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. e łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). f W 2016 r. łącznie z klubami dziecięcymi i innymi placówkami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3.

a As of 30 IX. b As of 31 XII. c In 2016 including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. d Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. e Including consultations paid by patients in out-patient departments (non-public funds). f In 2016 including children's clubs and other institutions engaged in economic activity in the field of care for children up to the age of 3.

VI. Wybrane dane o Partnerstwie Nyskim 2020 (cd.)
VI. Selected data on Partnership of Nysa 2020 (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Biblioteki publiczne ^a (z filiami) <i>Public libraries^a (with branches)</i>	65	65	64
Czytelnicy placówek bibliotecznych <i>Library institution borrowers</i>	36197	34072	30600
Wypożyczenia ^b w placówkach bibliotecznych <i>Library institution loans^b</i>	743120	671857	647966
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych <i>Tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	64504 ^c	86504 ^d	120555 ^d
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych <i>Nights spent (overnight stay) in tourist accommodation establishments</i>	238452 ^c	230575 ^d	318793 ^d
Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and museum branches^a</i>	4	5	4
Zwiedzający muzea i wystawy <i>Museum and exhibition visitors</i>	40007	46205	30680
Kina stałe ^a <i>Fixed cinemas^a</i>	5	3	4
Miejsca ^a na widowni w kinach stałych <i>Seats^a in fixed cinemas</i>	1371	871	1079
Widzowie w kinach stałych <i>Audience in fixed cinemas</i>	19097	12983	32686
Teatry i instytucje ^a muzyczne <i>Theatres and music institutions^a</i>	–	–	–
Galerie ^a <i>Galleries^a</i>	–	–	–
Centra kultury ^e , domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice ^a <i>Centres of culture^e, cultural centres and establishments, clubs and community centres^a</i>	50	.	56
Dochody budżetów gmin w mln zł <i>Revenue of gminas budgets in mln zł</i>	401,9	620,3	807,2
w tym dochody własne <i>of which own revenue</i>	190,4	292,7	372,4
Wydatki budżetów gmin w mln zł <i>Expenditure of gminas budgets in mln zł</i>	392,7	675,1	788,3
w tym wydatki inwestycyjne ^f <i>of which investment expenditure^f</i>	34,2	141,8	69,6

a Stan w dniu 31 XII. b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. c Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. d Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. e W 2005 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. f Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w latach 2005 i 2010 – również gospodarstw pomocniczych, funduszy celowych i w 2005 r. – środków specjalnych.

a As of 31 XII. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. d Concern establishments possessing 10 and more bed places. e In 2005 presented among cultural establishments or cultural centres. f Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments as well as in 2005 and 2010 – also auxiliary units, appropriated funds and in 2005 – special funds.

VI. Wybrane dane o Partnerstwie Nyskim 2020 (dok.)**VI. Selected data on Partnership of Nysa 2020 (cont.)**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2010	2016
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł służące: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in thous. zł in:</i>			
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	17502,2	66700,3	28873,1
gospodarce wodnej <i>water management</i>	8605,5	8943,5	94128,8
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w tys. t <i>Waste (excluding municipal waste) generated in thous. t</i>	100,1	53,2	140,8
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in dam³</i>	9102	7380	7743
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ^a <i>Municipal and industrial wastewater treatment plants^a</i>	20	22	29
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) w tys. zł <i>Sold production of industry^b (current prices) in thous. zł</i>	1690327	1585255	1962035
Podmioty gospodarki narodowej ^{ac} w rejestrze REGON <i>Entities of the national economy^{ac} in the REGON register</i>	20613	21984	21759
w tym: <i>of which:</i>			
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	15582	16295	15278
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	648	768	1009
spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	1140	1154	1203
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>foundations, associations and social organizations</i>	458	667	817

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Źródło: w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, uczniów, absolwentów oraz wychowania przedszkolnego – dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 XII. *b* Data concern economic entities employing more than 9 persons. *c* Excluding persons tending private farms in agriculture. Source: in the scope of schools for children and youth, pupils, students and graduates as well as pre-primary education – data of the Ministry of National Education.

Uwagi metodyczne

1. Dane zamieszczone w publikacji podano według granic administracyjnych województwa opolskiego obowiązujących w dniu 31 XII 2016 r.

2. Dane dla województwa i gmin prezentowane są według **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS obowiązującej w krajach Unii Europejskiej).

3. Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej Statistical Classification of Economic Activities in the European Community **NACE Rev. 2**. W ramach klasyfikacji dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. **Wskaźnik lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa (obszarów funkcjonalnych).

5. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. **Wskaźnik starzenia ludności** to relacja liczby osób w wieku 65 lat i więcej do 100 osób w wieku 0–14 lat.

7. **Współczynnik obciążenia ekonomicznego** to relacja liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do 100 osób w wieku produkcyjnym.

Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w **wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej.

8. **Przyrost naturalny ludności** stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

9. **Napływ** ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

10. **Typologia Webba** (typologia rozwoju demograficznego) – jest metodą pomiaru zależności między przyrostem (ubytkiem) naturalnym oraz dodatnim (ujemnym) saldem migracji, które warunkują określony typ przyrostu rzeczywistego ludności. Możliwe są cztery układy – albo oba składniki są dodatnie lub ujemne i wówczas wynik jest odpowiednio dodatni, albo ujemny lub jeden składnik jest ujemny, a drugi dodatni i wówczas wynik zależy od tego, który składnik jest wyższy. Określone typy wyznaczone są w zależności od wzajemnej relacji między przyrostem naturalnym a saldem migracji i prezentują się następująco:

Typy rozwojowe – (aktywne) przyrost liczby ludności

Typ A - dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji

Typ B - dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji

Typ C - dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji

Typ D - ujemny przyrost naturalny jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji

Typy regresyjne – (nieaktywne) spadek liczby ludności

Typ E - ujemny przyrost naturalny nie jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji

Typ F - ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji

Typ G - ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym

Typ H - dodatni przyrost naturalny nie kompensuje ujemnego salda migracji.

11. **Badanie dojazdów do pracy w 2011 r.** zostało przeprowadzone na podstawie danych z rejestrów administracyjnych, pozyskanych przez statystykę publiczną na potrzeby NSP'2011. Głównym źródłem informacji o dojazdach do pracy były rejestry ZUS (dane w zakresie płatników składek i ubezpieczonych), a pomocniczym zbiory Ministerstwa Finansów (dane w zakresie płatników i podatników podatku dochodowego) i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Pozyskane z nich informacje umożliwiły terytorialną identyfikację głównego miejsca pracy pracowników najemnych, a wśród nich osób dojeżdżających do pracy.

Zbiorowość dojeżdżających do pracy obejmuje osoby, które mieszkają w gminie innej niż ta, gdzie znajduje się ich miejsce pracy. W badaniu uwzględniono również przepływy między częścią miejską i wiejską we wszystkich gminach miejsko-wiejskich. Każdą z tych części potraktowano jako odrębną jednostkę terytorialną.

12. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 r., poz. 645 z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne. Pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

13. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto przyjęto kategorię **cen bazowej**, zastępując nią cenę producenta.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu. Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

14. **Podmioty gospodarki narodowej** wpisane do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności. W publikacji do podmiotów nie zaliczono osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

15. Przy **przeliczeniu na 1 mieszkańca** (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, nakłady) według stanu w dniu 30 VI.

16. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

17. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

18. W publikacji pominięto niektóre wyjaśnienia, szczegółowe uwagi, notki i itp. zamieszczane w innych publikacjach Urzędu Statystycznego. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl> oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological notes

1. Data included in the publication are presented according to the administrative borders of Opolskie Voivodship existing as of 31 XII 2016.
2. Data for voivodship and gminas are presented according to the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)** compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union.
3. Data are presented according to the Polish Classification of Activities compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community **NACE Rev.2**. In the scope of classification the item „**Industry**” has been introduced, including sections: „Mining and quarrying”, „Manufacturing”, „Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as „Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.
4. **The forest cover indicator** (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship (functional areas).
5. **Median age** of population is a parameter determining border of age which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.
6. **The rate of ageing of the population** is the relation of the number of persons aged 65 and more to 100 persons at the age of 0-14.
7. **Age dependency ratio** refers to the number of non-working age population per 100 persons of working age.

The **working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

8. **Natural increase of the population** means the difference between the number of live births and deaths in a given period.
9. The **inflow** of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.
10. **Typology by Webb** (typology of demographic development) – is a method of measuring the relationship between natural increase (decrease) and positive (negative) net migration which determine a specific type of real population growth. Four systems are possible – both components are positive or negative and then the result is positive or negative respectively, or one component is negative and the other positive and then the result depends on which component is higher. Specified types are determined depending on the relationship between the natural increase and the net migration and are as follows:

Development types – (active) population growth

Type A – positive natural increase surpasses negative net migration

Type B – positive natural increase surpasses positive net migration

Type C – positive natural increase is lower than positive net migration

Type D – negative natural increase is compensated by a positive net migration

Regression types – (inactive) population decline

Type E – negative natural increase is not compensated by a positive net migration

Type F – population loss is caused to a greater extent by a negative natural increase than a negative net migration

Type G – population loss is caused to a greater extent by a negative net migration than a negative natural increase

Type H – negative net migration is not compensated by positive natural increase.

11. **The survey of commuting to work in 2011** was carried out on the basis of data from administrative registers obtained by Statistics Poland for the needs of the NSP'2011. The main source of information on commuting to work were registers of the Social Insurance Institution (data in the field of contribution payers and insured persons), and the auxiliary one – collections of the Ministry of Finance (data regarding payers and income tax payers) as well as the Agricultural Social Insurance Fund. The information received from them enabled the territorial identification of the main workplace of paid employees and among them commuters.

The collectivity of commuters includes people who live in a gmina other than the one where their place of work is located. The survey also takes into account the flows between the urban and rural part in all urban-rural gminas. Each of these parts was treated as a separate territorial unit.

12. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 645 with later amendments), are classified as unemployed. An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

13. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc.

In order to evaluate production and gross value added the **basic price** has been adopted replacing the producer's category. **Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product. Taxes on products include: value added tax –VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

14. **Entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity. In the publication persons tending private farms in agriculture have not be counted among entities.

15. **When computing per capita (1000 population etc.) data** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed capital) the population as of 31.12. was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics of population, production, outlays) as of 30.6.

16. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

17. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total“.

18. This publication does not contain some detailed explanations concerning the methodology, notes and etc., which are found in other publications of the Statistical Office. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, on the web page of Statistics Poland <http://www.stat.gov.pl> as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje“ (“Methodologies and classifications”).